ISSN 1302 - 6938 60

GÜNEY

60

ÜÇ AYLIK KÜLTÜR • SANAT • EDEBİYAT DERGİSİ

nisan • mayıs • haziran '12
nîsan • gulan • Hezîran '12
5 tl • 4 euro

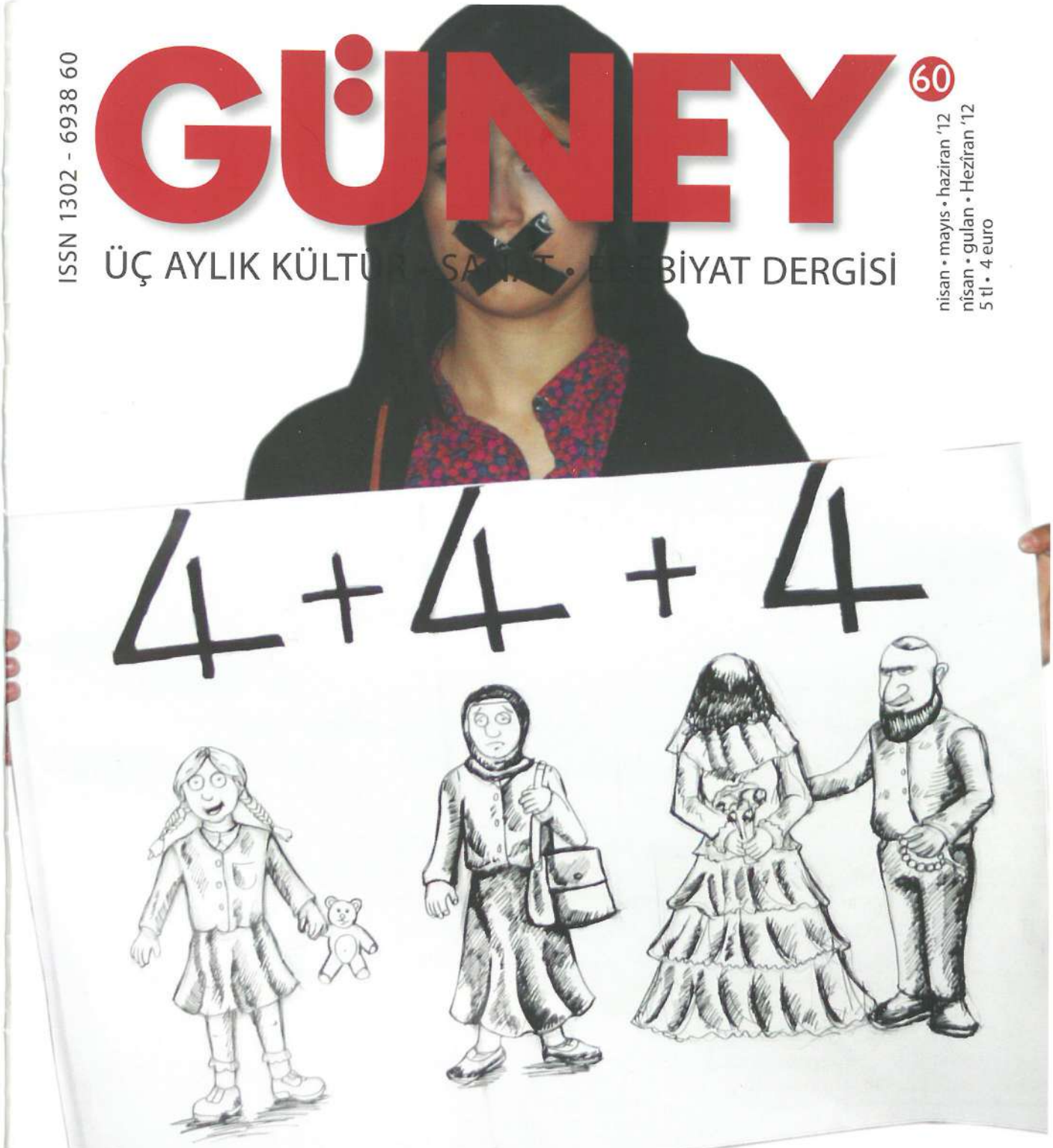

Çocuklarımızın Geleceği Üzerinden İktidar Dalaşı

"Sokakta eylem var. Gitmek için davet beklemiyorum" / Bu Fotoğrafa İyi Bakın! / Devrimcilik Fedakarlık mıdır? / Dinini... ve kitabını... iyi tanı! - XVI / Mıgırdiç Margosyan ile Söyleşi

"Kan çıkmaz" Balkan Naci İslimyeli, 1995

Berlin- İstanbul şehir kardeşliğinin 20. yıldönümü kutlamaları (2009) çerçevesinde Berlin Sanat Akademisinin girişimiyle düzenlenen sergide ilgi çeken eserlerden biri de Balkan Naci İslimyeli'nin "Kan çıkmaz" konulu eseriydi. Üniversite yıllarına 1968 Gençliğinin hareketli döneminde başlayan, askeri darbeler ve kanlı katliamlarla dolu bir tarihsel döneme -kimi zaman yurtdışından izleyerek- şahitlik eden B.N.İ. de neslinin tüm diğer duyarlı ve mücadeleci insanları gibi olaylardan nasibini almış biri. Dev-Genç üyesi olduğu için 1971 darbesi ardından tutuklanmış ve şiddete maruz kalmış. 70'li yıllardaki "Şok" ya da "Cop" adlı eserleriyle 36 insanın hayatını kaybettiği 1 Mayıs 1977'yi anımsatıyor, "Ölü çocuklar Bildirisi" adlı enstalasyonuyla kendi sözleriyle "...savaşta yaşamını yitirmiş en masum güçlere, çocuklara" yöneliyor. "Bir bölümde bu masumiyeti simgeleyen içi su dolu boş çocuk küvetleri var. Çocukların bedenini hatırlatıyor ama yokluklarını da hissettiriyorlar. Panolarda ise onların açılarını simgeleyen, üzerinde "Hayır" yazan yara bantları bulunuyor. Bütün bunları fazla tahrik etmeden hüzünlü bir atmosfer içinde birleştirmeyi planladım." (İstanbul'un orta yeri sanat – Milliyet Cumartesi Eki 27.09.2003)

Eserlerinde insanlık suçları ve vicdan gibi konuları işleyen sanatçı, toplumsal sorun ve yaralarla ilgili duyarlılığını sürdürüyor: Geçen yıl Mayıs ayında İstanbul'daki yeni sergilerinde toplumdaki şiddeti konu almış ve "Meçhul Kadınlar Anıtı" ve "Seni öldüresiye Sevdim" gibi çalışmalarıyla bu "şiddetin en öndeki kurbanları çocuklara ve kadınlara" dikkat çekmişti.

Sanatçı ve profesör Balkan Naci İslimyeli Işık Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde öğretim üyeliği görevine devam etmektedir.

GÜNEY

Sevgili okurlar sizlere 60. sayımız ile merhaba diyoruz.

Güney Dergisi tüm zorluklara rağmen proleter kültür ve sanat cephesindeki yürüyüşünü sürdürüyor. Güney'in bu yürüyüşünde yanında olanlara, destekleyenlere teşekkürler.

Dergimizin bu sayısında da yine farklı alanlardan güncel konulara yer verdik. Başyazımızı AKP hükümetinin eğitimi yeniden şekillendirdiği 4+4+4 sistemine ve geçtiğimiz ay düzenlenen "Hocalı Katliamını Te'lin Mitingi" adı altındaki faşist eyleme ayırdık. Bu sayımızda söyleşiler ve karikatürler önemli bir yer tuttu. Özellikle cezaevlerinden gönderilen mektuplara ve bu mektuplarla birlikte gelen karikatürlere, çizimlere yer vermeye çalıştık.

Bu sayımızdaki pop müziği hakkındaki "esinlenme" konusunu işleyen, devrimciliğin fedakarlık mı, zorunluluk mu olduğunu, fotoğrafçılığın sanat olup olmadığını tartışan yazılar farklı konuları işlemeleri ile öne çıkıyor. Ayrıca Anuş Pazarcıyan'ın Berlinale 2012 incelemesi dikkate değer.

Temel Demirer'in Şair Mehmet Özer'in tutuklanmasına ilişkin kaleme aldığı "Bu fotoğrafa iyi bakın!", Sedat Ot'un "Dile dikkat etmeliyiz" başlıklı ve dergimizde süren Din incelemesine yönelik eleştirisi, burjuvazinin, kızı Elif Güney Pütün'ün kitabı üzerinden Yılmaz Güney'e yeni saldırısını işleyen yazıları mutlaka okunması gereken diğer yazılarımız.

Halkların Dilleri bölümümüzde Ermeni edebiyatının en önemli yazarlarından Mıgırdiç Margosyan ile yapılan söyleşiyi ve Kürtçe ile ilgili yazılarımızı okuyabilirsiniz. Din dosyamız ise İncil'i tamamlayan kitaplar ve mektuplar incelemesi ile devam ediyor.

Tüm bunlar yanında elbette diğer yazılar, öyküler ve şiirleri de unutmamalıyız.

Her biri okunmaya değer içeriği ile doyurucu bir sayıyla sizi başbaşa bırakıyoruz. 61. sayımızda yeniden birlikte olacağız.

GÜNEY

GÜNEY Kültür-Sanat-Edebiyat Dergisi

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Aziz Özer
Yayın Koordinatörü: İlyas Emir
Yönetim Yeri ve Adresi: Fatih Mah. Bahçeyolu Cad. Ülbeği İş Merkezi No: 9 Kat: 4 Esenyurt / İstanbul
Tel/Faks: 0212 - 620 67 57

www.guneydergisi.com
e-mail: mail@guneydergisi.com

Yayın Türü: Yerel Süreli
Dizgi & Grafik: Güney Grafik
Baskı:
Zuhal Matbaacılık Turizm Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.
Çamkaya Mah. 4723 Sk. No.6/A Mersin
Tel./Fax: 0324. 237 49 00 pbx-231 27 27

Banka Hesap Numaraları:

TL Hesabı İçin:
Garanti Bankası Adana/İnönü Caddesi Şubesi
Hesap No: 715-6629256
IBAN No: TR74 0006 2000 7150 0006 6292 56
AVRO Hesabı İçin:
Garanti Bankası Adana/İnönü Caddesi Şubesi
Hesap No: 715-9091896
IBAN No: TR63 0006 2000 7150 0009 0918 96

Abonelik ve İlan Koşulları:

Abonelik koşulları:
Yurtiçi: Yıllık (4 sayı): 25 TL
Yurtdışı: Yıllık (4 sayı): 20 Avro
(Posta Ücreti Dahil)

Aboneliğin başlatılması için; yıllık abone bedelinin banka hesap numaralarımıza yatırılması, daha sonra da web sitemizde bulunan Talep Formunun doldurulması gerekmektedir.

İlan koşulları:

Ön ve arka kapak içleri (renkli)
Tam sayfa: 2.000.- TL
1/2 sayfa: 1.000.- TL
İç sayfalar: (En fazla yarım sayfa)
1/2 sayfa: 500.- TL
1/4 sayfa: 250.- TL
(Yayınevi ve kitapçılara %30 indirim yapılır.)

Almanya Temsilciliği
Alleestr. 32 42853 Remscheid
Tel.: 02191 / 404 01
02191 / 694 64 80
Faks: 02191 / 694 64 49
Cep: 0177 / 522 40 28

Yurtdışı (Almanya) Banka Hesap Numarası:
Sparkasse Remscheid
Konto Nr: 37325 · BLZ: 340 500 00

GÜNEY dergisinde yayınlanan tüm yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.
Yazılar mailimize Word dosyası ve ataç olarak gönderilmelidir.
Yayına kapanış süresi: Her sayı için, sayı çıkmadan üç hafta öncedir.

İçindekiler

		merhaba	GÜNEY
güncel	5	4+4+4 = Çocuklarımızın Geleceği...	Derya GÜMÜŞ
söyleşi	9	Pınar Aydınlar ile söyleşi	GÜNEY
karikatür	11	Karikatür	Memed FERİK
haber	12	Mersin'de sıra dışı bir sergi...	GÜNEY
şiir	13	Bilmişti Bir Kere	İlker GÖREN
güncel	14	Türk Pop Müziğinin Çocukluk Hastalığı...	M.Utku Şentürk
haber	16	Güney Kültür Merkezi'nin 9. Kuruluş yıl dönümü..	GÜNEY
eleştiri	18	Bir Eleştiri	Ceren Dicleli
şiir	19	Vurulmasın Düşlerim	Rahime HENDEN
güncel	20	Bu Fotoğrafa İyi Bakın!	Temel DEMİRER
öykü	24	İntihar	Adil OKAY
şiir	24	Bitmeyen Destan	Hasan ERKUL
karikatür	26	Karikatür	Mehmet BOĞATEKİN
güncel	27	Halkın Sanatçısı ve Savaşçısına yeni bir saldırı...	Metin YOKSU
eleştiri	29	Dile dikkat etmeliyiz	Sedat OT
eleştiri	31	Eleştiriye Cevap	GÜNEY
dosya	32	"Dinini... kitabını... iyi tanı!" BÖLÜM XVI	GÜNEY
şiir	51	Baştan Beri	H.Tuğrul Atasoy
karikatür	51	Karikatür	Mehmet BOĞATEKİN
güncel	52	Devrimcilik Fedakarlık mıdır,...	Sedat OT
şiir	55	Fark	Güney YILMAZ
karikatür	56	CIZGILI-YORUM	H. Can Bener
söyleşi	57	Mehmet Kapçak ile söyleşi	Birsen İNAL
şiir	63	Sahtiyan	Orhan Bahçıvan
şiir	64	Eskil bir korku	Tan DOĞAN
mektup	65	Sizlerden GÜNEY'E	
şiir	71	Güzel Bir An	Julia Öykü OKAY
halkların dilleri	72	Mıgırdiç Margosyan ile söyleşi	GÜNEY
şiir	75	MIRIM Û XEYIDI DIÇIM	Birsen İNAL
kitap	76	Pakrat Estukyan'dan Hay Hikayeler	Pakrat Estukyan
araştırma	77	Kürt Dil Bayramı	Boran BERDAN
araştırma	78	Lahûtî	Boran BERDAN
şiir	82	Sen gibiymiş herşey	Hüseyin KARTAL
eleştiri	83	Fotoğrafçılık Bir Sanat mıdır?	Celal DURU
şiir	85	Adı Kadın Yaşamı Kadın Sevdası Kadın.	Nesrin ERDOĞMUŞ
sinema	86	Sinema Notları	Anuş Pazarcıyan
karikatür	106	Karikatür	Meray ÜLGEN

4+4+4 =
Çocuklarımızın Geleceği Üzerinden İktidar Dalaşı

Derya GÜMÜŞ

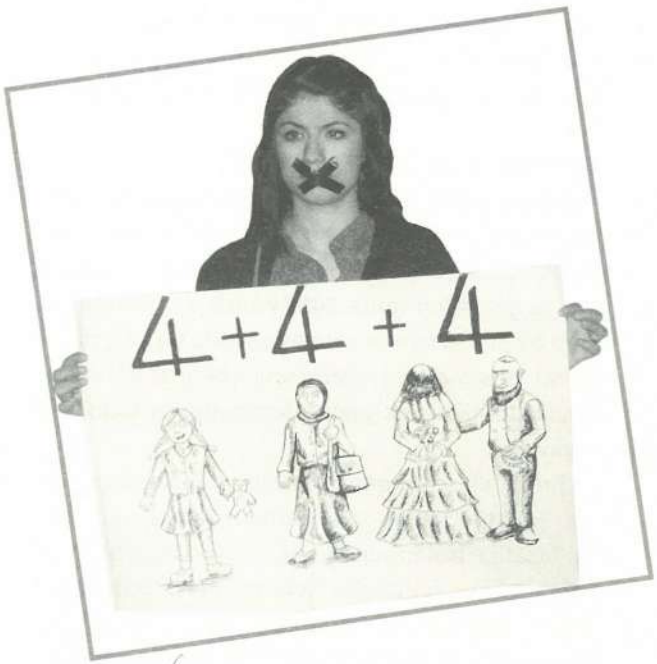

Aslında perşembenin gelişi çarşambadan belliydi... 28 Şubat 1997'de yapılan ve 9 saat süren MGK toplantısı Refahyol hükümetinin sonunu da hazırlayan yeni bir darbe ve ama öncekilerden farklı, dönemin paşalarından birisi olan Çevik Bir'in deyimiyle, 'postmodern bir darbe' olarak dönemin Türk siyasi tarihindeki yerini aldığında herhalde pek çok kimse bunun bir intikamı olabileceğini tahmin bile edemiyordu o günlerde... Zaten yine dönemin paşalarından birisi olan Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu 28 Şubat sürecini "bin yıl sürecek" bir süreç olarak tanımlıyordu.

28 Şubat 1997'deki MGK kararları, 'laikliğin Türkiye'de demokrasi ve hukukun teminatı olduğunu' sert bir şekilde vurgulayan demeçler eşliğinde hükümete bildirildi. Kararlarda, laiklik için yasaların uygulanması isteniyor, tarikatlara bağlı okulların denetlenmesi ve MEB'na devredilmesi isteniyor, 8 yıllık kesintisiz eğitime geçilmesi vurgulanıyordu. Yine Kuran kursları denetlenmeli, Tevhidi Tedrisat uygulanmalı, tarikatlar kapatılmalı, irtica nedeniyle ordudan atılanları savunan ve orduyu din düşmanıymış gibi gösteren medya kontrol altına alınmalı, kıyafet kanununa riayet edilmeli, kurban derileri derneklere verilmemeli, Atatürk aleyhindeki eylemler cezalandırılmalı vb.vb. deniliyordu.

Esas çıkış noktası Kemalist sistemin korunması ve kollanması olan bu kararların en önemlilerinden birisi 8 yıllık kesintisiz eğitime geçilmesi kararıydı. Bu karar Resmi Gazete'nin 18 Ağustos 1997 tarihli sayısında yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Yasayla her TC vatandaşı için 5 yıllık ilk okul eğitimi mecburiyeti 8 yıla yükseltildi. Ve bu iyi bir şeydi.

Yasanın yürürlüğe konmasının amaçlarından birisi de yukarıda da değindiğimiz gibi 'laik'-Kemalist sistem için tehlike olarak görülen siyasal İslam'ın yayılma alanlarının daraltılması planına bağlı olarak İmam Hatiplerin orta kısım kapatmaktı. Çünkü dönemin birinci partisi olarak parlamentoya giren

Refah Partisi'nin teşvikleri, siyasal İslam'ın yükseliş dönemine girmesi vs. etkenlerle İmam Hatiplerin orta okullarına giderek artan bir talep vardı.

8 yıllık kesintisiz eğitime geçilmesi kararı, İmam Hatiplerin önünü kesme, bu okulların ortaokul bölümünü devreden çıkarma amaçlı bir karardı. Yine 8 yıllık zorunlu eğitimin devamı olarak İmam Hatip Liselerinden mezun olanların üniversite seçme ve yerleştirme sınavlarında diğer liselerden mezun olanlardan farklı bir puanlama sistemiyle üniversiteye girmeleri zorlaştırılarak 'resim tamamlandı'!

28 Şubat 1000 değil 5 yıl sürdü!

Her ne kadar eski Genelkurmay Başkanlarından Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu "28 şubat bin yıl sürecek" dediyse de 28 Şubat'ın üzerinden sadece beş yıl geçtikten sonra, 2002 yılında siyasal İslam'ın yeni bir partisi siyaset sahnesine çıktı; bu çıkış da 28 Şubat 'postmoderrn darbe'sinin izlerinin silinmesinin ilk adımı olarak yakın dönem siyaset tarihinde yerini aldı.

Girdiği ilk seçimden hükümet olarak çıkan AKP 28 Şubat'la atılan adımlardan rahatsızdı. AKP ilk fırsatını bulduğunda -ki bu son seçimlerden sonra oldu- üniversite sınavlarındaki eşitsizliğin sebebi olan katsayıyı ortadan kaldırdı. Milli Eğitim Bakanlığı'nın bünyesinde İmam Hatiplerin orta kısmının kapatılmasından da rahatsız olan AKP hükümeti bunu da zorunlu eğitimi 8 yıldan (4+4+4) 12 yıla çıkaran bir yasayla halletmek istiyor. Yasa taslağına göre;

- Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması;
- Zorunlu eğitimin kademeli hale getirilmesi, (4+4+4) ve
- Eğitime başlama yılının 1 yıl öne alınması

düşünülüyor.

Bu yazı hazırlandığında söz konusu yasa komisyonda tartışılıp Meclis Genel Kurulu'na sevk edilme aşamasındaydı.

Bu adım bir yanıyla 28 Şubat'ın intikamıdır.

Muhalefetin yasayı engelleme çabaları...

Bu yasa taslağı bugünlerde harıl harıl tartışılıyor. Muhalif kesimin taslağa itirazları şu noktalarda yoğunlaşıyor:

Kesintili bir zorunlu eğitim olamaz! Yasa önerisi esas olarak 4 yıllık ilkokuldan sonra 4 yıllık ortaokul aşaması öngörmektedir; bunun anlamı ise ağırlıklı din öğretimi yapan okulların orta kısımlarını yeniden açmak, buralara öğrenci akışını sağlamaktır. "Mesleki eğitime yöneltmek", işi kitabına uydurmaktan başka anlam taşımamaktadır. Eğitim yaşının bir yıl öne alınması pedagojik açıdan doğru değildir.

Muhalefetin bir başka itirazı da ilk taslakta yer alan, 'okula gitmeksizin de, açık öğretimin getirilmesi' maddesinedir. Buna itiraz ,ilk dört yıldan sonra 'kızların eve gönderileceği' biçiminde gelmektedir.

Muhalefetin bu bağlamda çabası esasta zaten epeyce geriletilmiş 'laik'-Kemalist cenahın halihazırda uygulanan kazanımlarının da uçup gitmesini engelleme çabasıdır. Buna karşılık olarak AKP hükümeti taslakta bir değişiklik yapmış ve ilk dört yıllık eğitimden sonra "açık öğretim" önerisini geri çekmiş, ancak İmam Hatiplerin orta kesiminin açılması önerisinden vazgeçmemiştir. Bu anlamda Kemalistlerin tüm çabalarına rağmen, 4+4+4 yasası (sözü geçen değişiklikle) çıkacaktır.

Gerçekte eğitim tartışmaları bağlamında iktidarın da, muhalefetin de yaptığı şey çocukları kendi iktidar dalaşlarında kullanmaktır.

Her kesim kendi tek tip insanını yetiştirmek istemektedir:

Cumhuriyet tarihi boyunca, laik'-Kemalist kesim kendi tek tip insanını, ,Homokemalismus'u yaratmıştır.

Türkiye'de 'tek'çi eğitim anlayışı Cumhuriyetin ilk yıllarında başlamıştır. Yetiştirilecek tüm bireyler aynı amaca; "milletin fikir ve hissi itibarıyla birliğini sağlamak" amacına uygun yetiştirilmesi temelinde cumhuriyet öncesinde eğitimde var olan ikili sistem ortadan kaldırılarak din eğitimi de dahil olmak üzere tüm eğitim tekeli devletin eline verilmiştir. 'Laiklik' ve 'milli birlik' adına Kemalist sekülarizmin 'tek'çi eğitim anlayışı hakim kılınarak Türk olmayan ve ama Türk devletinin boyunduruğu altında yaşamak zorunda bırakılan ulus ve milliyetleri zorla 'Türk'lükte birleştirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Dil, din, mezhep... farklılıkları yok sayılmış, 'tek millet' yanında 'tek din' (İslam), 'tek mezhep' (İslamın sünni yorumu)... vb. bir anlayış hakim kılınmıştır. Eğitim alanı 'milli birliği' sağlama ve 'ulus' anlayışını pekiştirme adına, "imtiyazsız-sınıfsız kaynaşmış bir kitle" yaratma adına çarpık bir demokrasiyi ve laiklik anlayışını topluma kabul ettirme projesinin en önemli ayaklarından birisi olmuştur...

Egemen sınıflar açısından eğitim; bağımsız ve

özgür düşünme yeteneğinden yoksun, sisteme kölece bağlı, şu ya da bu ideoloji doğrultusunda şekillendirilmeye çalışılan, tek-tip insan yetiştirme amacına yöneliktir. Bugün iktidarda olan siyasal İslam'ın partisi AKP bir yandan 'Homokemalist'a karşı çıkarken, onun yerine 'Homoılımlıislamist'u koymaya çalışmaktadır. Son günlerde sıkça duyduğumuz 'dindar gençlik' yetiştirme vurgusu bunun açık kanıtıdır.

İster 'Homokemalismist' olsun, ister 'Homoılımlıislamist' olsun; her toplum gibi düşünce, dil, din, mezhep... farklılıklarına sahip Türkiye toplumunu tek bir ideoloji temelinde eşitleyip kalıba dökmek faşizmdir.

Ne 'Homokemalismist' ne de 'Homoılımlıislamist'!

Biz ne 'Homokemalismist'ten, ne de 'Homoılımlıislamist'ten yanayız! Biz insanların tek tipleştirilmesine karşıyız. Biz bugünkü sistemde eğitimin içeriğinin gerici, ırkçı, şoven, cinsiyetçi... olduğunu biliyoruz.

Biz tek tip değil, demokratik insan yetiştirmek istiyoruz. Biz kendisine ne söylenirse hemen kabullenen değil, düşünen, sorgulayan insan, tek tip olmayan insan istiyoruz.

Biz eğitim sistemi bağlamında, demokratik insanın yaratılmasının önkoşulunun sermayenin ve onun devletinin yıkılmasından; yerine demokrasinin hakim olduğu bir düzenin kurulmasından geçtiğini biliyoruz. Yeni insan demokratik bir devrim sonrası kurulacak demokratik bir halk iktidarının eseri olacaktır. Devrimin yeni insanı; sömürüye, baskıya, zulme karşıdır. Özgürdür, özgürlükçüdür. İlericidir. Etkindir, toplumu ileriye doğru evrilmesine inanan, bunun için sorumluluk almayı bilendir. Geleceğin sınıfsız, sömürüsüz toplumunun inşası için çalışandır... vb.

Demokratik halk iktidarında herkes parasız eğitime kavuşacaktır. Eğitimde de vatandaşlar arasında ayırım, ayrıcalık olmayacaktır. Demokratik halk devletinin herkese açık, parasız eğitim sistemi yüksek öğrenim, yüksek meslek eğitimi ve akademik eğitim alanında da geçerli olacak; 12 yıl eğitim almış herkes bu haktan yararlanabilecektir.

Halk devletinin eğitiminin içeriği gerçek anlamda laiklik ve demokratik bir içerik olacaktır. Karla, dinle,milliyetçi, seksist, militarizmle, zorla vb. beslenen gericiliğin yerini gerçek halk demokrasisi alacaktır. Eğitimin de temelinde gerçek demokrasi olacaktır.

Eğitimde her türden ataerkil ideolojik kalıntılara karşı mücadele edilecektir. Eğitim kurum ve araçlarındaki her türden cinsiyetçilik ortadan kaldırılacaktır. Kız çocuklarının eğitim ve öğretimini garanti altına almak için gerekli tedbirler alınacaktır.

Demokratik halk iktidarında ezilen ulus ve milliyetler tam hak eşitliğine kavuşacaktır. Bundan dolayı halkların kendi dillerinde eğitim yapabileceklerdir.

Eğitim bilimsel sorgulayıcı olacaktır. Gerici müfredat yerine bilimsel bir müfredat uygulanacaktır. Teknolojik gelişmelere ayak uyduran, bu gelişmeleri daha da ilerletmeyi amaç edinen bir eğitim sistemi oluşturulacaktır.

Demokratik halk iktidarında planlamalar temelinde eğitim yapılacak, eğitim üretimle iç içe ele alınacaktır. Geçmiş sosyalizm deneyimlerinde başarıyla uygulanan, üretim süreçleri ile birleştirilmiş, teori pratik bütünlüğü içinde eğitim modeli olan 'Politeknik' okulları demokratik halk devletinin eğitim politikasında öncelikli bir yere sahip olacaktır.

Demokratik halk devletinin eğitim sistemi yaygın eğitime de gerekli önemi verecek, bir bütün olarak halkın eğitim olanaklarından yararlanması için gerekli önlemler alınacaktır.

Görev demokratik devrim için çalışmaktır!

10 Mart 2012

'Kem söz sahibine aittir'

26 Şubat 2012 tarihinde Taksim Meydanı'nda "Hocalı Katliamını Te'lin Mitingi" yapıldı. Bu mitingte 26 Şubat 1992 tarihinde Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki Dağlık-Karabağ Savaşı kapsamında gerçekleşen ve 613 Azeri sivilin hayatını kaybettiği Hocalı Katliamı anıldı. Geçen 20 yıl içinde herhangi bir anma yapmayan miting tertipçileri devletin desteğiyle bu mitingi gerçekleştirdiler. Mitinge hükümetin İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin de katılarak bir konuşma yaptı. Şahin, konuşmasında: "Akıtılan kan bizim kanımızdır. 20 yıl önce bugün kan içiciler, katiller, acımasızlar, merhametsizler, yüreksizler, korkaklar Hocalı'da 613 insanın kadın demeden, çocuk yaşlı demeden, haklı haksız demeden kanını içmişlerdir. O kan o günden bugüne

yerde kalmadığı gibi bundan sonra da kalmayacaktır. O kan o gün akmıştır ama hesabı bitmemiştir. Türk milleti yaşadıkça o kanın hesabı yapılacaktır ve hesabı sorulacaktır" dedi. Mitingde "Hepiniz Ermeni'siniz, hepiniz piçsiniz" gibi dövizler taşınarak Ermeniler aşağılandı, "Türk'e kefen biçenin ölümü korkunç olacak", "Bugün Taksim, yarın Erivan; bir gece ansızın gelebiliriz" "Dişe diş, kana kan, intikam intikam", "Bozkurtlar burada Ermeniler nerede"gibi tehdit ve saldırgan içerikli pankartlar taşındı. Hrant Dink'in katillerini öven "Bozkurt Ogün", "Bozkurt Çatlı" türünden sloganlar atıldı.

Sözkonusu pankartların basın yayın organlarında yeralması, tartışılması ve tepki toplaması nedeniyle mitingin düzenlenmesine destek sunan hükümet yapılanın münferit şeyler olduğunu savundu. Başbakan Erdoğan, "Katliamı anma mitingi üç beş seviyesiz pankantın gölgesinde bırakılması haksızlıktır. Güvenlik güçleri gereken işlemleri yapıyor. Bu istisnai fotoğraf karesinden yola çıkarak marjinal kesimlerin görüntüsünden yola çıkarak imajı zedelemeye kimsenin hakkı yoktur. Onlar Ermeniler tarafından katledildi. Onlar sizin kardeşiniz oluyor, bizim de Hocalı'dakiler kardeşimiz." diyerek hükümetini temize çıkarmaya çalışıyordu.

İçişleri Bakanlığı, 'İstanbul'da düzenlenen Hocalı katliamını protesto mitinginde, bazı "provakatif" gruplarca taşınan, mitingin amacına ve ruhuna aykırı bazı pankart, söz ve davranışların hiçbir şekilde kabul edilemeyeceğini' belirterek bu kişi ve gruplara ilişkin gerekli yasal takibin başlatıldığını bildirdi. Başbakanın bu çabaları kendi iç işleri bakanın yukarda aktardığımız intikamcı-provakatif konuşmasının üstünü örtme ve gizleme çabalarıdır.

Bunları tanıyoruz!

Şaşırmadık!

Bunlar; Ermenileri "piç" olarak tanımlayıp "kendilerince" aşağılayan, bu yolla tarihte atalarının ellerine bulaşan yüzbinlerce Ermeni emekçisinin kanını unutturma telaşında olanlardır.

Bunları tanıyoruz!

Bunlar Hocalı katliamını kullanarak Türklerin Ermenilere uyguladığı soykırımın üstünü kapamaya çalışanlardır. Bunlar katliamcı geçmişin mirasçılarıdır, o mirasın taşıyıcılarıdır! Bunlar halkları birbirlerine düşürerek çıkar elde etmeye çalışanların maşalarıdırlar!

Bunları tanıyoruz!

Bunlar barbardırlar! Bunlar bugün Taksim'de çir-

kin yüzlerini gösterdi,ler, dün Maraş'ta, Sivas'ta, Çorum'da katliamdaydılar! Bunlar Hrant'ın peşindeki beyaz bereli kara cellattırlar! Bunlar Ogünlerdir, Yasinlerdir! Maşalardır!

Kısacası onlar kem sözün sahibi faşistlerdir! Onları da, onları koruyanları da tanıyoruz!

Bunlar da var!

Azeri ya da Türk herkes bu çapulcu saldırganlar gibi değil. Hayır dürüst, bilinçli, saıduylu insanlar da var. Örneğin Türkiye Sosyalist Azerbaycanlılar Birliği 26 Şubat 1992'de gerçekleşen Hocalı Katliamı'na ilişkin Ankara Yüksel Caddesi'nde yaptığı basın açıklamasında Hocalı Katliamı'na milliyetçi duygularla yaklaşılmasını eleştirerek halkların kardeşliğine vurgu yaptı.

'Türkiye'de yaşayan milliyetçilerin Hocalı Katliamını siyasi malzeme olarak kullanılmasına tepki gösterilerek 'hiçbir katliamın diğerinin bahanesi olmayacağı ve hiçbir acının diğerinden üstün olamayacağı' belirtilen açıklamada "Hocalı Katliamı'nın 1915 Ermeni olaylarıyla kıyaslanmasına, Ermeni trajedisini inkar etmek için malzeme olarak kullanılmasına itiraz ediyoruz. Hrant Dink'in katli sonrası karanlık güçlere karşı Türkiye'deki Ermenilerle dayanışma anlamında acı ve öfkeyle dile getirilmiş olan 'Hepimiz Ermeniyiz' sloganını geçersiz kılmak ve sulandırmak amacıyla ortaya atılan 'Hepimiz Azeriyiz' sloganına itiraz ediyoruz" denildi.' Açıklama "Yaşasın halkların kardeşliği" sloganıyla son buldu.

Devlet destekli faşist eylemlere karşı örnek tavırdır bu. Tanıyoruz!

Şaşırmadık!

Sevindik!

10 Mart 2012

"Sokakta eylem var. Gitmek için davet beklemiyorum."
Pınar Aydınlar ile söyleşi

GÜNEY

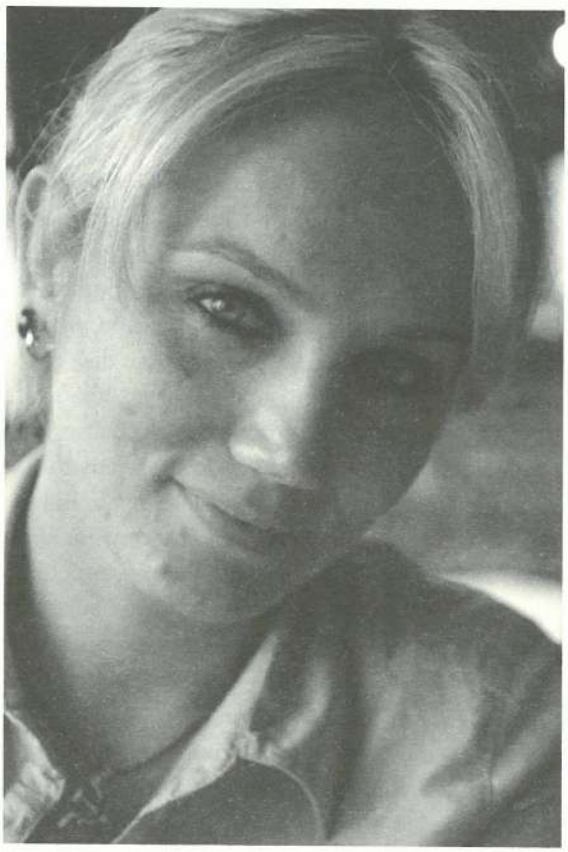

Güney: Seni konserlerde, devrimci-demokrat kurumların gecelerinde, eylemlerde, anmalarda vb. birçok yerde, hem sözüyle hem de müziğinle duyabiliyor ve görebiliyoruz. Peki, Pınar Sağ kimdir?

Pınar: Öncelikle şunun altını çizmek istiyorum. Pınar Sağ, artık yoluna Pınar Sağ olarak değil PINAR olarak tek başına yolculuğuna devam eden, yürüdüğü yolunda ne kadar zor ve çetin olduğunu bilen bir birey.

Güney: Madem öyle biz de hitap şeklimize "Pınar" olarak devam edelim.

Pınar: Yolculuğun zorluklarını bilen bir birey dedim. Pınarı yönlendiren dünyaya bakış ilkeleri ve kurallarıdır. Çok iyi biliyorum ki, ilkesiz ve kuralsız hiçbir şey olmaz. Yaşamımda inandığım çok büyük değerler var: Eşitlik, özgürlük adına verilen mücadele, yürütülen sınıf savaşına ve bu savaşta bir tarafım var. O da ezilenlerin yanıdır. Ve bu mücadelede sadece elimi taşın altına değil, tüm vücudumu koyacak kadar bir inancım var.

Güney: Pınar, müzik yaşamın ne zaman başladı? Bunu çocukluğunla da birleştirerek anlatabilir misin? Duyduğum kadarıyla ilginç bir hikâyesi varmış?

Pınar: 1979 yılında İstanbul'da doğdum. Çocukluğumda çok hareketliydim. Okul yıllarında elime sürekli mikrofon alıp şiir okurdum. Elime fırça alıp komşularımızı rehin alırdım.

Güney: Neden rehin alırdın?

Pınar: Komşuların kapılarına dayanır size "yeni bir şarkı söyleyeceğim" derdim. Ama her seferinde çöpçülere yazılmış aynı şarkıyı söylerdim. "Çöpçü

bana pişt dedi."

Komşularımız bir noktadan sonra kapıyı açmamaya başladılar. "Pınar yeter biz bu şarkıyı biliyoruz." Demeye de başladılar. Çağlayan'da oturduğumuz zamanlarda çok güzel arkadaş grubum vardı. Ben grubun çete başıydım. Çok kibar görünmeme rağmen bakkalın oğlunun çok şekeri var diye çocuğun ağzını burnunu kırıp şekerini alıyorduk, sonra da aramızda eşit şekilde bölüşüyorduk. Lise yıllarım biraz sancılı geçti. 1993 yılında annem zor bir süreç geçirdi. Evimiz arandı. Eşyalarımız dağıtıldı. Annemin on üç yaşında hediye ettiği sazımı kırdılar. O zaman içimde bir kin ve öfke ile yere çöküp "bu benim evim bunu yapamazlar" diye haykırmak oldu. Annem babam ayrı olduklarından aniden işçilerin-emekçilerin yoğunlukta oturduğu Çağlayan semtinden burjuvazinin yoğun oturduğu Florya'ya babamın yanına gönderildim. Burada kendimi çok yalnız hissediyordum, çünkü elimde sazımı gören; "bırak şu köylü enstrümanını", beni gördükleri zaman ise; "saçların çok uzun aynı köylüler gibi kes saçlarını" diyorlardı. Tüm bunlara rağmen o dönemlerde çok güzel sözlerin emanetini aldım; "Pınar ya kaleminle ya sazınla-sözünle var ol. Bu da senin görevindir..." ve ben de elimden geldiğince o sözlerin dimdik ayakta tutmaya çalışıyorum. Çok dostumun kayıplarını yaşadım. Bunlardan benim için özel olanlardan biri de Hasan Gülünay'dır. Devrim mücadelesinde düşmüştür toprağa... Benim üzerimde çok emeği oldu. Bir keresinde çanta alamamıştık ve Hasan Gülünay çantayı almıştı. Kırmızı bir fular takıp getirmişti. Ondan sonra diyorsun bu kızıllığın içinde bir şey var direniş var. Ve bizim bu kızıllığı hiç yere düşürmemiz gerekiyor...

Ondan sonra konservatuara gittim. Birinci sınıfta hocanın bana yapmış olduğu ahlak dışı tavrına karşı sert tepki verdiğim için okuldan atıldım. Ondan sonra af çıktı. Ben de kim kimi af ediyor asıl ben sizi affetmiyorum dedim ve aftan yararlanmadım.

Güney: Sahneye ilk ne zaman çıktın?

Pınar: İlk defa sahneye on yedi yaşımda çıkmıştım. Pir Sultan Abdal Derneği Firuzköy'de piknik düzenlemişti.

Güney: Albüm çalışmaların nasıl başladı?

Pınar: Albüm çalışmalarım evlendikten sonra başladı. İlk albümümde Hayda Yarim'e Tarkan düet yapmıştı. Bundan dolayı çok eleştirilmiştim. İlk albümümde tercih hakkı bana ait değildi. Çünkü tam olarak ne yaptığımı bilemiyordum. İkinci albümümde ise biraz daha ben oldu. Çocukluğumun ezgilerine dönmüştüm. Üçüncü albüm Mavi Bir Düş ise zincirlerimi kırdığım çalışma oldu. İlk başta da söylemiştim, tekrar söylemek istiyorum artık; 'Pınar Sağ' yok 'Pınar' var diye iki ay önce Tolga'dan ayrıldım. Belki insanlarda algıda bir zaman alacaktır...

Güney: Hangi ismi kullanacaksın?

Pınar: Pınar veya Pınar Aydınlar'ı...

Güney: Seni çoğu zaman devrimci, demokrat kurumların gecelerinde etkinliklerinde türküler okurken görüyoruz ya da kortejlerde slogan atarken. Bugün sahneye çıktığın kurumları seçerken bir kıstasın var mı?

Pınar: Evet, kıstaslarım var. Net olarak söyleyeyim kim faşizme hizmet ediyorsa onun etkinliğine katılmam. Bugün beni hiçbir sağ kurumun etkinliğinde göremezsiniz. Ama tüm devrimci, demokrat kurumların etkinliğine katılırım. Çünkü hepimiz özgürlük ve eşitlik için mücadele ediyoruz.

Güney: "Suçu ve suçluyu" övdüğün gerekçesiyle dava açılmıştı. Bu dava sürecini ve andaki durumunu anlatabilir misin?

Pınar: İlk davamın açıldığı yer Dersim'di. Oraya bağımsız aday Murat Kur'u desteklemek için gitmiştim. 17'leri övdüğüm için, faşizme karşı dimdik durmuş İbrahim Kaypakkaya'nın yoldaşlarını selamladığım için, Ali Haydar'a yazılmış türküyü okuduğum için davalar açıldı. Ceza da aldım. Fakat bu insanlar "suçlu" değiller. Bu süreçten sonra yaptığım her şey için ifade vermek zorunda bırakıldım...

Güney: Açılan bu davaların sanatçıların özelinde Komünist Önder İbrahim Kaypakkaya ve devrimcilere sempati duymalarını engellemek için bir gözdağı olabilir mi?

Pınar: Evet, bu bir gözdağıdır. Fakat ben bunları sanatçı olarak değil, (ben kendime sanatçı demiyorum. Sanatçı olabilmem için kırk fırın ekmek yemem lazım. Ondan sonra halk isterse bana sanatçı der.)

Pınar olarak bu sözleri söyledim. Bugün sokakta eylem var buna gitmek için davet beklemiyorum. Bugün hapishanelerde çocuklar tecavüze uğruyor. Buna tepki göstermek için illa davet beklemez sanatçı, davet beklemeden gitmelidir...

Güney: Yeni çalışmaların var mı?

Pınar: Dedim ya "artık ben Pınar'ım" ileriye dönük çalışmalarım evet, var. Roboski katliamına tepki vermek için Iraksamalar türküsüne Roboski'de bir klip çekeceğiz. Kadın şarkılarından oluşan bir albüm hazırlığım var. Bir de uzun süredir yazdığım dizeler var. Bunları defterimde topluyorum, defterimin adı da "Sen Gidince". Belki ileride onu bitirirsem kitap olarak basmayı düşünüyorum.

Güney: Seni daha fazla tutmayalım, ikizler gelecekler birazdan vakit ayırdığın için teşekkür ederiz...

Pınar: Asıl ben teşekkür ederim...

24 Şubat 2012

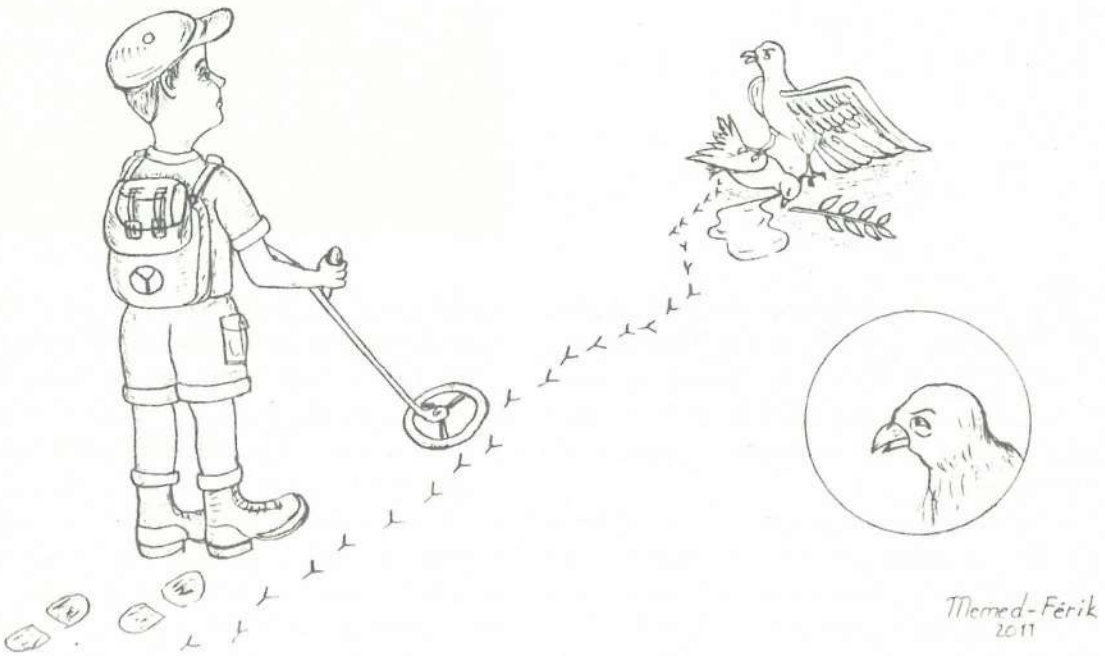

Mersin'de sıra dışı bir sergi: Şair, Fotoğrafçı ve Heykeltıraş işbirliği

GÜNEY

Akdeniz Kent Konseyi'nin desteğiyle Heykeltıraş Hasan Canel, Şair Adil Okay ve Fotoğrafçı Ali Osman Abalı, kadın ve çocuk konulu ortak bir sergide buluştu. 30 heykel, 30 şiir ve 30 fotoğrafın yer aldığı sergi, sanatseverlerin yoğun ilgisi altında beğeniye sunuldu.

Sergi 14 Mart 2012 tarihinde Eski TEDAŞ Binası girişinde sanatseverlerle buluştu. Serginin açılış konuşmasını Kent Konseyi Genel Sekreteri Celal Temel yaptı. Daha sonra söz alan Şair Adil Okay sergi ile ilgili şu değerlendirmede bulundu: "Biz 3 sanatçı olarak şiir, fotoğraf ve heykel ile sizleri bir yolculuğa çıkarmaya çalıştık. Tüm sanat disiplinleri arasında bir iletişim, bağlantı vardır. Fark ettik ki biz 3 sanatçı aynı konuyu işlemişiz, dünyaya aynı pencereye bakmışız, kadın ve çocuk temasını işlemişiz. Ben şiirle, Hasan Canel heykelle, Ali Osman Abalı da fotoğrafla işlemiş. Bunları bir araya getirdik, birleştirdik. Sergimizde sadece güzel kadın ve erkeklerin değil, öteki ve ama aslında gerçek dünyanın insanlarını ve onların yaşamını göstermek, anlatmak istedik" Sergi'nin ana teması insan. Daha spesifik adıyla Kadın ve Çocuk. Zira günümüz dünyasında en çok konuşulan konular içerisinde Kadın ve Çocuk çok yer tutar. Savaşlardan söz edince savaşın mağduru çocuk ve kadınlardan söz ediyoruz. Şiddet değince elbette ilk akla gelen kadına şiddettir. Ve çocuğa şiddet. Henüz Pozantı skandalının travmasını üzerimizden atamamışken, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde, kadınların yürüyüş yapmak istemesi, ifade özgürlükleri engellenmişken karşımıza bu sergi çıkıyor. Bu kez üç erkek, 'kadın ve çocuk' sorununa estetiğin penceresinden, insanca hatta 'kadınca ve çocukça' bakıyorlar. Pazarı, çok

satar, çok okunur olmayı hiç kaile almıyorlar. "Önce insan" diyorlar. Cristopher Caudwel'in bu konuda söylediklerini bizzat yaşıyor-yaşatıyorlar, "Sanat Pazar değerleri yerine kullanım değerlerini getirir. Sanat ucuz şeyleri değerli kılar; birkaç boya lekesini toplumsal hazine haline getirebilir. Bu yüzden pazar sanatçının en büyük düşmanıdır. Pazarın kör çabası güzelliği katleder." Sanatçılarımız da ısrarla vurguluyorlar: "Biz Pazar kaygısı yaşamıyor önce insan, önce sanat diyoruz."

"Ortak yanımız sanat"

Neden bu sergiyi bireysel açmadınız sorusuna ise yanıtları şu oluyor. "Ortak yanımız sanat. Üçümüz de ayrı yerlerde ama aynı konularda etkilenmiş ve kendi disiplinimiz içinde eser üretmişiz. Kadın ve çocuk teması heykelle de işlenir, fotoğrafla da, şiirle de. Peki şiir-heykel ve fotoğraf ilişkisi yok mudur. Elbette vardır. İlk insanlar duvarlara av sahnesi işlemişler. Adına heykel denmiş. Eski Roma döneminde Lir eşliğinde söylenen güzel sözlere de lirik şiir denmiş. Daha sonra lir ve şiir ayrılmış. Yakın çağda da Fotoğraf icat olmuş. Daha sonra fotoğraf sanatı doğmuş. Ama aynı konular işlenedurmuş. Her sanatçının ayrı bakış açısıyla, estetik düzeyiyle, biçimi ile sanat akımları evrimleşmiş bu güne gelmiştir. Sonra kapitalizm sanatı ve sanatçıyı kâr uğruna mal-meta haline getirmeye başlamıştır. Biz taşrada buna karşı duran üç Don Kişot'uz. Önce insan diyoruz. Mutlaka da hemşerimiz, hemcinsimiz, soydaşımız, yoldaşımız, renkdaşımız demiyoruz. İnsan diyoruz. Hem evrensel hem yerel değerlerimiz var...."

İkinci bir soru da, "Peki kadınlar bu sizin işiniz değil" demez mi ? "Hayır, tersine desteğimize sevineceklerdir" diye düşündüklerini söylüyor ve ekliyorlar. "Bilim ve sanat cinsiyetsizdir."

Sergi 21 Mart'a kadar izleyicilerine açık tutulacak.

15.03.2012

✶

Bilmişti Bir Kere

İlker GÖREN

sevmekten öldü demişlerdi o hikaye için
ses olduysa adamından
oysa zaman oysa zaman oysa zaman
hatırı sayılır bir yalnızlıktı bizim oralarda

sevmekten niye ölünür demiştim adamımdan tuttu yakamı ve bir şey söyledi
gitmekten yana oysa yalandı yaşanan

sen aman sen aman neden harflerin üstünü çizersin adlarınla bir küçük sonbahar
için mi yoksa yaman, yaman olalı dediğim bir akşamdan çıktığı için mi bilmiyorum
çünkü yaşanan diye bir şeydir hayata adanan

Mersin 2012

Türk Pop Müziğinin Çocukluk Hastalığı; "Esinlenme"

M. Utku Şentürk
Gazeteci
m.utkusenturk@gmail.com

Popüler müzik bir popüler kültür ürünüdür. "Popüler Müzik"'i tanımlamak üzere öncelikli olarak "müzik" ve "popüler" kelimelerinin tanımlarına bir göz atabiliriz. Dünyadaki bütün kültürler için geçerli olan tekil bir "müzik" tanımı yapmak çok da mümkün değil. Müzik, bazı toplumlar için sadece sesin temsiliyken, başka toplumlarda bir ritüel ya da sanat düşüncesi olarak karşılığını bulabiliyor. Müzik kültürel olarak göreli bir kavram ve her kültür hatta her kişi müzik olarak adlandıracağı şeyi kendisi belirliyor. "Popüler" kelimesi ise Latince "popülaris"ten türeyerek "halka ait" anlamına gelen hukuksal ve siyasal bir terim. Zaman içinde "halkın beğenisine uygun, halk tarafından beğenilen" anlamında kullanılmış ve bu anlamıyla gündelik dile yerleşmiş.

Türkiye'de Pop Müziğin Tarihi

Türkiye'de pop müziğin kökeni, Osmanlı'da ıslahat hareketlerinin görüldüğü II. Mahmut dönemine kadar uzanır. II.Mahmut'un, batılılaşma politikası gereği olarak Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması ve mehter müziğinin yeni orduya uymaması sonucu arayışlara girilir. Avrupa örneğine uygun bir bando kurulur. 1829'da ilk çok sesli Türk müzik eseri olan ve ilk Türk ulusal marşı sayılan "Mahmudiye Marşı" bestelenir. Cumhuriyet sonrası dönemde ise Türk müziği içeriği ile Batı müziği tekniklerinin birleştirilmesi ve böylece oluşacak sentez ile "Avrupai" bir müziğe kavuşulacağı savunulmuştur. Genç Cumhuriyet'in ideologlarından Ziya Gökalp "Türkçülüğün Esasları" adlı eserinde "...halk musikimiz bize çok melodiler vermiştir. Bunları toplar ve Batı musikisi usulüne göre armonize edersek hem milli hem de Avrupalı bir musikiye malik oluruz" demektedir.

1960'lı yıllar Türk Pop müziğinin tarihsel gelişimi açısından bir dönüm noktası olmuştur. O zamanlarda pop diye tabir edilen bir müzik yoktu. Her şey yabancı parçalara Türkçe sözler yazılmasıyla başladı. O zamanlar bu müziğe Türkçe Sözlü Hafif Müzik, ya da Aranjman Müzik deniliyordu. Söz. yazarlarına büyük görevler düşüyor, Sezen Cumhur Önal ve Fecri Ebcioğlu gibi birçok söz yazarı, yabancı bestelere Türkçe sözler yazıyorlardı. Bu müzik o yıllar, "hafife" alındığından olacak ki TRT "hafif müzik"

diye bir tanım getiriyordu.

Yaklaşık olarak geçtiğimiz 40-50 sene içerisinde popüler olmuş pop şarkıcıların diskografileri incelendiğinde, şarkıların künyelerinden Türkçe sözlerle söylenen birçok şarkının aslen Arap, Ermeni, Kürt, Rum ya da Seferad ezgisi olduğu fark edilebilir. Ya da biraz daha ayrıntılı bir çalışma yapıldığında, bu kültürlerin sürekli olarak etkileşim halinde olduğunun da bir göstergesi olarak, bir şarkının bir çok farklı dilde söyleniyor olduğu görülebilir. Örnek vermek gerekirse Erkin Koray'ın seslendirdiği Şaşkın şarkısı aslında geleneksel bir Arap ezgisidir, nüfusu ağırlıklı olarak Araplardan oluşan Hatay'da bugün halen düğünlerde, eğlencelerde çalınan en popüler şarkılardandır. 60'lı yıllarda Makedon çingenelerinin divası Esma'nın söylediği Çaye Şukariye isimli şarkı, neredeyse birebir aynı düzenlemeyle Ajda Pekkan tarafından Fikret Şenes'in yazdığı Türkçe sözlerle Olanlar Oldu Bana adıyla söylenmiştir. Aynı şarkının Ermenice versiyonunu dinlemek şaşırtıcı olsa da mümkündür.

Esinlene esinlene oluşturulan bir endüstri

Tarkan, ilk albümü 'Yine Sensiz'de yer alan 'Vazgeçemem' isimli şarkısının ünlü İspanyol grup Gipsy Kings'in 'No Volvere' isimli parçasına çok benzediği iddia edilmişti. Yıllar sonra Tarkan'ın seslendirdiği, Sezen Aksu bestesi 'Hepsi Senin mi' isimli parçanın da George Michael'ın 'Faith' isimli şarkısına çok benzediği günlerce medyaya konu oldu.

Hatırlanacağı üzere, 1993 yılında ürettiği 'Masum Değiliz' adlı parçasının, 'Masum Değiliz' sözlerine denk gelen notalarıyla, Mariah Carey'in 'My All' parçasının ilk 5 notası ve Phantom Of The Opera'nın ilk 5 notasının tıpatıp aynı oluşu da o günlerde gündemi oldukça meşgul etmişti.

Yabancı şarkılara Türkçe söz yazmak ya da birkaç notasını esinlenerek almak günümüzde de birçok sanatçı ve grupta görülen bir durum. Özellikle Anadolu Pop-Rock ismi verilen akımın günümüzdeki temsilcisi konumdaki Kıraç'ın birçok şarkısının esinlenme ürünü olduğu görülmekte. "Ben Bir Aşk Bestesiyim" adlı şarkısı, Chris Rea'nın "The Road To Hell" şarkısı ile birebir aynı. Yine "Yoruldum" adlı bir diğer şarkısı da Barış Manço'nun yıllar önce bestelediği İngilizce sözlü şarkısı "Little Darling"e çok fazla benzemekte.

Bunlara ek olarak Televizyon dizilerine de müzikler yapan Kıraç'ın dizi müziklerinin neredeyse tamamı da esinlenme. Yıllar önce yayınlanan ve reytingleri altüst esen "Aliye" dizisinin tema müziği Ferdi Tayfur'un "Ben de Özledim"ine, "Aliye" nin tema müziği ise Kenan Doğulu'nun "Bugünüm Sensiz Geçti" ye çok benzemekte. "Binbir Gece" isimli dizinin bestelerini de üstlenen Kıraç'ın dizinin meşhur müziğinin de Cahit Berkay bestesi, bir Türkan Şoray- Kadir İnanır klasiği olan "Dila Hanım" filminin müziği ile aşırı derecede benzer olması yine bir tesadüf olsa gerek. Fenerbahçe'nin 100. Yılı için "bestelediği" marşın, Sarper Özsan'ın 1976'da bestelediği "1 Mayıs Marşı"na olan benzerliğine hiç girmemek lazım.

Yakın zamanda müziği bıraktığını açıklayarak hayranlarını üzen Rock müziğin ülkemizdeki en ünlü seslerinden Teoman'ın ise şarkılarına baktığımızda neredeyse diskografisindeki tüm şarkılarının "esinleme" olduğunu görüyoruz. "Mavi Kuş ile Küçük Kız" adlı şarkısı Zülfü Livaneli'nin "Atlı'nın Türküsü" ile, "Yağmur" adlı şarkısı Texas'ın Black Eyed Boy" u ile nerdeyse birebir aynı. Ayrıca hit şarkısı "Paramparça" nın girişi Ledd Zeppelin'in "Kashmir" parçası ile, bir başka hit şarkısı -ki aynı zamanda çıkış şarkısıdır-"Papatya" Judas Priest'in A Touch Of Evil With Lyricks" şarkısı ile "haddinden fazla" benzerlikler gösteriyor. Esinlenilen şarkılar listesi bunlarla da bitmiyor. "Hepsi Bir Ya Sonunda" adlı şarkısı Kült grup Nirvana'nın "Rape Me"si ile, "Renkli Rüyalar Oteli" Fransız Rock grubu Noir Desir'in muhteşem şarkısı "Le Vent Nous Portera" ile, "Gönülçelen" ise Manic Street Preachers'ın "Ocean Spray" ile benzerlikler taşıyor. Bu kabarık liste sonunda ister istemez akıllara şu soru geliyor; üretim sıkıntısı çeken Teoman müziği mi bıraktı yoksa müziğe hiç başlamadı mı?

Ama neyse ki her zaman esinlenme yapan "bizim" şarkıcılar değil. Bazen anlı şanlı yabacı şarkıcılar ve gruplar da bizden esinlenebiliyor. Mesela ünlü Rock grubu Muse "Stockholm Sendrom" adlı parçasında rahmetli Barış Manço'nun "Gibi Gibi" şarkısından bir hayli "esinlenmiş". Stephen Malkmus'un "Baby C'mon" adlı şarkısı da bir Özdemir Erdoğan klasiği "Gurbet" ile bir örnek aynı. Bulgar sanatçı Desi ise, bir dönem kendisi ile çalışma fırsatı bulduğum değerli sanatçı Deniz Seki'nin ilk olarak "Masal" ve "Aman Aman" parçalarını izinsiz aldı, ardından da ünlü popçunun 2001'de yayınladığı "Şeffaf" isimli albümünü tamamı ile kendi albümü olarak piyasaya sürdü.

Fikri Mülkiyet, Avrupa Birliğine giriş sürecinde bulunan ülkemiz için hukukun uyumlaştırılması çalışmalarının yoğunlaştığı bir odak noktası olarak karşımıza çıkmaktadır. Fikri Mülkiyet Hakları; kişisel zekanın ürünü olan tüm tasarımları, ister sanatsal ister ticari alanda olsun, kapsayan tüm özel haklara denilmektedir. Tasarımcıların, sanatçıların menfaatlerini yarattıkları eserler-ürünler üzerinden sunulan fikri mülkiyet sayesinde korumaktadır.

Edebiyat ve sanat alanında yapılan çalışmalar için koruma sağlayan Bern sözleşmesi (1886)

Telif hakları konusunu ele alan uluslararası bir sözleşmedir. İmza atan üye ülkelerdeki çalışmaların sahiplerinin telif haklarını kapsamaktadır, (Bern Birliğinin üyeleri). Aynı zamanda da kendi üyelerinin de telif haklarını kapsamaktadır. Mesela Belçika telif hakları kanunu, orijinalinin nerede geliştirildiği dikkate alınmaksızın, Belçika'da piyasaya sürülmüş veya basılmış herhangi bir çalışma için uygulanmaktadır.

Ülkemizde, 1951 yılında hazırlanan ve o günün şartlarına göre çok ileri düzeyde bulunan Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, uluslararası anlaşmalar ve Avrupa Birliği tarafından hazırlanan yönergelerde belirlenen kurallara uygun olarak 2001 yılında yapılan değişiklikler sonucunda en son halini almış bulunmaktadır. Söz konusu Uluslararası anlaşmalar ve ulusal kanunlar doğrultusunda özgün sanat eserlerini üreten sanatçılar ivedilikle korunmalı, mağdur edilmemelidir. Eserleri izinsiz olarak alınmış olan Deniz Seki, Özdemir Erdoğan ve rahmetli Barış Manço'nun varisleri haklarını aramak için harekete geçmelidir. Teliflerini ödemeden izinsiz olarak "esinlenme" adı altında yabancı sanatçıların ve grupların şarkılarını kullanan şarkıcılarımız ise kendilerinin ve ülkemizin itibarını korumak için bir an önce söz konusu sanatçılardan-gruplardan özür dilemeli ve haklarını onlara ödemelidirler.

Avukat F. Dicle Keçeli
İstanbul Barosu
av-dicle@hotmail.com

✶

Güney Kültür Merkezi'nin 9. Kuruluş yıl dönümü etkinliği...

GÜNEY

Yıllar sayılarak geçilebilir. Günler birbirini kovalayıp diğer güne merhaba derken, saniyeler bu kovalamacadan habersiz görevini yapmanın mutluluğu içerisindedir. Tüm bunlar olup biterken bir şeyleri yaşayamamanın telaşına düşeriz. Pişmanlıklar ise arkamızda bırakmayı istediğimiz, çoğu zamanda hatırlamayı istemediğiz kötü anılarımız olarak kalır. Günlerimiz yaşam kavgasını vermekle geçerken, bir şey vardır ki değeri paha biçilemez. O da emektir, alın teridir, yaşamın ta kendisidir. Ve işte Güney Kültür Merkezi (GKM) emekçileri de 2002 yılının Aralık ayında bin bir güçlükle, zorlukla, emekle kurdukları Güney Kültür Merkezi'nin 9. kuruluş yıl dönümünü büyük bir coşkuyla kutladılar. 4 Şubat 2012 günü, Boy Düğün Salonunda yapılan geceye yaklaşık 550 civarında kişi katıldı.

Nazım Hikmet'in 'Hoş geldin' şiirinin okunmasıyla başlayan geceye, bir yandan müzik gruplarının verdiği konserler coşku katarken, diğer yan-

dan da oynanan tiyatro oyunu geceye değişik bir renk kattı. Dokuz yıllık geçmişin kısa bir görsel kesitini sunan sinevizyon gösterisi, aynı zamanda GKM bünyesinde devam eden diğer etkinliklerin devamlılığının da bir göstergesiydi. Program, Güney Kültür Merkezi bünyesinde çalışmalarını sürdüren bağlama kursu hocasının verdiği kısa bir müzik dinletisiyle devam etti.

Safını işçiler, emekçiler, ezilen halklardan yana belirleyen GKM, burjuva, feodal kültüre karşı işçi sınıfının enternasyonalist kültürünü savunurken, günümüzde yapılan baskı ve katliamlara karşı tavrını net bir şekilde göstermektedir. Son dönemlerde gittikçe artan kadın cinayetleri ve devletin kadın cinayetlerine kayıtsızlığını teşhir eden, 28 Aralık gecesi Uludere de çoğu genç 34 Kürt köylüsünün bilerek katledildiğini ve TC devletinin geçmişinin katliamlar tarihini olduğunu, katliamların hesabının sorulması gerektiği ve bu katliamlarla yüzleşilmesi gerektiği sunucuların yaptığı ara konuşmalarla vurgulandı.

GKM bünyesinde çalışmalarına devam eden, aylık periyodlarla yaptıkları "Şiir Akşamları"nda, şaire ve şiire verdiği önemin yanı sıra, şairlerin yaşamını ve sanat anlayışını tanıtıp, şiirlerini seslendiren Güney Şiir Topluluğu; Nazım Hikmet, Ahmet Arif, Enver Gökçe, gibi şairlerin şiirlerini seslendirirken, günümüzde yazılamamış, yayınlanamamış, kaybettirilmiş şairlerin utulmaması gerektiğini bir kez daha hatırlattı.

Daha önce GKM'nin çeşitli etkinliklerine de katkı sunan, uzun zamandır müzik çalışmalarına devam eden Grup İklim, seslendirdiği marş ve türkülerle katılımcılara güzel anlar yaşatırken, çekilen halaylarla da hareketli anlar yaşattı.

Söylenecek sözümüz, anlatacak derdimiz var deyip, "Sanat yalnızca gerçekleri yansıtan bir ayna değil, onu değiştirmeye çalışan bir çekiçtir" anlayışıyla uzun zamandır çalışmalarına devam eden Tiyatro Güney, Haldun Taner'in yazdığı, Türk Yılmaz Sarıkaya'nın yönettiği "Vatan Kurtaran Şaban" adlı oyununun bir bölümünü sergiledi. Oyun, günümüzde kimi olumsuzluklara göndermeler yaparak, bir ülkenin yönetim şeklinin kalıplaşmış sistemine eleştirel bir bakış sunarak büyük beğeniyle izlendi.

Farklı dillerde türküler seslendirip, dil, din, ırk, mezhep ayrımı yapmayıp halkların kardeşliği şiarını benimseyen, seslendirdikleri işçi marşlarıyla, işçilerin zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyleri olmadığını, uyuyan devin uyanması gerektiğini, gücünün farkına varması gerektiğini marşlarıyla da vurgulayan Özgürlük Korosu, mini konseriyle beğeniyle dinlendi.

Programın son sanatçısı Metin Kahraman'dı. Deniz Koydum Adını, Renklerle Yaşamak, Ferfecir, Sürela, Meyman adlı albümleri ile uzun yıllardır müzik yapan Metin-Kemal kardeşler, Dersim yöresinin halk ezgilerini kendi yaşamsal deneyim ve müzikal deneyimleriyle birleştirdi. Metin Kahraman'ın seslendirdiği Zazaca ve Türkçe ezgiler duygusal anlar yaşattı.

"Devrimci sanat, halkın yaşamını, halkı ezen sınıf baskılarını, bu baskılara karşı halkın mücadelesini, yeni bir topluma özlemleri, ezen sınıflara duyulan kini, nefreti temel almalı, onların devrimci mücadele ruhunu geliştirmeli, halk kahramanlığını, halk için fedakarlık ruhunu derinleştirmeli, olumlu ve olumsuz insan örneklerini karakterize ederek mücadeleyi bütün boyutlarıyla konu edinmelidir...." diyen "Halkın sanatçısı, halkın savaşçısı" Yılmaz Güney'de gecede anıldı.

GKM 9. kuruluş yıl dönümü gecesi, devrimci sanat anlayışına yakışır, enerjik, coşkulu, eğlenceli, küçük aksaklıklar olsa da önemli bir sorunun yaşanmadığı bir gece oldu.

GKM, çalışmalarını daha ileriye taşıma çabası ile 10. yıl dönümünü daha coşkulu kutlayacaktır.

10.02.2012

"Bu adam senin baban" adlı öyküde Türk milliyetçiliğinin propagandasının yapıldığı ve bu durumun Güney'in yayın ilkeleri ile çeliştiği eleştirisini haklı buluyoruz. Güney Yayın Kurulu öykü yayınlandıktan sonra, öyküde Türk milliyetçiliğinin propagandasının yapıldığını, öyküyü yayınlamakla yanlış yaptığımızı, daha dikkatli olunmasını gerektiğini tespit etmiş, fakat bu hatanın özeleştirisini Güney üzerinden yapmayı gerekli görmemiştir. Okurumuzun eleştirisi vesilesi ile adı geçen öyküyü yayınlamakla yanlış yaptığımızı, bu hatamızı Güney üzerinden özeleştirisini vermemekle eksik davrandığımızı kabul ediyor, dergimizin okurlarından özür diliyoruz.

Güney

Bir eleştiri

Ceren Dicleli

Güney dergisinin 52. sayısında, "Bu adam senin baban" başlıklı Üzeyir Lokman Çaycı'nın bir öyküsü yayınlandı. Öyküde; Gülek kasabasında baskı, taciz, cinayetleri ile tanınan zalim Yezit Ağa'nın dürüst, herkes tarafından sevilen Ferit efendinin arsasını almak için çevirdiği dolaplar, bu çerçevede gelişen olaylar anlatılmakta, öykü şu paragraf ile sonlanmaktadır:

" "Ne mutlu Türk'üm diyene!" diye haykıran herkes Yezit Ağa'dan ve onun gibilerden kurtulmanın sevincini yaşıyorlardı. Ay yıldızlı bayraklar da yıllar sonra yine devletin asil güçleriyle birlikte bölgede yerlerini almışlardı." (Güney sayı 52, sayfa 20)

Öykü içinde bir iki yerde "Atatürk'e" olumlu atıfta bulunulmakta, aktardığım paragrafta da açıkça Türk milliyetçiliğinin propagandası yapılmaktadır.

Öykünün bu içeriği, Güney dergisinin 1. sayısında yayınlanan yayın ilkeleri ile çelişmektedir.

"Dergimizin kapıları; gönderilen yazılar veya eserler ırkçı, milliyetçi, erkek şovenisti, gerici, faşist içeriğe sahip olmama şartıyla herkese açıktır." (Güney sayı 1, Çıkarken)

Irkçı, milliyetçi, erkek şovenisti, gerici, faşist içeriğe sahip ürünler dışında; her türlü esere, ürüne kapılarını açan Güney dergisinde adı geçen öykünün yayınlanması yanlış olmuştur. Dergide yayınlanan yazıların daha dikkatli okunması gerektiğini, yayın ilkelerine ters düşen yazıların, ürünlerin yayınlanmaması gerektiğini düşünüyor ve öneriyorum. Geçte olsa bu konuda tavır takınılmasını talep ediyorum.

05.03.2012

Vurulmasın Düşlerim

Rahime Henden

I

Uğultusunda rüzgârlı gecelerin
niye uzak uzak ellerin?
Yabanın bağrında mı açacak
kızıl gülü bahçemin?
Öte yakaya dönük niye
geçen günlerin yüzü?
Çocukluğumun bahçesine dönelim
yüzlerce çiçek açsın.
Şarkısını söylesin mor menekşe
dağlarda ötüşen kuşların.

II

Yaralı geyiğe su verelim.
Emzirsin yavrularını.
Öte gecelerde büyütsün.
Bir ceylan gibi
vurulmasın düşlerim.
Sabahlar al kanlar içinde kalmasın.
Mevsimler akıp gitsin.
Yenik düşmesin tutkular
alev alev yansın.

III

İçinde dört mevsim olan
bir şarkı yazılsın.
Dağların başındaki çoban
kış uykusuna dalsın.
Sürüler otlasın yine de
memlekete bahar gelsin.

21.11.2011
Köy

Bu Fotoğrafa İyi Bakın![1]

Temel DEMİRER

"Her insan ölür,
ama her insan
gerçekten yaşamaz"[2]

Bu fotoğrafa iyi bakın.

Öndeki vakur, kendinden sonuna kadar emin, "aldırmayan" şahan bakışlı Celali Mehmet Özer'dir...

Arkasındaki, yüzünü şapkasının siperiyle gizleyen, göğsünde ve şapkasında TEM yazan kırçıl sakallı ise, Mehmet'i tutuklayan bir "Emniyet(sizlik)" mensubudur...

Bu fotoğrafa iyi bakın...

Tutuklunun, suçlunun, yüzü kızarması gerekenin kim olduğunu çok net göreceksiniz...

Bu fotoğrafa iyi bakın...

Orada "Hararet nardadır, sacda değildir/ Keramet hırkada, tacda değildir/ Her ne ararsan kendinde ara," diyen Hacı Bektaş Veli'den feyz almış özgüveniyle Mehmet Özer'in kavgasına, sevdasına verilmiş eğilip, bükülmeyen kararlılığı göreceksiniz...

Bu öyle bir şeydir ki, "Kırılsa da kanadımız;/ asiye çıksa adımız;/ duyan duysun,/ bilen bilsin gülüm/

Böyledir bizim sevdamız," diye haykırır...

*****

Bu fotoğrafa iyi bakın...

İki sınıfın bir birine taban tabana zıt ahlâkını göreceksiniz burada.

Onların ahlâkı, boyun eğmiş bir sürü içgüdüsüdür. Düşünmeyen, kurşun askerlere, robotlara özgüdür... Boynu eğiktir, yüzü gizlidir...

Ezenlerin ahlâk(sızlığ)ının, boynu eğiktir...

Oysa ezilenlerden yana saf bağlayan isyancıların ahlâkı, insan(lık)a karşı takındığı eşitlikçi, özgürlükçü tutarlılığı vakurluğuyla müsemmadır...

Evet isyancıların ahlâkı, ezilenlere karşı bilgelik ve militan bir sorumluluktur.

İş bu nedenle karşınızdaki fotoğrafta gördüğünüz, diklenen, dik duruş ezilenlerin ahlâkı, teslim alınamazlığıdır...

Hayır! Ahlâktan söz etmek yetmez; ancak fotoğraftaki üzere diyetini ödeyerek ahlâklı olunur.

El özet Mehmet Özer'in temsil ettiği ahlâk, eylemliliğiyle ve diyetini ödeyen insanî vicdanın ahlâkıdır.

*****

Fotoğrafa gördüğünüz, yaşamak zorunda bırakıldığımız yalan düzeninin dayattığı karamsarlığa, vazgeçişe aldırmayan cesarettir.

Karanlığın orta yerinde ışığı gören cüretiyle, büyük yangınlar çıkaran cesarettir.

O, hepimize, egemen yalanın alıştırmak istediği karamsarlığın, kötümserliğin bir yok oluş labirenti olduğunu anımsatan insanî bir iyimserliktir.

Unutmayalım insan(lar)ı, iyimser, umutlu kılan iradeleri, kararlılıklarıdır ki, fotoğrafta gördüğünüz tam da budur... (Çünkü umutsuzluk, karamsarlık; umarsızlığın, teslimiyetin yolunu açar!)

*****

Şimdi hepimizin bu fotoğraftaki keskin kesinliğe ihtiyacı vardır. Çünkü kararlı bir kesinlik, "olanaksız" denileni mümkün kılar...

Mehmet Özer'deki keskin kesinliğe ihtiyacımız var. Çünkü korku emin olmamaktan kaynaklanır. Eğer değerimizden, bağlandıklarımızdan kesinlikle eminsek, korkuya karşı neredeyse bağışıklık kazanırız.

Hayatımızın açıklığa, kesinliğine olan gereksinimi; aynı zamanda belirsizliklere endekslenmiş teslimiyet(ler)e "Hayır" denmesini "olmazsa olmaz" kılıyor...

Karşınızdaki fotoğrafın sizlere hatırlattığı Bertrand Russell'ın, "Bu dünyanın en büyük sorunu, aptallar ve bağnazların her zaman kendilerinden emin olmaları, akıllı insanların ise her zaman kuşku duymaları," sözünü unutmayın...

*****

İnsan olup da, Mehmet'in şu fotoğraftaki duruşuna imrenmemek mümkün mü?

Ben Mehmet'in şu fotoğraftaki duruşuna, Dilşat'ın Kızılay'daki "Hopa Protestoları"nda polis panzeri üzerinde gösteren kareye imrendiğim gibi imrendim; "Aşk olsun" dedim onlara tüm çocuksu içtenliğimle...

Bilirim imrenecek biri olmaktansa, Mehmet gibi, Dilşat gibi imrenilecek biri olmak yeğdir.

İmrenilen insanları, bu özelliği kazandıran, keskin kesinli iradeleri, kuşkusuzlukları, insanî öfkeleridir...

"İnsanî öfke" dedim...

Ağzını aç(a)mayan, bir şey yap(a)mayan "kusursuz" ortalama(cı) insan(cık)ların giderek çoğaldığı iklimde, her zaman isyancılığın en iyisiyle betimlenen ve sımsıcak gür sesiyle, kılı kırk yaran inceliğiyle Mehmet Özer, hepimize "Devrimci olmanın özelliği bu olsa gerek" dedirtir ve de Antonio Porchia'nın, "Kimse kendine ışık tutamaz, güneş bile"; Antoine de Saint-Exupery'nin, "Mükemmelliğe artık ekleyecek bir şey kalmadığında değil, artık çıkaracak bir şey kalmadığında erişilir," sözlerini anımsatırdı...

*****

Mehmet Özer dostumdu, hepimizin dostuydu...

Ancak bunun ötesinde O, Tek-El işçilerinden Aleviler'e, Kürtler'den kadınlara, tüm ezilenleri "Ama"sız/ "Fakat"sız dostuydu, yoldaşıydı...

Ona ne şüphe? Elbette düşmanı olmayanın dostu olamayacağı gibi, düşmanı olmamış birinin dostluğu da anlamlı değildir.

Yani bir insanı yalnızca dostlarına bakarak değil, düşmanlarına bakarak da tanıyabilir, anlamlandırabilirsiniz.

Farrer Herschel'in, "Düşman edinmekten korkanın dostu da olmaz," sözünü asla unutmayan O, sadece bu kadar da değil; aynı zamanda zalimlerin, zulmün de düşmanıydı; hem de eşitlikçi-özgürlük sevdalarının yön verdiği eylemciliğinin içtenliğiyle...

Özetle Mehmet Özer'in düşmanlarına ba-

kın, ne kadar da insan gibi bir insan olduğunu görürsünüz...

*****

Tutkun, bağlanmış bir içtenliktir Onun yaşam sevdası; aldığından daha çoğunu veren insanî "çılgın"lığıyla...

"Kurallara ve kalıplara" karşı duran o "çılgın"lıkla; yapılması gerekeni yapan içtenliğiyle Mehmet Özer, gelecek ve gelmesi kaçınılma güzel günlerin, "ekmek, gül ve hürriyet günleri"nin düş gücünü kışkırtıcılığıyla kutsanmış "çılgınlığı"yla yaşayan ve yaşatandır.

Onun için hayal etme yetisi, düşünme yeteneğinden daha anlamlıdır.

Gecenin karanlığında aydınlığı görmek için bundan farklı olunamaz.

Düşüncelerin anası olan gece, sabaha/aydınlığa yaklaştıkça kararsa da, güneşin kaçınılmaz sabahlarda doğduğu hepimizin bilgisi dahilindedir.

Tam da bunun için Mehmet Özer rüzgâra karşı yürüyen insandır; hem de John Neal'ın, "Dij nihêrtin û dijber bûn, ji mirovan re alîkarên herî mezinin. Bafirokan ne bi ba re, li pêşber ba bilind dibin,"[3] sözündeki üzere!

*****

Gün rüzgâra karşı yürüme günüdür; ancak bunu yapanlar, diyetini göze alanlar insan sıfatına layık olabileceklerdir...

Tam da bunu yaparak, diyetini göze alanlar olarak; "Hayır" sürdürülemez kapitalizmin "adalet(sizlik)"i karşısında "aman dilemiyoruz"; onun kocaman bir yalan ve aldatma olduğundan şüphe duymuyoruz...

Egemenlerin "adalet" dediği şey, adaletsizliklerin en büyüğüdür artık...

"Adalet(sizlik), kapitalist erdemsizliğin ellerinde iğdiş edilmiştir. Yani Mehmet Özer gibi adil insanlardan nefret etmektedir.

Hayır, Mehmet Özer'in, Ragıp Zarakolu'nun ellerini kelepçeleyen, Dilşat'ın kemiklerini kıran, ölüm tarlaları yaratan bir egemenlikte "adalet" diye bir şey olamaz...

Artık yasalara değil, halkın vicdanına yaslanmalıyız. Çünkü "Yasa olmasa dahi vicdan vardır," der Publilius Syrus...

Soruyorum hangi vicdan Mehmet Özer'in, Ragıp Zarakolu'nun ellerini kelepçeleyen, Dilşat'ın kemiklerini kıran, ölüm tarlaları yaratan egemenliğin "yasaları"na boyun eğebilir?

Şimdi ses veren, haykıran, "Hayır" diyen bir vicdanın saygınlığı gerek biz(ler)e; "piyasa ekonomisi"ne endekslenmiş satılık vicdan(sızlık)lar değil...

Egemen "vicdan(sızlık)"ın insanî değerlerin, bizi var eden çocuksu içtenliğimizin katlinden başka bir şey olmadığını göz ardı edemeyiz...

"Çocuksu içtenlik" deyip geçmeyin; o çok ciddi bir şeydir; biat ve itaat etmeyen insan yanımızdır...

Geçmiş ve geleceğiyle, şimdiki zamanda yaşayan çocukluk, insan(lık)ın ebeveynidir...

Tragedyaya gülen, komedyaya ağlamayan çocukluk, "büyük" denilenleri dinlemeyen, ele avuca sığmaz bir örnektir; Mehmet Özer'in çocuksuluğu gibi...

*****

Sınır tanımaz, kuralsız ve ahlâksız bir kötülük tüm acımasızlığıyla üzerimize saldırırken; "Sana yapılmasını istemediğin bir şeyi başkalarına yapma," ilkesini unutan egemenlik, elbette sonsuza kadar kaim olamayacaktır...

Kötülükleri hiç kimseyi şaşırtmayanların, utanmazlığı da işin cabasıyken; istediği kadar "hukuki" kuzu postuna bürünsünler; asla ikna edici ve inandırıcı değildir...

Kimse kötülüklerin, haksızlıkların karşılıksız kalacağını zannetmesin; mazlumların ahı yerde kalmayacaktır.

Yeter ki, Mehmet Özer gibi dik duralım; Edmund Burke'nin, "Kötülüğün muzaffer olabilmesi için biricik şart, iyi insanların hiçbir şey yapmamasıdır," uyarısını "es" geçmeyelim...

*****

Zorbalığa, tiranlığa geçit verilmeyecektir...

Ahlâki ve beşeri tüm özelliklerini yitirmiş yargısız, adaletsiz kaba güç, kendi ağırlığı altında çökmeye mahkûmdur...

Hayır, özgür insanlar, polis devletin zorbalığına, prangalarına "Evet" demeyecek, esaret zincirlerini parçalayacaklardır...

Acımasız zorbalık, daha örgütlü olsa da özgürlüğe boyun eğdiremeyecektir. Çünkü süngülerden bir taht kurması mümkün olan tiranlığın, o tahta uzun süre oturması tarihi örneklerinde kanıtladığı gibi mümkün değildir...

Diktatörlükler, yaratıcı düşünceyi, itirazı, dik du-

ruşu yıkıcı eylemler olarak görürler. Çünkü bunlar insanı var edip, insan insan olduğunu, insanın mutlaka sahip olması gereken erdemlerin devrimci bir kavrayışını anımsatır, öğretir.

*****

"İyi" olmak, Epiktetos'un "Kendi içinde ara," dediği ve Tertullianus'un ise, "Yaşarken yalnızca kendine iyiliği dokunanın, öldüğünde tüm dünyaya iyiliği dokunur," notunu düştüğü bir erdemdir.

Bu erdem -herkese iyi olmayı öğreten-, Mehmet Özer'e yabancı değildir...

Ancak, düşünce ve davranışlarıyla Voltaire'in, "Her insan, yapmadığı tüm iyiliklerden suçludur," sözünün altını çizen O; "İyilik neye yarar?" diye sorar ve Bertolt Brecht, "Sezuan'ın İyi İnsanı"ndan aktarır:

"İyilik neye yarar,/ öldürülürse iyiler çarçabuk,/ ya da iyilik görenler?/

Özgürlük neye yarar,/ yaşarsa bir arada/ özgürlerle tutsaklar?/ (...)/

İyi insan olacağınıza,/ öyle bir yere götürün ki dünyayı,/ iyilik beklenmesin!/

Özgür insan olacağınıza,/ öyle bir yere götürün ki dünyayı,/ kavuşsun özgürlüğe herkes![4]

*****

Onun karakterini, belki de en iyi Bertolt Brecht'in dizeleri betimler...

Böyle olmak; belki de "İnsanın karakteri, yazgısıdır," diyen Herakleitos'un sözlerindeki kaçınılmazlıktır...

Hayatın fırtınalı dalgalarında oluşmuş bir karakterin sahibiyseniz, elbette düşman sahibi de olursunuz; Mencius'un, "Bir insanın söylediklerine kulak ver, gözünün içine bak. Karakterini gizlemesi mümkün mü?" sorusundaki üzere...

Böyle oldu mu; yani özgürlük yasalarına bağlanmış bir özgürlükçülükle, herkesin tamamıyla özgür olmadan özgür olamayacağınız bilinci ve eylemiyle "Daha fazla cesaret" diye haykırırsınız karşınızdaki fotoğrafta gördüğünüz gibi...

Ürkekleri bile cesur yapan cürete ihtiyacımız giderek büyürken; umuda sarılmayı, ondan vazgeçmemeyi salık verir bizlere bu fotoğraf...

Hem de hiç yorulmayan bir inatla ve ısrarla hayatın umut ve umudun da, insanı uyandıran bir rüyâ olduğunun altını özenle, defalarca çizerek...

*****

Acımasız tiranlık koşullarında acı çektiğimiz; "acıyı bal eylediğimiz" doğrudur.

Ancak unutulmasın; çektiğimiz acı biz(ler)e dayatılan zulmü nasıl aşacağımızı bir deneyimdir.

Biz(ler)e, başkalarınınkini bölüşmeyi öğreten acılarımızın açtığı yaralar, bir gün iyileşecek olsa da, izi kalacak ve o yara izi bizimle birlikte büyüyecektir.

Tıpkı karşınızda bu resmin sonsuza dek hafızalarımızda kayıt altına alındığı ve alınacağı gibi...

İşte tam da bunun için Hz. Muhammed'in, "Merhamet etmeyene merhamet olunmaz," sözünü unutmayacağız ve unutmaması gerekenlerin de kulağına küpe etmesi gerekliliğinin altını çizeceğiz...

Çünkü yalanı da, egemenliğini de abartmıyoruz!

Biliyoruz bir Afrika Atasözü "Yalan bir yıl koşar, doğru onu bir anda geçer,"derken; "Yalan geçici, doğru ise sürekli olarak kurtarıcıdır," diye ekler James Dorsey de...

*****

Egemenler unutmasın: Devrimci düşünce, davranış ve inanca diz çöktüremezsiniz; çöktüremeyeceksiniz de!

Mehmet Özer'den Ragıp Zarakolu'ya ve hâlâ dimdik ayakta duran Dilşat'a uzanan insanlık dersleri bunu kanıtlamıyor mu?

Öyleyse hep beraber; "BIÇAK KEMİKTE..." diye haykıran Mehmet Özer'e Diyarbakırlı Tek-El işçilerinin verdiği "İSYAN" yanıtını çoğullaştıralım...

78'lilerin marşını seslendiren Suavi'nin haykırışlarını yüksek sesle terennüm edelim:

"ŞARKIMIZI TAMAMLAMAK İÇİN YÜRÜYORUZ YOLLARDA...

BİR GÜN MUTLAKA HESAP SORMAK İÇİN AND İÇMİŞİZ TÜM YOLDAŞLARLA...

GELİYORUZ..."

14 Şubat 2012 13:34:04, Ankara.

NOTLAR

[1] Mehmet Özer'in tutuklanmasını protesto için 14 Şubat 2012'de Ankara'daki basın açıklamasında yapılan konuşma...

[2] William Wallace.

[3] "Karşı düşünce ve karşı olanlar, insanın en büyük yardımcısıdır. Uçurtmalar rüzgârla değil, rüzgâra karşı yükselirler."

[4] Bertolt Brecht, "Sezuan'ın İyi İnsanı", Çev: A. Kadir - Asım Bezirci.

Minimal Öykü:

İntihar

Adil OKAY

Kadın, yalvar yakar veresiye aldığı bir çuval ıslak odunu sırtından kapının eşiğine indirdi. Evde titreşerek yolunu gözleyen çocuklar, odunlara ve annelerine kurtarıcı gözüyle baktılar. Sevinç kısa sürdü. Tutuşmadı ıslak odunlar, yanmadı soba. Damı akan, pencereleri kırık dökük evde, anne ve çocuklar koro halinde ağlamaya başladılar. Önce bir battaniye geldi, arkasından saç kurutma makinesi. Kadın makineyi kâh çocuklara kâh odunlara tutuyordu. Ama nafile. Ne odunlar kuruyor, ne soba yanıyor, ne de çocuklar ısınıyordu. Kurutma makinesini altı yaşındaki büyük oğluna verdi kadın. Tek söz etmeden yatak odasına geçti. Tavandaki cibinlik kancasına baktı. Sonra da yatağa. O yatakta oynaşmıştı, iş bulma umuduyla uzak diyarlara giden kocasıyla. O yatakta gebe kalmıştı çocuklarına.

Kancaya çarşafı geçirdi. Bir ucunu da boynuna bağladı. Ve attı kendini boşluğa.

Dışarıda bir grup karnı tok, sırtı pek çocuk kartopu oynuyordu.

✶

... Bitmeyen Destan

Hasan ERKUL

burası sınır olsun demişler
yüreğimizden bölünmüşüz
yüzyıllardır kopuşmayan köylerimiz var

toprağı sıksak ekmeğimize yetmiyor
kara ve kalleş kaderimizin sebebi
bu dağlar
bu taşlar
bu vadiler
bu canlar
bu köyler değil

tarihin uçurumları
kalem
kalem yüzümüze işlenmiş
kaçakçılık yevmiyeciliğine mecbur edilmişiz

anamızın sütü gibi ak
avuçladığımız toprağımız gibi helalinden alın terimiz
damlayamadan donar
kazınır tenimize
hakkımıza düşen ziyan olmakmış

İsrail malı heronlar
amerikani predatorlar
azrailin gözü olmuş gökte

azraili kıskanan ölüm tacirleri
kimsesizlerin pişmiş toprağını yere çaldılar
hilafsız öldürüldük uludere'de

paramparça yüzümüze bakmaya korkmayın
son kere öpmeniz
nasip değilmiş bize

ağladım

kimsesizliğimize ağladım
vicdansızlığımıza ağladım

toprağı pişirmemizden
pişmiş toprakta aş pişirmemizden bu yana
bin yıllar geçti
çiğnediğimiz et, canımızmış meğer

vatandaştık
kütüklerimiz ayrı
kayıtlıydık devlette
kaçakçılık yevmiyesi uğruna
katli vacip sayılmamızın delili
dağda gezen ceylanlığımızmış

dahhakların
deccallerin
yüzleri varmış diyorlar
ama gözleri karanlık
gözbebekleri deliksiz cam
kalpleri kan makinası
sürmeli gözümüze duydukları kin
öldürülmemizin esasıymış

kurban olduğum
o yakaran gözleriniz
bir daha baksın diye
kutsal bir nefes bulsam diyorum

dualar bu kadar mı çaresiz
küfürler yetmiyor
soysuzluğa sürüyorlar insanlığı

suyumu kayra'dan aldım geldim
fırat'sız eksiğim
dicle'den doldurdum üstünü

selvi ağaçları suya kurşun döksün
mezar taşlarınız kavrulmasın diye
bir testi su koydum başucunuza

evladı insanız
evladı mazlumuz

son defaya mahsussa
kurbanlık insan olmamız
parçalanmış yüreğimiz huzur bulsun
soyumuz çocuklarımıza yar olsun diye
boynu bükük ve razıyız

nato'ya girdiğimiz sıralardı
ahmet arif
otuz üç kurşun şiirini henüz yeni söylemişti
emir kanundu r dediler
koydukları yerler bilinmesin diye
ahaliyi evlere kitleyip
toprağa mayın döşediler
anti tank
anti personel
kalleş bir tık sesi
andan kısa
son nefes öncesine sığmış sessizlik
ömürlük rüya sessizliği
ve infilak

ölmediysek
uzuvlarımızı birer birer
duasız mezara gömeriz

cahilliğimizden değil
bilmezliğimizden değil

emekgücümüzü satın alsınlar diye
garibanlığımızın
el sayılmamızın
kul oluşumuzun üstüne
canımızı eğerlemeliymişiz

gül kurusu akşamlarda
ahmet arif'imizin otuz üç kurşun şiirini okuyorum
kimsesizliğimizle ağlaşıyorum
gül kurusu şafakların rahmetine sığınıyorum
yaramızı kara toprak sarmazmış meğer

dahhakın katil gözlü heronları
batman'a bir konuyor bir kalkıyor
u s a damgalı incirlik bizim diyoruz

varoşlarıyla oynaşan ıstanbul
hâlâ bizans

roboski'nin evlatları
evlatlarımız
dahhaklarca telef sayılır

naçarlık nedir
masumiyet nedir
vicdan kime ait diye kardeşçe soralım

bütün yollar dahhaklığa bağlanmaz elbette

uyanıp bir damla içmeyeceğinizi
bile bile
göz yaşım testileri
göz yaşım bardakları
başucunuza taşırım

vatandaştık
kütüklerimiz ayrı
kayıtlıydık devlette
kütükten
cariden
düştü adınız

Aralık 2011 – ocak 2012
İstanbul

Karikatür: Mehmet BOĞATEKİN

Halkın Sanatçısı ve Savaşçısına yeni bir saldırı daha

Metin YOKSU

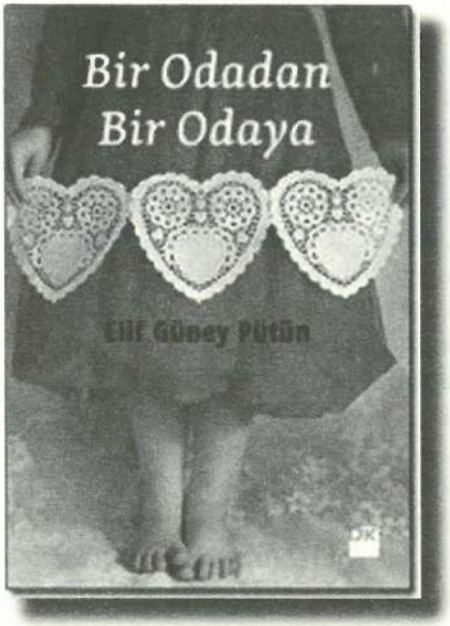

Yılmaz Güney'in kızı Elif Güney Pütün, Ocak 2012'de Doğan Kitap'tan "Bir Odadan Bir Odaya" adında bir kitap çıkardı. Kitap çıkaran kişi, Güney'in kızı olduğu için kitap hemen dikkat çekti. Özelikle de kitap türünün anı olması ayrı bir merak konusu oldu.

Kitabın içeriği ve konusu hakkındaki görüşlerime gelmeden önce, kitabın dili hakkında görüş belirtmek isterim. Elif Güney, 15 yaşına kadar Türkiye'de yaşıyor. 1981 yılında ailesiyle birlikte gittiği zorunlu sürgün sonrası Fransa'ya yerleşiyor ve eğitimini tamamlıyor. Psiko-Pedogoji eğitimi alıyor. Almış olduğu bu eğitim kitabın diline fazlasıyla yansımış durumda, çünkü kitabın dilini bir çocuğun ağzından çıkacak cümleler ile oluşturmuş. Bunun da gözlem gücü ve almış olduğu eğitimle alakalı olduğunu düşünüyorum. Küçük bir çocuğun yaşamış olduğu zorluklar en iyi bir çocuğun diliyle anlatılabilir ve Elif Güney'de kitabında bu dili çok iyi kullanmış.

Elif Güney, Birsen Can Ünal ve Yılmaz Güney'in birlikteliği sırasında 1966'da doğmuş. Yılmaz Güney, Birsen Can Ünal'dan ayrılması sonrası kitaba konu olacak olay örgüleri sırayla yaşanıyor.

***

Elif Güney kitabında çocukluğunda ailesiz yaşamasının, babasından uzak kalmasının sorgulamasını yapıyor. Ve bunu bir halkın benimsediği, kendi gibi gördüğü sanatçısına ve savaşçısına soruyor olması hem belli başlı kaygıları taşır, hem de toplumun çeşitli yanlarından farklı tepkiler gelir. Örnek "solun" bir kesimi objektif yaklaşmadığı zaman ve kişileri kimi zaman putlaştırarak yaklaştığı için

olumsuz eleştiriler yapabilir, ya da Elif Güney'e kızabilirler. Bunun yanında burjuva kalemşorları Elif Güney'in babasız büyümesinin sebebini Yılmaz Güney'e yükleyebilir. Yaşadığı zorlukları babasına mal edebilirler. Nitekim de öyle oldu.

Elif Güney, yaşadığı zorlukları sorgularken Yılmaz Güney'in "halkın sanatçısı halkın savaşçısı" kimliğinden bağımsız olarak sorguluyor. Onu sadece babası olarak sorguluyor. "Baba meselesi zordur, ünlü baba meselesi ise daha da zordur. Halkın, kahraman olarak gördüğü bir babaydı o. Halkın kahramanı! Benim babam."(agk s. 13) Devamında ise şunu söylüyor. "Acaba benim, onun kızı olarak, onu yargılama hakkım var mı? Ona bir kahraman olarak değil de, bir insan olarak bakmaya hakkım var mı?"(agk s.13) İşte soruyu bize kendisi soruyor. Evet, bence buna fazlasıyla hakkı var. Bu sorgulama esnasında Yılmaz Güney'i sanatından, kavgasından soyutlamadan yapmak daha doğru sonuçlara varmasını sağlayabilirdi. Ama öyle yapmıyor.

"Babam sadece bir put değil, sadece bir poster değil, sadece bir görüntü değil. O, mücadele. O, öfke. O, bağışlama. O, aşk. Hepimiz gibi o etten kemikten bir insan.(abç)"(age s. 16) Evet, Elif Güney'in de dediği gibi Yılmaz Güney "hepimiz gibi etten kemikten bir insan" onun komünist bir sanatçı olması, "halkın sanatçısı halkın savaşçısı" olması eleştirilemez anlamına gelmiyor. Eleştiri doğru temelde ve saldırı düzeyinde olmadığı sürece sorun yoktur.

Elif Güney, kitap boyunca "düzenli" bir aile yaşantısı olmaması ve en önemlisi de annesiz ve babasız büyüdüğünden çocukluğu zor dönemlerden geçmiş. Hele ki babanız Yılmaz Güney gibi halkın sevgisini kazanmış, ömrünü hapislerde geçirmiş, işçilerin-emekçilerin özgürlüğü için sınıf mücadelesi yürütmüş, sanatsal yaşamında da dünyaca tanınan bir yönetmen olunca bu zorluk iki katına çıkıyor. Bunun bir olgu olduğunu görmek gerekir. Babasız ya da annesiz büyümenin ne demek olduğunu en iyi yaşayan bilir, diyebiliriz.

Kitap içerisinde geçen kuşak çatışmasına geçmeden önce şöyle bir parantez açmayı gerekli görüyorum. Devrimciler 70'li ve 80'li yıllarda şu hataya çok düştüler. Aile yaşamlarını, özel yaşamlarını örgütlemekte çok zorlandıkları bir olgudur. Mücadele içerisinde yer alan herkesin aile devrimden başlar ilkesinden yola çıkarak kaç kişi geçmişte ailesini mücadele içerisine tam olarak katabildi. 70'li, 80'li kuşağın oturup bunu sorgulaması lazımdır. Bugün bu olgu devam ediyor.

Yılmaz Güney, ailesini mücadele içerisine ne kadar katabildi? Sorusunu soracak olursak somutunda cevap vermek en doğrusu olacaktır. Bu soruyu ben değil dolaylı olarak Elif Güney'in söylemlerinden yola çıkarak soruyorum. "Bir ziyaret sırasında Baba bana zaman ayırıyor. Böyle anlar o kadar ender ki... İkimiz birlikte yürüyüşe çıkıyoruz. Büyüyünce ne olacağını soruyor bana. Cevabım hazır: "Pedagog." Bana 'Lenin'i okumalısın!" diye karşılık veriyor. Onun Lenin'inden de Marks'ından da bıktım. Hayatta tek önemsediği o ikisi sadece..." (Agk s. 87)

Yılmaz Güney ve Elif Güney arasında geçen "ender" anlardan biri olan bu konuşma dikkat çekici ve kitap boyunca yaşanan kuşak çatışmasının özetler nitelikte. Öncelikle ender olması gayet doğaldır. Yılmaz Güney, yaşamının on yıl kadarını hapishanelerde geçirmiş. Dört duvar arasında olmadığı zamanlar da ise film yapmaktadır. Sürekli bir mücadele içerisindedir. Mücadele içerisinde olması da şu sözleri yeterince anlaşılır kılıyor: "Sanatsal çabalar, çalışmalar, sınıf mücadelesinden kopuk ele alınamaz. Ben bir kavga adamıyım, sinemam da bir kavganın, halkımın kurtuluş savaşının sinemasıdır."* Yılmaz Güney "bir kavga adamı" olduğu için uzun yıllar hapiste kaldı. İşte bundan dolayı kızıyla ender zamanlarda bir araya gelebiliyordu. Bunu Elif Güney'e kanıtlama çabasında değilim. Çünkü kitabın sonlarında bu olgunun farkında olduğunu kendisi zaten söylüyor. Bunları tekrar Yılmaz Güney'in ağzından alıntılamamın sebebi ise bu durumu hala kavramayan, kavrasa da onun içini boşaltmak için yıllarca Yılmaz Güney'in sanatı ve mücadelesini birbirinden soyutlamaya çalışan burjuvazi ve onun kalemşorlarınadır.

Elif Güney, hayalini babasını anlatınca doğallığında babasından, ailesinden destek bekler. Durup ve soralım birbirimize; hangimiz beklemez? Eminim ki o yaşlarda ki her çocuk ister bunu. Aynı Elif Güney'in, benim ve sizin de bir zamanlar beklediği gibi... Fakat Yılmaz Güney'in vermiş olduğu cevapta da bir anormallik göremeyiz. Çünkü elinde olan dar zamanı iyi kullanma derdinde ve önceliğini M-L klasiklere yön vermesini arzuluyor. O yüzden kızına Lenin'i ya da Komünist Manifesto'yu okumasını öneriyor. Fakat Elif Güney'in beklediği cevap bu değil. O yüzden kızıyor babasına; "Onun Lenin'inden de Marks'ından da bıktım. Hayatta tek önemsediği o ikisi sadece...(abç)" Fakat kitabın bü-

tünselliğinde baktığımız da düşmanca bir yaklaşım değil bu...

Baba ve kızın aralarında yaşanan çatışmaya bir başka örnek: "Bakışlarındaki hayal kırıklığını fark ediyorum. Tek gördüğüm bu. O başka bir kız hayal ediyor, ben de başka bir baba!"(Agk s.88)

Elif Güney'in yaşamında sınıfsal mücadeleye bakış açısını bilmiyorum, fakat kitabın 92 sayfasında yazılanlar biraz ipucu niteliğindedir. 12 Eylül askeri darbe ve Elif Güney'in olaya o dönemki bakışı "Bu dışarı çıkma yasağından ben gayet memnunum. Beni ilgilendiren tek şey, sınavın iptal olması"(agk s. 92) bir çocuğun bu bakış açısına sahip olması gayet anlaşılır olabilir. Eğer ki Elif Güney bugün bu bakış açısına ya da buna yakın bir bakış açısı var ise o zaman şu tespiti yapabileceğimi düşünüyorum: Yılmaz Güney ve Elif Güney arasındaki bu kuşak çatışmasının olmasını gayet anlaşılır kılıyor.

Elif Güney babasını tam görememenin onunla az şey paylaşmanın zorluğu içerisinde anladığı ve bugün hala aynı şekilde yorumladığı şu sözler babasına olan sevgisini bize de gösterir nitelikte ve neden bu kitabı da yazdığını kanıtlar niteliğindedir. Yılmaz Güney'in erken ölümü karşısındaki sözleri "Onunla birlikte değildim. Yanında değildim. Ben yokken gitti. Bensiz gitti. Uzun uzun konuşmalıydım onunla. Onu sevdiğimi söylemeliydim. (abç)"(agk s. 140)

Kitabın sonlarına doğru babasına olan güveni, sevgiyi özetlediği cümleler: "Ama sensiz ben ne olabilirim ki? Seni tanıdığımdan beri, senin için yaşıyordum. İçimdeki başarma hırsını bana veren sendin...(abç)"(age s. 154)

Kitapta Elif Güney'in üzüldüğü ve beklenti içinde olduğu bir durum ise hapishanede babasının ona mektuplar göndermemiş olması çok kısa bir şekilde ondan bahsetmesine biraz üzülüyor. Onun için bir şeyler yaptığını görmek istemiş yıllarca... Ve bu kanıtı yıllar sonra bir tesadüf eseri buluyor. Yılmaz Güney'in "Canlı Hedef / Kızım İçin" filmi Elif için yapılmış. Bunu da filmdeki kız ile baba arasındaki konuşmalardan çıkarıyor. (agk s. 164)

Peki, bu kitap çıktı ve burjuva basını, burjuva kalemşorları bu kitaba nasıl yaklaştılar. Onu da kitap içinden örnek vererek açıklayayım. Elif Güney'e onlu yaşlarda birkaç gazeteci bir şekilde ona sorular soruyorlar. Bir soruda ise babasının mektup yazıp yazmadığını soruyorlar. Elif Güney çocuk saflığı içerisinde durum ne ise onu söylüyor. Bir gün sonra haber manşet oluyor ve bu kozu gören burjuvazi Yılmaz Güney'e bu konu üzerinden saldırıya geçiyor. İşte bugünde olan budur. Kitap çıkar çıkmaz burjuva basını ve kalemşorları olaya geçmişte yaşanan mektup olayı gibi yaklaşıyorlar. Kimisi kitabı okumadan rastgele yorum yapmış, okusa da kitapta anlatılmaya çalışılanı görmezlikten gelmiş Yılmaz Güney'e özel yaşamı üzerinden saldırıya geçiyor.

Saldırıların en önde gelen örneği "Çirkin Babalar"** başlığıdır. Yazının içerisinde Öncel Öziçer bakın nasıl bir densizlik yapıyor. "Yılmaz Güney efsanesinin her zaman çok abartıldığını düşünürdüm." Ve hızını alamayan "yazarımız" densizliğine şu cümleler ile devam ediyor "Kendi evladını sevmeyi beceremeyen bir adam nasıl olur da ülkesini, halkını sever acaba?"

Tek tek kimin ne yazdığına cevap vermek yerine, bu yazı genel olarak diğer yazarların da ne türde yazdığını özetler niteliktedir. Bundan dolayı bu densizliklere toptan yanıt vermek en doğru olanıdır. Yıllarca Yılmaz Güney'in sanat yaşamını, kişiliğini, siyasi duruşunu halk gözünde düşüremeyeceğini anlayan burjuvazi kalemşorlarının yardımıyla Yılmaz Güney'i siyasi yaşamıyla sanat anlayışını ayrı bir şeymiş gibi göstermeye çalıştılar. Ve bugün hem burjuva kalemşorlarının yardımıyla hem de "sol" adına konuşan grupların da yardımıyla bu kısmi anlamda başarılmış durumdadır. Bu saldırılara, Yılmaz Güney'in sanatıyla mücadelesini ayrıştırmaya çalışanlara en iyi cevabı halkın sanatçısı halkın savaşçısı gerekli cevabı vermiştir. "Sanatsal çabalar, çalışmalar, sınıf mücadelesinden kopuk ele alınamaz. Ben bir kavga adamıyım, sinemam da bir kavganın, halkımın kurtuluş savaşının sinemasıdır."(abç)

Sonuç olarak Elif Güney Pütün'ün yazmış olduğu kitaba her yönüyle bakmak gerektiğini düşünüyorum. Burjuva kalemşorları cımbızla kitabın içinden bir söz alıp bunu evirip çevirip Yılmaz Güney'e bu sözler üzerinden bir kez daha saldırmaya çalıştılar. Kitabın sonlarına doğru yazan şu özeleştiriyi ya da Elif Güney'in babasına olan sevgisini, güvenini yukarıda alıntılar ile verdiğim örnekleri görmemiş olmamaları ise ayrı bir sahtekârlıktır.

09.03.2012

*İnsan Militan ve Sanatçı Yılmaz Güney, s. 35
** Öncel Öziçer Sabah Günaydın eki 16.01.2012
http://www.sabah.com.tr/Gunaydin/Yazarlar/ozicer/2012/01/16/cirkin-babalar

Eleştiri

Dile dikkat etmeliyiz

Sedat OT
1 No'lu F Tipi hapishanesi
A8-23 Sincan/Ankara

Merhaba Güney dostları

Çetin adına gönderilen 14 sayı Güney dergisini aldığımı bildiren mektubu göndereli epey oldu. İçinde teşekkürlerimin de bulunduğu bu mektubu almış olduğunuzu umuyorum. 59. sayı da geldi, onun için de teşekkür ederim.

Mektubuma öncelikle "Dinini ... ve kitabını ..." çalışmasına dair genel eleştirilerimle başlamak istiyorum. Bu çalışmanın 15 bölümünü de okudum; ancak bu tür çalışmaların en az iki kez okunması gerektiğine inanıyorum. Henüz ikinci okumamı yapmadan getireceğim eleştirilerin elbetteki genel kalacağı malumdur. Bu hatırlatma ve uyarıdan sonra çalışmanın öncelikle diline değinmek istiyorum.

Henüz 59. Sayı elime geçmeden önce, 59. sayıda eleştiri yazısı yayınlanan Süleyman Kayğaz'ın dil konusundaki eleştirilerine benzer düşüncelere kapılmıştım. Tabi onun gibi "kızgın ve sert" bir yönelime girmedim. Bence din hassas bir konudur; bu nedenle dilin alaycı olması dine yönelik eleştirilerin etki gücünü zayıflatabilen bir zemini yaratır. Buradan, hiçbir zaman alaycı dilin tamamen yok edilebileceği fikrine sahip olduğum anlaşılmasın. Ancak, dini eştirirken, her zaman alaycı dili azaltma eğilimimizi güçlendirmeliyiz bence. "Alay" elbetteki göreceli dir ve tartışmaların/polemiklerin hararet içerisindeki alaycı ifadeler bazen kaçınılmaz da olabiliyor. Ancak bizlerin genel eğilimi bu ifadeleri zayıflatma yönünde olmalıdır.

"Dinini ... ve kitabını ..." çalışmasını kaleme alan(lar)ın dine saygısızlık etme niyetleri olduğunu hiçbir zaman düşünmedim. Okuduğum 15 bölüm boyunca böyle düşünmeme rağmen S. Kayğaz'ın eleştirilerinin 6. ve 7. örneklerinde çarpıcı biçimde görülebileceği gibi, yazara normal gelen "hikaye, masal" gibi terimler, aslında alay olarak algılanabilme zeminine fazlasıyla sahiptir ve dolayısıyla bunlar alay olarak algılanınca saygısızlık olarak da algılanabilir.

Bu nedenle ence en iyisi "... şeklinde inanılıyor", "sayılıyor" vs. şeklinde ifadeler daha yapıcı olacaktır.

Çalışmanın yazarının, dini, "esasta, genel olarak veya tarihsel olarak" olumsuzlaması ve bu olumsuzlamayı sürekli önde tutarak, dinin insanlık tarihinde bir devrim olduğunu, insanlıkla yaşıt olduğunu veya insanlığın "genel teorisi, ansiklopedik özeti" olduğunu yeterince öne çıkartmayışı da alaycı bir dile zemin sunmuştur sanırım.

Çalışmanın olumladığım yanlarına gelince... Bu tür çalışmaların yapılmasını olumlu buluyorum. Din konusu, geniş anlamda, solun gündemine ancak 2000'li yıllarda girdi diyebiliriz. Buna rağmen hala din konusunda tek yanlı, önyargılı, dışlayıcı vs. tavırların hakim olduğunu iddia etmek yanlış olmayacaktır. Dolayısıyla dine dair geniş çok yönlü araştırmaların bu tek anlılığı kırmaya hizmet edeceğine inanarak Güney'in böyle bir çalışmaya yer vermesini olumlu buluyorum.

Bu çalışmanın kutsal kaynakların geniş bir incelemesine dayanması da ayrı bir olumluluk. Maalesef %99'unun Müslüman olduğu iddia edilen bir coğrafyada, kitlelerin dinini tanıma/anlama konusuna solun oldukça yanlış, sekter ve sığ yaklaşımları bulunuyor. Kur'an'ı incelemeden/okumadan/anlamadan saatlerce "eleştirebilenlerin" ne sola, ne de dindarlara pek faydası olmuyor bence. Dolayısıyla Güney'de yer alan çalışma, kutsal kitaplar konusundaki bir zafiyeti ve eksikliği de genel anlamda gideriyor. Bu çalışma kutsal kitaplar hakkında, konuya uzak olanlar için bile, genel bir çerçeve ve bakış açısı sunuyor.

Buna ek olarak çalışmanın, sınıfsal ve tarihsel materyalizm temelinde alınarak, tarihin dinler, kültürler, medeniyetler vs. tarihi olmadığını göstermesi de sınıfların öldüğünün iddia edildiği şu zamanlarda daha fazla önem taşıyor bence.

Çalışma hakkındaki eleştirilerim kısaca böyle.

...

Bir de yayınlamanız ve "Dinini ..." çalışmasını eleştiri babında benim din üzerine olan bir çalışmamdan "Dinin eleştirisi" kısmını göndermeyi planlıyordum. Ancak tüm defteri (küçük boy –A5 168 sayfa) size göndersem de "iki işi" birden yapsam diye sormak için bu planı erteledim. Bahsettiğim bölüm çalışmamın omurgasın oluşturuyor ve Güney'de yayınlanan çalışmayı da kapsayacak biçimde (dolaylı olarak tabi) solun dine yaklaşımlarını esas alan bir eleştiri içeriyor. Bu bölümün, Güney'deki çalışma ile birlikte daha geniş düşünmeye/bakmaya sevk edebileceği kanısında olduğum için, sizin değerlendirmenize sunmak istedim. Diğer taraftan ise, din ile ilgili geniş araştırma yapmış insanları "mumla aradığım" için, çalışmamın bütününü okuyup değerlendirecek/eleştirecek birileri beni mutlu eder. Güney'deki çalışmayı hazırlayanlar, bana biraz emek ve zaman ayırıp bu çalışmamı değerlendirirlerse çok sevinirim. Dinle ilgili geniş araştırma yapmış iki dosta bu çalışmamın kopyasını yollamıştım. Bendeki diğer kopyayı, olur derseniz size yollayayım.

Size bu çalışmamı yollama istememin (tümünü) bir nedeni de belki içinde daha başka bölümleri de değerlendirmeyi isteme olasılığımdır.

Bu çalışmam "Din, Siyasal Mücadeleler ve Ortadoğu'da Siyaset" isimli bir çalışmanın bir kısmını oluşturuyor ve bu çalışmayı yayınlatmayı düşünüyorum. Ancak bu olur mu, ne zaman olur henüz bir bilgim/fikrim yok. Bu belirsizlik ne zaman belirli olur, onu da bilmiyorum. Çalışmamı göndermeyi isterseniz, bunu da bilmenizde –çeşitli olasılıkları hesap ederek- fayda vardır diye düşünüyorum.

Çalışmamın sadece bir kopyası kaldığı için ve burada fotokopi çekme olanağı olmadığı için size sormadan risk almak istemedim. Çalışmamın sırf temize çekilmesi birkaç haftayı alıyor. Bu nedenle çalışmamı size sorup yollamak istedim. (Çalışmayı değerlendiririz diyorsanız, fotokopisini çekip defteri bana geri yollayabilirsiniz.)

Son olarak "Halkların dilleri" bölümünü açmanız bence isabetli olmuş. Anadolu gibi mozaikler diyarı bir coğrafyada farklı dilleri sahiplenmek, aynı zamanda farklılıklara rağmen bir arada yaşamayı sahiplenmek anlamına gelmektir ki bu be tek başına "tek tipçiliğe" karşı bir duruş/duyarlılık yaratır bence.

Tüm Güney dostlarına kucak dolusu selam ve sevgilerimi yolluyorum.

30.01.2012

✶

Eleştiriye Cevap

Sevgili Sedat arkadaş!

Öncelikle dikkatli inceleme çabalarından dolayı teşekkür etmek istiyoruz. Kullanılan dil bağlamında getirdiğin eleştiri noktasında kendini S. Kayğaz'dan ayırmaya çalışarak yaptığın uyarını yerinde buluyoruz. Bundan sonraki incelememizde bu noktada gereken itinayı göstereceğimizi de söylemekte herhangi bir sakınca görmüyoruz. Daha yapıcı ifadeler kullanmak için daha fazla çaba sarfedeceğiz. Çünkü eleştirilerimizin etki gücünün zayıflaması çalışmanın amacına da terstir.

Bilinmesi gerekli olan önemli bir nokta, bu konuda bizlerin de deneyimi zayıftır. Bu vb. uyarılara ihtiyacımız vardır.

Bizler solun sekter tavrından kendimizi ayırmak için sorunun temeline inerek ana eserleri incelememizin merkezine koyduk. Bu vesileyle şimdiye kadar yayınlanan bölümlerle ilgili olarak gelebilecek somut eleştiri ve önerilere açık olduğumuzu tekarlamak istiyor, katkıları bekliyoruz.

"Din, Siyasal Mücadeleler ve Ortadoğu'da Siyaset" isimli çalışmanla ilgili olarak çabalarının ve emeğinin değerlendirilmesi için çalışmana sahip çıkmayı görev biliyoruz. Anladığımız kadarıyla çalışmanın öncelikle temize çekilmesi (bilgisayara yüklenmesi) gerekir. Bizim de gücümüzün sınırlı olduğunu vurgulayarak söyleyebiliriz ki, elimizden gelen katkı desteğini vermek isteriz. Bunun kısa zamanda olmayacağını da bilmeni istiyoruz.

İlan ettiğimiz gibi kendi inceleme/dosyamızda işi henüz tam yarılamış bile değiliz. 10 temel noktanın 4. noktasındayız. Arada senin çalışmana yer verebileceğimizi düşünüyoruz. Çalışmanı göndermeni bekliyoruz.

Dostça selamlar dileğiyle ışıklı günler seninle olsun.

Güney Dergisi
05.03.2012

Dinini... ve kitabını... iyi tanı!

DİN ÜZERİNE - BÖLÜM XVI

İNCİL'İ TAMAMLAYAN DİĞER KİTAPLAR VE MEKTUPLAR

Dört ana İncil kitabının yanı sıra İncil'in parçaları olarak kabul edilen kitap ve mektupların başında "Elçilerin İşleri" kitabı gelir. Bunun yanı sıra 13 Pavlus mektubu, çeşitli havarilerin 8 mektubu ve Vahiy kitabıyla İncil tamalanmış olur. Bu bölümde; Hıristiyanlık tarafından kutsal yazılar olarak kabul edilen bu eserler içindeki önemli gördüğümüz noktalar üzerinde diğer İncil kitaplarında kullandığımız yöntem ile duracağız.

"Elçilerin İşleri" kitabıyla başlıyoruz.

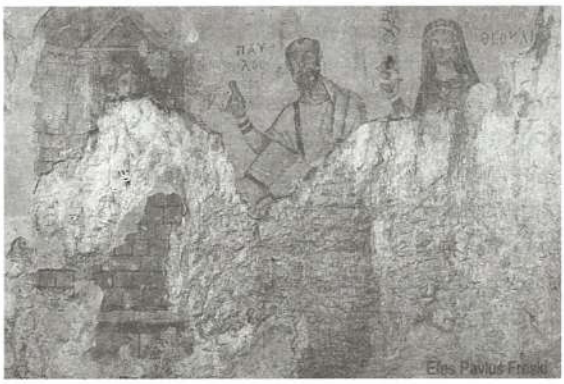

ELÇİLERİN İŞLERİ

Dört ana İncil'den Luka İncil'ini kaleme alan kişi tarafından yazıldığı söylenir. Bu yazarın aynı zamanda Pavlus'un hekimi olduğu da kabul edilir. Bu anlamda bu yapıtta kendini havari ilan eden Pavlus'un şu veya bu oranda etkisinin olduğunu söylersek yanılmayız. Bu konuda başvurduğumuz kaynak yazar Profesör F. F. Bruce, kaynak: http://protestan.org' tur.

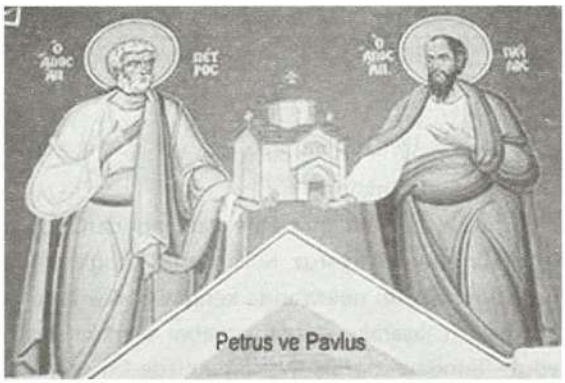

BÖLÜM 1

Kitap'ta yazanlar;

Ey Teofilos,

İlk kitabımda İsa'nın yapıp öğretmeye başladığı her şeyi, seçmiş olduğu elçilere Kutsal Ruh aracılığıyla buyruklar verip yukarı alındığı güne dek olanları yazmıştım... İsa, ölüm acısını çektikten sonra birçok inandırıcı kanıtlarla elçilere dirilmiş olduğunu gösterdi. Kırk gün süreyle onlara görünerek Tanrı'nın egemenliği hakkında konuştu." (Elç.1: 1-3)

Girişteki "Ey Teofilos" hitabı Luka 1:1 deki hitabın aynısıdır... İlk kitap olarak bahsi geçen kitap da Luka İncil'inin kendisidir. Luka İncil'ini incelediğimizde "kutsal ruh aracılığıyla verilen buyruklar" üzerinde durmuştuk. Burada geçen inandırıcı kanıtların pek inandırıcı olmadığına yeterli cevabı verdik. İsa'nın ayrımsız olarak tüm elçilere (havarilere) 40 gün süreyle göründüğü değerlendirmesi,

diğer İncil'lerde yer almayan bir değerlendirmedir.

"Şöyle ki, Yahya suyla vaftiz etti, ama sizler birkaç güne kadar Kutsal Ruh'la vaftiz edileceksiniz." Elçiler bir araya geldiklerinde İsa'ya şunu sordular: "Ya Rab, İsrail'e egemenliği şimdi mi geri vereceksin... İsa onlara, "Baba'nın kendi yetkisiyle belirlemiş olduğu zamanları ve tarihleri bilmenize gerek yok" karşılığını verdi." (Elç.1: 5-7)

Yahya'nın suyla vaftizi bu arada "kutsal Ruh" ile vaftize dönüşüyor. Suyla veya ruhla vaftiz etmenin bizce hiçbir önemi yok, birşeylere kutsallık adadığınız zaman adadığınız şeyin adına da vaftiz edebilirsiniz. Vaftiz etmenin "günahlardan - korkularından" arındırma olduğundan hareket edersek, ilk insanın totemine duyduğu saygı ile önünde eğilmesi de bir anlamda vaftizin (kutsamanın) ilkel biçimidir. Burada yapılan zamana uyarlamadır. İslamda bu iş Zemzem suyu ile yapılmaktadır. Bugün hâlâ kiliselerde yeni doğan hiçbir günahı ve korkusu olmayan bebeklerin "İlk günahlarını silmek" ve Hıristiyanlaştırmak için "vaftiz" edildiğini önceki bölümlerde açıklamıştık.

Rab'in olarak görülen İsa'nın yetkinliğinin zaman ve tarihinin belirsizliği aslında kıyamet gününe atıftır.

Kitap'ta yazanlar;

"Ey Celileliler, neden göğe bakıp duruyorsunuz?" diye sordular. "Aranızdan göğe alınan İsa, göğe çıktığını nasıl gördünüzse, aynı şekilde geri gelecektir.". .. Kente girince kaldıkları evin üst katındaki odaya çıktılar. Petrus, Yuhanna, Yakup, Andreas, Filipus, Tomas, Bartalmay, Matta, Alfay oğlu Yakup, Yurtsever Simun ve Yakup oğlu Yahuda oradaydı... Yahuda bizden biri sayılmış ve bu hizmette yerini almıştı."... Bu adam, yaptığı kötülüğün karşılığında aldığı ücretle bir tarla satın aldı. Sonra baş aşağı düştü, bedeni yarıldı ve bütün bağırsakları dışarı döküldü. ... Sonra şöyle dua ettiler: "Ya Rab, sen herkesin yüreğini bilirsin. Yahuda'nın, ait olduğu yere gitmek için bıraktığı bu hizmeti ve elçilik görevini üstlenmek üzere bu iki kişiden hangisini seçtiğini göster bize."... Ardından bu iki kişiye kura çektirdiler; kura Mattiya'ya düştü. Böylelikle Mattiya on bir elçiye katıldı. " (Elç.1: 11-25)

Öncelikle "Celileler"in göğe bakması kadar normal birşey olmaz, çünki tüm kitaplarda işlenen İsa'nın "göğe" alındığı ve belirsiz bir gün geri döneceğine inançtır. Bu inanca vurgu yapılırken azarlamayı ve gerkesiz soruyu anlamak mümkün

değildir...

Yahuda/Judas ile ilgili söylenenlere önceki kitapları incelerken değinmiştik. Yahuda hakkında yapılan *"bizden biri sayılmış ve bu hizmette yerini almıştır"* tespiti, bizlerin vardığı "İsa'yı İsa yapan Judas'ın ihanetidir, anlayışımızı destekleyen bir tespittir. Önceki kitaplardaki Judas'ın kendi kendini öldürdüğü söylemleriyle buradaki anlatım temelde çelişiyor... Judas'ın yerine seçildiği belirtilen Mattiya kıymet-i harbiyesi olmayan, sadece bu ayette yer alan bir şahsiyettir.

BÖLÜM 2

Kitap'ta yazanlar;

"Pantkot (Pfingsten-Bahar sonu , yaz başlangıcı. - BN*) Günü geldiğinde bütün imanlılar bir arada bulunuyordu... İmanlıların hepsi Kutsal Ruh'la doldular, Ruh'un onları konuşturduğu başka dillerle konuşmaya başladılar. Sesin duyulması üzerine büyük bir kalabalık toplandı. Herkes kendi dilinin konuşulduğunu duyunca şaşakaldı. Aramızda Partlar, Medler, Elamlılar var. Mezopotamya'da, Yahudiye ve Kapadokya'da, Pontus ve Asya İli'nde , Frikya ve Pamfilya'da, Mısır ve Libya'nın Kirene'ye yakın bölgelerinde yaşayanlar var. Hem Yahudi hem de Yahudiliğe dönen Romalı konuklar, Giritliler ve Araplar var aramızda. Ama her birimiz Tanrı'nın büyük işlerinin kendi dilimizde konuşulduğunu işitiyoruz."* (Elç.2: 1-11)

Herkesin kendi diliyle-lisanıyla konuşması Yahudiliğin tersine olumlu ve büyük bir zenginliktir. Yalnız bu zenginliğin tanrının gücüne bağlanması problem olarak durmaktadır. Dilin, konuşulan lisanın insanın üretim faaliyeti içerisinde bizzat insan tarafından türetildiği rolünün üstü, tanrının gücüyle örtülmektedir. Yanlış olan budur. Elbette farklı dillerin zenginliğinin yanı sıra insanların

hepsinin anlaşabileceği ortak bir dilin olması hiç te fena olmaz. Günümüzdeki computer / bilgisayar ortak dilin gelişmesine çok önemli katkılar sunmaktadır.

Yukarıdaki ayetlerde isimleri sayılan kavimler - farklı insan topluluklarının varlığı Babil Kulesi'nin farklı olumlu bir versiyonu olarak durmaktadır. Tevrat'taki versiyonda ise olumsuz, tanrıya hakaret sayılmaktaydı.

Petrus'un Pantkot Günü Konuşması

Kitap'ta yazanlar;

"O günler kadın erkek kullarımın üzerine Ruhum'u dökeceğim, Onlar da peygamberlik edecekler... Tanrı'nın belirlenmiş amacı ve öngörüsü uyarınca elinize teslim edilen bu adamı, yasa tanımaz kişilerin eliyle çarmıha çivileyip öldürdünüz... Tanrı ise, ölüm acılarına son vererek O'nu diriltti. Çünkü O'nun ölüme tutsak kalması olanaksızdı. .."O'nunla ilgili olarak Davut şöyle der: 'Rab'bi her zaman önümde gördüm, sağımda durduğu için sarsılmam. "Kardeşler, size açıkça söyleyebilirim ki, büyük atamız Davut öldü, gömüldü, mezarı da bugüne dek yanıbaşımızda duruyor. Davut, kendisi göklere çıkmadığı halde şöyle der: 'Rab Rabbim'e dedi ki, ben düşmanlarını ayaklarının altına serinceye dek sağımda otur.' Bu sözleri duyanlar, yüreklerine hançer saplanmış gibi oldular. Petrus ve öbür elçilere, "Kardeşler, ne yapmalıyız?" diye sordular... Petrus onlara şu karşılığı verdi: "Tövbe edin, her biriniz İsa Mesih'in adıyla vaftiz olsun. Böylece günahlarınız bağışlanacak ve Kutsal Ruh armağanını alacaksınız. Petrus daha birçok sözlerle onları uyardı. "Kendinizi bu sapık kuşaktan kurtarın!" diye yalvardı. Onun sözünü benimseyenler vaftiz oldu. O gün yaklaşık üç bin kişi topluluğa katıldı... Bunlar kendilerini elçilerin öğretisine, paydaşlığa, ekmek bölmeye ve duaya adadılar." (Elç.2: 18-42)

Pentakost

Petrus *"dökeceği ruhla"* herkesi peygamber edeceğini söylemektedir. Böyle bir söylemin boş bir söylem olduğu ne kadar orta da ise, Petrus'un kendisinin "inkârcı" biri olarak böyle bir yetkiye sahip olup olmadığı ayrı bir soru olarak sorulabilir.

İsa'nın Tanrı'nın *"belirlemiş amacı ve ön görüsü uyarınca"* yasa tanımaz imansızlar aracılığıyla çarmıha çivileyip öldürülmesi, açıkça tanrının planı olarak sunulmaktadır. Yani Petrus'un tanrısı insan gibi öngörülü plan yapıyor. Diğer kitaplarda İsa'nın yasaya karşı geldiği, cinlerle işbirliği yaptığı için Romalılar tarafından çarmıha gerildiği anlatılmış, Rab'in İsa'nın *"yüksek sesle, "Eli, Eli, lema şevaktani?" yani, "Tanrım, Tanrım, beni neden terk ettin?" diye bağırdı."* (Mat.27: 46) ğını nedense duymadığını anlatmıştık. Petrus burada farklı bir resim çizmektedir. İsteyen istediğini yazıyor ve anlatıyor.. Ve bunlar da kutsal yazılar olarak kabul görüyor.

Ölüme tutsak kalmama ve ölüm acılarından kurtulma! Sorunu insanlığın bilgi birikimiyle açıklarsak, biliyoruz ki; herhangi bir canlı varlık öldükten sonra, ondan kurtulma ve acıdan söz edilemez. Hissedilen acıların hepsi ölüm öncesidir.

Davut'un Rab'bi olarak adlandırılan İsa'yı görmüş olması, Petrus'un anlattığı bir yakıştırmasıdır. Arada bin yıl gibi bir zaman farkı söz konusudur. Büyük Ata Davut Musa döneminin Davut'udur. Nasıl biri olduğunu Yahudiliği anlatırken gördük. Ama bıraktığı etki cürümünden fazla olduğu gibi meğer Musa'dan da etkiliymiş. *"Rab'in Rab'ine demesi"* üzerinde de durmuştuk. İki Rab'in anlamını da içeren bu anlatımda biri oğul olan İsa, diğeri ise O'nun babası Rab'in.

"Tövbe eden" ve İsa adına vaftiz olanların günahları bağışlanacak ve kutsal ruhtan armağan alacaklar. Peşin herkes günahkâr olduğu için yapılan bir önerme. Ama nedense binlerce yıldır bu önerme doğrultusunda tövbe eden ve vaftiz olan-

ların günahları bir türlü çıkmak bilmiyor.

O günki koşullarda taraftar toplamak için, üç bin kişinin ekmek bölmesi ve paylaşmasını bugünlerde ilkel komünizm olarak görenler de var. Mesele Allan Woods gibiler. Yokluk ve dilenciliği paylaşmak özlemi olarak sunan ve buna saygı duyanların sosyalizmden bihaber olması lazım.

Petrus bu kitapta öne çıkarılan havarilerden tek tanık olan biridir.

BÖLÜM 3

Sakat Dilencinin İyileştirilmesi

Kitap'ta yazanlar;

"Bir gün Petrus'la Yuhanna, saat üçte, dua vaktinde tapınağa çıkıyorlardı... O sırada, doğuştan kötürüm olan bir adam, tapınağın Güzel Kapı diye adlandırılan kapısına getiriliyordu. Tapınağa girenlerden para dilenmesi için onu her gün getirip oraya bırakırlardı.. Sonra onu sağ elinden kavrayıp kaldırdı. Adamın ayakları ve bilekleri o anda sapasağlam oldu... Sıçrayıp ayağa kalktı, yürümeye başladı. Yürüyüp sıçrayarak, Tanrı'yı överek onlarla birlikte tapınağa girdi." (Elç.3: 1-8)

Madem kötürüm her gün getiriliyor ve bunu biliyorsunuz, yeni mi aklınıza geldi iyileştirmek? İş olsun ve Petrus'ta mucizevi özellik taşısın diye yazılan ayet. Burdaki anlatımdan iki sonuç çıkarmak mümkün: Birincisi İsa'da varolan iyileştirme yetisi, İsa adına Petrus'a da geçmiş. İkincisi ise, Musa'da olmayan ve hatta sakatların topluluğa dahil edilmez oluşlarına *"Harun'a de ki, 'Soyundan gelecek kuşaklar boyunca kusurlu olan hiç kimse yiyecek sunusu sunmak üzere Tanrısı'na yaklaşmasın... Kusurlu olan, sunağa yaklaşamaz: Kör, topal, yüzü arızalı, organlarından biri aşırı büyümüş, kolu veya ayağı kırık,"* (Lev.21: 17-19) karşı bir alternatif olarak iyileştirme eylemleri taraftar toplamada bir yöntem olarak mı kullanılmaktadır? Biz sadece soruyoruz!

Petrus'un Tapınaktaki Konuşması

Kitap'ta yazanlar;

"İbrahim'in, İshak'ın ve Yakup'un Tanrısı, atalarımızın Tanrısı, Kulu İsa'yı yüceltti. Siz O'nu ele verdiniz. Pilatus O'nu serbest bırakmaya karar verdiği halde, siz O'nu Pilatus'un önünde reddettiniz. Gördüğünüz ve tanıdığınız bu adam, İsa'nın adı sayesinde, O'nun adına olan imanla sapasağlam oldu. Hepinizin gözü önünde onu tam sağlığa kavuşturan, İsa'nın aracılığıyla etkin olan imandır... Musa şöyle demişti: 'Tanrınız Rab size, kendi kardeşlerinizin arasından benim

Petrus Misyon Görevinde — Fra Angelico

gibi bir peygamber çıkaracak. O'nun size söyleyeceği her sözü dinleyin... O peygamberi dinlemeyen herkes Tanrı'nın halkından koparılıp yok edilecektir.'.. Sizler peygamberlerin mirasçıları, Tanrı'nın atalarınızla yaptığı antlaşmanın mirasçılarısınız. Nitekim Tanrı İbrahim'e şöyle demişti: 'Senin soyunun aracılığıyla yeryüzündeki bütün halklar kutsanacak.'" (Elç.3: 13-25)

İsa'nın yücelmesi çarmıhla başlar. Tanrısı inandığı ve iman ettiği halde, O'na eziyet edilmesine ve O'nun reddedilmesine müsaade etti. Çünki tüm İncil'lerin genel mantığı çok kez tekrarladığımız gibi iman edenin eziyet görmesi üzerine kuruludur. Bundan dolayı genelleştirilerek, tüm Yahudilerin suçlanması doğru değildir. Ayrıca İsa'yı çarmıha germe emrini veren ve de uygulayan da *"suçlu bulmayan"* Pilatus'lardır.

Sapasağlam olan adamın kim olduğu belli değil. Ama biz o kişinin dilenci-kötürüm olan kişi olduğunu söyleyebiliriz. O imanla filan iyileştirilmemiştir. Anlatımın iyileştirme kurgusu, yazarın kafasında yarattığı kişiye uyarlanmış bir anlatımdır.

Musa'nın Yas.18:15 te söylediği *"çıkacak"* peygamberin İsa olduğu İncil yazarlarının İsa'ya yakıştırdığı bir atfetmedir. Bilindiği gibi Musa sonrası gelen birçok peygambere Tevrat'ın diğer kitaplarında yer verilmiştir. Örneğin Yeşaya, Yeremya, Eyüp, Ester vb. peygamberlerden biri niçin bahsi geçen peygamber olmasın? Müslümanlar da kendi peygamberlerinin önceki kutsal kitaplarda ilan edildiğini pekâlâ söylemektedirler.. Hangisine inanmak gerekir ?

Tanrının İbrahim'e söylediği geçmişi kullanma adına buraya aktarılan; *" "Senin soyunun aracılığıyla yeryüzündeki bütün halklar* (uluslar - BN) *kutsanacak."* (Yar.22:18) söyleminin de pek işe yaramadığını, dinlerin yaydığı düşmanlıklarla da

insanlık binlerce yıldır yaşamaktadır. Gerçi *"kutsanmak"* insanların özellikle de emekçilerin sorunlarının çözümünde faydalı olan birşey de değildir!

BÖLÜM 4

Petrus'la Yuhanna Yüksek Kurul'un Önünde

Kitap'ta yazanlar;

"Kâhinler, tapınak koruyucularının komutanı ve Sadukiler, halka seslenmekte olan Petrus'la Yuhanna'nın üzerine yürüdüler... Çünkü onların halka öğretmelerine ve İsa'yı örnek göstererek ölülerin dirileceğini söylemelerine çok kızmışlardı.... Onları yakaladılar, akşam olduğu için ertesi güne dek hapiste tuttular... Ne var ki, konuşmayı dinlemiş olanların birçoğu iman etti. Böylece imanlı erkeklerin sayısı aşağı yukarı beş bine ulaştı.

Böylece onları çağırdılar, İsa'nın adını hiç anmamalarını, o adı kullanarak hiçbir şey öğretmemelerini buyurdular.... Ama Petrus'la Yuhanna şöyle karşılık verdiler: "Tanrı'nın önünde, Tanrı'nın sözünü değil de sizin sözünüzü dinlemek doğru mudur, kendiniz karar verin... Biz gördüklerimizi ve işittiklerimizi anlatmadan edemeyiz."..Kurul üyeleri onları bir daha tehdit ettikten sonra serbest bıraktılar; onları cezalandırmak için hiçbir gerekçe bulamamışlardı. Çünkü bütün halk, olup bitenler için Tanrı'yı yüceltiyordu.. Ve şimdi ya Rab, onların savurduğu tehditlere bak! Senin sözünü tam bir yüreklilikle duyurmak için biz kullarına güç ver... Kutsal Kulun İsa'nın adıyla hastaları iyileştirmek için, belirtiler ve harikalar yapmak için elini uzat.".. Duaları bitince toplandıkları yer sarsıldı. Hepsi Kutsal Ruh'la doldular ve Tanrı'nın sözünü cesaretle duyurmaya devam ettiler. " (Elç.4: 1-31)

Dönemin Kâhinleri ve etkin olan Saduki mezhebinin temsilcilerinin bozuldukları-kızdıkları neymiş? *"Ve İsa'yı örnek göstererek ölülerin dirileceğini söylemeleri"* imiş. Adamlar haklı! Öldükten sonra dirilmek mi olurmuş? Bu adamların savunduğu kutsal yasaya da aykırıdır. Dinleyen "imanlı erkekler"in sayısının abartılarak yükseltilmesi bir yana, dinleyen kadın olmadığını da tesbit ediyoruz. Anladığımız kadarıyla bir iktidar mücadelesi var, iktidardakiler gelişmekte olanı engellemeye çalışmaktalar.

Kâhin ve Sadukilerin tehditlerinin içeriği nedir? *"İsa'nın adına görülen ve işitilenin"* propaganda yapılmamasıdır. Bu propagandayı yapan kim? Petrus'la Yuhanna. Petrus darda kalınca İsa'yı "üç kez" inkâr eden havari. Yuhanna ise doğrudan tanık olmayan, başkasından "işittikleriyle" masa başında İncil yazan biridir. Cezayı gerektirecek suç yok, İsa'da da öyleydi, ama en azından bir daha yapmayın vb. suçlamayla tehdit söz konusu. Tehditlere karşı tanrıdan destek ve güç istemenin yanı sıra "doktorculuk" meziyeti için yetenek isteme! Yukarda bu Petrus'un "kötürüm" bir dilenciyi iyileştirdiğini yazmıştık. Gösteri önce, yetenek isteme sonra! Bu içi boş laflar kutsallık içeriyormuş.. İnanırsan öyledir! Olan şey iktidardakilerin yaşam tarzıyla alttakilerin arasındaki farktan yararlanarak gelişme ve yaygınlaşmadır.

İmanlılar Her Şeylerini Paylaşıyorlar

Kitap'ta yazanlar;

"İnananlar topluluğunun yüreği ve düşüncesi birdi. Hiç kimse sahip olduğu herhangi bir şey için "Bu benimdir" demiyor, her şeylerini ortak kabul ediyorlardı. .. Elçiler, Rab İsa'nın ölümden dirildiğine çok etkili bir biçimde tanıklık ediyorlardı. Tanrı'nın büyük

lütfu hepsinin üzerindeydi.... Aralarında yoksul olan yoktu. Çünkü toprak ya da ev sahibi olanlar bunları satar, sattıklarının bedelini getirip elçilerin buyruğuna verirlerdi ;bu da herkese ihtiyacına göre dağıtılırdı. (güçlenmenin esas faktörü. - BN).. *Örneğin, Kıbrıs doğumlu bir Levili olan ve elçilerin Barnaba, yani Cesaret Verici diye adlandırdıkları Yusuf, sahip olduğu bir tarlayı sattı, parasını getirip elçilerin buyruğuna verdi."* (Elç.4: 32-37)

Burada ilginç bir yaşam tarzı anlatılmaktadır. "her şeylerin ortak kabul edilmesi" ilk bakışta ilkel komünizm gibi durmaktadır. Ama dikkatli okuyucu "satanlar / üretenler" ve bu üretimin değerlerini paylaşanlar arasından bedenen çalışmada varolan farklılığı hemen anlar. Bedelin "elçilerin buyruğuna sunulması" onların avantadan yaşadığının açıklamasıdır. Bir anlamda toplananlarla

ortak yaşam tüm tekkelerin genel özelliğidir. Döneme uygun olarak tüm gezginci dervişlerin dergâhında ortak yaşam söz konusuydu. İsa'nın dervişleri (havarileri) hep böyle yaşamıştır. Bu yaşam tarzı güç toplamada kolaylıklar sağlamıştır. 10.-12. Yüzyıllarda İslamda da bu yönlü yaşam tarzına sıkça rastlanır. Sonraları Yahudilerdeki gibi iş kiliselere vergiye dönüşmüş, aslaklık resmileşmiştir.

Bahsi geçen Yusuf 'a gelince: Cesaretlendirici anlamına gelen Barnaba ismini alıyor. Bu Levili Yahudinin daha sonrasına bakıldığında geride 21 bölümden oluşan 13 sayfalık bir mektubu bırakarak kendi yolunda gittiğidir. Bu mektuplardan esinlenerek daha sonra Orta Çağda bir Müslüman tarafından yazılan Barnaba İncil'i., Kuran'da bahsi geçen İncil'in bu olduğu iddia edilir. Hıristiyanlar tarafından red edilen bu Incil'i Barnaba'nın yazmadığı savunulur. Çünki Elçiler kitabında bahsi geçen Barnaba'nın bu kişi olmadığı ileri sürülür.. . Bugün bu İncil Müslümanlar tarafından tahrif edilmemiş olan İncil olarak kabul görür... Bilgi için bkz: http://hristiyan.net/kutsalkitabindegismezligi/tahrif23.html. Markus İncil'ini yazan kişinin Barnaba'nın yeğeni olduğunu da ek olarak belirtelim.

BÖLÜM 5

Hananya ile Safira

Kitap'ta yazanlar;

"Hananya adında bir adam, karısı Safira'nın onayıyla bir mülk sattı, paranın bir kısmını kendine saklayarak gerisini getirip elçilerin buyruğuna verdi. Karısının da olup bitenlerden haberi vardı... Petrus ona, "Hananya, nasıl oldu da Şeytan'a uydun Kutsal Ruh'a yalan söyleyip tarlanın parasının bir kısmını kendine sakladın?" dedi.... "Tarla satılmadan önce sana ait değil miydi? Sen onu sattıktan sonra da parayı dilediğin gibi kullanamaz mıydın? Neden yüreğinde böyle bir düzen kurdun? Sen insanlara değil, Tanrı'ya yalan söylemiş oldun.. Hananya bu sözleri işitince yere yıkılıp can verdi. Olanları duyan herkesi büyük bir korku sardı.... Petrus, "Söyle bana, tarlayı bu fiyata mı sattınız?" diye sordu. "Evet, bu fiyata" dedi Safira.... Petrus ona şöyle dedi: "Rab'bin Ruhu'nu sınamak için nasıl oldu da sözbirliği ettiniz? İşte, kocanı gömenlerin ayak sesleri kapıda, seni de dışarı taşıyacaklar.".. Kadın o anda Petrus'un ayakları dibine yıkılıp can verdi. İçeri giren gençler onu ölmüş buldular, onu da dışarı taşıyarak kocasının yanına gömdüler." (Elç.5: 1-10)

Yukarda kutsal ayetler olarak sunulanlar bize "yavuz hırsız ev sahibini bastırır" atasözünü hatırlattı. Adam hem yardım ediyor hem de hayatından oluyor. Sorun katkı-sadaka (siz buna zekât da diyebilirsiniz) ise, birinin istediği kadarını verme hakkı ve isteği neden kötüye yorumlanır? Adamın kendi değerinin/ malının bir bölümünü kendi ihtiyacı için ayırması neden yalan ve şeytana uymak olarak yorumlanır? Hem parayı istediğin gibi kullanabilirsin denir, hem de adamın plan yaptığından dem vurulur ve güya adamla karısı tanrıya yalan söylemiş, Rab'in ruhunu sınamışlar olarak kabul edilir. Rab'in ruhu bu kadar kolay mı sınanıyor? Adam ve karısına ölüm cezası biçilmesi hem adaletsizlik hem de kutsallıkla bağdaşmayan bir durumdur. Adam yalan vs. söylememiştir, bu olaya kutsallık bahşedenler nankörlük yapmaktadırlar.

Burda yapılan Petrus'u yüceleştirmek ve O'nun mucizevi işleri becerebildiğine vurgu yapmak için bir anlatıma ihtiyaç duyulmuş olsa gerek. Zaten önce verdiğimiz örnekte "kötürümü" iyi edebilen biri bu defa sağlamı sözleriyle mezara gönderme yeteneğine sahip gösterilmektedir. Ona öyle hünerler yakıştırılır ki, *"Bütün bunların sonucu, yoldan geçen Petrus'un hiç değilse gölgesi bazılarının üzerine düşsün diye halk, hasta olanları caddelere çıkartıp şilteler ve döşekler üzerine yatırır oldu."* (Elç.5: 15) böyle beceri ve mucizevi hünerlere ne Musa'da ne de İsa'da rastladık. İşte Petrus böyle biriymiş!

Elçilere Yapılan Baskılar

Kitap'ta yazanlar;

"Bunun üzerine, kıskançlıkla dolan başkâhin ve yanındakilerin hepsi, yani Saduki mezhebinden olanlar, elçileri yakalatıp devlet tutukevine attırdılar... Ne var ki, görevliler zindana vardıklarında elçileri bulamadılar. Geri dönerek şu haberi ilettiler: "Tutukevini kilitli ve tam bir güvenlik altında, nöbetçileri de kapılarda durur bulduk. Ama kapıları açtığımızda içerde kimseyi bulamadık... Elçileri getirip Yüksek Kurul'un önüne çıkardılar. Başkâhin onları sorguya çekti: "Bu adı kullanarak öğretmeyin diye size kesin buyruk vermiştik" dedi. "Ama siz öğretinizi Yeruşalim Kenti'nin her tarafına yaydınız. İlle de bizi bu adamın kanını dökmekten sorumlu göstermek istiyorsunuz." .. Elçileri içeri çağırtıp kamçılattılar ve İsa'nın adından söz etmemelerini buyurduktan sonra salıverdiler.... Elçiler İsa'nın adı uğruna haka-

rete layık görüldükleri için Yüksek Kurul'un huzurundan sevinç içinde ayrıldılar." (Elç.5: 17-41)

Anlaşılan elçiler propagandadan vaz geçmedikleri için tutuklanırlar, keramet sahibi elçiler kendi kendilerini serbest kılar. Ama herhalde benzerlik olsun diye İsa'daki gibi Yüksek Kurulun önüne çıkarılır. Zindandan çıkma becerisi gösteren elçilerin neden yeniden Yüksek Kurulun karşısına çıkarıldıklarını anlamak mümkün değil.

Yüksek Kurul tarafından yargılandıktan sonra önceki kitaplarda biliyoruz ki, İsa Yüksek Kurul önünde yargılandıktan sonra çarmıha gerildi. Şimdi burda "bizi bu adamın kanını dökmekten sorumlu göstermek istiyorsunuz" şeklindeki soru niye? Bunlar İsa'nın ölümünden sorumlu değiller miydi?

Zindandan kaçma, kamçılanma, öğüt, sonra da serbest bırakılma! Neden serbest bırakıldıklarının mantığı yok! Birbirine uymayan durumlar içiçe geçirilmiş. Hakarete uğrama sevinç kaynağı! Önceki kitaplardaki "ne kadar eziyet, o kadar iman" mantığı burda da devam ettiriliyor.

Yedi Yardımcı

Kitap'ta yazanlar;

"İsa'nın öğrencilerinin sayıca çoğaldığı o günlerde, Grekçe konuşan Yahudiler, günlük yardım dağıtımında kendi dullarına gereken ilginin gösterilmediğini ileri sürerek İbranice konuşan Yahudiler'den yakınmaya başladılar... Bunun üzerine Onikiler, bütün öğrencileri bir araya toplayıp şöyle dediler: "Tanrı'nın sözünü yayma işini bırakıp maddi işlerle uğraşmamız doğru olmaz.. Bu nedenle, kardeşler, aranızdan Ruh'la ve bilgelikle dolu, yedi saygın kişi seçin. Onları bu iş için görevlendirelim... Bu öneri bütün topluluğu hoşnut etti. Böylece, iman ve Kutsal Ruh'la dolu biri olan İstefanos'un yanısıra Filipus, Prohoros, Nikanor, Timon, Parmenas ve Yahudiliğe dönen Antakyalı Nikolas'ı seçip elçilerin önüne çıkardılar. Elçiler de dua edip ellerini onların üzerine koydular. " (Elç.6:1-6)

Farklı dillerdeki Yahudilere çifte standart uygulamak doğru olmayan bir tavırdır. Hani dil ayrımı gözeltilmeyecekti?

Buradaki 12, önceki kitaplardaki 12 havari değildir, çünkü bunların içinden seçilen kişilerin 12 havariyle hiçbir ilgisi yoktur. Bu kitabın yarattığı 12 dir. Demek ki bu 12 içinde bu dünya nimetleriyle uğraşma doğru görülmediği için, görev taksimi yapma ihtiyacı görülmüş. Seçilen 7 kişinin (yine

Petrus İstefanos'u vaftiz ediyor

kutsal sayı) saygın olması gerekli. Dönem saygın kişilerinin zenginler olduğunu hatırlatırsak, bu seçimdeki kıstasın mantığını anlamış oluruz. Seçilenler içindeki Nikolas denen kişi, şu meşhur yılbaşından önce çocuklara "hediye" dağıtan beyaz sakallı Noel Baba denen Antakyalı Yahudi Nikolas'tır.

İstefanos Tutuklanıyor

Kitap'ta yazanlar;

"Tanrı'nın lütfuyla ve kudretle dolu olan İstefanos, halk arasında büyük belirtiler ve harikalar yapıyordu. Ne var ki, Azatlılar Havrası diye bilinen havranın bazı üyeleri ve Kirene'den, İskenderiye'den, Kilikya'dan ve Asya İli'nden bazı kişiler İstefanos'la çekişmeye başladılar"'Nasıralı İsa burayı yıkacak, Musa'nın bize emanet ettiği töreleri de değiştirecek' dediğini duyduk.".. Kurul'da oturanların hepsi, İstefanos'a baktıklarında yüzünün bir melek yüzüne benzediğini gördüler." (Elç.6: 8-15)

Keramet sahibi İstefanos neden bunca önemsenir? Bunun cevabı sonraki ayetlerde verilmektedir... Her hâlükârda bu kişiyle aynı davayı savunanlar arasında çelişme söz konusudur. Bu çelişmenin ne olduğunu anlayabilmiş değiliz, çünki açıklanmaz...

Yazılanların doğruluğundan hareket edersek, o dönemde bunca üne sahip olmak ne demek? Bahsedilen yerler İsa'nın etki alanından da geniş. Yalnız Kilikya bugünki Anadolu'nun Akdeniz bölgesini kapsar. İskenderiya Mısır'ın kıyı kenti, Kirene ise Kıbrıs-Girne'dir. Asya ili ise bugünkü Ege

bölgesidir. Tabii daha sonra Pavlus'un gezileriyle karşılaştırıldığında bunun turu Pavlus'unkinin yanında çok kısa kalır.

İstefanos Musa'nın töresini değiştirmekle suçlanır, suçlamayı yapanlar suçlananı "nur yüzlü bir meleğe' benzetirler. Hem suçlu hem de melek yap! Birbirine uymayan anlatım!

BÖLÜM 7

İstefanos'un Konuşması

Kitap'ta yazanlar;

"İstefanos şöyle karşılık verdi: "Kardeşler ve babalar, beni dinleyin... Atamız İbrahim daha Mezopotamya'dayken, Harran'a yerleşmeden önce, yüce Tanrı ona görünüp şöyle dedi: 'Ülkeni, akrabalarını bırak, sana göstereceğim ülkeye git.'.. "Bunun üzerine İbrahim Kildaniler'in ülkesini bırakıp Harran'a yerleşti... Babasının ölümünden sonra da Tanrı onu oradan alıp şimdi sizin yaşadığınız bu ülkeye getirdi.... Burada ona herhangi bir miras, bir karış toprak bile vermemişti. Ama İbrahim'in o sırada hiç çocuğu olmadığı halde, Tanrı bu ülkeyi mülk olarak ona ve ondan sonra gelecek torunlarına vereceğini vaat etti." (Elç.7: 2-5)

Tanrının İbrahim'e görünüp vaadde bulunmasının doğrusu Harran'a yerleştikten sonradır. (Yar. 11:31/ Yar.12:1-4) Burada zamanlar birbirine karıştırılmıştır. O kadar olur! İbrahim Hikâyesi onca önemli olmamasına rağmen nedense her bilen işe Ibrahim'le başlıyor... İbrahim ile ilgili olanı Tevrat incelememizde uzun uzun anlatmıştık, tekrara gerek yok. Türkiye'de Urfa'nın Balıklı Gölü efsanesi de İbrahim'e ilgilidir. Bu efsaneye göre Balıklı Göl İbrahim'in ateşe atıldığı yer. Ateş su oluyor ve odunlar da balık. Bu rivayetten dolayı balıklar kutsal sayıldığı için yenilmiyor. Bu efsane sonucu insanlar bir geçim kapısı bulmuşlar ve her yıl özellikle Müslüman inançlı binlerce ziyaretçi ağırlanır... Böyle bir efsane ne Tevrat'ta, ne Kuran'da ne de İncil'de vardır. İslam araştırmacıları böyle bir efsanenin hadislerde de yeralmadığını söylemekteler.

Devamla,

"Sonra Tanrı onunla, sünnete dayalı antlaşmayı yaptı. Böylelikle İbrahim, İshak'ın babası oldu ve onu sekiz günlükken sünnet etti. Ve İshak Yakup'un, Yakup da on iki büyük atamızın babası oldu... "Yusuf'u kıskanan atalarımız, onu köle olarak Mısır'a sattılar. Ama Tanrı onunlaydı ve onu bütün sıkıntılarından kurtardı. Ona bilgelik vererek Mısır Firavunu'nun gözüne girmesini sağladı. Firavun da onu Mısır ve bütün saray halkı üzerine yönetici atadı." (Elç.7: 8-10)

Doğru olmayan bir tarih anlatımı. Tevrat'a bak... (Yar. 12: 1-20) 99 yaşındaki İbrahim'in 90 yaşındaki Sara'dan olma İshak'ın babası olması hikâyenin son bölümlerine doğrudur. Yusuf'u Mısır'a satan da, kuyuya atan da hep baba emri ve bilgisi dahilinde kardeşlerdir. Yani baba hazırlıyor, kardeşler uyguluyor. Baba kim? Yakup, yani İshak'ın oğlu İbrahim'in torunu. Bunların hepsi dede, baba ve kardeşler kutsal şahsiyetler! Yusuf'un bilgeliği ne diye sorulduğunda „rüya tabircisi" yani yorumcusu, yönetici falan değil. Merak eden Tevrat, Yar. 37: 12-36'ya bakabilir.

Yusuf'un ailesiyle ilgili söylenen; *„Mısır'a ikinci gelişlerinde Yusuf kardeşlerine kimliğini açıkladı. Firavun böylece Yusuf'un ailesini tanımış oldu. "* (Elç.7: 13) daki olumluluk, Tevrat'taki anlatımın ne olduğunu bildiğimiz de hiç te yakışık durmuyor. Ailenin dedesinin en önemli becerilerinden biri Mısır'a girerken karısı Sara'yı kardeşi göstermesi, cariye Hacer'den olan oğlu İsmail'i çölde susuz bırakmasıdır. Yakup ise dedesinden aldığı mirası diğer kardeşleriyle beraber kardeşi Yusuf'a uygulamıştır. Yeğen Lut'un kızlarının babalarıyla cinsel ilişkiye geçmeleri de aynı ailenin eylemlerindendir. Bunlar bize kutsal şahsiyetler olarak sunulmaktadır.

Devamla anlatılan Musa olayı ise döneme uyarlanır. Tevrat'a uymayan bir dizi çelişme vardır. Örneğin çelişen bir dizi anlatılar ; *"Kırk yaşını doldurunca Musa'nın yüreğinde öz kardeşleri İsrailoğulları'nın durumunu yakından görme arzusu doğdu."* (Elç.7: 23) veya Mısır'lıyı öldürüp *„ Musa Midyan ülkesine kaçtı. Orada gurbette yaşadı ve iki oğul babası oldu."* (Elç.7: 29) doğrusu bir oğul babası oldu ve *„Sippora bir erkek çocuk doğurdu. Musa, "Garibim bu yabancı ülkede" diyerek çocuğa Gerşom adını verdi.* (Çık.2: 22). Dikkat! Musa kırkında peygamber, İsa otuzunda, Muhammed de kırkında peygamberdirler!

Yine devamla Musa anlatımında Tevrat'ta olmayan *"Çöldeki topluluğun arasında yaşamış, Sina Dağı'nda kendisiyle konuşan melekle ve atalarımızla birlikte bulunmuş olan odur. Bize iletmek üzere yaşam dolu sözler aldı."* (Elç.7: 38) burdaki anlatım bu kitabın buluşudur. Tevrat'ta Musa melekle değil, Rab'in ile konuştuğunu Tevrat incelememizde aktarmıştık. Kısacası Sina Dağında *„ Musa Tanrı'nın huzuruna çıktı. RAB dağdan kendisine seslendi: "Ya-*

kup soyuna, İsrail halkına şöyle diyeceksin:" (Çık.19: 3). Şimdi soruyoruz, Tevrat'ı tanımayan biri buradaki anlatıma iman etmez mi?

Bu arabaşlıktaki anlatım, İstefanos'un güya kurul üyelerini etkilemek için Tevrat'ın gelişi güzel çok kısa bir özetidir... Amaç Kurul üyelerini geçmişe, Yasa kitabına sahip çıkıldığına inandırmaktır. Anlatılanlar içinde Tevrat'ta olmayanların yanı sıra olanlar da var, yarı-yarıya denilebilir. Ama bu konuşma İstefanos'u öyle kerametli kutsal biri yapmaz. Yapsa yapsa sadece bir anlatıcı, duruma uygun tarih özetleyici yapar.

İstefanos'un Taşlanıp Öldürülmesi

Kitap'ta yazanlar;

"Onu kentten dışarı atıp taşa tuttular. İstefanos'a karşı tanıklık etmiş olanlar, kaftanlarını Saul adlı bir gencin ayaklarının dibine bıraktılar... İstefanos taş yağmuru altında, "Rab İsa, ruhumu al!" diye yakarıyordu... Sonra diz çökerek yüksek sesle şöyle dedi: "Ya Rab, bu günahı onlara yükleme!" Bunu söyledikten sonra gözlerini yaşama kapadı." (Elç.7: 58-60)

Okuyoruz ki anlatım işe yaramaz taşlanarak öldürülür.. Sahip çıkan da yok.. Bilgeliği işe yaramıyor. Neden kutsal biri sayıldığını, ancak İsa ya seslenmelerinden, O'nu Rab'in sağında otururken görmesinden (hayalinden-tasavvurundan) anlıyoruz. Ayrıca kaftanlara sahip çıkan, bahsi geçen Saul sonraki Pavlus'un kendisidir. Yaşama gözlerini kapamadan önceki sözleri İsa misali kendini taşlayanları günahtan arındırmak için Rab'e seslenişidir.

BÖLÜM 8

Kitap'ta yazanlar;

"İstefanos'un öldürülmesini Saul da onaylamıştı. O gün Yeruşalim'deki kiliseye karşı korkunç bir baskı dönemi başladı. Elçiler hariç bütün imanlılar Yahudiye ve Samiriye'nin her yanına dağıldılar... Saul ise inanlılar topluluğunu kırıp geçiriyordu. Ev ev dolaşarak, kadın ve erkek demeden imanlıları dışarı sürüklüyor, hapse atıyordu." (Elç.8: 1-3)

İstefanos'un kaftanını alan Saul taşlanmayı onaylayanlardanmış, anlatılmak istenen Saul'un taşlamadığı mıdır? Taşlamayan ama sonraki ayette *"inanlılar topluluğunu kırıp geçiren"* Saul'un sonradan Hıristiyanlığa en büyük katkısı olan Pavlus (Paul) olduğunu belirtip devam edelim.

Büyücü Simun

Kitap'ta yazanlar;

"Ne var ki, kentte bir süreden beri büyücülük yapan ve Samiriye halkını şaşkına çeviren Simun adlı biri vardı. Simun, büyük adam olduğunu iddia ediyordu.. Simun'un kendisi de inanıp vaftiz oldu. Ondan sonra sürekli olarak Filipus'un yanında kaldı. Doğaüstü belirtileri ve yapılan büyük mucizeleri görünce şaşkına döndü. Çünkü Ruh daha hiçbirinin üzerine inmemişti. Rab İsa'nın adıyla vaftiz olmuşlardı, o kadar.... Petrus'la Yuhanna onların üzerine ellerini koyunca, onlar da Kutsal Ruh'u aldılar." (Elç.8: 9-17)

Büyücülerle işbirliği, yapılan işin mantığı gereği-

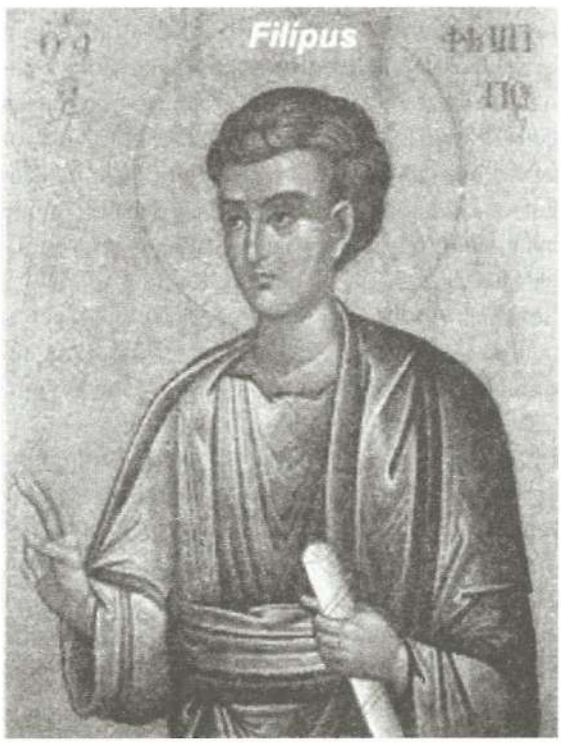

dir. Zaten büyücüler/üfürükçüler de ruhla uğraşmıyor mu? Dikkat! Simun önce vaftiz oluyor ama henüz O'na ve O'nunla beraber olanlara „kutsal ruh" inmiyor, ta ki Petrus ve Yuhanna ellerini koyuncaya kadar, sonra ruhlanıyorlar. Çoğu yerde gördük ki, kutsal ruhu almak için vaftiz olmak yeterli, ama burada mübarek ellerin bu vaftizi tamamlaması gerekliymiş! Şimdi okuyucumuz soracak hani „Kutsal Ruh" İsa idi, nasıl oldu da Petrus bu yetkiyi aldı?

Filipus ve Etiyopyalı

Kitap'ta yazanlar;

"Bu arada Rab'bin bir meleği Filipus'a şöyle seslendi: "Kalk, güneye doğru, Yeruşalim'den Gazze'ye inen yola, çöl yoluna git.".. Filipus da kalkıp gitti. Giderken Etiyopyalı bir hadım gördü. Bu adam Etiyopya Kraliçesi Kandaki'nin vezirlerinden biriydi. Kraliçenin bütün hazinelerinden sorumluydu. Yeruşalim'e, tapınmaya gelmişti. Sonra arabanın durmasını buyurdu. Filipus'la hadım birlikte suya girdiler ve Filipus hadımı vaftiz etti... Sudan çıktıkları zaman Rab'bin Ruhu Filipus'u hemen oradan uzaklaştırdı. Filipus'u bir daha görmeyen hadım sevinç içinde yoluna devam etti... Filipus ise kendini Aşdot Kenti'nde buldu. Sezariye'ye varıncaya dek bütün kentleri dolaşarak Müjde'yi duyurdu." (Elç.8: 26 -40) (Mübarek uçuyor sanki! - BN)

Kutsal Kitap Tevrat'ta hadımlarla ilgili ne yazdığını hatırlarsak, *"kambur, cüce, gözü özürlü, uyuz, yarası kabuk bağlamış ya da hadım."* (Lev.21: 20) tanrıya ve O'nun tapınağına yaklaşmasın diye yazıyordu. Burda buna inat işlerin yapıldığına şahit oluyoruz. Bu „hadım" hazineden sorumlu, yani paranın, mülkün kaynağı. Demek ki sorun malk mülk olunca, kutsal yasa pek önemli değil!

Hadımın arabayı durdurmasını buyurmasından anlaşılan yalnız olmadığı, en azından bir kölesi olduğu ve Onu kutsamak diye bir derdin olmadığıdır. Ayrıca çöl yolunda suya birlikte giriliyorsa, bu suyun bir akarsu veya gölet olması gerekir. Acaba bu su/gölet de kutsanmış mı? Sudan çıkma ve Filipus'un uzaklaşması ve hadımın bir solukta Aşdot ve Sezariye'yi müjdeyi yaymak için dolaşması. Demek ki ismi olmayan bu hadım da elçi oluyor. Unutmayalım kitabımızın ismi „Elçilerin İşleri" , yani göreve uygun hareket! Bilinmesi için söyleyelim, Gazza - Kudüs arası 150 km, Ashdod Sezariye (bugünki Kapadokya-Antakya arasındaki bölgenin adı) arası nerden bakarsan 500-600 km ve dolaşarak gidersen aylar süren bir müjde yayma işini üstlenmiş olursun. Burada mübarek sanki uçuyor gibi duruyor. Unutmayalım hadım Etiyopya kraliçesinin hazineden sorumlu vezirlerindendi. Etiyopya'nın nerde olduğunu haritaya bakan bu işlerin olacak işler olmadığına kendisi karar verebilir!

BÖLÜM 9

İsa Saul'a Görünüyor

Kitap'ta yazanlar;

"Yol alıp Şam'a yaklaştığı sırada, birdenbire gökten gelen bir ışık çevresini aydınlattı... Yere yıkılan Saul, bir sesin kendisine, "Saul, Saul, neden bana zulmediyorsun?" dediğini işitti... Saul, "Ey Efendim, sen kimsin?" dedi. "Ben senin zulmettiğin İsa'yım" diye yanıt geldi. "Haydi kalk ve kente gir, ne yapman gerektiği sana bildirilecek.".. Üç gün boyunca gözleri görmeyen Saul hiçbir şey yiyip içmedi... Bunun üzerine Hananya gitti, eve girdi ve ellerini Saul'un üzerine koydu. "Saul kardeş" dedi, "Sen buraya gelirken yolda sana görünen Rab, yani İsa, gözlerin açılsın ve Kutsal Ruh'la dolasın diye beni yolladı.".. O anda Saul'un gözlerinden balık pulunu andıran şeyler düştü. Saul yeniden görmeye başladı. Kalkıp vaftiz oldu. Böylelikle Saul, Yeruşalim'de girip çıktıkları her yerde öğrencilerle birlikte bulunarak Rab'bin adını korkusuzca duyurmaya başladı... Bütün Yahudiye,

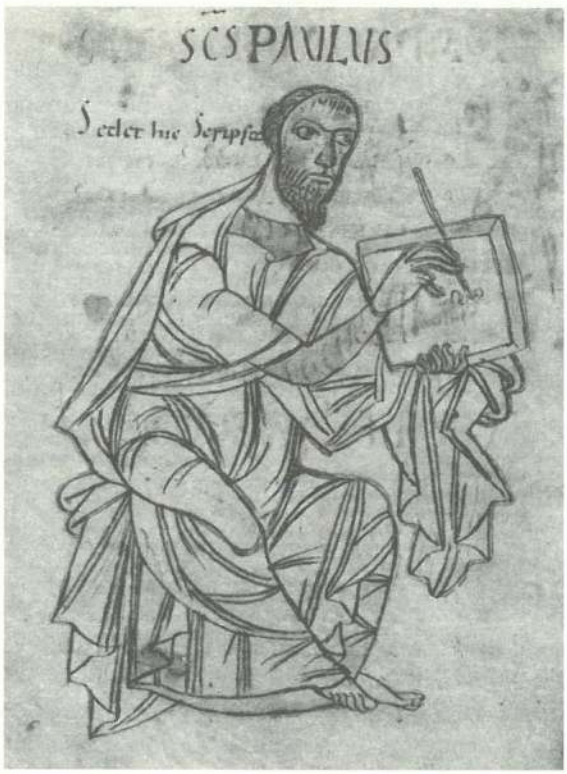

Celile ve Samiriye'deki inanlılar topluluğu esenliğe kavuştu. Gelişen ve Rab korkusu içinde yaşayan topluluk Kutsal Ruh'un yardımıyla sayıca büyüyordu." (Elç.9: 3-31)

Saul *"inanlılar topluluğunu kırıp geçiriyordu"* (Elç.8: 3) burada birden İsa'ya zulme dönüşüyor. Hem bu zalime neden İsa görünüyor? Sonradan Pavlus ismini alacak olana yatırım mı? Bu İsa'nın görünmeleri daha sonraları da olmuştur, bunlardan en meşhurlarından biri de 1935'te K.Kore dağlarında İsa'yı gördüğünü ileri süren ve ABD'ye kaçtıktan sonra kendi tarikatını kuran Koreli rahip Sun Myung Moon'dur.

Kutsal Ruh zalime yapacağını yapıyor ve hem kör ediyor, hem de iyileştirip kutsuyor. Böylece zalimlerin de kutsandığını ve elçi olduğunu öğrenmiş oluyoruz. Bu öyle bir kutsama ki, kutsanan Saul/Paul/Pavlus sayesinde korku içinde yaşayan topluluk esenliğe kavuşuyor, büyüyor ta Roma'ya ulaşıyor ve Roma'yı da zamanla kutsayarak zapt ediyor!

Eneas ve Tabita

Kitap'ta yazanlar;

"Bu arada her tarafı dolaşan Petrus, Lidda'da yaşayan kutsallara da uğradı... Orada Eneas adında birine rastladı. Eneas felçliydi. Sekiz yıldan beri yataklaktı... Petrus ona, "Eneas, İsa Mesih seni iyileştiriyor" dedi. "Kalk, yatağını topla." Eneas hemen ayağa kalktı." (Elç.9: 32-34)

8 yıllık yatalak birine "kalk yatağını topla" denildiğinde kalkıp yatağını topluyorsa, bu yeteneğe sahip biri ölmüş olanı *da "Petrus, herkesi dışarı çıkarttı, diz çöküp dua etti. Sonra ölüye doğru dönerek, "Tabita, kalk" dedi. Kadın gözlerini açtı, Petrus'u görünce doğrulup oturdu."* (Elç.9: 40) diriltebilmesi kadar normal birşey olamaz. İşte bizim Petrus ta böyle mucizeler yapabilme yeteneğine sahip kutsal bir elçiydi ve bu yeteneği sayesinde yürüttüğü elçilik işleriyle etrafına imanlı topluyordu. Şimdi bunların inandırıcı, ikna edici olup olmadığına kararı siz verin. Yazarımız Petrus'u İsa'nın yeteneklerıyle donatmış!

BÖLÜM 10

Petrus'un Görümü

Kitap'ta yazanlar;

"Ertesi gün onlar yol alıp kente yaklaşırlarken, saat on iki sularında Petrus dua etmek için dama çıktı... Acıkınca da yemek istedi. Yemek hazırlanırken Petrus kendinden geçti... Göğün açıldığını ve büyük bir çarşafı andıran bir nesnenin dört köşesinden sarkıtılarak yeryüzüne indirildiğini gördü... Çarşafın içinde, yeryüzünde yaşayan her türden dört ayaklı hayvanlar, sürüngenler ve kuşlar vardı... Bir ses ona, "Kalk Petrus, kes ve ye!" dedi... "Asla olmaz, ya Rab!" dedi Petrus. "Hiçbir zaman bayağı ya da murdar herhangi bir şey yemedim."... Ses tekrar, ikinci kez duyuldu; Petrus'a, "Tanrı'nın temiz kıldıklarına sen bayağı deme" dedi. .. Bu, üç kez tekrarlandı. Sonra çarşafı andıran nesne hemen göğe alındı." (Elç.10: 9-16)

Burda anlatılanlarda inanılacak ne var ? Petrus kutsal biriydi denilmek isteniyorsa böyle anlatımlara gerek var mı? Büyük ihtimalle Petrus'un kutsallığını göstermek içindir. Bizim anlayamadığımız, Petrus'un çarşafın içindekilerin "murdar" olduğunu nasıl anladığıdır! Tanrının itirazı ise üç kez "temiz" dir. Petrus tanrısıyla tezata düşmektedir. Hani Petrus İsa'yı üç kez inkâr eden ve İsa'nın *'şeytan'* dediği (Mat.16:21-24) kişiydi ya... yoksa ona atıf mı?

Petrus, Yüzbaşı Kornelius'un Evinde

Kitap'ta yazanlar;

"İkinci gün Sezariye'ye vardılar. Bu arada Kornelius, akraba ve yakın dostlarını toplamış onları bekliyordu.... Eve giren Petrus'u karşıladı, tapınırcasına ayaklarına kapandı. ... Petrus ise onu ayağa kaldırarak, "Kalk, ben de insanım" dedi. Onlara şöyle dedi: "Bir Yahudi'nin başka ulustan biriyle ilişki kurmasının, onu ziyaret etmesinin töremize aykırı olduğunu bilirsiniz. Oysa Tanrı bana, hiç kimseye bayağı ya da murdar dememem gerektiğini gösterdi." (Elç.10: 24-28)

Yüzbaşının ayağına giden Petrus, çünki yüzbaşıya görünen melek *"Petrus'u yanına çağırtmasını"* söylemişti. (Elç.10: 3) . Ayağına getirten ayaklara kapanıyor. Pek yakışık durmuyor. Ayağına gelene tapınma olacak şey mi! Gördük ki burada oluyor. Petrus'un tavrındaki büyüklüğe ne demeli? Daha sonraları bu ayet Protestanlar için ilk Papa Petrus'un örnek davranışı olarak öne çıkarılır. Geçerken çeşni olsun diye Yahudiliğe de dil uzatmadan yapamıyorlar. Daha sonra söylenen *"O zaman Petrus söz alıp şöyle dedi: "Tanrı'nın insanlar arasında ayrım yapmadığını, ama kendisinden korkan ve doğru olanı yapan kişiyi, ulusuna bakmaksızın kabul ettiğini gerçekten anlıyorum."* (Elç.10: 34-35). Nasıl ayrım yaptıklarına bolca örnekler vermiştik. Köle, kadın insan değil mi?

Devamla,

"İsa halkın tümüne değil de, Tanrı'nın önceden seçtiği tanıklara –ölümden dirilmesinden sonra kendisiyle birlikte yiyip içen bizlere- göründü. Tanrı tarafından ölülerle dirilerin Yargıcı olarak atanan kişinin kendisi olduğunu halka duyurmamızı, buna tanıklık etmemizi buyurdu. Çünkü onların, bilmedikleri dillerle konuşup Tanrı'yı yücelttiklerini duyuyorlardı. O zaman Petrus, "Bunlar, tıpkı bizim gibi Kutsal Ruh'u almışlar. Suyla vaftiz olmalarına kim engel olabilir?" dedi."* (Elç.10: 41-47)

Aktardıklarımızla çelişen bir dizi ayet vardır. İsa ilk başta Meryem'e (nişanlısı) görünmüştür. İncil'in hiçbir yerinde İsa'nın Meryem ile birlikte yiyip içmesine rastlamadık. Önceki ve sonraki ayetlerden bahsediliyor ki, İsa'nın Saul'una / Pavlus'una da görünmüş. İsa'nın Pavlus ile yiyip içtiğine herhangi bir ayet örnek verilemez. Ya burdaki anlatım yanlış, ya da diğerleri.

Yargıç işinin diriler değil de ölüler için olduğuna burada diriler de eklenmiş. Başka dili konuşanların tanrıyı yücelttiklerinin duyulması hangi etkinin sonucu belli değil. Sonradan öğreniyoruz ki kutsanan Saul/Pavlus farklı dilleri bilmektedir. Onun etkilemiş olması mümkündür.

BÖLÜM 11

Petrus'un Açıklamaları

Kitap'ta yazanlar;

"Ama Petrus Yeruşalim'e gittiği zaman sünnet yanlıları onu eleştirdiler. O zaman Rab'bin söylediği şu sözü anımsadım: 'Yahya suyla vaftiz etti, sizler ise Kutsal Ruh'la vaftiz edileceksiniz.' Bunları dinledikten sonra yatıştılar. Tanrı'yı yücelterek şöyle dediler: "Demek ki Tanrı, tövbe etme ve yaşama kavuşma fırsatını öteki uluslara da vermiştir." (Elç.11: 2-16)

Anlaşılan Petrus sünnet yanlısı değil. Bu sorun bundan sonraki ayetlerde daha fazla dile getiriliyor. Suyla vaftizin yerini kutsal ruhla vaftizin almasına rağmen yer yer suyla vaftize geri dönüldüğüne rastlanır. Hep dedik Rab'inden haberi olmayanlar ne yapacak, bahis edilen yaşama kavuşma fırsatına sahip olamayacaklar mı?

Antakya'daki İmanlılar

Kitap'ta yazanlar;

"İstefanos'un öldürülmesiyle başlayan baskı sonucu dağılan imanlılar, Fenike, Kıbrıs ve Antakya'ya kadar gittiler. Tanrı sözünü sadece Yahudiler'e duyuruyorlardı... Kutsal Ruh'la ve imanla dolu, iyi bir adam olan Barnaba, Antakya'ya varıp Tanrı lütfunun meyvelerini görünce sevindi. Herkesi, candan ve yürekten Rab'be bağlı kalmaya özendirdi. Sonuç olarak Rab'be daha birçok kişi kazanıldı. Sonra Barnaba, Saul'u aramak için Tarsus'a gitti. Onu bulunca da Antakya'ya getirdi. Böylece Barnaba'yla Saul bir yıl boyunca oradaki inanlılar topluluğuyla bir araya gelerek büyük bir kitleyi eğittiler. Öğrencilere ilk kez Antakya'da Mesihçiler adı verildi... O günlerde Yeruşalim'den Antakya'ya bazı peygamberler geldi... Bunlardan Hagavos adlı biri ortaya çıkıp bütün dünyada şiddetli bir kıtlık olacağını Ruh aracılığıyla bildirdi. Bu kıtlık, Klavdius'un imparatorluğu sırasında oldu" (Elç.11: 19- 28)

Anlaşılan Antakya-Tarsus Hıristiyanlığın yayılmasında önemli merkezlerdir. Barnaba önce de belirttiğimiz gibi Judas İncil'ine temel olan kişidir ve bu elçi daha sonra (Elç.15: 39-41) Markos ile çelişmeye düşer ve yolunu ayırır. Barnaba Saul/Pavlus işbirliğinin temelinin atıldığını ve Pavlus'un sahneye çıkmaya başladığını bu ayetlerden anlarız. Kudüs'ten gelen peygamberlerin kıtlık olacağını bildirmiş olması bir yana böyle bir kıtlığın Roma İmparatoru Klavdius zamanında olduğu (MS. 49 yılları) ve İmparatorun bunun suçlusu olarak Yahudileri gösterip Roma'daki tüm Yahudileri yaktırdığı bilinen tarihi olaylardandır. Zehirlenerek öldürülen bu Roma imparatorunun yerine daha sonraları Pavlus'u da cezalandıracak olan ve Roma'yı yakan ama suçu Mesihçilere atan meşhur Neron'dur.

BÖLÜM 12

Petrus'un Hapisten Kaçışı

Kitap'ta yazanlar;

"O sırada kral Hirodes, kiliseden bazı kişilere eziyet etmeye başladı... Petrus'u tutuklatıp hapse attırdı ve dörder kişilik dört takım askerin gözetimine teslim etti. Fısıh Bayramı'ndan sonra onu halkın önünde yargılamak niyetindeydi... Petrus, Hirodes'in kendisini yargılayacağı günden önceki gece, çift zincirle bağlı olarak iki askerin arasında uyuyordu. Kapıda duran nöbetçiler de zindanın güvenliğini sağlıyordu... Birdenbire Rab'bin bir meleği göründü ve hücrede bir ışık parladı. Melek, Petrus'un böğrüne dokunup onu uyandırdı. "Çabuk, kalk!" dedi. O anda zincirler Petrus'un bileklerinden düştü... Melek ona, "Kuşağını bağla, çarıklarını giy" dedi. Petrus da söyleneni yaptı. "Abanı giy, beni izle" dedi melek. Askerler sabahleyin büyük bir telaşa kapıldılar. Birbirlerine, *"Petrus'a ne oldu?" diye sordular... Hirodes onu*

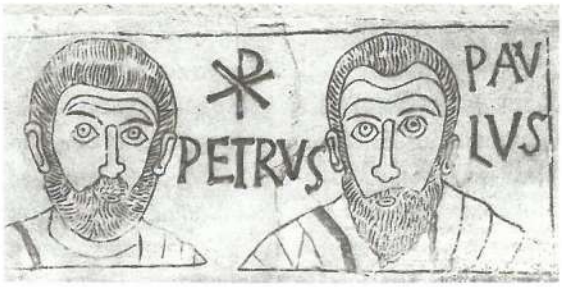

arattı, bulamayınca da nöbetçileri sorguya çekti ve idam edilmeleri için buyruk verdi." (Elç.12: 1-19)

Petrus'un bu hapisten kurtuluş anlatımı İncil'ler içinde rastlanmayan yegâne bir anlatımdır. Siz buna masal mı dersiniz bilemeyiz ama, bizim tesbit ettiğimiz, İsa'da olmayan, ya da İsa'ya yakıştırılmayan durum Petrus'ta vardır. Sanki mübarek İsa'dan da yüce! Tanrı oğluna yapmadığı yardımı O'nu inkâr edene yapıyor. Şimdi tanrının yaptığı işten neden askerler sorumlu tutulur ve onların kelleleri gider? Zavallı askerler tanrının gazabına uğrarlar. Bu haksızlık ve adaletsizlik değil mi?

BÖLÜM 13

Barnaba'yla Saul'un Görevlendirilmesi

Kitap'ta yazanlar;

"Kutsal Ruh'un buyruğuyla yola çıkan Barnaba'yla Saul, Selefkiye'ye gittiler, oradan da gemiyle Kıbrıs'a geçtiler... Salamis'e varınca Yahudiler'in havralarında Tanrı'nın sözünü duyurmaya başladılar. Yuhanna'yı da yardımcı olarak yanlarına almışlardı... Adayı baştan başa geçerek Baf'a geldiler. Orada büyücü ve sahte peygamber Baryeşu adında bir Yahudi'yle karşılaştılar." Elç.13: 4-6)

Artık sahne Saul/Paul/Pavlus'a bırakılmıştır. O'nun seyahatleri başlamıştır. Petrus'un bundan sonra herhangi bir esamesi okunmaz. Yine kazanılan bir büyücü aynı zamanda sahte peygamber. Demek etkisi var ki üzerinde durulmaya değer görülüyor. Bu bölümde Pavlus'un geçmişi özetlemelerini okuruz. Anlatım içinde *„görevin derin ve uluslararası"* olduğuna (Elç.13: 47) değinir. hurafelerle ikna olmayanlar bunları bölge sınırlarının dışına attığına, paçanın kıymetinden dolayı Kıbrıs'tan Konya'ya kaçtıklarına (Elç.13: 50-51) tanık olurlar. Yani Pavlus yenilgiyle de olsa elçilerin işleriyle uğraşa başlamıştır.

BÖLÜM 14

Konya'da da tutunamazlar ve ikiye bölünen halkın içinden elçilere gelen saldırı bunların Konya'dan da kaçmasına sebep olur (Elç.14: 1-7). Kaçtıkları Listire ve Derbe'de Petrus gibi doktorculuk yaparlar. *„Pavlus'un ne yaptığını gören halk Likaonya dilinde, "Tanrılar insan kılığına girip yanımıza inmiş!" diye haykırdı... Barnaba'ya Zeus, Pavlus'a da konuşmada öncülük ettiği için Hermes adını taktılar."(* Elç.14: 11-12) Burda Barnaba'nın Pavlus'tan yüce biri olduğu gayet açık anlaşılmaktadır. Çünki Zeus ta Hermes'ten yüceydi. Zaten Pavlus'un Kıbrıs'ta Barnaba'ya 1 yıl çıraklık yaptığı rivayetleri bu ayetlerle doğrulanır niteliktedir.

Devamla;

"Geçmiş çağlarda Tanrı, bütün ulusların kendi yollarından gitmelerine izin verdi... Yine de kendini tanıksız bırakmadı. Size iyilik ediyor. Gökten yağmur yağdırıyor, çeşitli ürünleriyle mevsimleri düzenliyor, sizi yiyecekle doyurup yüreklerinizi sevinçle doldurуyor." Ne var ki, Antakya ve Konya'dan gelen bazı Yahudiler, halkı kendi taraflarına çekerek Pavlus'u taşladılar; onu ölmüş sanarak kentin dışına sürüklediler. .. Ama öğrenciler çevresinde toplanınca Pavlus ayağa kalkıp kente döndü. Ertesi gün Barnaba'yla birlikte Derbe'ye gitti." (Elç.14: 16-20)

Anlaşılan „geçmiş çağlarda" kabul görülen çok tanrılılık (Paganizm) pek yadırganmıyor. Çünki yaymaya çalıştıkları yeni din bölgede hâkim olan çok tanrılı inançlarla çatışma halindedir. İnsanlığın varmış olduğu gelişme aşamaları tanrının lütfu sonucu değildir. İnsanlık deneme yanılma yöntemiyle öğrenmede yol almıştır. Bunu sanki tanrının bir lütfuymuş gibi *„izin verdi"* şeklinde açıklamak doğru değildir. Kendi yollarında gidenler neden rahatsız edilir o ayrı bir sorudur?! Görüyoruz ki doğanın sunduğu ve insanların emekle elde ettikleri de tanrıdan biliniyor.

Halkın bir o tarafta yer alması, bir bu tarafı tutmasında sanki halk çok dönekmiş gibi duruyor! Ölecek duruma gelene kadar taşlanan biri ayağa kalkıp yürüyor, eh bu Pavlus ise olur, ne de olsa kutsanmış elçi. Kendini de iyileştirme işlemine tabi tutabilir!

BÖLÜM 15

Bu bölümde öncelikle sünnet meselesi tartışılır, *"Bu nedenle, kanımca öteki uluslardan Tanrı'ya dönenlere güçlük çıkarmamalıyız" Ancak putlara sunulup murdar hale gelen etlerden, fuhuştan, boğularak öldürülen hayvanların etinden ve kandan sakınmaları gerektiğini onlara yazmalıyız."* (Elç.15: 19-20) ve sonuç olarak savunulur. Yani sünnet olmadan da Hıristiyan olunurun propagandası yapılır.

Ayrıca bu bölümde Barnaba ile Pavlus *„Aralarında öylesine keskin bir anlaşmazlık çıktı ki, birbirlerinden ayrıldılar. Barnaba Markos'u alıp Kıbrıs'a doğru yelken açtı."* (Elç.15: 39) Burdaki Markos hangi Markos belli değil. Ama İncil yazan da olabilir. Bu keskin anlaşmazlığın yol açtığı ayrılığın içeriği ile ilgili herhangi bir bilgi verilmez. Bu ayrılık daha sonraki mezhepsel ayrılıkların da temelini atan ilk ayrılıklardandır.

BÖLÜM 16

Kitap'ta yazanlar;

"Timoteos'u kendisiyle birlikte götürmek isteyen Pavlus, oralarda bulunan Yahudiler yüzünden onu sünnet ettirdi. Çünkü hepsi, babasının Grek olduğunu biliyordu.... Kutsal Ruh'un, Tanrı sözünü Asya İli'nde yaymalarını engellemesi üzerine Pavlus'la arkadaşları Frikya ve Galatya bölgesinden geçtiler... Misya sınırına geldiklerinde Bitinya bölgesine geçmek istediler. Ama İsa'nın Ruhu onlara izin vermedi. Troas'tan denize açılıp doğru Semadirek Adası'na, ertesi gün de Neapolis'e gittik. (Bugünki Samotharki-Gökçeada karşısında - BN). *Oradan da Filipi'ye geçtik. Burası bir Roma yerleşim merkezi ve Makedonya'nın o bölgesinde önemli bir kentti. Birkaç gün bu kentte kaldık.* (Filipi bugünki adıyla Fillippoi, Yunanistan'da Kavala yakınlarında küçük bir şehirdir - BN).. *Gece yarısına doğru Pavlus'la Silas dua ediyor, Tanrı'yı ilahilerle yüceltiyorlardı. Öbür tutuklular da onları dinliyordu... Birdenbire öyle şiddetli bir deprem oldu ki, tutukevi temelden sarsıldı. Bir anda bütün kapılar açıldı, herkesin zincirleri çözüldü... Zindancı ışık getirtip içeri daldı. Titreyerek Pavlus'la Silas'ın önünde yere kapandı... Onları dışarı çıkararak, "Efendiler, kurtulmak için ne yapmam gerekir?" diye sordu... Onlar, "Rab İsa'ya iman et, sen de ev halkın da kurtulursunuz" dediler. Zindancı bu sözleri Pavlus'a iletti. "Yargıçlar serbest bırakılmanız için haber gönderdi. Şimdi çıkabilirsiniz, esenlikle gidin" dedi. Görevliler bu sözleri yargıçlara iletti. Yargıçlar, Pavlus'la Silas'ın Roma vatandaşı olduğunu duyunca korktular* "(Elç.16: 3-38).

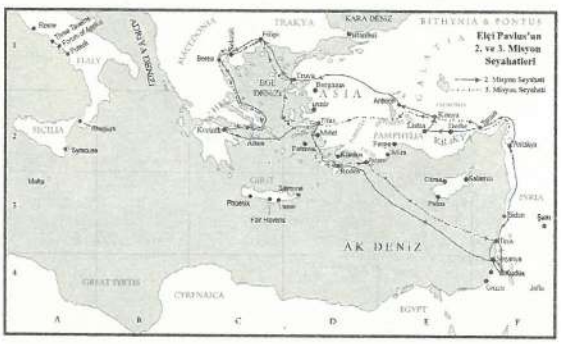

Burada ismi geçen Timoteos sonraki ayetlerde görüyoruz ki, elçilerin işleri konusunda Pavlus'a önemli yardımları dokunan elçilik rolü alan bir kişidir. Bu ayetlerden görüyoruz ki, Pavlus geniş alanları içine alan seyahatler yapmıştır. Bu misyonerlik gezileri sırf Anadolu'da kalmamış, dışına da çıkmıştır. Bu geziler sırasında karşılaşılan zorluklar karşısında sık sık kutsal ruhun yardımlarını esirgemediğini görüyoruz. Anlaşılması güç durumlara bir örnek, yargıçlar nasıl ikna olur da bunları bırakır? Sadece Roma vatandaşı olmanın avantajı yeterli midir ? Okuyoruz ki zindancının inancı, yargıçları da ikna etmiş! Nasıl ikna ettiği pek açık durmuyor.

BÖLÜM 20

"O yöreleri dolaşarak imanlıları yüreklendiren birçok konuşmalar yaptıktan sonra Yunanistan'a gitti. " (Elç.20: 2) Neden burada ülke ismi telaffuz edilir anlaşılır değil. Bahsedilen yer aslında bugünki Mor Yarımadası (Peloponnes –Korinthos-Atina'nın bulunduğu yarımada... Yine acayip bir harita bilgisi. Efes'ten Makedonya. Oradan Atina! Eh olur... Aylar sürecek yolculuklar burada çok basit bir anlatıma sahip. *„Bunlar önden gidip bizi Troas'ta beklediler. „.* (Elç.20: 5) Kastedilen yer Truva.

"Biz de Mayasız Ekmek Bayramı'ndan sonra Filipi'den denize açılıp beş günde Troas'a gelerek onlarla buluştuk. Orada yedi gün kaldık."

(Elç.20: 6) . Bunca gezi için mutlaka belirli bir varlığa sahip olmak lazım. Pavlus'un da buna sahip olduğunu sonraki ayetlerde anlıyoruz.

"Pavlus, Asya İli'nde vakit kaybetmemek için Efes'e uğramamaya karar vermişti. Pentikost Günü Yeruşalim'de olabilmek umuduyla acele ediyordu." (Elç.20: 16) Tabii hangi tarihte Milet'te olduğu bilinmeyince ordan Kudüs'e varacakları zamanı da hesaplamak mümkün değil. Pantkot günü (Pfingsten) - genelde mayıs sonu haziran başıdır.

Devamla;

"Canımı hiç önemsemiyorum, ona değer vermiyorum. Yeter ki yarışı bitireyim ve Rab İsa'dan aldığım görevi, Tanrı'nın lütfunu bildiren Müjde'ye tanıklık etme görevini tamamlayayım. .. "Şimdi aralarında dolaşıp Tanrı'nın Egemenliği'ni duyurduğum sizlerden hiçbirinin yüzümü bir daha görmeyeceğini biliyorum." (Elç.20: 24-25)

Önceleri zalim olan biri, *„canını önemsemezken"*

anlatılmak istenen; işine ne kadar sadık olduğuna yapılan vurgudur. Kimin Pavlus'a görev verdiğine hiçbir yerde rastlamadık. Büyük ihtimalle kendi kendini görevlendirmiş. Doğrudan tanık olmadığı halde, tanık diye lanse edilmesi ne derece doğru? Son cümle sanki sonun geldiğini ilan eden bir anlatıma sahip.

"Hatta öğrencileri kendi peşlerinden sürüklemek için sizin aranızdan da sapık sözler söyleyen kişiler çıkacak." (Elç.20: 30) Pavlus atama yapmaya yetkiliymiş gibi konuşuyor. Kendinden sonrası için uyarı, bu adam da kendini peygamber sanıyor veya öyle lanse ediliyor.

"Ben hiç kimsenin altınına, gümüşüne ya da giysisine göz dikmedim. .. Siz de bilirsiniz ki, bu eller hem benim, hem de benimle birlikte olanların gereksinmelerini karşılamak için hizmet etmiştir." (Elç.20: 33-34) Dünya malına tamah etmemişin ötesinde yandaşlarına yardım ettiğine yapılan vurgu ile büyük ihtimalle öğrendiği mesleği çadırcılığı icra ederken kazandığı parayı ortak kullanmadan bahsediyorlar. Adamın reklamını yapmış gibi olmayalım, "yiğidi öldür hakkını yeme" misali, Pavlus diğer bütün öne çıkanlardan farklı olarak, bir mesleğe sahip ve bunu bir dönem Korint/Mor Yarımadasında çalışarak uygulayan biridir.

BÖLÜM 21

"Ertesi gün ayrılıp Sezariye'ye geldik. Yediler'den biri olan müjdeci Filipus'un evine giderek onun yanında kaldık." (Elç.21: 8) Anlatım öyleki sanki bu kitap yazıldığında Pavlus yazanın yanında. Filipus'un evine gelen Pavlus; *"Bu adamın peygamberlik eden, evlenmemiş dört kızı vardı."* (Elç.21: 9) /Almancada "weissagen" (kehanette bulunan) Türkçede peygamber olarak tercüme edilmiş. Zaten kehanetçi ve peygamberlerin bol olduğu dönemde bir tek normal durmayan bunların bakire kızlar olması.

Pavlus Yeruşalim'de Pavlus'a suçlama ve tutuklama

"Ne var ki, duyduklarına göre sen öteki uluslar arasında yaşayan bütün Yahudiler'e, çocuklarını sünnet etmemelerini, törelerimize uymamalarını söylüyor, Musa'nın Yasası'na sırt çevirmeleri gerektiğini öğretiyormuşsun. " (Elç.21: 21) Olur mu böyle şey denilmediğine göre Pavlus bu suçlamayı kabul etmekte ve bunun sonucu olarak *"Bunun üzerine Pavlus o dört kişiyi yanına aldı, ertesi gün onlarla birlikte arınma törenine katıldı. Sonra tapınağa girerek arınma günlerinin ne zaman tamamlanacağını, her birinin adına ne zaman kurban sunulacağını bildirdi."* (Elç.21: 26) verileni yapar, denilene uyar. Ama bu uyma da O'nun tutuklanmasını engellemez. Pavlus atıf edilen suçlamaları işlediğini için tutuklanır. Tabii bu ara *"Kalabalık, "Öldürün onu!" diye bağırarak onları izliyordu."* (Elç.21: 36) Pavlus hikâyesini İsa hikâyesiyle benzetmeye çalışmışlar.

BÖLÜM 22

Bu bölümde kendi savunmasını yaparken hayatını anlatır. Kitabın anlatım dili sanki bu kitabın yazıldığı sırada Pavlus'un etkisinin önemli olduğu bir kez daha anlaşılır. Pavlus geçmişini anlatırken söyledikleri *""Ben öğleye doğru yol alıp Şam'a yaklaşırken, birdenbire gökten parlak bir ışık çevremi aydınlattı... Yere yıkıldım. Bir sesin bana, 'Saul,*

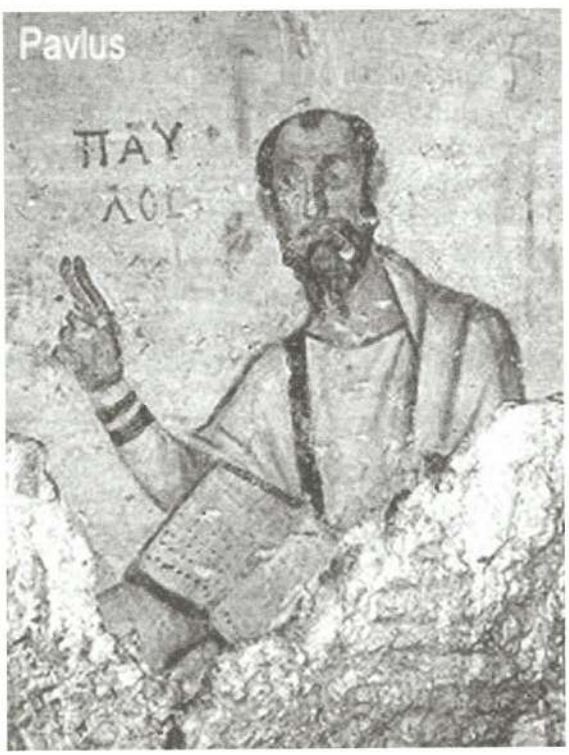

Saul! Neden bana zulmediyorsun?' dediğini işittim." (Elç.22: 67) Yani Tarsus'lu Pavlus Hıristiyanlığın yayılmasında emeği geçen Yahudi Pavlus gayet açık ve net olarak bir zamanlar zalim olan Saul'un bizzat kendisidir. Muhteremin zalim olduğu dönemdeki Saul isim benzerliği de Musa dönemindeki onbinleri öldüren Davud'un rakibi binleri öldüren Saul'a atıftır... Ama işine geldiğinde İsa'cı, işine geldiğinde Musa'cıdır. Burda bahsi geçen Saul evet Pavlus'un da kendisidir, çünki başında İsa taraftarlarına her türlü zulmü yapan kişi "Saul" dür. Luka İncil'i ve Elçilerin İşlerini yazan aynı zattır, bu zatın aynı zamanda Saul'un hekimi olduğu da iddialar arasındadır... Yani Saul veya Pavlus'u yaratan kişi aynı kişidir... Hıristiyanlığın yayılmasında çok önemli yere sahiptir. Kişilerin aynı olduğuna itirazı olanlar *"'Ey Efendim, sen kimsin?' diye sordum. "Ses bana, 'Ben senin zulmettiğin Nasıralı İsa'yım' dedi."* (Elç.22: 8) . Bu bölümde alıntıladığımız ve aktarmadığımız ayetleri Elç.3: 8 ve Elç.9: 5 ile karşılaştırabilirler.

Bu bölümde Roma vatandaşlığı ile ilgili olarak verilen bilgi *" Komutan, "Ben bu vatandaşlığı yüklü bir para ödeyerek elde ettim" diye karşılık verdi. Pavlus, "Ben ise doğuştan Roma vatandaşıyım" dedi."* (Elç.22: 28) den anlıyoruz ki, bu Pavlus aynı zamanda zengin biriymiş!

BÖLÜM 23

Pavlus Yüksek Kurul önünde yargılanırken yaptığı konuşmada; *"Yüksek Kurul'u dikkatle süzen Pavlus, "Kardeşler" dedi, "Ben bugüne dek Tanrı'nın önünde tertemiz bir vicdanla yaşadım."* (Elç.23: 1) Gerçeği ifade etmez, çünki O Saul olarak anılırken yapmış olduklarını anımsarsak temiz bir geçmişe sahip olmadığını söyleyebiliriz. Yani insanları kırıp geçiren biri.

Yargılama sırasında *"Çevrede duranlar, "Tanrı'nın başkâhinine hakaret mi ediyorsun?" dediler."* (Elç.23: 4) Ayetinden, tanrının başkâhini olduğunu da öğreniyoruz. Pavlus'un Yüksek Kurul üyelerine kafa tutmasındaki cesaretin dayanağı biraz da Roma'lı olmasında yatmaktadır.

Devamla;

"Oradakilerden bir bölümünün Saduki, öbürlerinin de Ferisi mezhebinden olduğunu anlayan Pavlus, Yüksek Kurul'a şöyle seslendi: "Kardeşler, ben özbeöz Ferisi'yim. Ölülerin dirileceği umudunu beslediğim için yargılanmaktayım." ... Pavlus'un bu sözü üzerine Ferisiler'le Sadukiler çekişmeye başladılar, Kurul ikiye bölündü. " (Elç.23: 6 -7)

Uyanık elçimiz Saduki ve Ferisi mezheplerinin çelişmelerinden yararlanarak kendine çıkış noktası arar ve bunların aralarına nifak sokma taktiğini uygular. Bu işte de başarılı olur. Eh gezginci olmanın artık o kadar avantajları olsa gerek.

"Sadukiler, ölümden diriliş, melek ve ruh yoktur derler; Ferisiler ise bunların hepsine inanırlar" (Elç.23: 8) Bu ayetten de anlıyoruz ki, Sadukiler ve Ferisiler arasındaki temel çelişme ölümden sonraki diriliş meselesidir. Görülen o ki, Kutsal Yasaya uyanlar Sadukilerdir, diğerleri İsa ve taraftarları gibi Kutsal Yasayı bu bağlamda çiğneyenlerdir. Yani İsa ve taraftarları incelememizin başında belirttiğimiz gibi Ferisilere daha yakın durmaktadırlar. Pavlus'un ikiye bölme taktiği işe yaramış ve *"Kurul'da büyük bir kargaşalık çıktı. Ferisi mezhebinden bazı din bilginleri kalkıp ateşli bir şekilde, "Bu adamda hiçbir suç görmüyoruz" diye bağırdılar. "Bir ruh ya da bir melek kendisiyle konuşmuşsa, ne olmuş?"* (Elç.23: 9) Pavlus istediğini elde etmiştir. Burdan da anlaşılıyor ki, Pavlus aynı zamanda ince hesaplar yapabilen biridir.

Bölümün devamında, Pavlus'u öldürme girişimlerine karşı Romalı görevliler O'nu koruyarak Sezariye'ye yollarlar. Yollarken; *"Komutan, yüzbaşılardan ikisini yanına çağırıp şöyle dedi: "Akşam saat* dokuzda Sezariye'ye hareket etmek üzere iki yüz piyade, yetmiş atlı ve iki yüz mızraklı hazırlayın... Ayrıca Pavlus'u bindirip Vali Feliks'in yanına sağ salim ulaştırmak için hayvan sağlayın."* (Elç.23: 23) Anlaşılan odur ki, 40 kişinin planına karşı Roma'lı biraz abartılı da olsa iyi korunmuş. Bunu yapan yüzbaşı neden başının çaresine bak demez, yoksa o da mı Pavlus'un müridi oldu? Böyle bir ayet yok.

BÖLÜM 24

Kitap'ta yazanlar;

"Biz şunu anladık ki, bu adam dünyanın her yanında bütün Yahudiler arasında kargaşalık çıkaran bir fesatçı ve Nasrani tarikatının elebaşılarından biridir...Tapınağı bile kirletmeye kalkıştı. Ama biz onu yakaladık Onu sorguya çekersen, onunla ilgili bütün suçlamalarımızın doğruluğunu kendisinden öğrenebilirsin." (Elç.24: 5-6)

Buradan öğreniyoruz ki, Pavlus İsa'nın doğum yerine atfen adlandırılan Nasrani tarikatının bir mensubuymuş. Bu kavram Nasıralı İsa anlamına geldiği için Pavlus ve yandaşlarına karşı Yahudilerin kullandığı kavramdır. Sonradan Roma'lı

gezginci Yahudi Pavlus bu tarikatın lideri olarak gösterilir. İslamcılara göre ise Pavlus'un savunduğu bu kitaplardaki ve mektuplardaki görüşlerle Nasranilerden uzaklaşmış ve onlara göre taban tabana zıt işler yapmıştır.

Pavlus çok darda kaldığı durumlarda ise; *"Beni ne tapınakta, ne havralarda, ne de kentin başka bir yerinde herhangi biriyle tartışırken ya da halkı ayaklandırmaya çalışırken görmüşlerdir."* (Elç.24: 12) yaptığı işleri inkâr eden konumlara da düşmüştür. Can tatlı, inkâra da yol açabilir! Bu bölümde Pavlus'un yargılanmasının ölümden sonra dirilme noktasına yoğunlaştığını görürüz.

BÖLÜM 25

Bu bölümde yargılamaya devam edilir, esasta Pavlus davası yerine kendini savunma derdine

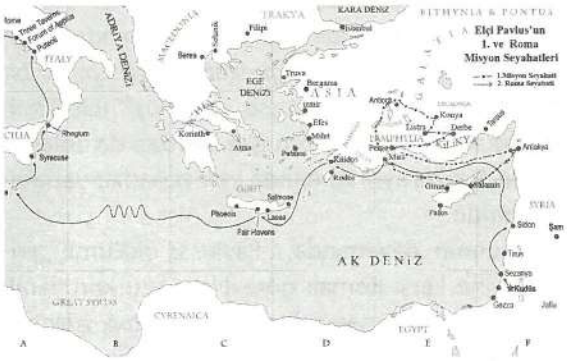

düşer.

Kitap'ta yazanlar;

"Pavlus, "Ne Yahudiler'in yasasına, ne tapınağa, ne de Sezar'a karşı hiçbir günah işlemedim" diyerek kendini savundu... Pavlus, "Ben Sezar'ın yargı kürsüsü önünde durmaktayım" dedi, "Burada yargılanmam gerekir. Sen de çok iyi biliyorsun ki, Yahudiler'e karşı hiçbir suç işlemedim... Festus, danışma kuruluyla görüştükten sonra şu yanıtı verdi: "Davanı Sezar'a ilettin, Sezar'a gideceksin." (Elç.25: 8-12)

Ve Pavlus'a Roma yolu gözükür. *"Ama kendisi davasını İmparator'a iletti, İmparator'un kararına dek tutuklu kalmak istedi. Ben de onu İmparator'a göndereceğim zamana kadar tutuklu kalmasını buyurdum."* (Elç.25: 21)

BÖLÜM 26

Bu bölümde bir yandan kendini savunurken kendine dayanak olarak Ferisiliği gösterir; *"Beni eskiden beri tanırlar ve isteseler, geçmişte dinimizin en titiz mezhebi olan Ferisiliğe bağlı yaşadığıma tanıklık edebilirler."* (Elç.26: 5) daha sonra ise; insanlara yaptığı kötülüğü kendini kurtarmak için savunmayı da *"Ve Yeruşalim'de bunu yaptım. Başkâhinlerden aldığım yetkiyle kutsallardan birçoğunu hapse attırdım; ölüm cezasına çarptırıldıkları zaman oyumu onların aleyhinde kullandım."* (Elç.26: 10) araç olarak kullanır.

Malta Pavlus Heykeli

Devamla; *"Bütün havraları dolaşıp sık sık onları cezalandırır, inandıklarına küfretmeye zorlardım. Öylesine kudurmuştum ki, onlara zulmetmek için bulundukları yabancı kentlere bile giderdim."* (Elç.26: 11) Saul ismi ile anıldığı dönemdeki zulmüne çağrışım yapar.

Devamla; *"Önce Şam ve Yeruşalim halkını, sonra bütün Yahudiye bölgesini ve öteki ulusları, tövbe edip Tanrı'ya dönmeye ve bu tövbeye yaraşır işler yapmaya çağırdım."* (Elç.26: 20) Yani günahkâr tövbe edince af olmakla yetinilmiyor, bir de ödüllendiriliyor.

Yine devamla; paçayı kurtarmak için *"Ama bugüne dek Tanrı yardımcım oldu. Bu sayede burada duruyor, büyük küçük herkese tanıklık ediyorum. Benim söylediklerim, peygamberlerin ve Musa'nın önceden haber verdiği olaylardan başka bir şey değildir."* (Elç.26: 22) Musa'ya ve önceki peygamberlere sığınma.

Yargılayanlardan *"Agrippa Pavlus'a şöyle dedi:*

"Bu kadar kısa bir sürede beni ikna edip Mesihçi mi yapacaksın?". "İster kısa ister uzun sürede olsun" dedi Pavlus, "Tanrı'dan dilerim ki yalnız sen değil, bugün beni dinleyen herkes, bu zincirler dışında benim gibi olsun!" (Elç.26: 28-29) karşılık söylediği bu sözlerdeki "Mesihçilik" sırıtmaktadır, çünki söyledikleri İsa'ya değil Musa'ya uygun sözlerdi.

Sonuçta anlatılan yargılama hikayesinde köleci Roma'nın adaleti (!) onaylanırken, diğer yandan savunulan dinin sağlamlılığı inişli çıkışlı propaganda edilmekte, savunmada kişisel çıkar yer yer öne çıkmaktadır. Bir anlamda amaç, Roma'ya ulaşılabilmek için temel taşları döşemek. Bu görevi yerine getiren şahsiyet Saul-Paul-Pavlus belki de Hıristiyanlığa en büyük hizmeti sunan kişi olma hakkını elde etmiş olmaktadır.

BÖLÜM 27

Bu bölümde Pavlus'un Roma'ya Deniz Yolculuğu anlatılır. Bu anlatım içinde aynı zamanda Pavlus'un kehanetlerine de yer verilir. Alın size bu kehanete uygun bir ayet: *"Bu yolculuğun yalnız yük ve gemiye değil, canlarımıza da çok zarar ve ziyan getireceğini görüyorum."* (Elç.27: 10) bir önceki ayetteki kehanetin yerine geldiğini gösteren bir başka ayet; *"Fırtına bizi bir hayli hırpaladığı için ertesi gün gemiden yük atmaya başladılar."* (Elç.27: 18) ve kehanetlerin maddi temeline oturtulmuş bir ayet; *"Çünkü kendisine ait olduğum, kendisine kulluk ettiğim Tanrı'nın bir meleği bu gece yanıma gelip dedi ki, 'Korkma Pavlus, Sezar'ın* önüne çıkman gerekiyor. Dahası Tanrı, seninle birlikte yolculuk edenlerin hepsini sana bağışlamıştır.'"* (Elç.27: 23-24) Konulan hedefe varmak için ara engeller anlatıma daha bir başka güzellik hava sunsun diye, fırtına ön görüsü vs. işin çeşnisidir. Elbette yolculuktaki bu engeller olmazsa ve Pavlus'un oynadığı ruhsal rol anlaşılmaz kılınır.

BÖLÜM 28

Bu bölümde fırtınanın açtığı hasar sonucu Malta'ya sığınma ve kışı orada geçirdikten sonra Roma'ya varış anlatılır. Önemli gördüğümüz bir kaç ayeti aktarmak istiyoruz.

"Kurtulduktan sonra adanın Malta adını taşıdığını öğrendik... Ne var ki, elini silkip yılanı ateşin içine fırlatan Pavlus hiçbir zarar görmedi. Halk, Pavlus'un bedeninin şişmesini ya da birdenbire düşüp ölmesini bekliyordu. Ama uzun süre bekleyip de ona bir şey olmadığını görünce fikirlerini değiştirdiler. "Bu bir ilahtır!" dediler. " (Elç.28: 1-6)

Demek ki Malta'lıların çok dindar olmalarının sebeb-i hikmeti, bu ziyarette yılan sokmasından zehirlenmeyen Pavlus'un ilahi gösterisinde bulunmasıdır. Çünki devamla görüyoruz ki, Pavlus Malta'lıların *"Bizi bir sürü armağanla onurlandırdılar; denize açılacağımız zaman gereksindiğimiz malzemeleri gemiye yüklediler. "* (Elç.28: 10) üzerinde iyi etki bırakmış.

Bu varış " Roma'ya girdiğimizde Pavlus'un, bir asker gözetiminde yalnız başına kalmasına izin verildi." (Elç.28: 16) Evet Roma'nın Hıristiyan dinin benimsemesinin ilk adımı, Pavlus için iki yıllık ev hapsinin başlangıcı olduğu gibi O'nun sonunun da başlangıcıdır.

Devamla yazılanlar; *"Ama Yahudiler buna karşı çıkınca, davamı Sezar'a iletmek zorunda kaldım. Bunu, kendi ulusumdan herhangi bir şikâyetim olduğu için yapmadım."* (Elç.28: 19). Önceki söylediklerini çiğnemek bunların hepsinin özelliği. Yukardaki ayetlerde beni Roma yargılasın talebinde bulunan kendisiydi. Serbest kalma durumu ortaya çıkamayınca geldiğine pişman olma!

Roma'dakilerin *"Biz senin fikirlerini senden duymak isteriz. Çünkü her yerde bu mezhebe karşı çıkıldığını biliyoruz."* (Elç.28: 22) bu talebine karşı Musa'dan yapılan; *"Ruh dedi ki, 'Bu halka gidip şunu söyle: Duyacak duyacak, ama hiç anlamayacaksınız, Bakacak bakacak, ama hiç görmeyeceksiniz."* (Elç.28: 26) alıntı halkı suçlamanın ötesinde bir anlam ifade etmiyor. Sanki suç halkınmış gibi!

"Çünkü bu halkın yüreği duygusuzlaştı, Kulakları ağırlaştı. Gözlerini de kapadılar. Öyle ki, gözleri görmesin, Kulakları duymasın, yürekleri anlamasın, Ve bana dönmesinler. Dönselerdi, onları iyileştirirdim.'" (Elç.28: 27) Yine Musa'dan bir alıntı ile lanetlendiler demek istiyor.

Devamla ev hapsi sırasında "Pavlus tam iki yıl kendi kiraladığı evde kaldı ve ziyaretine gelen herkesi kabul etti *..Hiçbir engelle karşılaşmadan Tanrı'nın Egemenliği'ni tam bir cesaretle duyuruyor, Rab İsa Mesih'le ilgili gerçekleri öğretiyordu."* (Elç.28: 30-31)

Böyle tutukluluğa ve yargılanmaya can kurban! Süslenmiş bir yargılanma anlatış tarzı, esas yine gezginci dervişliğin yani misyonerliğin gerektirdiği görevlerini yerine getirilmesi!

Bundan sonraki sayımızda kutsal Mektuplar ile devam edeceğiz.

Aşağıda Hıristiyanlık ile ilgili bir dizi önemli olayın kronolojik tabelasını bilgi için yayınlıyoruz.

Tarih MS	Yıl/Mevsim	Özetlenmiş önemli olaylar	Ayetler
MS 31	31 İlkbaharı	İsa'nın Çarmıha gerilmesi 15 Nisan 31	Mat. 26:17-30
MS 32	32 Sonbahar	Şam'da Pavlus'un inanç değiştirmesi; Arabistan'da kalışı ve Şam'a geri dönüşü..	Elç. 9, Gal. 1:15-17
MS 34/35		Pavlus'un 1. Kudüs ziyareti	Elç 9:26 dp; Gal. 1:18-20
MS 44		Yakup'un öldürülmesi, Petrus'un zindana atılması ve Kudüs'ten kaçışı..	Elç.12
MS 45		Kıtlık, yardım toplama ve Pavlus'un Ekim sonrası Kudüs ziyaretini ayarlama	Elç.11:27-30; Gal 2:1-10
MS 46-47	46 İlkbaharı 47 Yazı	Pavlus'un **1. Misyonerlik seyahati**; Kefas ile Antakya'da buluşma	Elç. 13
MS 48	Sonbahar	Kudüs'te Elçiler toplantısı	Elç. 15
MS 49	İlkbahar/Yaz	Pavlus'un **2. Misyonerlik Seyahatinin** başlangıcı: Suriye deki kiliselerin güçlendirilmesi..	Elç. 15:36 dip not (dp)
	Sonbahar	Frikya ve Galatya bölgesine geçiş	Elç. 16:6
MS 50	İlkbahar	Pavlus Truva'dan Avrupa gelir: Filipi ve Selanik	Elç. 16:11
	Yaz	Selanik'ten Atina'ya geçer	Elç. 17:15
	Sonbahar	Korint'e varış. Yahudiler Pavlus'u Vali Gallio'ya şikayet edene kadar 9 ay boyun, yaza kadar onları ikna etme çalışması,	Elç. 18:1 Elç. 18:12-16
MS 51	Yaz	Pavlus Gallio'ya şikayet edilir. Gallio 1. Haziran 51 - 1. Haizran 52 yılları arasında Ahaya valisidir. Bu tarihler kesindir ve Pavlus Kronolojisinde önemli bir noktadır. (Gallio yazıtlarına bkz.) Pavlus uzun süre, yaklaşık 18 ay Korint'te kalır ve çalışır.	Elç. 18:11-18
MS 52	İlkbahar	1 ½ Yıl sonra Korint'i terk eder. Akvila ve Priskala ile birlikte Efes üzerinden Antakya'ya döner. .	Elç. 18:18
	Yaz	2. .Misyonerlik seyahati Anatakya'da son bulur. biter.	Elç. 18:22
	Sonbahar	Pavlus Antakya'da çalışır.	Elç. 18:23
MS 53	İlkbahar	Pavlus'un **3. Misyonerlik Seyhati** Antakya'dan başlar : Galatya ve Frikya bölgesini dolaşır ve öğrencilerini ruhça pekiştirir, güçlendirir..	Elç. 18:23-21:17
	Yaz	Pavlus yüksek alanlarda dolaşır..	Elç.19:1
	Sonbahar	Pavlus Efes'e gelir ve burada takriben 3 yıl kalır.	Elç. 20:31
MS 54		Efes'te çalışır	Elç.19
MS 55		Efes'te çalışır	Elç.19
MS 56		Efes'te Dimitrios'un başını çektiği isyan-karışıklık başlar.	Elç.19:23 dp
	Sonbahar	Pavlus 3 ay Yunanistan'da kalır ve Kışı Korint'te geçirir.	Elç.20:1-3
MS 57	İlkbahar	Makedonya/Filipi-Truva-Milet (Efes) üzerinden yeniden Kudüs'e seyahat.	Elç. 20:4 dp
	Mayasız ekmek bayramı	Filipi	Elç.20:6
	Pentikost/Pfingsten	Kudüs'te tutsak	Elç.20:16
MS 58		Sezeriye'de tutsak	Elç.23:23
MS 59		Sezeriye'de tutsak	Elç.23,23-26,32
	Yaz sonu	**Roma'ya seyahat** ve deniz kazası.	Elç. 27
	Sonbahar/Kış	Kışı Malta adasında geçirirler.	Elç. 28
MS 60	İlkbahar	Roma'ya varış ve 2 yıllık tutsaklık.	Elç. 28:16
MS 64-67		Rivayete göre Pavlus Roma'da Imp. Neron tarafından başı kesilerek idam edilir.	

http://efg-hohenstaufenstr.de/downloads/bibel/chronologie_apg.html

Baştan Beri

H.Tuğrul Atasoy

Bir fotoğraftır
Kesin olan inanç
Tek yanı keskin
Paslı kılıcın
Kör darbesinde
Bilmeye küskün
Bir zaman diliminde
Akıp giden hayatı
Ve kavgayı ebediyen
Tartışmasız dondurmuş

O günün içinde
Asılı bıraktığı imgelerin
Öncesi hatta sonrası yok
Söylemez hiçbir şey
Onların ve olanların
Üstüne vuran ışık
Nereden gelir ve gölgeler
Neyin yaratısıdır
Sonuçsuz bir çabadır
Kesin inanan
Kağıt üzerinde sararmış
Yitik bir anın canlanıp
Dizini vura, vura
Zeybek oynamasını
Umabilmek gibi

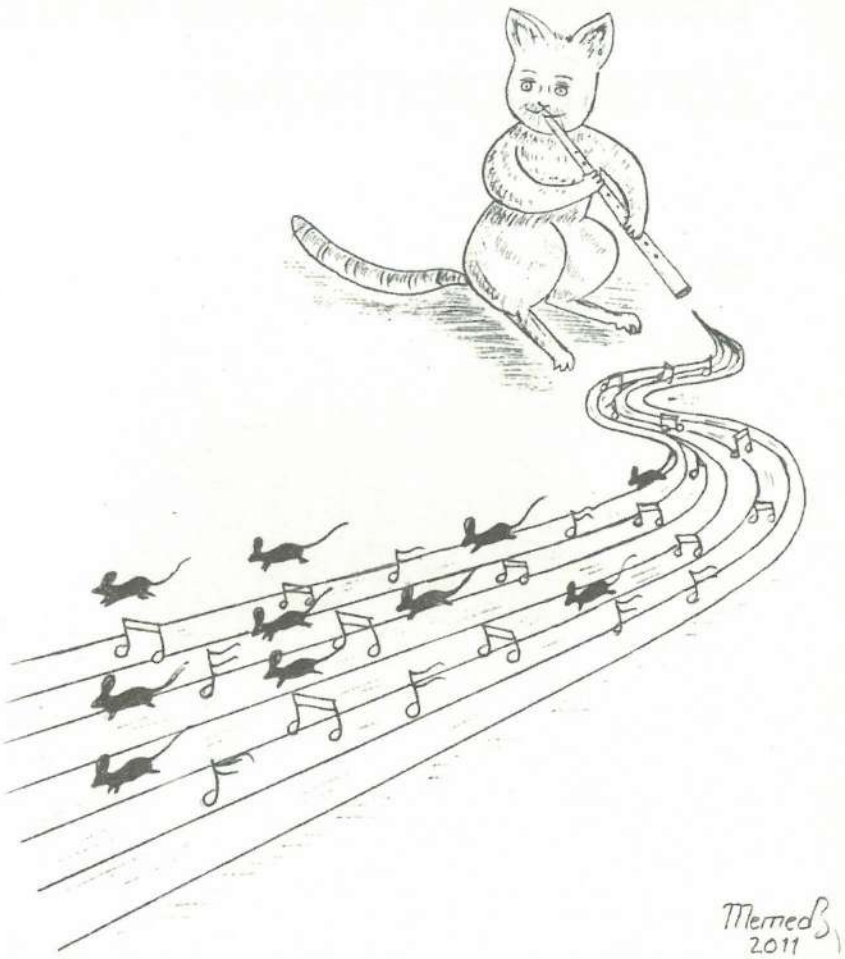

Karikatür: Mehmet BOĞATEKİN

Devrimcilik Fedakarlık mıdır, Yoksa Zorunluluk mudur?

Sedat OT
1 No'lu F Tipi hapishanesi
A8-23 Sincan/Ankara

Devrimciliğin fedakarlık olduğuna dair genel bir inanış olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Devrimcilik zor bir yaşamdır ve dolayısıyla sayısız fedakarlıklar barındırır. Ancak devrimciliği fedakarlığa indirgemenin birçok sakıncası bulunmaktadır.

Feda etmek, genel anlamda zorunlu olmadığı halde birinin bir işi yapması, bir şeyini sunması anlamında kullanılır. Devrimci yaşama katılan birçok insanın "aslında zorunlu olmadığı halde..." , "kendisini halk için feda etti..." şeklindeki anlayışlarla sosyalizm mücadelesini sürdürdüğünü görebiliyoruz. Oysa esasta kendisi için mücadele etmeyen birinin dönüşümü; yani sistemin dayattığı kişiliklerden, ideolojiden, kültürden, yabancılaşmadan vs. arınması elbetteki güdük kalacaktır ve dahası, bu arınma süreci daha uzun olacaktır.

Devrimci olabilmenin ilk koşulu, Marksizmi veya sosyalizm deneyimlerini "hatmetmek" değildir, ekonomide "uzman" olmak hiç değildir. Çünkü Marksist klasikleri "hatmetmiş" biri veya mücadele deneyimlerine sahip birisi insanları ezmeye/küçümsemeye başlamışsa, sürekli olarak kendi sorunlarını halkın sorunlarından önde tutmaya devam ediyorsa vs. o kişi, artık sistemin bir insanı olmaya başlamıştır. Burjuvazi ile proletarya veya ezen ile ezilen arasındaki mücadele ideolojik öze ve irade savaşımıza dayanır, dolayısıyla birinin diğerini değiştirme çabası/mücadelesi mutlak olarak vardır. İnsani değerleri temsil eden proletarya ve ezilenlerin ideolojisini benimseyen birisi, ölene kadar, burjuvazinin, sistemin veya daha genel anlamda tahakkümcü, ataerkil ve mülkiyetçi, zihniyetin ideolojisi ve kültüründen arınma çabası içerisinde olmak zorundadır. Bu çabanın durması/duraklaması öncelikle insani değerlerde bir aşınma anlamına gelecektir. Bu açıdan, devrimci olmanın/kalmanın ilk ve temel koşulu, insani değerleri geliştirme yönelimini korumaktır. Bu çabanın, insanın hayatı boyunca vereceği gelişim, böylesi bir

savaşta bireyi besler ve güçlendirir; ancak "bilgi güçtür" şeklindeki anlayışla saplanarak bu savaşı "siyasallaşmaya" indirgemenin de yanlış olduğunu belirtmekte fayda vardır.

İnsani değerleri, -emek merkezli- toplumsal bir sistemi savunmadan korumak ve geliştirmek zordur. Bu iddia, sosyalistlerin/devrimcilerin dışında kalan insanların, iyi insanlar olmadıkları veya anlamayacakları anlamına gelmez; ancak insani değerleri koruma zeminlerinin genel anlamda daralma veya statükolarını koruma eğiliminde oldukları anlamına gelir.

Çevresinde, ülkesinde veya dünyada yaşanan insanlık dışı olaylara, işgallere, açlığa, işsizliğe, işkenceye, zorbalığa vs. ses çıkarmayan –iyi- bir insan, bunlara ses çıkarmaya "benim gücüm bunları değiştirmeye yetmez" görüşüne sığacaktır; ya da "bana dokunmayan yılan bin yaşasın" bencilliğine sapacaktır. Her insanın kendine has meşrulaştırma biçimleri/yolları bulunsa da genel olarak sisteme karşı mücadeleden uzaklaşma noktasında tüm bu yollar kesişir.

İç savaşlarda, isyanlarda veya işgallerde insanların taraf tutması, seçim yapması hızlanır; çünkü ölüm ile yaşam arasındaki çizgi inceldikçe, insanların saf tutma zorunluluğu artar. Oysa "barışçıl" mücadele olanaklarının bulunduğu dönemlerde bu zorunluluk azalır ve insanlar kendilerini zorlayacak bir dış etki bulunmadığı sürece, kişiliklerini olduğu haliyle koruma çabasına girebilir. Bunun başka bir biçimi de gerçekleri "unutmak" veya görmezden gelmek için insanın kendini eğlenceye/zevke veya sanal dünyaya atmasıdır. Günümüzde eğlence, medya, sinema ve internetin, aynı zamanda, gerçekliği "unutturma" gibi bir işlevi de vardır.

İnsani değerleri koruma ve geliştirme çabasının, bir noktadan sonra, sisteme muhalif olmayı zorunlu kıldığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu zorunluluk, emeğin, dünyayı/hayatı yarattığının bilinciyle buluşursa, işte o zaman bu muhaliflik, demokrat veya devrimci kimliğe dönüşür. Devrimci kimlik korunduğu ve geliştirme çabası içerisinde bulunduğu sürece, o birey, tüm kötülüklerin kökenini oluşturan bencillik ve mülkiyete karşı sürekli bir mücadele içerisinde olacaktır; bu mücadele ise -onun hatalar yapmasına rağmen- insani değerlerini korumasını ve bunları genişletme zeminini yaratmasını sağlayacaktır.

Devrimciliğin temeli bu şekilde koyduğumuz zaman, ortada, herhangi bir bireyin, kendisini halk için feda etmesinden bahsedemeyiz. Her devrimci (veya demokrat) bireyin temel çelişmesi, sistemle olan çelişmesidir (sistemin dayattığı kişilikler, ideoloji ve kültürle olan çelişmesidir); bu durum sürekli olarak sistemin çürümüşlüğünden arınma çabası zorunlu kılar.

Sisteme karşı mücadele yürütüleceğinden dolayı, devrimci birey diğer bireyleri, sisteme karşı muhalif olmaları için ikna etmeli ve emekçilerin/halkın çıkarları ile kendi çıkarlarını özdeşleştirebilmelidir. Böylece birey, halkın dolaysız bir parçası haline gelir ve ben ile biz arasında dolaysız ve kopmaz bir bağ oluşur. Devrimci bireyler, başka bireylerle ortaklaşarak, halkın daha geniş bir parçasını oluştururlar. İradelerini, ortak bir ideoloji etrafında birleştiren bu bireyler, kendi kurtuluşlarını/özgürlüklerini halkın kurtuluşu/özgürlüğü ile özdeşleştirip ona bağımlı kıldıkları için, halkın çıkarları için mücadele öncülük yapabilecek bir duruma gelebilirler. Böylece her birey geniş bir "biz"in (veya kolektifin) dolaysız bir parçası olarak kişiliğini inşa etmeye başlar. Bu durumda, hiçbir bireyin "sadece halk için mücadele ettiğini" veya "kendini halk için feda ettiğini" iddia etmek anlamsızlaşır; çünkü birey ile halkın mücadelesi ortaklaşmış ve özdeşleşmiştir.

Bu tezi açmak için tersten düşünme yöntemi deneyebiliriz. Sisteme karşı mücadeleyi bırakmış birisi nasıl yaşar/düşünür? '80'lerde "bu halk için değmezmiş" diyenler neye "değer" vermeye başlamıştır? Halktan –örgütsüz- bir insan, sistemin pisliklerine bulaşmadan nasıl yaşayabiliyor?

Sisteme karşı mücadele etmeyen veya mücadeleyi bırakan birisinin, her şeyden önce, zorbalıklara, sömürüye, işkenceye, insandışılaştırmaya karşı duyarlılığı zayıflar; ve dolayısıyla insani değerlerinde bir aşınma söz konusudur. Örgütsüz bir erkek işçi düşünelim. Zar-zor ailesini geçindirebilmektedir. Hayatının anlamını ailesini geçindirmek olduğuna inanıyor ve bu uğurda patronunun haksızlıklarına ve aşağılamalarına katlanmak zorunda kalıyor. Böyle bir işçi, insani değerlerini kaybetmezse bile, bu değerleri geliştirme zeminini korumakta zorlanır; çünkü kendi hakkını arayamayan bir insanın, başkalarının hakkını savunması zorlaşır. Hak arama bilinci/cüreti zayıf olan birisinin, örgütlenme ve mücadele bilinci de zayıf olur. Tüm bunlar ise, sömürünün ve kötülüklerin esas kaynağını görmeyi

ve bütünsel düşünebilmeyi engeller. Böylece, bireyin kendi kabuğuna hapsolması kolaylaşır.

Her yaşam tarzının bir biçimi, güzelliği ve bedeli/zorluğu varsa; devrimciliği de fedakarlık olarak değil; yaşam tarzı ve zorunluluk olarak değerlendirmek daha doğru olacaktır. Devrimciliği fedakarlığa indirgemek, devrimci olmanın zorunluluğu yadsımayı beraberinde getirdiği gibi, bireyin devrimciliği fedakarlık olarak indirgemesi durumunda, kendisi halktan/emekçilerden üstün görme eğilimi ve zeminini genişletebilir. Çünkü kendisini birileri için feda ettiğini düşünen birisi, fedakarlığa konu olan kişilerden üstün olduğunu düşünmeye meyilli olur. Bu "üstünlüğün" bilinçaltından, hayatı yaratan emeğin bilgisinden(yani üretimin ve emekçilerin pratiğinin bilgisinden) de üstün görüldüğü sıkça yansıyan bir durumdur. Kendisini halk için feda ettiğini düşünüp de "halkın sırt çevirmesi" yüzünden, halka düşman olan bazı "darbe mağduru" eski devrimcilerin düşünüşlerinde, sistemle olan temel çelişme yerine, kendisini "halkın için feda etmiş" bir anlayış hakimdi. Böyle bir anlayış bireyin mücadelesinin kendisi için bir zorunluluk olduğunu ve bu zorunluluğun bilincine varmış diğer insanlarla birleşmeden sisteme karşı mücadelesini büyütemeyeceği gibi insani değerleri korumada bile zorlanmaya başlayacağını görebilmesini engeller.

Devrimciliğin fedakarlığa indirgenmemesini savunurken, bu savunu devrimcilikte fedakarlıkların olmadığı anlamına gelmez. Tersine, devrimcilik, fedakarlıklarla doludur. Özellikle iç savaş, isyan veya işgallerde yaşanan fedakarlıkları, devrimler/isyanlar tarihini yüzeysel olarak inceleyenler bile hemen görür ki devrimcilerin fedakarlıkları düşmanları tarafından bile saygıyla anılabilmektedir.

Ancak, diğer taraftan, bazı devrimci dostlarda bu fedakarlıkları dünyanın merkezine koyma eğilimi görülebilmektedir. Bu da, kitlelere çeşitli dayatmalarda bulunma "hakkını" kendilerinde görmelerini; bazen devrimcilere şiddet uygulamalarını; kitlelerin mallarını izinsiz kullanmalarını ("zorunluluk" adı altında!) vs. doğurabilmektedir. Kendisini halk için feda ettiğini düşünen/sanan birisinin halktan bunun "karşılığını ödemesi" gerektiğini savunduğunu duymak -maalesef- az rastlanan bir durum değildir. Kendisinin fedakarlık yapıp bin bir zorluğa katlandığını sandığı için başkalarının böylesi zorluklara katlanmasını "haksızlık" olarak değerlendiren de vardır. Oysa dünyada devrimci olmayıp da devrimcilerden çok daha fazla zorluk çekenler var. Hindistan'da günde iki doların altında bir gelirle yaşamak zorunda bırakılan 780 milyon civarı insan var. Üstelik bunların büyük bir kısmı insanlık dışı bir sistem olan kast sisteminin en aşağı tabakasından sayılıyor ve bu insanlarla fiziksel temas "kirlenmek" sayıldığı içinde onlara "dokunamazlar (dalitler)" deniliyor. Türkiye'de kaç devrimci günde iki doların altında (ayda altmış dolar!) ve sürekli aşağılanarak yaşamak zorunda kalıyor. Türkiye'de kaç devrimci Somali'deki gibi bir açlığı biliyor/anlıyor/yaşıyor? Türkiye'deki kaç devrimci her gün tecavüze uğrayıp dayak yiyen milyonlarca kadının yaşadığı zorlukları anlıyor/yaşıyor? Bu soruları artırmak mümkündür. Kendisini somut koşullara uyarlamak zorunda olan bir devrimci için böylesi kıyaslamaların pratikte pek fazla anlamı olmayabilir. Ancak yaşadığı zorlukları abartan ve bunları dünyanın merkezine koyan birisi için böylesi kıyaslamalar faydalı olabilir. Diğer yandan ise insanın zorluklara katlanmasının üst sınırının ölüm olduğunu idrak edip içselleştirmeyenler veya "insanca yaşam" standardını batılı küçük burjuvaziye göre kıyaslayanlar için bu tür kıyaslamaların hiçbir faydası olmayacaktır.

Devrimcilik genel anlamda yaşam tarzları içerisinde zor olanlardan birisidir; ama bu zorluk, hiçbir devrimciyi kendisini dünyanın merkezine koyma hakkını vermez; veremez. Devrimcilik insani değerleri korumak ve büyütmekle özdeşleştirildiği zaman, devrimciliğin diğer değerleri de bu temel üzerinde inşa edilmek zorunda kalınır ki böylesi bir yapının inşası ömür boyu sürmek zorundadır. Çünkü hakim kültür ve ideoloji sömürücü-tahakkümü sınıflara aittir; dahası bu kültür ve ideoloji, kendisini her dakika yeniden üretebilecek ve genişletebilecek olanaklara sahiptir. Bu yüzden de sistemin dayattığı yabancılaşma ve ideolojiye karşı mücadele süreklileşmek zorundadır. Böylesi bir zorluğa fedakarlık olarak isimlendirmek yanlış olacaktır.

Doğada her canlının bir yaşam alanı ve yaşam tarzı vardır. Hiçbir canlının bu yaşam tarzının getirdiği zorunlulukları fedakarlık olarak isimlendiremeyeceğimiz malumdur. Elbette insan yaşamı çok daha karmaşıktır; ancak bu niteliği onun doğa üstü olduğu anlamına gelmediğinden dolayı, sistemin dayattığı topluma (ve insani değerlere) karşı ya-

bancılaşma olduğu kadar doğaya yabancılaşmaya karşı da mücadele edilmesi gerektiği aşikardır. Bu noktadan hareketle, doğanın dolaysız bir parçası olan insanın, toplumsallaşmanın emeğe dayalı bir üretim sistemin ve bu temellere dayalı bir sosyal yaşamın zorunluluklarını beraber ve sömürüsüz/sınıfsız bir biçimde yaşayabilme koşullarını yaratabilecek biçimde hakim kılma çabasını doğal ve insani değerlerin hakim olduğu bir dünyayı kurma çabası olarak isimlendirmek daha doğru olur. İnsan toplumlarının bir arada yaşayabilmesinin ilk ve temel koşulu, doğal ihtiyaçlarını/zorunluluklarını, ortakça üretip paylaşabilecekleri bir toplumsal sistemi hakim kılmaktır. Zevk için yaşamak güçlü ve zengin olmak için insanları katletmek, işkence yapmak, milyonlarca insanı açlığa mahkum etmek, insanların dillerini/dinlerini/kültürlerini yasaklayıp baskı altına almak vs. bunların hiçbirisi doğal değildir. Dolayısıyla insani değerlere yabancı olan bu insandışılaştırıcı zihniyet ve uygulamalara karşı mücadele etmek insanlığın bir parçası olarak yaşamayı zorunlu kılar. Bu zorunluluk ise, insani değerlerin korunup büyütülmesini hayatın merkezine yerleştirilmesi sağlar.

Devrimciler dünyayı değiştirmeye cüret edebilen insanlardır; ancak bunun ilk ve temel koşullarından birisi, kendini değiştirebilme cüretini göstermektir. İnsanın kendisini ne yönde ve nasıl değiştireceği ise insanlık tarihini, insanlığı, sömürüyü, mülkiyeti vs.'yi bilmesiyle –genel anlamda- orantılıdır diyebiliriz. Elbette insanlar kendi pratikleriyle ve el yordamıyla da birçok şey öğrenirler; ancak insanlık, bir bütünsellik oluşturuyorsa ve insan, insani kimliğini ancak bu bütünselliğin kopmaz ve dolaysız bir parçası olarak inşa edebiliyorsa, o zaman insanlığı her yönüyle öğrenmek de devrimciliğin zorunluluklarından birisidir. Kendisini insanlığın dolaysız bir parçası olarak gören her bireyin maddi yaşam ve manevi, dünyası dolaysız olarak insani değerlere göre biçim olacaktır.

İnsanlara halk için fedakarlık yapmalarını söylemek/istemek yerine insani değerleri korumak ve büyütebilmek için mücadele etmelerini ve mücadelelerini ortaklaştırmaları gerektiğini söylemek daha doğru olacaktır. İnsan bizleştikçe/ortaklaştıkça ve birbiri için var olabildikçe insanileşir ve insanlık ile özdeşleşebilir.

25.01.2012

FARK

Güney YILMAZ

onlar
yorgun düşen bilekleri
kelepçeleyebilirler
onlar
ağlayan bir bebeği
süngüleyebilirler
onlar
haykıran bir ananın sırtına
basabilirler
onlar
her acıyı acıyla sıvar
her kanı kanla siler
her ölümü ölümle kutsarlar
her katli
    vacip bilirler

kestiklerinde boğazımızı
yüzlerine sıçrayan kanımızı
yağan yağmur damlalarını siler gibi
silerler

eve döndüklerinde
elektrik yüklenmiş bedeni bırakıp
sabaha
işten dönen onurlu işçiler kadar
rahat sevişirler

işte bu yüzden kardeşler
her kavgada yüreğimiz
çelik sertliğinde
köpük yumuşaklığında

2004-2012

CIZGILI-YORUM

H. Can Bener

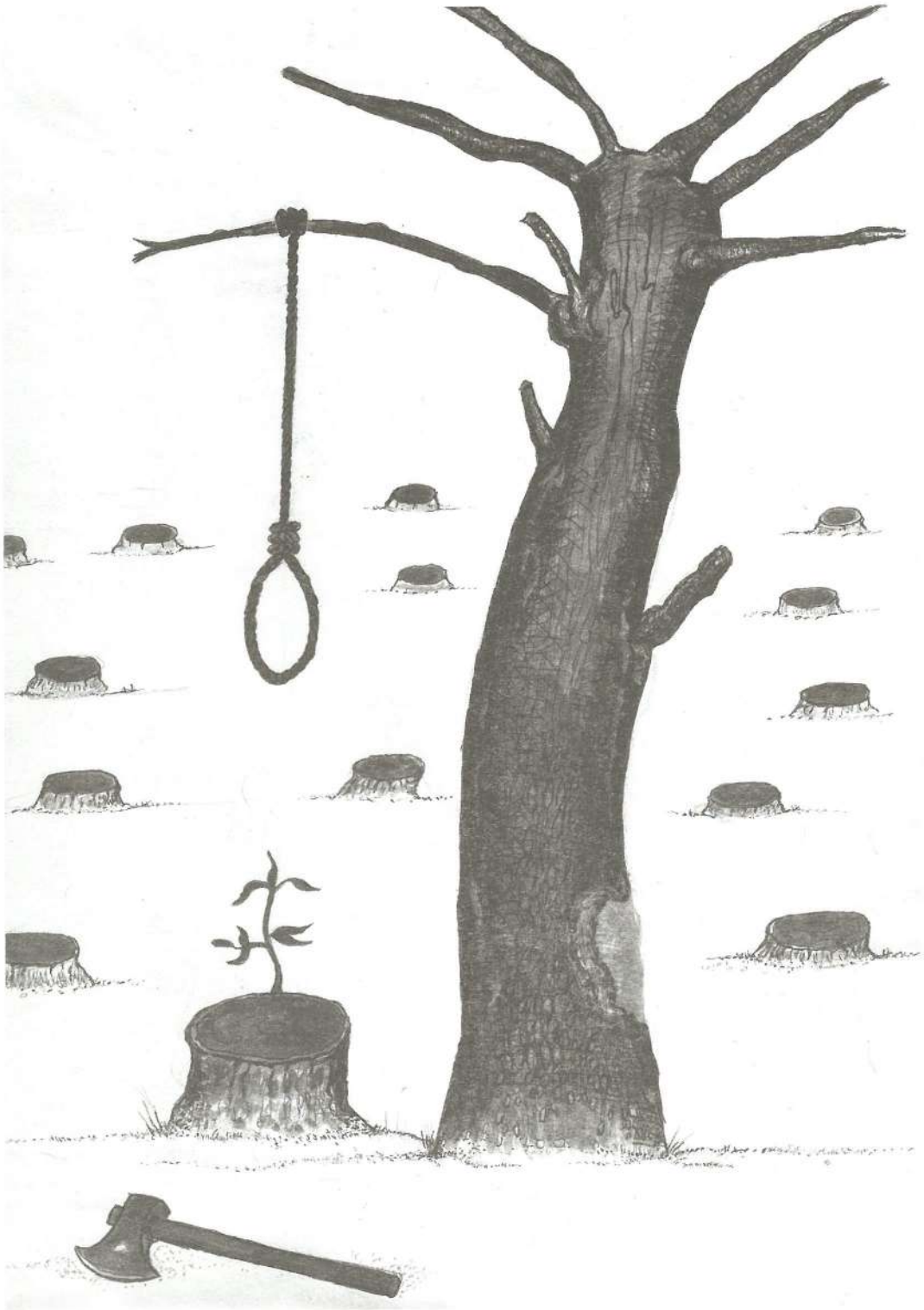

"Sanatçı yaratırken her eserde kendinden bir parça ortaya koyar."

İdareci, eğitimci ve sanatçı Mehmet Kapçak ile söyleşi

Birsen İNAL

Kalp gözüyle görebilmek en büyük zenginliktir. Kalbimizle gördüklerimizi, hayalimizde canlandırdıklarımızı, bir tabloda renklerle buluşturmaktır resimle anlatabilme sanatı. Çiçekleri gülümsetebilmek, resmettiğimiz objeleri konuşturabilmek, renkleri gökyüzünde kanatlandırabilmek, bir ağaçtan sevdiğimiz meyveleri toplamak kadar eğlenceli kılar hayatı. Hayatı eğlenceli kılan bir sanat dalının icracısı aynı zamanda eğitimciyse; eğitimciliğini de sanatını icra ederken gösterdiği titizlik ve mükemmellikle icra ettiği tartışılmazdır. Kanıtı da 40 yıldır emretmeden, büyük bir başarıyla yaptığı idarecilik görevidir. Sayın M. Kapçak ile eğitim ve sanat üzerine yaptığım söyleşiyi GÜNEY dergisi okurlarına sunmanın heyecanı içindeyim.

Birsen İNAL: Sayın M. Kapçak kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

M. Kapçak: 1947'de doğdum. İlkokuldan sonra Dicle İlköğretmen Okulunda okurken resim yeteneğimden dolayı İstanbul Çapa İlköğretmen Okulunda okumaya hak kazandım. İstanbul İlköğretmen Okulu'ndan sanat eğitimcisi Hamdi Dicle ve Selahattin Hüsnü Taran'ın öğrencisi olarak mezun olduktan sonra, şimdiki adı Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi olan dönemin İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü Resim Bölümünü Prof. Ramiz Aydın, Prof. Tevfik Karakaya, Prof.İsmail Avcı ve Prof. Süleyman Saim Tekcan'ın atölyelerinde bölüm birincisi olarak bitirdim. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi'nde lisans tamamladım.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı dönemin ortaokul ve liselerinde sanat eğitimciliğinin yanı sıra; müdür yardımcılığı, müdürlük ve ilçe milli eğitim müdürlüğü ile özel okullarda müdürlük ve genel müdürlük görevlerinde bulundum.

1972 yılından 1980 yılına kadar sanat eğitimciliğimin yanı sıra TRT ve Hürriyet Haber Ajansı (Hha) muhabirliği ve 2001- 2005 yılları arası Diyarbakır Güzel Sanatlar Galerisi Seçici Kurul Üyeliğinde bulundum.

Sanatsal çalışmalarımda plastik öğelere ulaşabilme amacımı "Keçi" figürünü araç kullanarak gerçekleştirmekte olup; leke, çizgi ve beneklerle devinimsel denge oluşturarak izleyicide beyin ra-

hatlatma kaygısı gütmekteyim.

Halen Diyarbakır Özel Seçkin Fırat İlköğretim Okulu'nda sanat eğitimcisi ve okul müdürü olarak görevde bulunup; üyesi bulunduğum Fotokritik'te Fotoğrafın Resimsel Eleştirileri'ne ve atölyemde resim çalışmalarına devam etmekteyim.

Birsen İNAL: Ülkemizde eğitim düzeyi ne durumda? Gelişmiş ülkelerin düzeyine ulaşma şansımız var mı?

M. KAPÇAK: İstatistiki verilerle yanıtlamak isterdim bu soruyu. Ancak ülke genelindeki istatistiki veriler, öğrenilenlerin bilgi düzeyinde kalıp; kavrama düzeyine, uygulama düzeyine geçemeyen gerçek veriler olduğuna inandığımdan; ülkenin eğitim düzeyini de doğru yansıtamadığı yadsınamayan bir gerçek.

Durum bu iken; kavranamayan ezber bilgi hamallığı ile girdiği sınavları kazanarak kayıt yaptırdığı üniversiteyi bitiremeden ayrılan o kadar çok kişi var ki! Bunlar sınavlara hazırlanırken rehberliğe dahi zaman kaybıdır diye zaman ayırmayan, yaşamlarını "keşke" sözcüğünü sıklıkla kullanan, yanlış yönlendirmeler sonucu pişmanlık duyan ancak son pişmanlığın fayda etmediğinin de farkında dahi olamayan, eğitim sisteminin kurbanlarıdır.

Bir ülkenin eğitim düzeyi yetiştirdiği "Aydın İnsan" la doğru orantılıdır. Eğitim sistemimiz ise ne yazık ki "Aydın" yetiştirmekten çok uzak. Sınav kaygısıyla yeni adı "Görsel Sanatlar" dersi olan resim dersinde Matematik, "Müzik" dersinde Fen ve Teknoloji ve beden eğitimi dersinde Türkçe konularını işleme gereksinimi duyan sınıf öğretmeninin Aydın İnsan yetiştirmedeki katkısı ne olabilir ki!

Çünkü AYDIN: Estetik duyarlılığa sahip; sanat, bilim ve teknolojiden yararlanmasını bilen, kendisi de bilgi üreten yaratıcı düşünceye sahip insandır.

Aydının tanımı böyle yapılıyor sözlüklerde.

Öğrenilen bilgilerin notla değerlendirilmesi ve bir üst öğretim kurumuna sınavla geçiş süreci devam ettikçe ne ülkenin ne de herhangi bir ilin eğitim düzeyini yansıtacak istatistiki veriler sağlıklı olamaz. Çünkü: Öğrenci kendisini, öğrenmek için değil; geçer not alabilmek için isteksiz çalışmak zorunda hissedecek, öğrenme de isteğe bağlı olduğundan öğrenemeden bilgi hamalı olmaktan kurtaramayacak;

Durum böyle iken; estetik duyarlılıktan yoksun, sanat bilim ve teknolojiden yararlanmasını bilemeyen, dolayısıyla kendisi de bilgi üretemeyen, taklitçi, gelecekte insanların kaynak olarak baş vurabileceği "Bilgi Paragrafları" alıntılarla dolu insana ya da insanlara aydın diyebilir miyiz?

Sözlükteki tanımına uygun "Aydın Öğretmen" ardından "Aydın İnsan" yetiştiren bir eğitim sistemini oluşturamadığımız sürece de gelişmiş ülkelerin düzeyine ulaşmamız olanak dışı görünüyor.

Birsen İNAL: Çok önemli olduğunu düşündüğüm bir soru sormak istiyorum. Eğitimdeki kalitenin artırılması için biz öğretmen ve öğrencilere tecrübe ve engin bilgilerinizden tavsiyeleriniz neler olur?

M. KAPÇAK: Eğitimde kalite tüm ülkeyi ilgilendiren çok önemli bir sorun.

Eğitim ve öğretimin olmazsa olmazı olan "Öğretmen" nicel değil nitel kılınmalı. YÖK öğretmen yetiştiremediğinden; öğretmen yetiştiren kurumlar yeniden ülkenin gerçeklerini göz önünde bulundurarak yapılandırılmalı. Öğretmen akademilerine bir an evvel işlevlik kazandırılmalı. Görevde olan öğretmenler branşları ile ilgili her iki yılda bir gerçek anlamda hizmet içi eğitimden geçirilmeli. Özellikle Fen ve Teknoloji, Fizik, Kimya ve Biyoloji öğretmenleri öğretim programlarında yer alan deneylerin tümünü laboratuarlarda yapabilecek kapasiteye ulaştırılmalı. Yeni öğretim programlarının öğrenci odaklı uygulamasının olmazsa olmazı olan öğretmen kılavuz kitaplarının her öğretmen tarafından el kitabı haline getirilmeli. Etkinlikler mutlaka yaptırılmalı. Performans görevlerinin özgün, projelerin ise belli zaman aralıkları ile her aşamasında rehberlik amaçlı öğretmen tarafından izlenmeli. Haliyle Okullar yeniden standartlara uygun hale getirilmeli; yer sıkıntısından ötürü sınıfa dönüştürülmüş laboratuarlar ile okul kütüphane-

leri, okuma salonları yeniden açılmalı. Yeni adıyla Görsel Sanatlar dersi atölyeleri, Müzik derslikleri, Spor salonlar oluşturularak fonksiyonel duruma getirilmeli. Okullar çevreye kapılarını ardına kadar açmalı. Bütün bunlara ek olarak; başarı sırrının üç sac ayağı olan öğretmen- öğrenci-veli ilişkisinin çıkarsız ve sağlıklı sürdürülmesi de hiçbir zaman unutulmamalı.

Birsen İNAL Eğitim ve öğretimde paralellik ilkesi sizin vazgeçilmezinizdir. Neden?

M. Kapçak: "Eğitimdir ki, bir milleti ya hür, müstakil, şanlı ve yüksek bir cemiyet halinde yaşatır, ya da bir milleti esaret ve sefalete terk eder" veciz söz belleklerden hiçbir zaman silinmemeli. Eğitim, aslında öğretimi de kapsadığından; eğitimsiz öğretim, kontrolsüz güç gibidir. Çevreye yarardan çok zarar verebilir.

Bir ulusun varlık nedeni olarak nitelendirilen eğitim olgusu yalnız benim değil, toplumun her ferdinin vazgeçilmezi olmalıdır. Koşullanan hedeflere ancak eğitim ve öğretimin paralelliği sayesinde ulaşılabilir.

Birsen İNAL Hem ilköğretimde hem de ortaöğretimde sürekli sınavlara hazırlanan bir öğrencinin geri dönüşümü eğitim sistemimizde nasıl bir grafik çiziyor.

M. Kapçak: Ne yazık ki grafik hiç de iyi gözükmüyor. Grafiğin zikzakları çok derin. Gelecekten yana ürküyorum.

Sistemin sınav stresiyle çocukluğunu, gençliğini doya, doya yaşayamayan; bu dönemlerde güzel sanatların herhangi bir dalı ile kendisini ifade edemeyen bir yetişkinin grafiğinden yaşam adına ne beklenebilir ki!

Okul yıllarının her döneminde yeteneğe zamanında ve doğru yönlendirmenin yapılabilmesiyle geri dönütler tatmin edici ve umut var olabilir düşüncesinde olduğumu söyleyebilirim. Aksi takdirde mutsuz, umutsuz, gelecek kaygısı ile başta kendisi olmak üzere çevresi ile barışık olmayan güvensiz kişilikleri bekleyeduralım.

Birsen İNAL Gerek eğitim-öğretim sisteminden kaynaklanan gerekse ailelerin eğitim- öğretim anlayışından dolayı, öğrencilerin kültürel donanım acısından oldukça yüzeysel bir durum sergiledikleri kaçınılmaz bir durumdur. Yılların eğitimcisi olarak bu konu hakkındaki düşüncelerinizi kültür dergisi Güney okurlarıyla paylaşır mısınız?

M. Kapçak: Sınav sisteminin varlığı toplumu rahatsız ve huzursuz edici boyutta. Sınava endeksli bir yaşam her türlü sosyal aktiviteye ket vurmakta. Tüm toplumun giymek zorunda bırakıldığı ateşten gömlek gibidir. Sınav kaygısıyla kitap okunmuyor. Tiyatroya, sinemaya gidilmiyor. Akraba ziyaretleri kakmış durumda. Komşuluk ilişkileri sıfır noktasında. Böyle bir yaşam kültürel aktivitelerin neresinde yerini alabilir?

Ancak kendi kendimizi kandırmaca adına dahi olsa; tüm liselerin Anadolu liselerine dönüştürülmesiyle sınav maratonu yavaşlayabilir ümidini taşımak istiyorum.

Sınav maratonunun yavaşlamasıyla hiç olmazsa çocukluklar kurtarılabilir. Umut var olmak her anne babanın hakkı olduğu gibi; mükemmeli aramak da bizim hakkımızdır bence.

Birsen İNAL Söze "Emretmeden yaptırım gücü olan idareci..." Diye başladım. Emretmeden yaptırım gücü özelliğini size kazandıran nedir? Karşılıklı sevgi, saygı, güven ve adil davranmaktan başka ne olabilir ki!

M. Kapçak: Yaptırım gücü sevgi, saygı ve güven kaynaklı değil de emir olan kurumlarda, hele, hele bu kurumlar eğitim öğretim kurumu ise; o kurumlarda demokrasiden bahsedilemez. Demokrasinin olmadığı yerde de eğitim ve öğretimden bahsetmek olası değil.

Eğitim yöneticisi sabırlı olmalı. Art niyet taşımamalı. Elemanına güvenmeli. Örnek davranışlar sergileyerek elemanının güvenini sağlamalı. Onun özlük haklarından kısıtlamaya gitmemeli. Kişisel çıkarlarını toplumun çıkarlarına tercih etmemeli.

Birsen İNAL Aslında cevabını en çok merak ettiğim sorulardan birini sormak istiyorum sanatçılığın ve öğretmenliğin ortak yönleri olduğunu düşünü-

yor musunuz? Yaşamınızda hangi yönünüz daha baskın oldu?

M. Kapçak: Bence öğretmen, tüm sanat dallarını bünyesinde barındıran; yeri ve zamanı geldikçe yerinde ve zamanında kullanmasını bilen büyük sanatçıdır. Sonuçta sanatçının da yetişmesinde en büyük katkı payı öğretmene aittir. Gerçek öğretmen ve gerçek sanatçının ortak sözlüğünde "Kötü" sözcüğünün üzeri çizili olduğu halde altı çizili çok sayıda da sözcükleri var. İyi, güzel, yararlı, hoşgörü, samimi, içten, dürüst vb. İkisi de "İnsan" odaklı yaşar. Din, dil, ırk, mezhep fakı gözetmez topluma yarardan öte.

Ne yazık ki iki yönüm de yöneticiliğimin gölgesinde kaldı. Sanat eğitimciliğimin baskın olmasını isterdim.

Birsen İNAL Resim yapmak özel bir yetenek ister siz görsel sanatlar öğretmenisiniz. Resim yeteneğinizi fark ediş öykünüzü paylaşır mısınız?

M. Kapçak: Yeteneğimi ben değil; resim öğretmenim fark etti. Şimdiki adıyla "Anadolu Öğretmen Lisesi" olan geçmişin "Köy Enstitüleri"nin devamı "Öğretmen Okullarında sınıf öğretmeni yetiştirildiğinden her dersin öğretimine ayrı, ayrı önem verilirdi. Biz öğrencilerin de branşlarında etkin, yetkin ve nitelikli öğretmenlerin heyecan verici çabaları ile ders ayırımı yapmadan bu dersi "Yapamam" ya da "Yapamıyorum" gibi sözcüklerin dağarcığında yeri olamazdı. Her öğrenci her dersi başarmak zorunda idi. Öğretmen olduğunda tüm derslerin öğretimini en iyi şekilde vermek zorunda olacaktı çünkü. Öğretmenlerimiz yeteneklerimizi keşfetmekte uzmandılar. Resim öğretmenim Tevfik Karakaya yeteneğimi keşfeden öğretmenimdi.

Öğretmen okulu birinci sınıfta, belki inanmayacaksınız ama, öğrencilik yaşamımda eski adıyla "İkmal" olan, "Bütünleme"ye kaldığım tek ders resim dersidir. "Nasıl olur?" diyeceksiniz. Haklısınız. Ancak, beni ikmale; yani bütünlemeye bırakan öğretmen, matematik öğretmeni idi resim dersimize giren; resim öğretmeni değildi. Bütünlemeler Eylül ayındaydı. Bütünlemeye girdim. Yetmiş alarak sınıfımı geçtim. İkinci sınıfta resim öğretmenim daha sonraki yıllarda, şimdiki adıyla Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi olan; dönemin İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü Resim Bölümü'nde bölüm başkanımız olacak olan Tevfik Karakaya oldu. İkinci sınıfta okurken; bir resim dersinde "Natürmort" çalışırken objelerden biri de "Muz"du. Muzu o gün tanıdım diyebilirim. Muz objesinin hafif yer, yer çürümeye yüz tutan siyahi çizgileri sarı rengi ile oluşturduğu sıcak yeşilimsi lekeleri suluboyayla vermeye çalışırken; rastlantı olsa gerek; öğretmenimin dikkatini çekmiş olacak ki, " Çok güzel gidiyorsun. Devam et" sözleri motivasyonumu arttıran kamçılayıcı sözler oldu. Böylece resim dersi benim için iple çekilen ders halini aldı.

Tüm derslerim çok iyiydi. Öğretmen okullarının güzel uygulamalarından biri olan yeteneğe yönlendirme uygulamasından yararlanarak öğretmen okulunun üçüncü sınıfından dördüncü sınıfa geçerken; ders notlarımın aritmetik ortalamasının yüksek oluşuna paralel resim yeteneğimin, öğretmenlerim Tevfik Karakaya ile Necati Özbay tarafından keşfi ile birlikte; İstanbul Ortaköy İlköğretmen Okulu'na yönlendirildim. Sanat eğitimcileri Selahattin Hüsnü Taran, Hamdi Dicle ve Beşir Oruç'un öğrencisi oldum. Üç yıl boyunca kültür ve mesleki derslerin yanı sıra resim öğrenimimi de sürdürerek 1970 yılında öğretmen olarak bu okuldan mezun oldum. Şimdiki adı Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi olan dönemin Atatürk Eğitim Enstitüsü Resim Bölümü uygulamalı yetenek sınavını kazanarak Osman Zeki Çakaloz, Tevfik Karakaya, Ramiz Aydın Hakkı Karayiğitoğlu, İsmail Avcı ve Süleyman Saim Tekcan'ın öğrencisi oldum. Üç yıl sonra Resim Bölümünden bölüm birincisi olarak mezun oldum. Dönemin ortaokul. ve liselerinde sanat eğitimciliğinin yanı sıra kırk yıl boyunca yöneticilik yaptım. Bu arada yeterince resim çalışamadığımı itiraf ediyorum. Ancak kırk yılın birikimi ile son dört yıldır çalışmalarıma hız vermeye başladım. Üretiyorum.

Birsen İNAL Çalışmalarınızda plastik öğelere ulaşabilmek amacını "Keçi" figürünü araç olarak kullanarak gerçekleştirdiğinizi belirtiyorsunuz. Peki neden keçiyi seçtiniz?

M. Kapçak: Görsel anlatımda plastik öğelere ulaşmak için obje amaç değil araçtır. Öyküleme, ifade çok da önem arz etmiyor benim için. Önem arz eden beynin rahatlamasıdır.

Evrende her şey zıtlıklar dengesindedir. Dengesizlik göz ve beyni rahatsız eder. Göz ve beynin uyarılması birbirleriyle ilişkili zıtlıklarla sağlanabilir ve denge sağlandığında rahatlar. Görsel anlatımın etkinliği birbirlerinin varlık nedeni olan iliş-

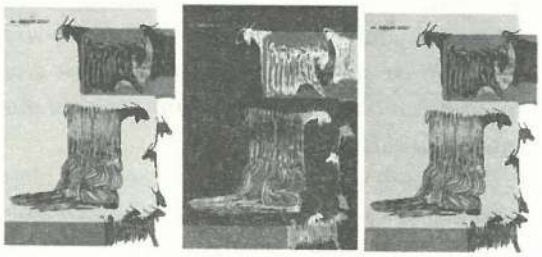

kili, uyumlu zıtlık dengeleriyle sağlanabilir. Bu da , formda, renkte, harekette,açık- koyuda, az- çok, şiddetli şiddetsiz, hareketli- hareketsiz, büyük- küçük, uzak- yakın gibi zıtlıklarla elde edilebilir.

Görsel anlatımda, elementer sistemler (doku, strüktür, form tekrarı) ritimsellikle oluşturulabilir. Formda, harekette, ara boşluğunda, renkte benzerliklerin ve aynılıkların yinelenmeleri tasarıma birlik, bütünlük ve optik hareket kazandırır.

Kişioğlu görsel ve düşünsel olarak hep dengeyi arar. Dengesizlik, bozukluk, yanlışlık, ayrılık demek olup; uzun süreli olmaz. Göz ve beyin dengesizlikten rahatsız olur ve biçimde, renkte, harekette, açık-koyuda denge bulduğunda rahatlar. Bir bütünde, karşılıklı gelen bölümlerin, katlandığında her elemanı ile çakışması, ikiz olması simetrik denge ile ilgilidir. Simetri eşitliği de beraberinde getirdiği için başlı başına dengedir. Görsel anlatım oluşturan elemanların, benzerlik, zıtlık, üslup, uygunluk ilişkileri ile renk, form, hareket, açık-koyu olarak gözde oluşturduğu dengeler bütünü asimetrik denge kapsamındadır. Bir tabloyu oluşturan renklerin karışımı varsayıldığında "orta gri" yi vermesiyle oluşan denge göz ve beyni rahatlatır.

İzleyicide beyin rahatlatmak için plastik öğelerin birbirleriyle ilişkilendirilmesinde denge yaratabilmek adına sanatçıların araç olarak seçtikleri objeler farklı farklıdır. Kimi sanatçı doğayı seçerken; kimi "at"ı, kimi insanı, kimi "kuş"u, kimi "ölü doğayı, " (natürmort) kimi de "soyut"u seçer. Ben de "Keçi" yi seçtim. Keçi formunu yukarıda sayılan görsel anlatım öğelerinin oluşumunda işlenişi en uygun form olarak göreduraym; mitolojide yeri ve, sanatsal formu olan; özelde sürüyü sürükleyen hiperaktif hareket yeteneğine sahip yöresel motif olarak da önemsiyorum.

Birsen İNAL: Keçi figürünü ne zamandır kullanıyorsunuz? Diğer bir deyişle "Keçi" kaç yaşında?

M. Kapçak: Yaşamımda altmış, eserlerimde kırk yaşında.

Şimdiki adıyla Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi olan dönemin İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü Resim Bölümü'nde ilk yıl ortak dersler görülür. Grafik dersinde reklam grafiği ile ilgili yaptığım bir çalışmada "Tiftik Yünü"nün reklam grafiği olarak üçlü tiftik keçisini ilkel diyebileceğimiz araç ve gereçlerle kompozise etmiştim. Güzel de olmuştu. O gün bu gün yani kırk yıldır çalışmalarımda keçi figürünü farklı, farklı kompozisyonlarla ele aldığımı söylemem olası.

Birsen İNAL: Eserlerinizi incelediğimizde her keçinin farklı bir ruh halini, farklı bir karakteri yansıttığını gözlemledik. Bunu nasıl sağlıyorsunuz?

M. Kapçak: Sanat eğitiminin diğer eğitim portallarından farklı kaygısı: Kopyacılıktan uzak, yaratıcı ve özgünlüğü rehber edinen bireyler yetiştirme kaygısıdır.

Resim sanatçısının her anında farklılık ve temelli değişim söz konusu. Almış olduğu sanat eğitiminin vermiş olduğu değişime paralel oluşan altyapılı gelişimin sonucu gereği, her bir yeni çalışma, bir önceki çalışmanın nüvelerini barındırırken; bir sonraki çalışmanın da altyapısını oluşturur. Hal böyle iken, farklı kompozisyon, farklı ruh halli figürlerin ortaya çıkmaması olası mı?

Birsen İNAL: Gelecekte planladığınız ya da kesinleşmiş bir serginiz var mı?

M. Kapçak: 01-15 Mart tarihleri arası "Lebriz com'da yirmi dört eserin sergileneceği Atölye Sergisi ile ülke genelinde üniversitelerimizin Eğitim ve Güzel Sanatlar Fakülteleri'nde sanat eğitimi gören öğretmen ya da sanatçı adaylarının yararlanmalarına yönelik, "Renkler de siyah, beyaz ve gri tonlara denk değerlere sahiptirler" adlı projenin eserleri üniversitelerin güzel sanatlar galerilerinde sergilenmesine devam edilecektir. Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneğinin 42. Yıl Sergisine katılım 12 – 31 Mart tarihleri arasında geçekleşecektir.

Birsen İNAL: Takipçisi olduğunuz yada etkilendiğiniz bir görsel sanat akımı var mı?

M. Kapçak: Sanat "Çaba"dır. Ancak kaygı içeren bir çaba. Kaygı ise "Estetik"tir. Kaygısı estetik olan "Çaba" sanat ise; "Çaba"yı gösteren kişi sanatçı; Çaba sonucu oluşan ürün ise " Sanat Eseri"dir.

Özellikle takipçisi olduğum bir sanat akımı yoktur. Ancak her sanatçı gibi bende de etkilenmeler

olmuştur. Salt sanat akımlarından değil tabii ki!

Profesör Cuma Ocaklı, "Sanat etki yaratma işidir." "Etki yaratabilmek için de etkilenmek gerek." Derken sanat akımlarını değil kültürleri, dönemleri, çevredeki varlıkları kastediyor.

Birsen İNAL: Ben de Güneydoğuluyum. Bölgemizin her anlamda kazandırdıklarını zihnimde canlandırdığım da; bu topraklarda doğmanın size resim anlamında neler kazandırdığını merak etmeden geçemedim. Okurlarımızla paylaşır mısınız?

M. Kapçak: Sanat yapmak eldeki malzemeyi dengeli bir bütün haline getirmektir. Sanatçı yaratırken her eserde kendinden bir parça ortaya koyar. Duygu, heyecan, toplumun dünya görüşü, doğup büyüdüğü çevre bu yaratma olayında etkendir. Bu nedenle, sanatçının toplumla ilişkileri, kültür yapısı, ekonomik ve sosyal yapıyı tanıması gerekir. Yaratılan her eser ruhsal kişilik yönünden bütünlerdir. Burada söz konusu olan sadece sanatçı değildir. Toplumun buna ihtiyacı vardır. Çünkü sanatçı da bir bireydir ve toplumu bireyler oluşturur. Durum böyle iken bireyin doğup büyüdüğü kültürü ile yoğrulduğu toplumun etkisinde kalmaması olası mı?

Bu topraklarda doğan büyüyen; sosyal ve kültürel değerleri ile beslenen sanatçının, sanat adına çaba gösterirken istese de istemese de yöresel renk, yöresel çizgi ve yöresel motif çalışmalarına yansıyacaktır. Çünkü çıkış noktası yerel diyebileceğimiz kültürel yapıdır. Bu yapı yerel çıkış noktası ile nüvelenir; giderek bölge ve ulusal kültürle zenginleşir ve de evrensel kültürü kucaklayarak kazanımlar elde eder. Hemen, hemen her sanatçının çalışmalarına ışık tutacak yol haritası böyledir.

Güneydoğu'da yaşayıp; öğrenciliğini İstanbul'da uzun yıllar sürdürme şansını yıllar önce elde etmiş olmanın kazanımı; farklı kültürlerin sentezini yapabilme olanağıdır. Farklı kültürlerle yoğrulmak, geniş perspektifle bakabilme ve de bakarken görebilme olanağı yakalamışlığın avantajıyla çocukken bellekte yer etmiş ana motiflerin özgünlüğünün dışa vurumudur.

Ancak "Kültür Harmanı" bellekte zamanında yer eden yöresel motife geniş açılı bir objektiften deklanşöre basmaya benzer. Bunun avantajı ise fazlasıyla olumlu yansıyor çalışmalarıma.

Birsen İNAL: Resim yapmaya başlamadan önce belli bir plan yapıyor musunuz?(renk, düzen vb.) Yoksa resim de şiir yazmak, beste yapmak gibi bir anda gelen bir duygu yoğunluğu sonucu mu üretme isteği oluşturuyor?

M. Kapçak: Resim yaparken herhangi bir plan çizmiyorum. Tek kaygım, kalemi ya da fırçayı elime aldığımda plastik öğelere ulaşabilmenin temeli olan üç ana lekeyi oluşturma kaygısıdır. Açık, koyu ve orta değerlerin dengeli dağılımını yakalayabilmek adına fırçayı, uçarı profesyonel bir dansçı gibi sanat alanında beynin devamı olan ellerle hareket ettirme ve bu hareketler sayesinde değerlerin dengeli dağılımı ile "orta gri"yi yakalayarak izleyicide beyin rahatlatmaktır.

Sizin dediğiniz gibi şiir ya da beste yapma değil, benim çalışmalarımın temelini oluşturan. Örtüşen tek yanları onların da "Güzel sanatların birer dalı" olmalarıdır. Şiirde "İfade" olmazsa olmazdır. Ancak maddeden arınmış tek sanat dalı şiirdir. Güzel sanatların sultanıdır şiir.

Birsen İNAL: Güzel sanatların sultanı diye adlandırdığınız "şiir "yazan kişiye şair denir. Bana göre şairlik Allah vergisi bir yetenektir. Dünyada her şeyin okulu var ama şairliğin okulu yoktur. Ruhun kalemde dile gelmesidir diye düşünüyorum. Kişi doğarken şair olarak doğar düşüncesindeyim. Usta bir ressam olarak sizce" ressam doğulur mu, ressam olunur mu?" diye sorsam cevabınız ne olur?

M. Kapçak: Güzel sanatlar maddeden arınmışlıkları oranında yücelirler. Bu nedenledir ki "Şiir"i güzel sanatların sultanı olarak nitelendirdim.

Bence, kişioğlu ne ressam, ne şair ne de müzisyen olarak doğar. Genetik unsurların varlığı inkar edilemez ancak; yaşamın belli dönemlerinde her ergen bu dürtülerle ilgi alanına göre sarsılır. Kimi şiire kimi resme kimi müziğe kimi de tiyatro ya da başka bir sanat dalına ilgi duyarak denemeler yapar. Hangi alandan motive edici övgüler alırsa o alanda dürtüleri onu sürükler. İç motivasyon sayesinde de çalışmaları hız kazanır. Zaman, zaman kendini yetersiz hissedince gerek alanıyla, gerekse alanının besleyici yan dallarıyla ilgili kaynaklar okumaya başlar. İşte genetik unsurlar bu dönemde yaratıcı hayal gücü olarak devreye girer ki bundan sonra kimse tutamaz onu.

Bence ressam olunur. Çalışmak, çalışmak ve

de yine çalışmak. Ancak kimseyi taklit etmeden. Özgünlük...

Birsen İNAL Okul yıllarındaki başarının meslek hayatındaki önemi nedir?

M. Kapçak: Okul yıllarının etkisi yadsınamaz. Mesleki nüve ne denli sağlam ise; meyvenin de o denli tadına doyum olmaz.

Birsen İNAL: Meslek hayatınız boyunca sizi en çok etkileyen karşılaştığınız en ilginç olay neydi?

M. Kapçak: Ne ekerseniz onu biçersiniz. Politize olmamam.

Tabii ki herkes gibi benim de bir dünya görüşüm var. Ama mesleki yaşamımdan sürekli uzak tuttum.

Birsen İNAL: Eğitim ve sanat üzerine eklemek istediğiniz okurlarımızla paylaşmak istediğiniz görüşlerinizi alabilir miyim?

M. Kapçak: Sanat eğitiminin gerekliliğine inanan biri olarak; Bir ülke "Sanat Eseri"nde somut biçimini bulur diyorum ve "Sanat Eserleri" Bir ülkenin düşün hayatının görülür anıtları olduğu gibi, yaşayan toplumun da inkar edilemez delilleridir diye de pekiştiriyorum.

Birsen İNAL: Son olarak Güney dergisi hakkındaki düşüncelerinizi okurlarımızla paylaşır mısınız?

M. Kapçak: Günümüzde görsel medyanın savaşımda olduğu; iletişimin ışık hızıyla yayılımı gerçeğine rağmen Kültür Sanat Edebiyat Dergisi "GÜNEY"in ara vermeden başarılı çalışmalarıyla yayınını sürdürmesi takdire şayandır.

Yayınının sürekliliği içeriğinin niteliği ile okuyucusunun kültür ve sanat gereksinimini karşıladığının yansımasıdır.

Ayrıca dergilerin yaşama şanslarının içeriklerinin özgünlüğü ile doğru orantılı olduğuna inancımın tam olduğunu belirtmek istiyorum.

Beni onure ettiniz. Nice uzun yayın yıllarına... Teşekkür ederim.

Birsen İNAL: Güney dergisinin bu sayısında bizimle paylaştığınız engin bilgi ve tecrübelerinizi her kesin kendine bir pay çıkararak okuyacağına inanarak, tüm okuyucularımız adına teşekkür ederim.

Şubat 2012, DİYARBAKIR

Sahtiyan

Orhan Bahçıvan

Yasalar
Nemrut sarayından kalma
Uçuşan sadece çıra dumanı

Eskiciler çarşısında
Çivit mavi kokuyor
Sırça bilezik
Mecburi şiirlerim deniz boyalı
Düşüncemi tartıyorum
Terazilerde
Haneme suç yazılıyor

Üzüm şırasıyla tartılır
Ceviz kabuğuyla
İnsan onur denen bir bilgedir
Ateşin harlandığı yerde
Gözleri intihar
Sesi isyan kokuyordu
Duruşu
Varışı
Haykırısı isyan

Başım ellerimin arasında
Ellerim emek diyor
Varoluş
Rüzgarların içinde
Bir çekirge sesidir

Dünün suçlusu
Bugünün sermayesi
Deniz
Eskici çarşısında sahtiyan
Gençlerin göğüslerinde resim
Sömürüye karşıyken
Sömürülüyor

Hey garson
Kıtlama bir çay getir
İnce belli bardaktan

tan doğan

eskil bir korku

'mecnûn canlar'a

eskil bir rüzgâr üflüyor cama yorgun yağmuru
inceden bir sızı tülünde pencerenin
ninemin şâd oluyor rûhu yirmi yıl sonra
perdenin kanaviçesi annem kokuyor
kornişte parmak izlerim ***-suçlu benim***
aralamadığım için balkonun kapısını
korktuğu için aklım-fikrim rüzgârdan ve yağmurdan
bildiğimden eskil bir solukla yaşamanın zorluğunu
kabuksuz yürek yaramdan ağır bir kan sızdığından
sustuğundan sol gözümde çivilenmiş bir damla yaş
yıllar yıllar öncesinde öksüz-yetîm kaldığımdan
az ekmek ve az suyla öptüğümden 'hayat'ı
yaşadığımdan kimsesiz rutûbetli bir evde
üşüdüğünden yaz-kış ellerim ayaklarım
dört duvara adımı karışık yazdığımdan
çeyiz sandıklarında ölümü gördüğümden
tüylerimi gömdüğümden tozlanmış koltuklara
buz gibi suyla yıkadığımdan közümü
söz ne unuttuğumdan konuşmadığımdan kimseyle
(ha bi def'a babamın
babasından kalan bir
yarı yitik kitapta
rastladığım 'derûnî'
sözcüğüyle tam beş yıl
içli dışlı olmuştum
-sonra o da unuttu
gönlünden attı beni)
ne diyordum... balkonun...
korktuğu için aklım...
bildiğimden eskil bir...
kabuksuz yürek yaram...
eskil bir rüzgâr üflüyor cama yorgun yağmuru
ninemin rûhu annem kokuyor
kornişte parmak izlerim ***-suçlu benim***
aralamadığım için balkonun kapısını
ne diyordum...
inceden bir sızı tülünde pencerenin

Sizlerden GÜNEY'E

"Yalnız bir insan fazla bir şey yapamaz, duvarın üzerinden atlamaktan başka. Kararlı insanlardan oluşan büyük bir kitle atlamaz üzerinden duvarın, yıkar geçer.

(Fransız 68 Eylemcisi-URİL'in bir duvar yazısı)

Merhaba dostlar,

2011 yılında dünya genelinde egemenlerin ezilen, sömürülenlere yönelik saldırılarını boyutlandırdığı bir yıl oldu.

Diğer yandan ezilen yığınların sahneye çıkmalarına tanık olduk. K. Afrika ve Ortadoğu da ki MLK hareketleri 2011'in arifesinde daha da boyutlanmıştı. Yıl içinde büyüyerek tüm ezilen dünya halklarına umut, iyi bir gelecek, daha yaşanılası bir dünyanın mümkün olacağını, ezen egemen sınıfların ezilenlerin kurtuluşunu boğmak için ördüğü duvarların, halkların özgürlüklerine vurduğu prangaların bir bir yıkılıp, sökülüp atılacağını hatırlattı.

2012 yılında bu umut ve hatırlamanın büyütülmesi, bu anlamda kazanımlarımızın daha da arttırılacağı bir yıl olması temennisiyle yeni mücadele yılınızı kutluyoruz.

Coşkuyla kalın
Sevgilerle
Coşkun Akdeniz
Sinan Gülom

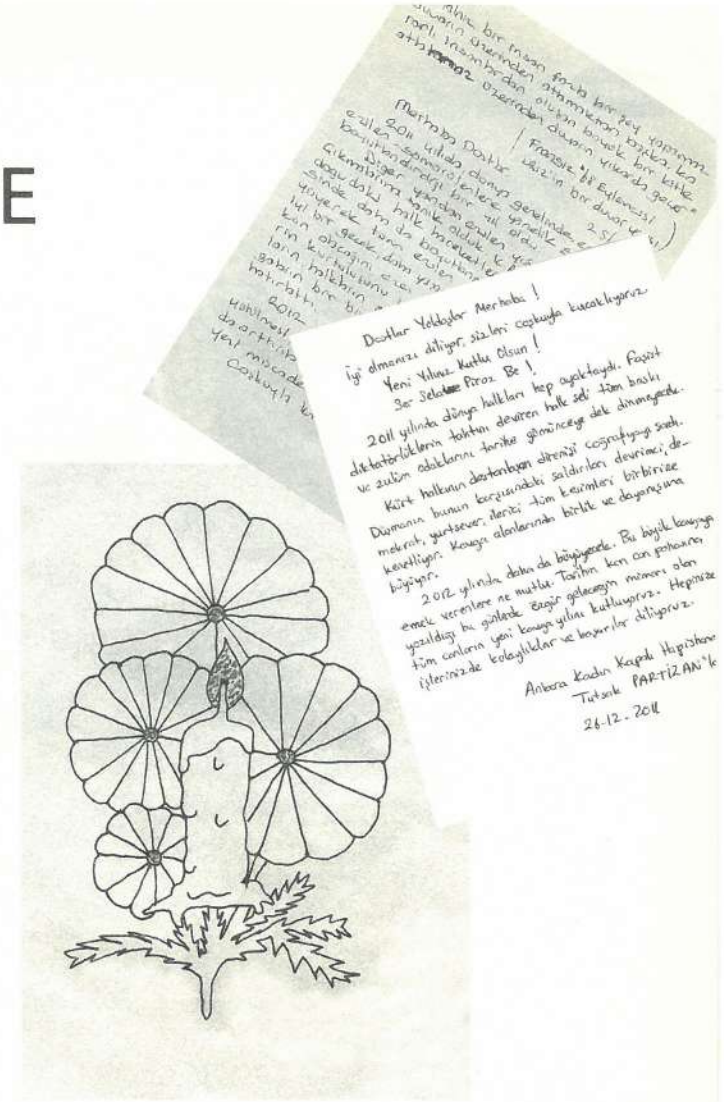

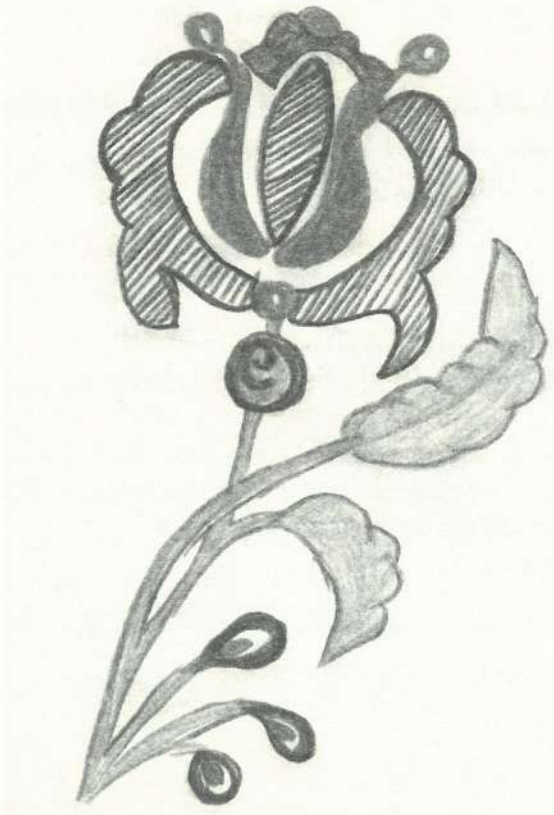

Dostlar Yoldaşlar Merhaba!

İyi olmanızı diliyor, sizleri coşkuyla kucaklıyoruz

Yeni Yılınız Kutlu Olsun!

Ser Selawe Piroz Be!

2011 yılında dünya halkları hep ayaktaydı. Faşist diktatörlüklerin tahtını deviren halk seli tüm baskı ve zulüm odaklarını tarihe gömünceye dek dinmeyecek.

Kürt halkının destanlaşan direnişi coğrafyayı sardı. Düşmanın bunun karşısındaki saldırıları devrimci, demokrat, yurtsever, ilerici tüm kesimleri birbirine kenetliyor. Kavga alanlarında birlik ve dayanışma büyüyor.

2012 yılında daha da büyüyecek. bu büyük kavgaya emek verenlere ne mutlu. Tarihin kan, can pahasına yazıldığı bu günlerde özgür geleceğin mimarı olan tüm canların yeni kavga yılını kutluyoruz. Hepinize işlerinizde kolaylık lar ve başarılar diliyoruz.

Ankara Kadın Kapalı Hapishanesi
Tutsak PARTİZAN'lar
21.12.2011

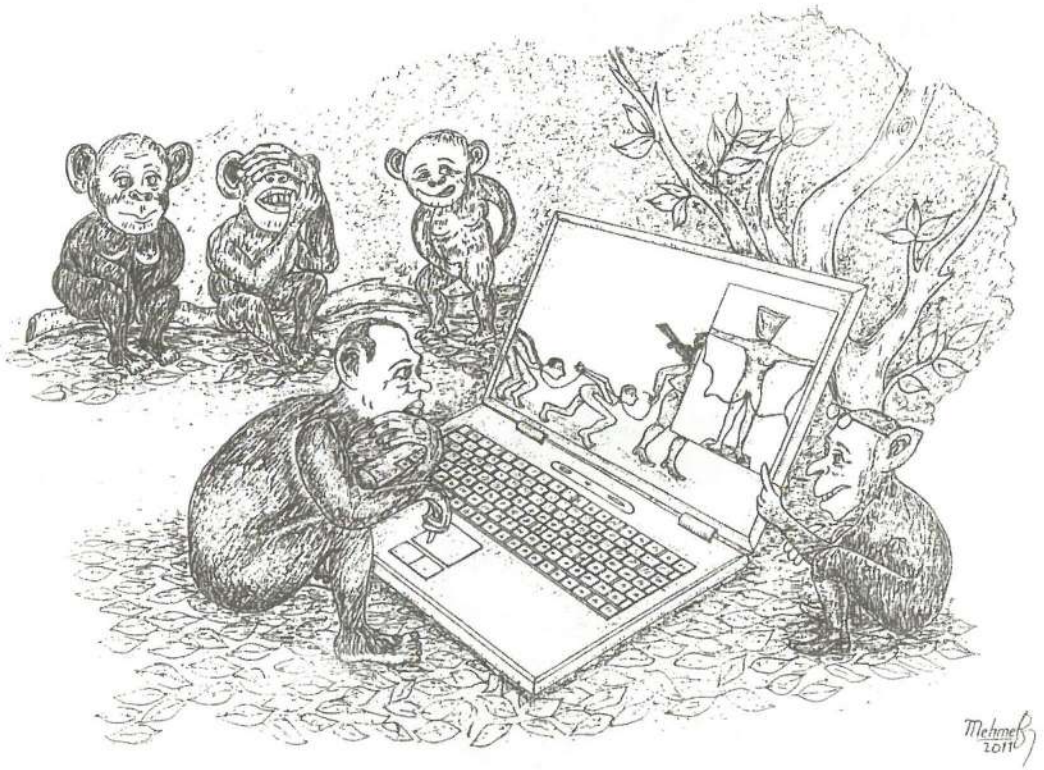

Sevgili dost!

Merhaba.

İyi olmanız dileğiyle selamlar, sevgiler. Gönderdiğiniz mektubu ve yılbaşı kartını almıştım. Teşekkürlerimi belirtiyor, ben de aynı dileklerle yeni yılınızı kutluyorum.

"Karikatürlerin okuyucularımızın beğenisini kazanmakta"... diye yazmışsın. Mutlu oldum. Fırsat buldukça katkılarımı sunmaya devam edeceğim.

Benim de size karikatürle ilgili müjdeli bir haberim var.

UNESCO Felsefe Kulübü ve Maltepe Üniversitesi'nin ortak düzenlediği "insan hakları" konulu karikatür yarışmasında 2.lik ödülü aldım. (Maymunlu karikatür.) (Plaket +2000 TL.)

Ödül önümüzdeki günlerde cezaevine gelecek. Bakanlık yetkilileri tarafından verilecek.

Yeni bir (Kürtçe) mizah dergisi çıkarmaya hazırlandığımız bu süreçte hoş bir tesadüf oldu. Ödülü derginin basım (yayın) masrafları için harcayacağız.

"Golik" (Buzağı) ismini koyduğumuz mizah dergisinin ilk sayısı hemen hemen bitmek üzere. Şubat ayında yayınlamayı düşünüyoruz. Çıktığında size de yollarım. Hoş ve eğlenceli bir dergi olacağını düşünüyoruz. Her alanda zor bir dönemin yaşandığı bir dönemde galiba biraz gülmeye de ihtiyacımız var.

Güney dergisinin bütün emekçilerine bizden selam ve sevgiler.

Hoşça kalın, dostlukla kalın.

29.01.2012

Mehmet Boğatekin
F Tipi Hapishane
B2-1 54 Bolu

Merhaba dostlar!

Nasılsınız? Umarız tüm Güney çalışanları olarak hepiniz iyisinizdir.

Hepinize bu duvarların ardında sımsıcak selamlarımızı, sevgilerimizi yolluyoruz. Gönderdiğiniz dergimiz elimize ulaşıyor. Teşekkür ederiz. Dostlar! Yeni bir yılı daha karşılamak üzereyiz. İnsanlığın güzel günlerine olan inancımızla tüm Güney çalışanlarının yeni yılını kutlar, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Selam ve sevgilerimizle.

Serkan Kaya.

Kamil Turanlıoğlu.

1 Nolu F Tipi hapishane

A.10.29 Sincan/Ankara

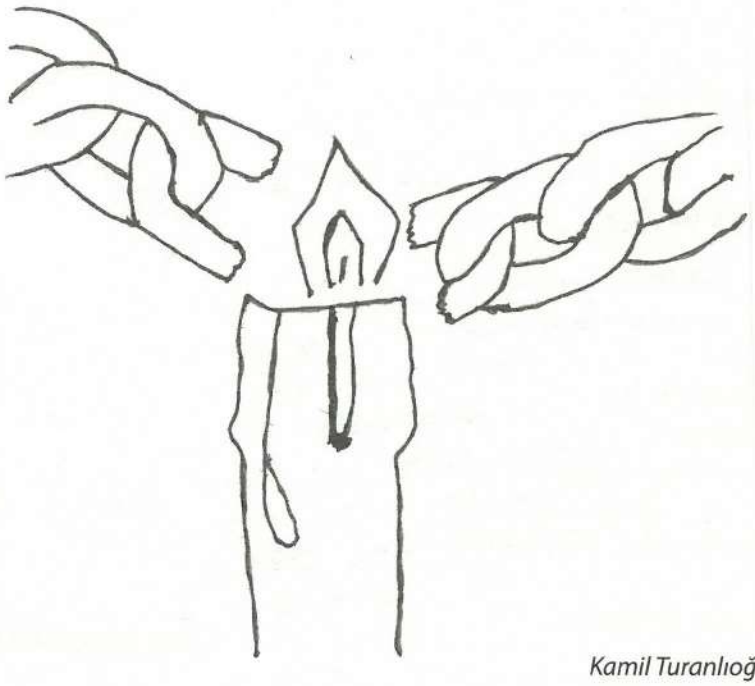

Kamil Turanlıoğlu.

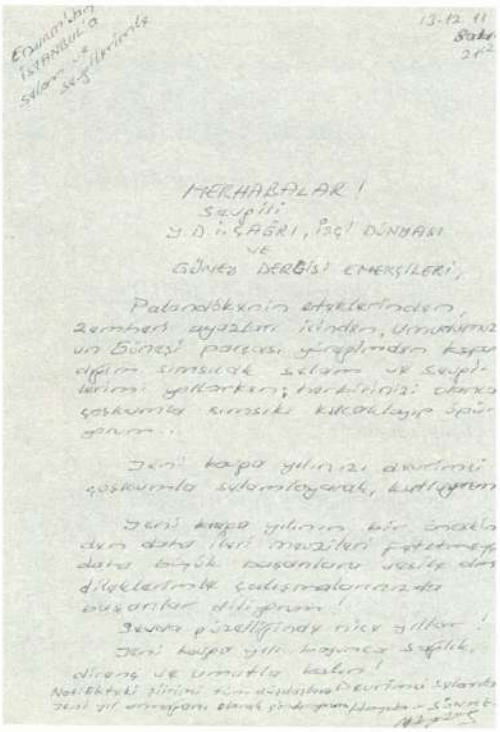

MERHABALAR!

Sevgili

YDİ ÇAĞRI, İŞÇİ DÜNYASI, GÜNEY DERGİSİ EMEKÇİLERİ

Palandökenin eteklerinden zemheri ayazları içinden umudumuzun Güneş parçası yüreğimden kopardığım sımsıcak selam ve sevgilerimi yollarken; her birinizi olanca coşkumla sımsıkı kucaklayıp öpüyorum...

Yeni kavga yılınızı devrimci coşkumla selamlayarak, kutluyorum

Yeni kavga yılının bir öncekinden daha ileri mevzileri fethetmeye daha büyük başarılara vesile olması dileklerimle çalışmalarınızda başarılar diliyorum!

Sevda güzelliğinde nice yıllara!

Yeni kavga yılı boyunca sağlık, direnç ve umutla kalın!

Not: Ekteki şiirimi tüm düştaşlara Devrimci selamla yeni yıl armağanı olarak gönderiyorum.

Haydar SÖNMEZ

DÜŞ/TÜ GÖZLERİNE

Güneşinoğlu
Erzurum Kapalı Cezaevi

Havada yağmur
Dışarıda ot kokusu
Sarhoş bir rüzgar eteklerime dolanıyor,
Benim ise başım dönüyor...

Yakamoz düştü gözlerine
Bir martı havalandı yüreğinden
Ay'ı ben miydim gözlerinin
yuvası ben miydim martılarının.

Buzdan kılıçlara
Asi kardelendi düşümüz
Umudumuzun Güneş'ine gülümseyen.
Baharı getirmek için gidenlerimiz
Issız koyaklarda kır çiçeği oldular.

Zemheriye aldırmadan
Çiseliyordu gece
Kar altında mağma yüreğimize
Aşk için yalvarmak
Küçültmez sevenleri
Sevdayı büyütmek için
Büyümeli sevdalıları...

17.06.2011

8 Mart'ın tüm kızıl karanfillerinin şahsında, 12 Mart Gazi'nin tüm kızıl yüreklerini, devrim ve sosyalizmin tüm kızıl güllerini saygıyla anıyoruz. Anıları önünde saygıyla eğiliyoruz. Anılarını mücadelemizde yaşatacağız.

Sevgi ile umut ve inatla kalın.

Serkeftin.

(Azad) Mehmet Yamaç.
H Tipi Kapalı Cezaevi
E/1 Erzurum

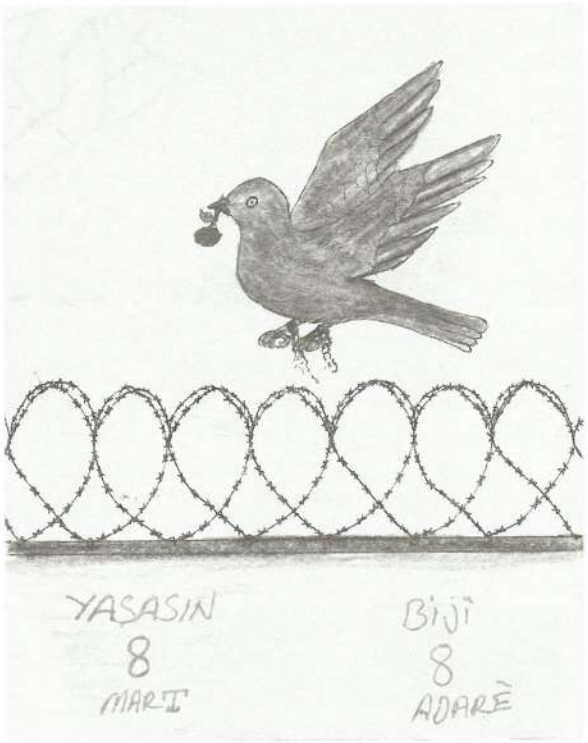

Karikatürler: Mehmet Yamaç

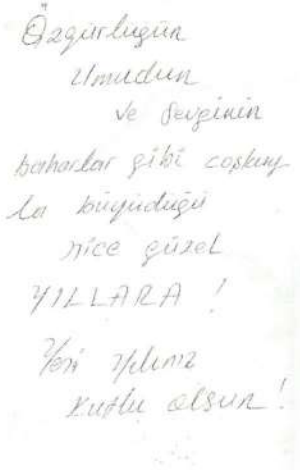
Özgürlüğün
Umudun
ve Sevginin
baharlar gibi coşkuyla büyüdüğü
nice güzel
YILLARA!
Yeni yılınız
kutlu olsun!

Sevgili Dostlar
İyi ki varsınız, iyi ki yarınların güzel düşlerine doğru birlikte yelkenler açarak hayatın gerçek anlamını keşfetmenin tadındaki paylaşımlarda buluşmuşuz.
Nice güzel paylaşımlara
Sevgiyle, umutla kalın.
Sevgilerimle
Yaşar İNCE

Özgürlüğün umudun ve sevginin baharlar gibi coşkuyla büyüdüğü nice güzel YILLARA!

Yeni yılınız kutlu olsun!

Sevgili Dostlar

İyi ki varsınız, iyi ki yarınların güzel düşlerine doğru birlikte yelkenler açarak hayatın gerçek anlamını keşfetmenin tadında ki paylaşımlarda buluşmuşuz.

Nice güzel paylaşımlara Sevgiyle, umutla kalın

Sevgilerimle
Yaşar İNCE.

Coşkulu selamlar;

71/715

Bir yılı daha geride bırakıyoruz. Geride kalan yıla ezilenlerin isyanı damgasını vurdu. Dünyanın bir çok yerinde ezilenler sokakları meydanları zapt edip isyanın bayrağını dalgalandırdılar. Bu isyan gelecek yıldan ve yıllardan dahada umutlu olmamızı sağlıyor.

Ezilenlerin başka bir dünya ve gelecek için başlattığı sürüven hergün yeni katılımlarla daha bir zenginleşip coğalıyor.

Yeni yıl ezilenlerin yılı olması inanç ve dileğiyle yeni yılınızı kutluyorum.

Yeni yılınız kutlu olsun!

Sevgilerimle
Vedat DÜZKÜMER

KESKİN COLOR LTD. ŞTİ. MATBAASI İSTANBUL
HER HAKKI SAKLIDIR.

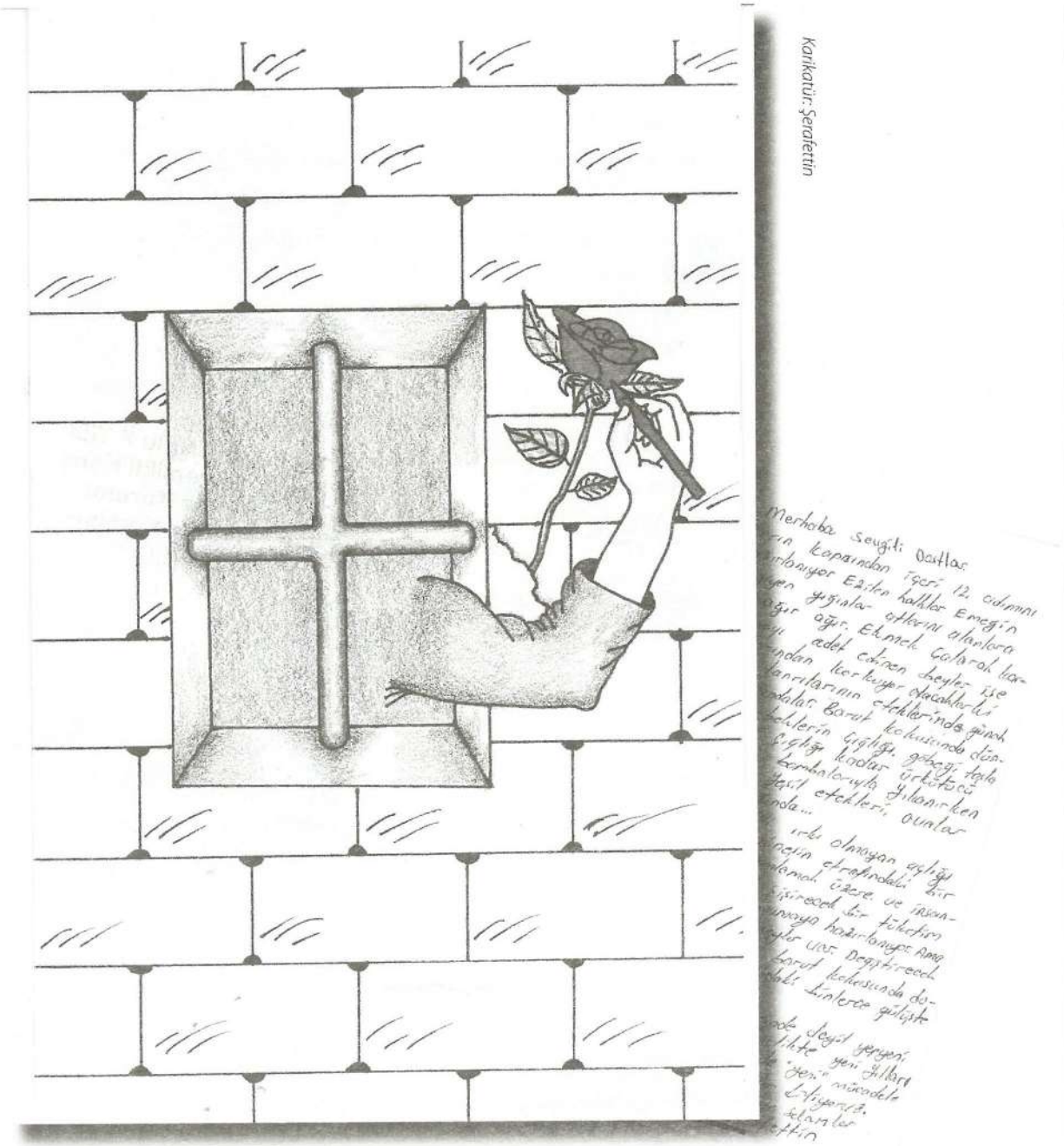

Karikatür: Şerafettin

Merhaba Sevgili Dostlar.

21. asrın kapısından içeri 12. adımını atmaya hazırlanıyor ezilen halklar. Ezilen halklar emeğin zırhını giyen yığınlar atlarını alanlara sürüyorlar ağır ağır. Ekmek çalarak karnını doyurmayı adet edinen beyler ise can ve mallarından korkuyor olacaklar ki kutsadıkları tanrıların eteklerinde günah çıkarma telaşındalar. Barut kokusunda dünyaya gelen bebeklerin çığlığı, göbeği taşla kesilen ananın çığlığı kadar ürkütücü ve korkunç, gaz bombalarıyla yıkanırken engin dağların yeşil etekleri, ovalar zindan karanlığında...

Rengi, dini, dili, ırkı olmayan, açlığı yüklenen dünya, güneşin etrafında ki bir tam dönüşünü tamamlamak üzere ve insanlık beylerin kesesini şişirecek bir tüketim gününe daha ayak basmaya hazırlanıyor. Ama değişmesi gereken bir şeyler var. Değiştirecek güç ve kudret ise barut kokusunda doğan o bebenin çığlığında ki binlerce gülüşte gizlidir.

Eskimiş dünya üzerinde değil yepyeni bir dünya üzerinde hep birlikte yeni yılları yaşamak umudu ve dileğiyle "yeni" mücadele yılınız kutlu olsun. Başarılar diliyoruz.

Sevgi ve Selamlar
Şerafettin YER

GÜZEL BİR AN

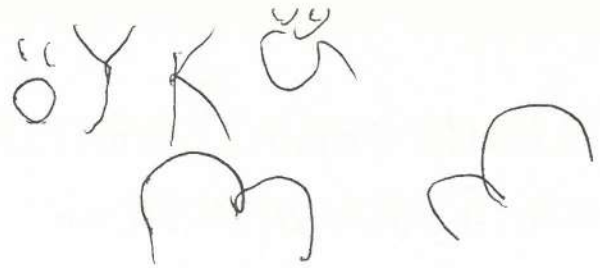

Julia Öykü OKAY
(6 yaş, doğaçlama)

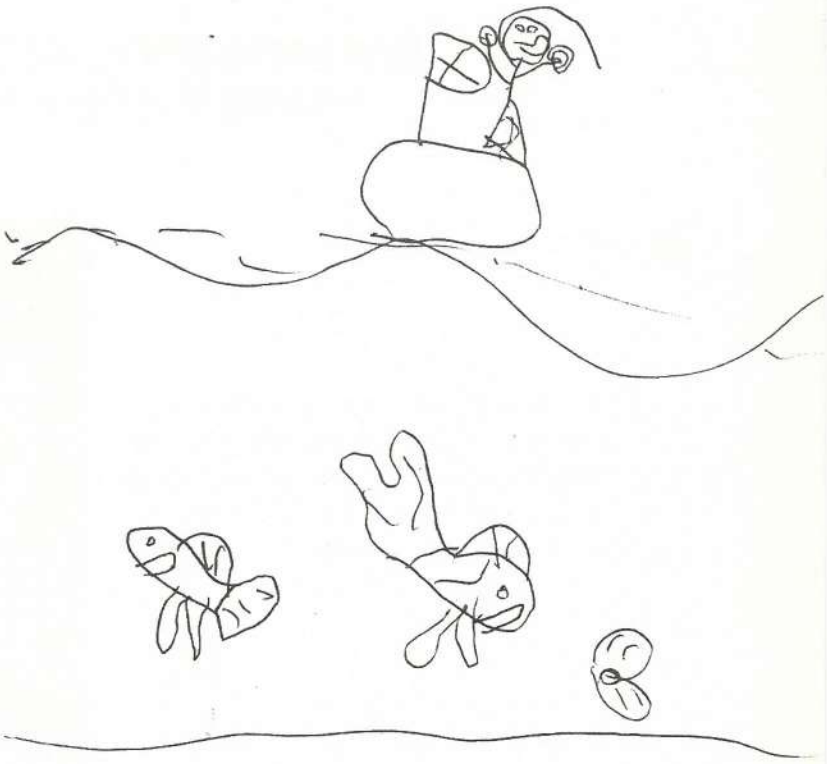

Dün sabah parkta oynarken
Kumdan kale yaparken
Martıların seslerini duydum
Deniz kıyısına gittim
Yansımama göz kırptım
Bu güzel anı hiç kaçırmadım
Martıların güzel seslerini
Çok güzel bir manzarayı

Yansıya yansıya kuğuya gittim
Sular taşıdım
Gemilerin denizlerinde
Sallaya sallaya sandıklarının
hışırtılarını duydum.

Gemiye bindim
Martıların kanat çırpınışlarını duyabildim.
Denizde balıklar hoplayıp zıplıyor
Bu güzel anı hiç kaçırma
Bu güzel anı hiç kaçırma

Desenler: J. Öykü OKAY

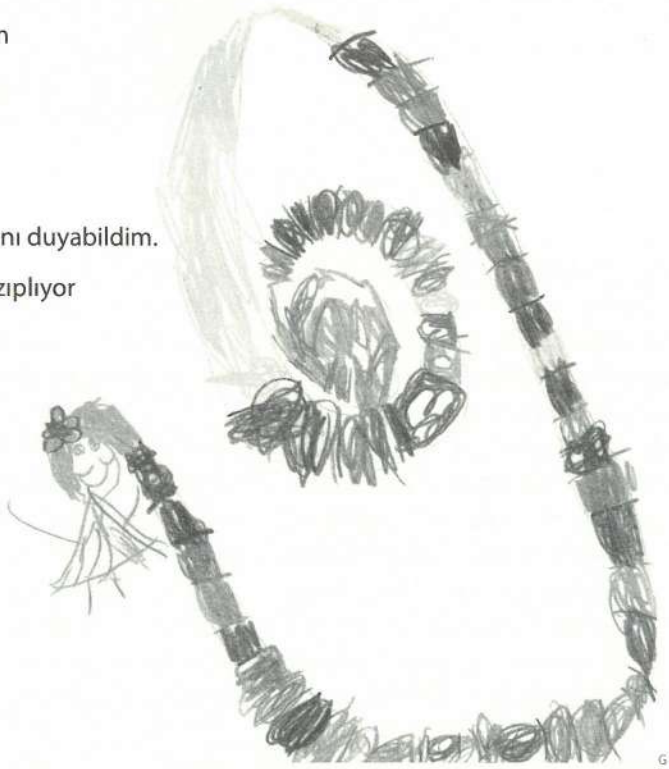

"Orada benim ismim olacağına, iki tane Ermeni yaşasaydı benim için de, herkes için de daha iyi olurdu."

Ermeni taşra edebiyatının yaşayan en iyi örneklerden Mıgırdiç Margosyan ile söyleşi.

GÜNEY

Soykırıma uğrayan, göçe zorlanan halkın acılarına ortak olmak ve Ermeni halkının kültürünü, edebiyatını, dilini biraz daha yakından tanımak adına Gavur Mahallesi, Tespih Taneleri, Söyle Margos Nerelisen? vb. kitapların yazarı Mıgırdiç Margosyan ile sohbet ettik.

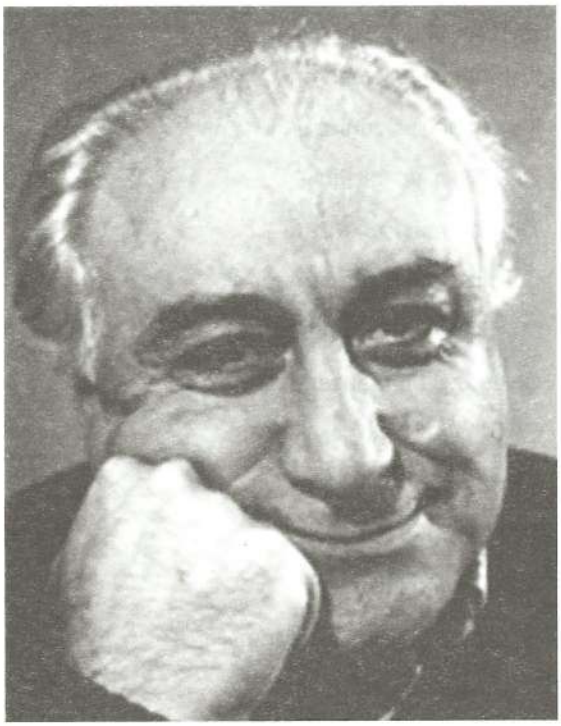

Güney: Diyarbakır'da artık eski anlamda "gavur mahallesi" yok. Yaptığınız bir konuşmada "...gavur mahallesinin gavuru gitti sadece mahallesi kaldı. İyi ki gitmişim İstanbul'a..." bunu söyleme sebebini sakıncası yoksa açıklayabilir misiniz?

M.Margosyan: "İyi ki gitmişim" derken şunu kastediyorum. Diyarbakır'dan gelme sebebi anadilimi öğrenme isteğimdir. İstanbul'a geldikten sonra anadilimi öğrendim, kültürümüzü tanıdım, (Ermeni kültürünü) dolayısıyla kendi benliğimizi tanıdım. İşte bu anlamda söylüyorum, "iyi ki gelmişim" diyorum. Diğer taraftan bakacak olursak "iyi ki gelmişim" benim için dört dörtlük bir cevap değil. Keşke bir yanım orada da kalabilseydi. Bu kadar maceraya on beş yaşında sırf anadilimi öğrenmek için gelmek mecburiyetinde bırakılmasaydım! Keşke Diyarbakır'da da benim (benim derken oradaki tüm Ermeni çocuklarının) böyle bir şansım olsaydı. Onların da böyle imkanları olsaydı. Ermeni okulları olsaydı da orada okusaydık. O zaman bizim burada işimiz neydi. "...gavuru gitmiş mahallesi kalmış." Gavur kalmayınca okulu kalmamış, doğru dürüst kilisesi kalmamış, dolayısıyla biz mecburiyetten geldik. Geldik iyi oldu. Hiç olmassa kendimizi nispeten tanıdık. Çünkü orada tanımıyorduk. Dilimizi, kültürümüzü bilmiyorduk.

Güney: İnsan yaşadığı her çağda çocukluğunun geçtiği topraklara gitmek ister ve her yaşta farklı duygular yaşar. Bugün Diyarbakır'a gittiğizde ne hissediyorsunuz?

M.Margosyan: Diyarbakır'da bıraktığım çocukluğumu arıyorum. Onu bulmam mümkün değil. Çocukluğum dediğim o zamanki Diyarbakır'dır. Neydi o zamanki Diyarbakır? Surun içinde kırk-elli bin nüfuslu şehirdi. Taş yapılı, her taşı tek tek çekiçle yontulmuş bazalt taşlı evler vardı. O evlerin yapıları, kültürleri, insanları farklıydı. Bugün ise nüfusu bir milyonu geçmiş koca bir şehir. Sivas, Ankara, İstanbul vb. şehirlerde görebileceğimiz binalar var. O eski evleri ve insanları bulamayınca üzülüyorum. Tabi en önemlisi ismi kalmış "gavur mahallesi"ninde "gavurlarını" göremiyorsam orada bu beni bir kez daha üzüyor. O mahallede bir sokağa benim adım verildi. Orada benim ismim olacağına, iki tane Ermeni yaşasaydı benim için de herkes için de daha iyi olurdu. Yeterli değil bunlar, yapılan işleri küçümsemiyorum. Zihniyet önemli. Sizin, bir sokağa isminiz verilmiş, sizi adam yerine koymuşlar. Teşekkür ederiz! Amma siz o sokağın geçmişini biliyorsunuz hangi evde kim oturmuş, ne iş yapmış bunu biliyorsunuz. Bu insanlar bugün burada yok! Normal şartlarda göç etmiş olsalar sorun yok fakat bu insanlar siyasal, ekonomik, sosyolojik nedenlerden dolayı zorla göç ettirildiler. O topraklarda sadece Ermeniler değil, o coğrafyanın kadim halkları Süryaniler, Keldaniler bugün yoklar ve kendi kültürleri yok oldu acı olan da bu

Güney: O dönemlerde Diyarbakır'da Ermeni nüfuzu ne kadardı?

M.Margosyan: 1950'li yıllardan bahsediyoruz. Tahmini olarak beş yüz civarındaydı.

Güney: Kilisesi kalmadı dediniz.O dönemlerde Surp Giragos Kilisesinin durumu nasıldı?

M.Margosyan: Benim Diyarbakır'dan çıktığım zaman kapalıydı. O zamanlar kilise Sümerbank'ın deposu olarak kullanılıyordu. Kilisenin yanında eski bir okulumuzu kiliseye dönüştürmüşlerdi ve biz orada ibadetimizi yapıyorduk.

Güney: Yanlış hatırlamıyorsam Demokrat Parti'nin iktidara geldiği seçimlerde, DP'nin oradaki Ermeni halkına seçim vaadi olarak kilise gösteriliyor. Kilise iade ediliyor fakat bakımı ve onarımı yapılmıyor.

M.Margosyan: Evet, doğrudur. Bunlar yazılı çizili değil. DP seçim zamanında cemaatin ileri gelenlerine bunu söylüyor. "Eğer bize oy verirseniz biz de size ne yapıp ne edip kiliseyi geri vereceğiz" diyorlar. Gerçekten de mahallenin birçoğu DP'ye oyunu veriyor. Daha sonra bizim olan bize geri veriliyor.

Güney: Son dönemde yapılan kilisenin onarımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

M.Margosyan: Bunu şöyle değerlendiriyorum: Nasrettin hocanın fıkrasını bilirsiniz. Hoca eşeğini kaybetmiş bulunca da sevinmiş. Bizim olan yıllarca depo olarak kullanılmış, vakıflara verilmiş, son anda cemaatin, belediyenin de desteğiyle onarılmış. Bana göre o bir cami de olabilir, havra da olabilir, han ya da hamam da olabilirdi. Dini boyutundan çok Diyarbakır şehrinin 500 yıllık tarihi bir mirası olarak kurtarılmış olması önemlidir.

Güney: Kilise imgesinden çıkıp biraz da sizin edebi yapıtlarınıza gelelim mi?

M. Margosyan: Tabi, gelelim.

Güney: Diyarbakır'a hayatımda bir defa gittim ve oradan ayrılınca da şunu söyledim: "orada halkın konuştuğu dil 'Diyarbakırca' demiştim." Sizin eserleriniz de bu dili görebiliyoruz. Yapıtlarınızda bu dilin oluşum şekli nasıl oldu?

M. Margosyan: Oluşum şekli yok. Eğer oluşum şekli vardır dersem bu şuna benzer yumurtadan çıkıp da kabuğunu beğenmemek gibi bir şey olur. On beş yaşına kadar Diyarbakır'da yaşamışım, o kültürde büyümüşüm, dolayısıyla benim yansıttığım sadece bir dil değil bakış, görüştür. Onlar benim on beş yaşına kadar oradan kapabildiğim şeylerdi. Örnek olarak ben sokaklarda "Ava buzê, kakiiê guzê, memikê gizê" (cevizin içi, kız memesi kadar saf ve temiz su) su satanı dinlemişim, zebeş zebeş diye karpuz satanı, dew dew diye de ayran satanı duymuşum. Hem su ve ayranı içmişim hem de karpuzu eve götürüp yemişim. İşte bunlar benim o yaşıma kadar oradan kaptıklarım. Oturup hayal kurmadım. Aksi ise kötü bir şey olurdu. Nitekim ben bu dili Tespih Taneleri anı romanımda özellikle kullandım. Eğer bu dili kullanmasaydım çok yapmacık olurdu. Babam bana kızdığı zaman "le hayvan" diye bağırıyordu. Ben bunu çok normal karşılıyordum. Babamdan bahsederken

babam bana hangi lisanı ne şekilde yansıtıyorsa bende aynısını vermeye çalıştım. Şimdi ben kalkıp ta "benim canım, bir tanem" dedi demiyorum. Madem Güney ismini taşıyorsunuz şunu örnek göstereyim görebildiğim kadarıyla Yılmaz Güney'de bunu yaptı. Filmlerinde halkın konuşma dilini olduğu gibi yansıttı özellikle de Adana'da çektiği filmlerde bunu görebiliriz.

Güney: Diyarbakır lehçesini güzel özetlediniz. Aynı onu kullandığınız gibi. Şunu sorarak sizden öğrenmek isterim. Diyarbakır Ermenicesi ne demek?

M.Margosyan: Diyarbakır Ermenicesi şu demektir: Biz de iki tür Ermenice vardır. Batı Ermenistan'da konuşulan Ermenice ve Doğu Ermenistan'da konuşulan Ermenice vardır. Batı Ermenistan Ermenicesi dediğim yer Türkiye topraklarında konuşulan Ermenicedir. Dil ufak tefek değişikliklere uğrar. Bu da lehçedir. Nasıl ki Türkçede olduğu gibi Türkçeyi bir Trabzonlu, Sivaslı, Karslı ya da Edirneli nasıl aralarında lehçe farkı var ise bu da öyledir.

Güney: Belki en başta sorulması gereken soruları özellikle sona bırakmak istedim. Uzun süre kitap çıkarmayı düşünmemişsiniz. Uzun süre sonrası düşüncenizin değişmesine sebep olan nedir?

M.Margosyan: Daha lise yıllarından itibaren anadilimde hikâyeler yazıyordum. Uzun süre bu şekilde yazdım. Özellikle de Marmara Gazetesinde hikâyelerim yayınlanıyordu. İlk defa yazdığım Ermenice hikâyelerimi 1984'te kitap olarak bastım. 1988'de ise Paris'te Ermenice yazan yazarlara verilen Eliz Kavukçuyan Edebiyat ödülünü aldım. Türkiye'de bunu duyan Babekus Yayınlarının sahibi kitabı Türkçe basmak istedi. Gelip şunu söyledi: "Ben bu kitabı biliyorum methini duydum. Bunu Türkçe basalım" dedi. Ben de: "Ben bunu oturup yeniden Türkçe yazabilirim fakat sen beğenmeyebilirsin sonra sana da bana da yazık olur" dedim. Ve bende oturup Türkçe tercüme etmeden yeniden yazdım. İlk defa o zaman Türkçe olarak basıldı. Ardından Aras Yayıncılığı kurduk ve Türkçe hikâyelerimi yazmaya devam ettim.

Güney: Sizin gibi Ermeni taşra edebiyatının temsilcilerinden olan Hagop Mıntzuri ile olan tanışıklığınız o dönemlerde vardı.

M.Margosyan: Bizim Mıntzuri ile tanışıklığımız ben Ermenice yazdığım dönemlerde başlamıştı.

Güney: "Söyle Margos Nerelisen?" kitabında edebi bir mektuplaşmanız yer alıyor. Bir de sizin ağzınızdan bu tanışmayı dinleyebilir miyiz?

M.Margosyan: Mıntzuri kendine has ve özgü bir dili vardı. Erzincanlı olmasından dolayı o da Erzincan bölgesini yazdı. İstanbul'da yaşadığı dönemleri anlattı. Bizim onla tanışıklığımız ise az önce de dediğim gibi ben Ermenice yazdığım dönemlerde başlamıştı. Marmara gazetesinde yazdığım zaman yazdıklarımı beğenmiş ve ardından o da Ermenice bir mektup yazmıştı. Bende ona oradan cevap yazdım. Onunla sürekli edebi sohbetler içindeydik.

Güney: Çeşitli dillerin edebiyatçıları yaşanan asimilasyonlar sonucu, Türkçe yazmak zorunda kaldılar. Örnek Kürt edebiyatçı Türkçe yazdı ya da Ermeni edebiyatçı Türkçe yazdı. Bu durum Türkçe edebiyatına belirli katkılar sağladı. Ermeni dili özgülünde konuşursak bu durumdan yola çıkarak Ermeni ve Türkçe edebiyatı arasındaki bu ilişkiyi nasıl yorumluyorsunuz?

M.Margosyan: İnsan bir şeyi yazıyor ve yayınlıyorsa artık kendinden çıkmıştır. Hiç kimse kendisi için yazmaz eğer kendisi için yazıyorsa yayınlatmasın. Yayınlattığınız zaman onu hangi dil ile yazdıysanız o dille de yayınlatmanız lazım. Ermenice, Fransızca, Türkçe, Kürtçe vb. hangi dille yazdıysanız o dilin edebiyatına katkısı olacaktır. Bu katkılar aynı zamanda karşılıklıdır. Siz anadilinizi belki bir Kürt olarak bende bir ermeni olarak Türkçe kadar bilemeyebiliriz. Şartlar öyle gelmiştir ve bizde bilememişizdir. Şimdi gerçekten bir edebi dil kullanacaksanız ve sizin anadiliniz buna yeterli değilse ondan sonra en iyi kullandığınız dille yazarsınız. Fransızca, Türkçe vb. artık hangi dil ise onunla yazarsınız. Bu bir bakıma o dile faydalıdır hem de yazarın kendisi içinde bir çevre meselesidir. Ermenice yazarsanız (küçümsemiyorum nitekim yıllarca Ermenice yazdım) ama yazdığınız şey ya az kişi okur ya da raflarda kalır. Türkçe yazdığınız zaman ise daha geniş kesime ulaşırsınız. O zaman ne oluyor? İletişim kurmuş oluyorsunuz. Orhan Pamuk mesela Türkçe yazdı, bin kişiye ulaştı; İngilizceye çevrildi bir milyon kişiye ulaştı. Aynı şekilde ben Ermenice yazınca bin kişiye ulaşıyordum. Türkçe yazınca daha fazla kişiye ulaştım. Dilde bu anlamda önemlidir. İlla da kendi anadilimde yazaca-

ğım diye bir inat bence çok doğru bir inat değildir. Eğer bir takım insanlara ulaşamıyorsanız, vermek istediğiniz mesaj da varsa, o zaman en iyi bildiğiniz dilde yazmalısınız. Burada içerik çok önemlidir. Ben Ermenice yazarken nasıl yazıyorsam, neyi anlatmak istiyorsam, ne mesaj vermek istiyorsam iyi bildiğim dilde de vermeliyim bu mesajlarımı.

Güney: Edebiyatın temel öznelerinden biri olan mesajı ve anlatmak istenileni aktarmaktır önemli olan...

M.Margosyan: Evet.

Güney: Satır arasında şunu okudum: "edebiyatın hamalı" olan çevirmenlere ne kadar ihtiyaç olduğu ortaya çıktı.

M.Margosyan: Bakın çevirmenlik çok güzel bir şeydir. Siz bugün benim karşımdasınız, konuşabiliyoruz, bunun sebebi "gâvur mahallesini" Türkçe yazmış olmamdır. Ermenice de yazdım fakat o zaman kimsenin haberi yoktu. Olay bu kadar basittir.

Güney: Burada bir kez daha çevirmenlerin önemi bir kez daha ortaya çıktı.

M. Margosyan: Elbette...

Güney: Sohbetimizin yavaş yavaş sonuna geliyoruz. Son sorumu Mıntzuri'den alıntılayarak sormak istiyorum. "Sabahından çal, gündüzünden çal, gecenden çal eser ver bize" Margosyan'ın "hırsızlı" bugün devam ediyor mu?

M.Margosyan: Evet, Margosyan gecesinden, gündüzünden çalıyor. Çünkü yazmadan yapamaz. Margosyan'ında kendine niyet bir yaşamı var. Zaman içinde ne kadar çalabiliyorsa çalıyor. Bakın sizinle bir saattir sohbet ediyoruz. Ne yaptık zamandan çaldık. Niye, bir diyalog kurduk, bir şeyler yazdık, söyledik ve siz bunu gidip GÜNEY okuyucularına aktaracaksınız. Yazmadan yapamam dedim; yazdıkça daha da çok zorlanıyorum. Okuyucu benim kitaplarımda aynı basmakalıpları görmelerini istemediğimden daha fazla irdeleme ihtiyacı duyuyorum, daha çok hassasiyetle üzerinde duruyorum; çünkü okuyuculara saygım var.

Güney: Okuyucuya saygılı Margosyan'dan bol bol zaman hırsızlığı yapmasını diliyoruz. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

M.Margosyan: Asıl ben teşekkür ederim.

15 Şubat 2012

MIRIM Û XEYIDI DIÇIM

Birsen İNAL

Ez mînaka gelê xwe me
Di dara mirinê de gûlilka bêdeng a çilmisîme
Mirim mirim
Dayê ez mirim
Binê axê tiptenge
Hem tarîye û hem sare
Çiya ketiye ser pişta min
Cilû berge min şil bûye
Dest û lingê min şikîyaye
Ronahiya çawe min zenûne
Mirim mirim
Bavo ez mirim
Bextbireşim
Xizan û feqirim
Mirîya zindîme
Min sîla felekê zûda xwariye
Le bele ez qarkariya bucukim
Mirim mirim
Xalo ez mirim
Ka dayikamın
Ka bav û birayê min
Ka ciranû hevalê min
Ka delala xwuşka min
Hewar hewar
Giş bê male û birîrdare
Mirim mirim
Geli mirovan ez mirim
Xatıre we WAN Û ERÇİŞ
Xatıre we AMED Û BEDLIS
Xatıre we STANBOL Û ENQERE
Hun ZIMANÊ MIN nızanın
Ez ji cîhanê XEYÎDÎM
Û DIÇİM...

29.10. 2011 /// AMED

Pakrat Estukyan'dan Hay Hikayeler

Pakrat Estukyan
Hay Hikayeler
Everest Yayınları

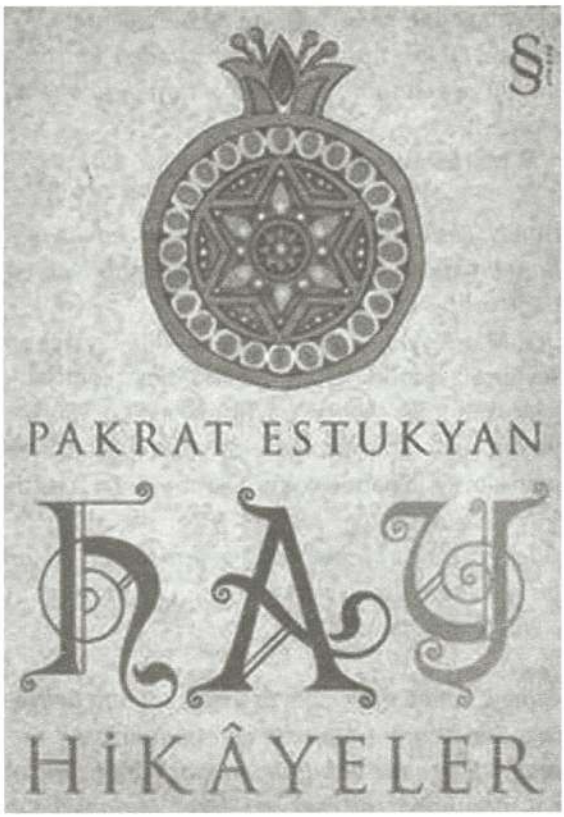

"Hay" Kürtçe'de dert anlamına geliyor. Agos gazetesi emekçilerinden Pakrat Estukyan'ın Hay Hikayeleri isimli kitabı ise Kürtçe'de dert anlamına olduğu gibi uyuyor. Ve derdi olan halkların acıları, sürgünlerini ve en önemlisi hasretliklerini anlatan bir kitap.

Neden okunmalı diyecek olursanız, cevabı şurada aramak gereklidir. Tarihte yaşanmış tüm acı olayları ne olursa olsun hele ki yakıcı bir şekilde bu acı olayın izleri ve bugün hala devam ediyorsa hikayelerin önemi bir kez daha çıkar ortaya.

Toplumun kafası hastalıktan da öte, milliyetçi-ırkçı düşüncelere dolu olduğu Türkiye'de toplumun da bu hikayelerin önemi daha da artıyor. Edebiyat, konusu ne olursa olsun bir olayı en iyi anlatım yollarından biridir. Anlatılan olaylar edebiyat aracılığıyla aktarıldığı zaman insanların duygularına çabuk temas ettiğinden algılanması daha hızlıdır. Bunlar destanlar, sevinçler, acılar vb. olabilir.

İnsanların acılarını olduğu gibi anlatıldığı zaman bellekte kalması ve duyarlılık daha az olacaktır. Fakat bir kişi hele ki o kişinin yaşam tecrübesi biraz fazlaysa, konuyu anlatırken de gözleri biraz olsun ıslaklık var ise anlattığı hikaye kendi hikayesiymiş gibi dinler ve kendinizi onun yerine koyarsınız. Acısı acınız, sevinci sevinciniz, hasreti hasretiniz olur. Pakrat Estukya'nın hikayeleri aynı bu türden hikayeler...

Okunduğu zaman yavaş yavaş ama etkisini sindire sindire hissedeceğimiz hasretlik türküleri misali tekrar tekrar dinlemek isteyeceksiniz. Okumak isteyeceksiniz demiyorum özellikle çünkü konuştuğu gibi yazılmış hasretlik hikayeler ve bir o kadar da dert yüklü hikayeler.

Mart 2012

Kürt Dil Bayramı

Boran BERDAN

15 Mayıs Kürt Dili Bayramıdır. Çünkü Hawar dergisinin yayına başladığı tarihtir. 15 Mayıs 1932 tarihinde Şam'da yayın hayatına başlayan Hawar dergisi Kürt dili açısından önemli gelişme ifade etmektedir. Latin harflerini Kürt diline uyarlayıp kullandığı tarihin başlangıcıdır 15 Mayıs.

Hawar dergisi Kürt diline önemli hizmetlerde bulunan Celadet Bedirxan'ın çıkardığı, onun çevresinde bir döneme damgasını vuran Cegerxwin, Osman Sebri, Qadrîcan, Nuredîn Zaza, Kamuran Bedirxan gibi onlarca Kürt aydınının yazın hayatına adım attığı platformun adıdır. Hawar dergisi "ulusal edebiyat" ekolünün yaşam bulduğu en önemli yayındır. Bu yüzden 15 Mayıs'ta Kürt dil bayramı kutlanmaktadır.

Kürt dili yıllardan beri özgürlük mücadelesi veren bir halkın yenilmeyen bir cephesi olmasına rağmen, yine de önemli sorunları vardır. Bu sorunların çözümünde anayasal taleplerin yerine getirilmesi, önemli bir etki yaratacaktır.

Kürt halkı binyıllardır Mezopotamya'da yaşayan, köklü bir tarihe, kültüre sahiptir. Kürtçe, Türkiye'de 20-25 milyon kişinin dilidir. İmha ve asimilasyon politikalarından dolayı dil ve kültür haktan yoksun bırakılmıştır. Bu durumdan en büyük zararı Kürt dili ve kültürü görmüştür. Buna rağmen Kürt halkı dilini ve kültürünü korumak için verdiği mücadele ile dilini ve kültürünü belli bir seviyeye kadar getirdi.

Kendi dilinde eğitim görmek gibi bir hakkı olan, Anayasal olarak bu hakkı gasp edilmiş, bunu tanımayan bir devlet içerisinde yaşamak zorunda bırakılan bir halk, Türk halkı gibi yurttaşlık görevlerini yerine getirmesine rağmen, resmi olarak tanınmıyor. Hala ulusal devlet zihniyetiyle hareket ediliyor.

Hiçbir dil başka bir dil için engel değildir. Kürtçe de Türkçe için engel değildi. Kürt dilinin resmi olması, tanınması ve Anayasal güvenceye alınması Türk diline hiçbir zarar vermez. Tam tersine, Kürt dili ne kadar korunur ve geliştirilirse, Türkçenin gelişiminin önü de o kadar açılır. 21 yüzyılda bir dili yasaklamak insanlık suçudur ve yüz kızartıcı bir durumdur. Ama sadece dilini değil, devletin uyguladığı faşist ve ırkçı uygulamalar, Roboski katliamı gibi direk Kürt halkına uygulanan politikalara bakıldığı zaman, bu Anayasal isteklerin uzun bir sürede aslında alınacağı görülüyor.

01.03.2012

Lahûtî [1]

Boran BERDAN

Ünlü şair Ebulgasim Ahmetzade, diğer adıyla Lahûtî, 31 Aralık 1887 yılında Kermanşah'ta doğdu. Yoksul bir ailenin çocuğu olarak doğdu. Babası ayakkabı tamircisiydi. Gençliğinde şiir yazmaya başladı. Dini eğitim gördü. Lahûtî, mazlumların hakkını savunmayı yaşam felsefesi olarak kabul etti.

Lahûtî, tahsilini Kermanşah Medresesinde tamamladı. Medrese ayinlerine katıldığı için medreseden alındı ve Tahran'a yollandı. Burada siyasal çalışmalara katıldı.

Lahûtî'nin şairlik ve kültürel yaşamı iki döneme ayrılır. Birinci dönem (1904-1922) Sovyetler Birliğine gelmeden önceki hayatı ve Sovyetler Birliği'ne geldiği ilk dönemi, ikinci dönem (1922-1957) ölümüne kadarki dönemdir.

Birinci dönem: XIX. yy. başlangıcı İran için kaos, karmaşa ve kriz dönemidir. İran'ın batısı; Rusya, Almanya, İngiltere ve Osmanlı'nın egemenlik için kıyasıya yarıştığı bir alandı. Osmanlı İran'ı güçsüz görüp sınırlarını ihlal etti.

1905-1911 yılları arasında Şah'ın rejiminden rahatsızlık duyan halk ayaklandı. Bu dönem Sovyet tarihçileri için burjuva demokratik devrimdir. Ayaklamaların merkezi Tebriz'di. Rusya ayaklanmaların Kafkasya'ya sıçrama endişesinden dolayı tüm sınırlarını koruma altına aldı. O dönem İranlı işçiler Rusya halkıyla ilişkilerde bulundu ve sosyalimzle tanıştı. Bu sayede Ebulgasim Ahmetzade Lahûtî de tanışanlardan birisidir. Lahûtî 1905-1911 İran ayaklanmasına katıldı. 1912 yılında İran zulmünden dolayı İstanbul'a gitti. Üç yıl kaldı. İstanbul'da fars dili öğretmeliği yaptı. 1916 yılında "bîsutûn" adında demokrat bir gazete çıkardı. Ekim devrimi olunca, İngilizler İran'da ki askerlerin sayısını artırdı. Bu arada Kermanşah'ı işgal etti. Lahûtî, ikinci kez İstanbul'a yerleşti. İstanbul'da "Pars" adında Fransızca ve Farsça bir dergi çıkardı.

I.Dünya Savaşı'ndan sonra Ortadoğu'da ki siyasi gelişmeler birçok değişim geçirdi. Jön Türk hareketi savaşta yenildi. Osmanlı İmparatorluğu dağıldı, birçok Arap devleti kuruldu. Kemalistler işgale karşı mücadele etti. Bu mücadele Sovyetler Birliği'nden önemli destek buldu. İngilizler Kemalistlerin politikalarına karşı Kürtleri destekler gibi göründü. Yaşanan bu karmaşada Tebriz'de sosyal çalkantılar oldu, ayaklanmalar başladı; tarihe "Lahûtî Han Başkaldırısı" olarak geçti. Lideri ve mimarı ise Kermanşah'lı Ebulgasim Lahûtî'dir. Direniş kırılarak ayaklanma bastırıldı. Lahûtî önce Azerbaycan'a sonra da Moskova'ya geçti ve oraya yerleşti.

İkinci dönem: Lahûtî Moskova'ya yerleştikten sonra, zaten düşünceleri ve ilişki anlamında Rusların tanıdığı biriydi. Çok sıcak karşılandı. 1923-1925 yıllarında SSCB merkezi basımevinde çalıştı. Yaşamında yepyeni bir sayfa olan Tacikistan'a yerleşti. Tacikistan'a gittiği ilk yıl Milli Eğitim Bakanlığı yardımcılığını yaptı. Tacikistan Şair ve Yazarlar Birliği Başkanlığına seçildi. Sovyet Cumhuriyetleri Yazarlar Birliği'nin Birinci Kongresinde delege seçilip Tacikistan'ı temsil etti. Sovyet kültür tarihi açısından önemlidir. Tacikistan edebiyatın geldiği noktayı göstermiştir.

1924 yılında komünist partiye üye oldu. Etnik kimliğini unutup, amansız bir komünist savaşçı oldu. Sınıfsal mücadeleyi esas aldığı için kimliği geride kaldığı zamanlarda İranizm etkisindeydi. İran'ı tüm hakların vatanı sayıyordu. Ulusal bağımsızlık ilkesini tüm uluslar için geçerli sayıyordu. Buda onun enternasyonal düşünceyi ne kadar benimsediğini gösteriyordu. Bu düşünceden dolayı Tacikistan' vatanı kabul etti.

Şiirlerinde hep Kürt kimliği ve motifleri vardır. Şiirleri liriktir ama konuları Bolşevik yanlısıydı. İlk şiiri 1923 yılında Moskova da yazdığı Kermel'dir. "Şorişa Sor" (Kızıl Devrim) adlı divanı Lahûtî yi Sovyetlerde iyice meşhur etti. Demirci Kawa efsanesi hem Kürt halkı için hem de Lahûtî için sembol oldu. 1939 yılında "Kawayî Esenger" adında bir destan yazdı. Bu destan sonra operaya dönüştü ve Tacikistan'da çok ses getirdi. Bu opera ve Lahûtî'nin şiirleri Sovyetler Birliğinde Tacikistan'ın sembolü oldu.

Lahûtî'ye şiirlerindeki lirizim, doğu felsefesinin izlerini taşıdığı için eleştirildi. Lahûtî bu eleştirilerden sonra Moskova'ya yerleşti. 1948-1953 yıllarında hiçbir eseri yayınlanmadı. Lahûtî Fars ve Tacik dillerine yaptığı çevirilerle de çok hizmet etmiştir. Bir çok dünya klasiğini Farsçaya ve Tacikce'ye çevirdi.

Firdevsi'nin Şehname'sinin altı cildini eşiyle beraber Farsça'dan Rusçaya çevirdi. Tacikistan'da ki kültür ve aydınlanma çalışmalarından dolayı Sovyetler Birliği tarafından Lenin nişanıyla ödüllendirildi. Bu nişan Sovyetlerde en üstün nişandır. Lahûtî yetmiş yaşındayken Moskova'da vefat etti ve aynı şehirde toprağa verildi

Lahûtî'nin en büyük açmazı Kürtlerin ayrı bir ulus olduğunu; dil, toprak ve kültür olarak Farslardan ayrı olarak görmemesidir. O Farsları Kürdistan'da işgalci bir konumda kabul etmez. Bu düşünceden dolayı İstanbul'da ki Kürt Aydınlar Birliği'nden ayrılmıştır. Kürt halkının özgürlük konusunu ihmal etmiştir. Bu açmaz sadece Lahûtî için değil, Ortadoğu'da ki aynı zamanda Türkiye deki devrimci örgütlerde aynı konuma düşmüşlerdir. Eleştiri konusu olan bu konu hala güncel bir konudur. Lahûtî sadece iki Kürtçe şiir yazmıştır. Türkçe, Farsça, Arapça yazmayı daha kıymetli görme hastalığına maalesef kendiside yakalanmıştır. Sömürgeci, egemen devletler Kürtçe dilini kabul etmiyordu. Kürtçe gazete, dergi, kitap çok azdı. O halde Kürt aydınlar yaşadıkları toplumda egemen dili çok iyi kullanmalıydılar ki bir yere gelebilsinler.

KÜRT ÇOCUKLARININ RUHUNA

Kürt halkı onur savaşına amadedir
Ey Kürt milleti, uyan şu uykudan
Nebiler der ki; vatan sevgisi
dindendir
Onun aydınlığı elbette ayın on
dördüdür

Hem tembellik hem izzet ve ikbal birlikte
olmaz
Bu iş, bu kervan bu şekilde
yürümez

Kürtler ki tümü Medler'in ve kralların
soyundandır
Onları böyle değiştiren nedir?

Ey Kürt çocukları, tarihinizi
okuyunuz
Ki soyunuzu bilesiniz, geç bile
kaldınız

İran Kürtlerin vatanıdır ve Kürtler İran
milletidir
Vatan toprağının düşmanı utanç ve
zillettir

Hem kim ki suç işleyip İran'dan
ayrıldıysa
Ya Kürt hainidir ya da deli
divanedir

Med ve Kürtlerin tarihi ki onlar kral
soyludurlar
Avrupa ve Frenk halklarınca bu
tespitlidir

İran bir bedendir Kürtler onun eli
Bedenden ayrılan el, ölü ve
cansızdır

Lahûtî zevk ve sefadan iyi anlar
Amma ve lakin vatandan ayrıdır o, çevresi
çok dar

KÜRTLER VE KÜRDİSTAN (2)

Türkiye Kürdistan'ı, şu anda Türkiye ile İngiltere arasında Musul petrolleri yüzünden üzerinde savaştıkları bir paylaşma sahası olmuştur. Bu konuda her iki tarafta Kürtleri kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak için ellerinden geleni ardına koymuyor. Şeyh Mahmut Berzenci'nin bağımsız Kürdistan devleti, İngilizlerin Türkiye ile İran arasında inşa ettiği bir senaryodur. Şeyh Mahmut'un Süleymaniye'den çıkması ve İngilizlerin bölgedeki başkomutanıyla ilişkilerin kopması bu siyasetin iflası anlamına gelmektedir. Türkiye Kürdistan'ın ikiye ayrılıp bir bölümünün İngilizlerin, bir bölümünün Türklerin egemenliğine geçmesi Kürt sorunun başka bir boyuta geçtiğini ve yeni bir mücadelenin başlayacağını gösteriyor.

Türkiye ve İran Kürdistan'ın sınırlarını tarif edersek, güneyde Musul, kuzeyde Lazistan, batıda İç Anadolu, doğuda Kirmanşah, Mahabat ve Ararata kadar uzanır. Birçok tarihçi ve özellikle Şerefhan, Kürtlerin İran'ın dağlarından göç edip Kürdistan'a yerleştiği konusunda hemfikir. Kürtlerin İrani bir ulus olduğu filoloji aracılığıyla da ispatlanabilir. Gramer açısında sözcükler Farsçaya benziyor. Gelenek ve görenekleri İrani halklarıyla ortaktır. Newroz ve Mahrekane gibi günler artık farslarca önemsenmiyor ancak Kürtler tarafından bayram gibi kutlanıyor.

İnançlarından dolayı İran ile Türkiye'deki Kürtler ikiye bölünmüştür. İran'daki Kürtler Şiidir. İran'daki Sünni Kürtler ise son zamanlarda oraya göç edenlerdir. Aslında İran'daki Kürt aşiretleri arasında Ortodoks Şii olanlar sadece Kelhar ve Kolyeyi aşiretleridir. Geri kalanlar Ali-İlahi'dir. İran'daki Kürtler yarı göçebedir. Türkiye'deki Kürtler ise hayvancılıkla uğraşırlar. Tarımı çok ilkel kullanırlar. Buğdayı sadece aşiret reisi için ekerler. Ataerkil bir yaşam sürerler, her aşiretin bir lideri vardır. Ataerkil sistemde dinde siyasi otoriteye bağlıdır. Kürtlerin dört ayrı dini inançları vardır. İlk iki grup Sünni ve Şii'dir. Sünniler dört mezhebe ayrılır. Hambeli, Maliki, Şafii ve Hanefi. Şafiilerin dışında diğerleri Şiilere aşırı düşmandır. Bu nedenle çoğu kez Şiiler Şafii kisvesine bürünürler. İslami olmayan Kürt grupları da Yezidiler ve Ali ilahilerdir. Yezidilik kendine özgü bir tapınmadır. Dualitecilikten kaynaklanan ve bundan dolayı kendi başına bir aşirettir. Müslümanlardan korunmak için Müslüman olduklarını söyledikleri zaman oldu ama mezarlara bu yüzden ayetler yazılıdır. Ali-İlahiler İslam'dan kopmuşlardır. Tanrı insanın içinde ya da suretindedir, bir nevi Aliyi tanrı kabul ederler. Bu inanışın merkezi İran sınırları içinde "Dalaxû" dağındadır. Sasanilerin son komutanı olan Ali anısına dağın en yüksek yerine kümbet inşa etmişlerdir. Burası onların en kutsal yeridir. Kürt aşiretleri içinde Nesturi dinine mensup aşiretler bulunur. Musul ve Kerkük arası merkezleridir.

Kürtler fars şiir tarzını örnek alırlar. Şiirlerinde genel yaşamı, gündelik hayatları ağırlıklı olarak işlerler. Çok önceleri Türkiye eğitim sistemi ümmet felsefesi üzerine kuruluydu. Bu yüzden millet ayrımı yapılmıyordu. Jön Türklerin ırkçı bir eğitim sitemi inşa etmesiyle ırkçı, milliyetçi bir sistem ortaya çıktı. İttihat ve Terakkiciler yüksek öğretmen okulları açtılar. Buralarda alınan öğretmenler birer parti üyesi gibi yetişti, bu öğretmenler ırkçı, Türkçü, Pan-Türkist bir nesil yetiştirmeyi arzuluyorlardı. Bu sistemin temel amacı "ülkedeki" tüm halk Türkleştirmekti. İstanbul'da tahsil gören birçok Kürt genci buna tepki olarak Kürtçü oldular. İngilizler bu durumdan yaralanıp Kürt siyasetçileriyle bağlarını güçlendirdi. Bu şartlarda Kürt özgürlük komitesi kuruldu. Amacı imparatorluktan otonomi talep etmekti. I. Dünya savaşıyla Jön Türklerin programı ve "Türk Ocağı" gibi kurumlarla Pan-Türkist çalışmalarla Yakındoğu ülkelerinde örgütlendi. Kürt gençleri de gizli örgütlenme çalışmaları başlattılar. Kürt gençlerin kontrolü İngilizlerin eline geçti. Wilson'un 14 prensibinden sonra, Kürtler İstanbul'da bağımsızlık ister oldular. "Kürt Teali Cemiyeti" kuruldu. Jin(yaşam), Kürdistan gibi dergi ve gazeteleri basıldı.

O dönem Kürt kamuoyunda Kürt sorunu konusunda birçok yöntem öngörülüyordu.

1.Kürdistan bağımsız olmalı diyenler. Bu aydınların programıydı.

2.Türkiye'ye bağlı otonom Kürdistan'ı. Bunlar azınlıktaydı

3.İran'a bağlı otonom Kürdistan

İngiliz himayesinde kendi bayrağı, resmi dili olan bağımsız Kürdistan fikri tek çıkar yol olarak görünüyordu. Şeyh Abdulkadir ve Kürt Mustafa Paşa bu grubun öncüleriydi. Grup İstanbul'daki Kürt öğrencileri arasında örgütlendi. Grubun varlığını duyan İngilizler, ilişki için İran da bulunmuş, Farsçayı mükemmel konuşan ve İran'da zamk tüccarı

kisvesiyle dolaşan Şirazlı Hacı Ali olarak bilinen Mr.Son'u yolladı. 60000 nüfusu olan Caf aşiretin yaşadığı Halepçe'de dostları olan Mr. Son, oraya aşiretin lideri Mahmut Paşanın yanına yerleşti. Mr. Son Kürt aydınları ve Jön Kürtlerle sıcak ilişkiler gerçekleştirdi. Bağdat İngilizlerin eline geçince Mr. Son orada "Têgihiştin" (kavramak) adında gazete yayınladı. Gazete tüm Kürdistan'a dağıtılıyordu. Bu gazete Kürt ulusal uyanışında önemli rol oynadı. İstanbul'daki Kürt gazetelerine göre bu gazetenin içeriği daha genişti. Mr. Son'un elinde geniş bir arşiv vardı. Geçmiş Kürt hareketleri üzerine kapsamlı yazılar yayınlanıyordu. Türkiye'nin geçmişte uyguladığı zulüm politikasını teşhir ediyordu. Özel dosyalar bu gazetede her zaman hazırlanan bir durumdu. Bu dosyalarda Kürt halkına yapılan zulmün, katliamların, asimilasyonların, idam edilen Kürt büyükleri hakkında olayın tanıklarıyla röportaj yapılıyor, Kürt özgürlük mücadelesi tüm ayrıntılarıyla gazetede işleniyordu.

Bir süre sonra İstanbul'daki bütün yayın organları ve dernekleri kapatıldı, tahrip edildi. İstanbul'daki Kürt gençlerinin tüm çalışmaları yasaklandı ve bastırıldı. Kürtler sadece İngilizlerin denetiminde olan bölgelerde faaliyet yapabildiler. Kürt siyasi hareketi içinde yer alan bir çok kişi Türkiye'yi terk etmek zorunda kaldı.

Lahûtî

(Bu makale "Naviy Vastok" (Ortadoğu) dergisinde Rusça yayınlandı 1923 Moskova)

AYAKLANIN

Uyanın uykudan işçiler
Emekçi halk, köylü yığını
Ey, köylü yığını.
Ey rençperler, uyanın gençler ve yaşlılar, ayaklanın.
Ey, ayaklanın.
Kurun kendi cumhuriyetinizi bütün dünyada!
Ey, kurun bütün dünyada!

Patronumuz yok kendimizden başka.
Rehberimiz yok kendimizden başka.
Ey, rehberimiz yok bizim.
Ey rençperler, uyanın gençler ve yaşlılar, ayaklanın
Ey, ayaklanın.
Kurun kendi cumhuriyetinizi bütün dünyada!
Ey, kurun bütün dünyada!

Bize emrettiler hakaretle.
Ey rençperler, ne zamana kadar esaret?
Ey, ne zamana kadar esaret?
Ey rençperler, uyanın gençler ve yaşlılar, ayaklanın.
Ey, ayaklanın.
Kurun kendi cumhuriyetinizi bütün dünyada!
Ey, kurun bütün dünyada!

Özgürlüğümüz, kurtulmaktır darağacından.
Patronların karı sefaletimizdir bizim.
Ey, sefaletimizdir bizim.
Ey rençperler, uyanın gençler ve yaşlılar, ayaklanın.
Ey, ayaklanın.
Kurun kendi cumhuriyetinizi bütün dünyada!
Ey, kurun bütün dünyada!

Güçlü işçileriz bizler.
Yok bir şeyimiz iki pazumuzdan başka.
Ey, iki pazumuzdan başka.
Ey rençperler, uyanın gençler ve yaşlılar, ayaklanın.
Ey, ayaklanın.
Kurun kendi cumhuriyetinizi bütün dünyada!
Ey,kurun bütün dünyada!

Biz yaptık bu dünyayı,
Biz tutuyoruz ayakları üstünde.
Ey, biz tutuyoruz.
Ey rençperler, uyanın gençler ve yaşlılar, ayaklanın.
Ey, ayaklanın.
Kurun kendi cumhuriyetinizi bütün dünyada!
Ey, kurun bütün dünyada!

Alemi yaratan biziz ellerimizle.
İnsanın rızkını üreten biziz ellerimizle.
Ey, biziz ellerimizle.
Ey rençperler, uyanın gençler ve yaşlılar, ayaklanın.
Ey, ayaklanın.
Kurun kendi cumhuriyetinizi bütün dünyada!
Ey, kurun bütün dünyada!

(1),(2) Kürt halk tarihinden 13 ilginç yaprak. Kaynakça: Celîlê Celîl Evrensel Basım Yayın Çeviren; Hasan Kaya
(3) Farsça'dan çeviren: M. Bülent Kılıç. (sendika.org sitesinden alınmıştır)

Sen gibiymiş herşey

Hüseyin KARTAL

Bir masalın
iki ucundan tutmak gibiydin
soluğunu rüzgara verip
soluksuz kalmak gibiydin
sınırlarda oturup yaktığım
beraber yandığım
son tütünüm
son türküm gibiydin.
sen,
üniversite sıralarında
herkesten gizli tuttuğum
sadece küflü yatağımın altından
alıp
avuçlarımda anlamlaşan
özgürlüğüm gibiydin.
bir tek gözlerin kalıyor sonra
papatyaların üzerinden alıp
kitaplarımın arasında ölümsüz
kıldığım
bir tek sen kalıyorsun
imgelerimin,
gözlerimin
parmaklarımın ucunda...

o zaman bu yaşam
bu şiir
bu sokak çocukları
üzerime düşen yıldızlar

ben gibi sandıklarım
sen gibiymiş
o zaman...

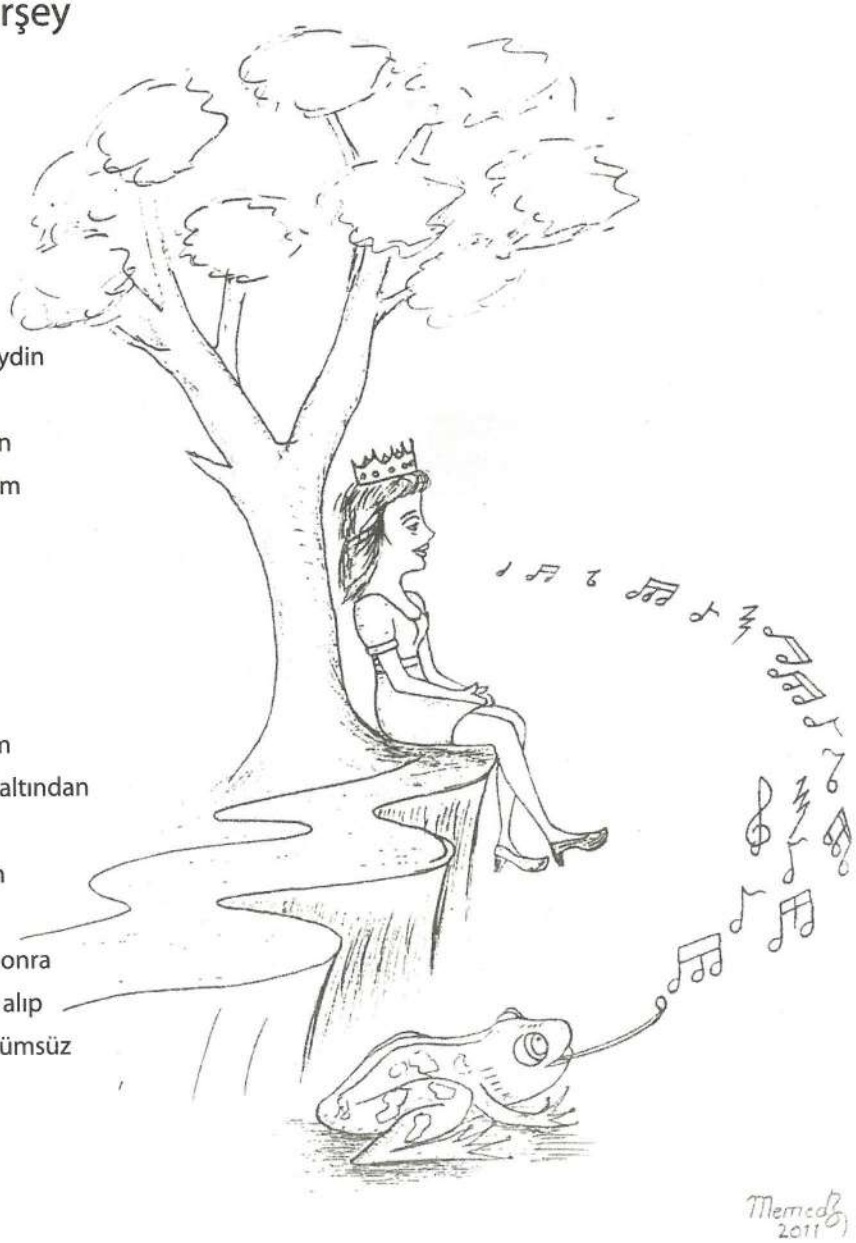

Karikatür: M. BOĞATEKİN

Fotoğrafçılık Bir Sanat mıdır?

Celal DURU

Güney dergisinin 53. Sayısında Suna Baran'ın İhsan Kaçar'la yaptığı röportaj yer alıyor. Suna Baran'ın yaptığı röportajda İhsan Kaçar kendisini bir fotoğraf sanatçısı olarak tanıtıyor.

Röportajda şöyle diyor; "Tabi ki herkesin fotoğraf çekmesi gerekir, ama fotoğraf sanatının da en az (resim ve heykel) kadar bir emeğinin olduğunu sonunda olabileceğini görmek gerekir. Burada kimseyi eleştirmiyorum. Sadece bir tespit yapıyorum." Güney Sayı 53 sayfa 18.

Görüleceği üzere, İhsan Kaçar fotoğrafçılığı sanat olarak görüyor. Bu düşünceyi söyleşinin çeşitli yerlerinde tekrarlıyor.

Otuz beş senedir fotoğraf çeken biri olarak, ben fotoğrafçılığı bir sanat dalı olarak görmüyorum. Bu yazıda elimden geldiğince bu konu hakkında fikirlerimi anlatmaya çalışacağım.

İşe ilk olarak sanatın tanımı ile başlayalım. Araştırdığımda sanatın birçok tanımı olduğunu gördüm.

"Genel olarak sanat, insanların, doğa karşısında duygu ve düşüncelerini çizgi, renk, biçim, ses, söz ve ritim gibi araçlarla güzel ve etkili bir biçimde, kişisel bir üslupta ifade etme çabasından doğan ruhsal bir faaliyettir." (Aytaç)

Schiller sanatı, "insanın özgürlük dünyasının ortaya çıkmasını sağlayan önemli bir araçtır." şeklinde tanımlar.

Herbert Read ise sanat için; "hayata uygulanan bir mekanizmadır, onsuz varlıklar dengesini kaybeder. Toplumsal, ruhsal bir karmaşık içine girerle." diye açıklar. Benim beğendiğim en güzel

tanım ise Tolstoy'un yaptığı tanım.

"İnsanların bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses çizgi, renk veya kelimelerle ifade etme ihtiyacından sanat ortaya çıkmıştır."

Marx ise sanat konusunda sosyolojik tanımlama yapmaktadır. "Kaçınılmaz sınıf çatışması modeli temelinde sanat tercihlerinin de sınıf pozisyonuna ve o sınıfın dünya görüşüne göre farklılaşacağı inancındadır. Örneğin, İngiliz köylüsü halk şarkılarından zevk alırken, aristokratlar bu tür müziği küçümserler (Barnett 1976: 622). Ona göre sanatsal zevk, sanatçıları destekleyen tabakanın pazarı oluşturan sanat ürünleri alıcısının karakteri ve kompozisyonuna göre değişir. Bir başka deyişle, sanatçının sınıf pozisyonu ile kullandığı temalar, semboller, ve tercihler arasında bir paralellik vardır (Bensmaman and Grever 1954 : 661) Alıntı : Sanat Sosyolojisinde Temel Yaklaşımlar Yrd Doç.Dr. Demet Ulusoy

Sanatçı duygularını, hissettiklerini, tecrübelerini, yazı, resim, heykel, müzik olarak sanat eserine yansıtır. Sanatçı da olan kabiliyet ve yetenek aynı zamanda çeşitli okul, atölye vb. yerlerde eğitilerek sanatçının daha iyi sanat eseri ortaya çıkmasına yardımcı olur.

Çeşitli fotoğraf tanımlarını yazdıktan sonra, fotoğrafın bu tanımların herhangi birinin içine girip girmediğine bakalım. Bence fotoğraf "sanatı", yukarıdaki sanat tanımlarının hiçbirine girmemektedir.

Fotoğraf makinesi, negatif film ve negatifin fotoğraf kağıdının üzerine basılmasını bulmak uzun yıllar aldı. 11. Yüzyılda başlayıp 1888 yılında Kodak firmasının kutu fotoğraf makinesi icat etmesiyle son buldu. İnsanlar çektikleri fotoğrafları kart üzerinde banyo edilmiş olarak sahip olmaya başladılar. Söz konusu makine 100 pozluk filmle satıldı. 100 poz bitince makine Rochester'e gönderiliyordu. Burada banyo işlemleri ve baskı işlemleri yapılıp, makineye tekrar film doldurulup, sahibine gönderiliyordu.

Fotoğraf makinesi icat edilene kadar, fotoğraf makinesinin yaptığı şeylerin birçoğunu ressamlar yapıyordu. Resim konusunda sanatçılar birçok eserler ortaya koydular. Resim Rönesans'da doruk noktasına çıktı. Sanatçılar çok güzel portreler, manzara, resimleri yaptılar. Fotoğraf makinesinin icadı ile ressamlar sanatlarının kendilerinin elinden alındığını düşündüler. Fotoğraf makineleri yaptıklarının hepsini çekebiliyordu. Bunun üzerine ressamlar fotoğrafçıların fotoğraflayamadığı bir şey yaptılar. Böylece Kübizmin temelleri atıldı. Kubizm 1910 yılında başladı. Picasso, Geurges Braque ile birlikte Kubizmin temellerini attı. Picasso 1907 ile 1914 yılları arasında Kubist olarak adlandırılan tablolar yaptı. Daha sonra klasik resme geçmiştir. Resmedilen nesneleri geometrik formlar şeklinde çizdi. Portrelerinde insanların hem profilden hem de önden görünüşü görülmektedir. Bu gibi resimler fotoğrafçıların çekebileceği şeyler değildi. Çünkü doğada yoktu.

Fotoğraf çekerken gerekli olan şeyler; fotoğraf makinesi, fotoğrafçı ve ışık. Fotoğraf makinesi ilk icat edildiğinde çok ilkel bir mekanizmaydı. Seneler geçtikçe fotoğraf makinesi çok gelişti. Makinenin yanında objektifler de büyük gelişme gösterdi. Öyle makineler çıktı ki uçağın dönen pervanesini duruyormuş gibi çeken makineler yapıldı. Bu makinelerin estanteleri (makinenin perdesinin açılıp kapanma hızı) 4000'in üzerine çıktı. Yani perde saniyenin 4000'inde bir hızla açılıp kapanabiliyor. Daha birçok özellikler yapıldı. Son yıllarda dijital makineler piyasaya çıktı. Bu makinelerde çok büyük özellikler bulunmaktadır. Fotoğraf çekilirken artık bu makineler fotoğrafçıya fazla bir şey bırakmamaktadır. Bu arada dünyanın en büyük film üreticisi Kodak, film üretimini geçen ay durdurduğunu duyurdu. Böylece bir dönem sona erdi.

İyi bir fotoğraf çekmek için iyi bir makineye ihtiyaç vardır. Fotoğraf çekmeyi öğreten, makine ve objektif hakkında bilgi veren kurslara giderek bu konudaki bilgimizi arttırabiliriz. İyi fotoğraf çekmenin en büyük püf noktası doğru zamanda doğru yerde olmaktır. Ancak resim sanatında böyle değildir. İstediğimiz kadar resim kurslarına gidelim, eğer kabiliyetimiz yoksa hiçbir zaman resim sanatçısı olamayız. Resimde her şeyi kendimizin yapması gerekmektedir. Son zamanlarda fotoğraf makineleri o kadar gelişti ki bir çekim sırasında yüzde yetmişini fotoğraf makinesi halletmektedir. Yanlış değerlerde çekim yaparsan, makine seni uyarmaktadır.

Şimdi fotoğrafla resim veya bir sanat eseri arasındaki farkı anlamak için bir örnek vereyim.

Güzel çekilmiş bir manzara fotoğrafının aynısını çekmeye çalışalım. Manzaranın çekildiği yere

gideriz. Fotoğrafın çekildiği günün aynı saatinde çekimi yaparız. Hava şartlarını da dikkatte alırız. Manzaraya aynı açıdan bakarız. Çekimi, fotoğrafın çekildiği değerlerde çekeriz. Çekilen fotoğraf diğeri ile bire bir aynıdır. Resimde durum aynı değildir. Bir Picasso tablosunun aynısını yapmaya çalışalım. Başta bu işi yapmak için önce ressam olmak gerekir. Ressam Picasso'nun tablosunu çizer. Ancak aynısını çizemez. Eksperler tablonun sahte olduğunu hemen anlarlar. Resimleri insan yapar. Yani insanın elleri yapar. Herkesin fırça sürüşü her seferinde paletten boya alış tutarı ayrıdır. Sanat insanlar tarafından yapılır. Fotoğraf çekiminin yüzde yetmişini makineler yapar. Bunun için fotoğrafçılık bir sanat değildir.

Fotoğrafçılık bir sanat değildir demekle, fotoğrafçılığı aşağılamıyorum. Fotoğrafçı doğru zamanda doğru yerde bulunarak çektiği fotoğraflarla "görsel tarih yazar, yani biz tarihçiyiz" (Ara Güler)

Dünyada da bu konuda fotoğrafçılar iki ayrılmıştır. Fotoğrafın bir sanat olmadığını savunanların başında dünyaca ünlü fotoğrafçımız Ara Güler gelir. Yazıma son verirken, Ara Güler'in bu konu hakkında söylediklerine bakalım.

"Biz tarihçiyiz, aslında tarih yazıyoruz. Görsel tarih yazıyoruz. Devir görsellik devridir."

"Fotoğraf niye sanat değildir. Çünkü hakikatin parçasını yakalayan bir şeydir. Hakikat olduğu için fotoğraf mevcuttur."

"Sanat olmasına lüzum yoktur fotoğrafın, Fotoğraf tarih olayıdır. Tarihi zapt ediyorsun. Bir makine ile tarihi durduruyorsun" (Aramis Kalay'ın yaptığı röportajdan)

"Sanat başka şeydir... Biz bunları bu kutuların içine sıkıştırmışız, adına sanat diyoruz. Beleşten sanatçı geçinebilmek için fotoğrafçı olmak en kolay yoldur. Esasında fotoğrafçı olmak çok zor şeydir de onlar için kolaydır." (Fotoğraf Net'e verdiği röportajdan)

"Ben muhbirim. Bizler fotoğrafçı değiliz. Bizler ve ötekiler arasındaki fark şudur; Bir yerde bomba patlarsa onu çekmeye gidene gazeteci denir. Oradan da kaçıp karısının koynuna kaçana fotoğrafçı denir"

"Hayat dediğin küçük adamların hikâyesidir. İngiltere Kraliçesi'nin hayatı bir b.ka yaramaz." (CNN Türk, Cüneyt Özdemir'e verdiği röportajdan)

15.02.2012

Adı Kadın Yaşamı Kadın Sevdası Kadın

Nesrin ERDOĞMUŞ

Bazen karanlıklar içinde kaybolup
Ezilir öldürülür namus kaygılarında
İçindeki yangınlar kül olurken,
Kin nefret, zulüm yok olur
yüreğinden
Adı kadın yaşamı kadın sevdası
kadın
Gamzeli yanakları yüzü nurdandır.

Küçücük çocukken gelinlik giyip
Baba evinden ayrılandır kadın.
Doğandır doğurandır üretkendir
Erkeğinin eşi çocuklarının annesidir.
Adı kadın yaşamı kadın sevdası
kadın,
Gamzeli yanakları yüzü nurdandır.

Sevgisiyle şekillenir demirden
kalpler
Gözyaşları sicim gibi aksa yüreğine
İçindeki fırtınaları kimse görmeden
Sarılır emek denen kutsal sevdaya
Adı kadın yaşamı kadın sevdası
kadın
Gamzeli yanakları yüzü nurdandır.

Evinin direği emektir kadın
Candır canandır eştir kadın,
Kirpiğinin ucundaki umut
Yürekte yara, gönülde sevdadır
kadın
Adı kadın yaşamı kadın sevdası
kadın
Gamzeli yanakları yüzü nurdandır.

Sinema Notları

Anuş Pazarcıyan

62. Berlinale Dosyası:

BERLİNALE 2012... FİLMLER... NOTLAR...

Berlinale 62 ■ Internationale Filmfestspiele Berlin

Berlinale 2012'ye, festivalin "Avrupa Film Pazarı" (EFM) bölümü de dahil olmak üzere başvuran film sayısı 6712 idi.

Berlinale'nin değişik seksiyonlarında kamuya açık gösterilerde gösterilen film sayısı 395 oldu.

Bunlardan yarışma bölümünde 18'i yarışma filmi, 5 i yarışma dışı olmak üzere 23 film gösterildi.

+ 2 de "Özel gösterim" vardı.

Berlinale Özel (Berlinale Special) bölümünde toplam 23 film gösterildi.

Happy Birthday, Studio Babelsberg bölümünde, Babelsberg Film Stüdyosunun kuruluşunun 100. yıldönümü bu stüdyolarda değişik dönemlerde çekilmiş 10 film gösterimi ile kutlandı.

Panorama seksiyonunda toplam 53 uzun metraj + 4 ön film gösterildi.

Forum bölümünde toplam 50 film gösterime girdi.

Forum Expanded bölümünde: Toplam 8 film +14 kısa film gösterildi. Filmlerin bir bölümü sergi / performansların parçası idiler.

German Cinema- LOLA@Berlinale bölümünde toplam 35 film seyirciye sunuldu.

Perspektive Deutsches Kino (Perspektif Alman Sineması) bölümünde 9 film+ 4 kısa film gösterildi; ayrıca 2 de özel gösterim yapıldı.

Generation Kplus&14 Plus bölümlerinde 29 uzun metraj+ 31 kısa film gösterildi.

Retrospektive bölümünde 1920'li yılların sonunda Alman Kızıl Yardım teşkilatı ile SB sinemacılarının ortak yapım şirketi Meşrabpom' un yapımcılığını yaptığı 44 film "Kızıl Rüya Makinesi" başlığı altında gösterildi. Sinema tarihi açısından bir ilk olan bu gösteriler bu yılki Berlinale'nin en ilginç bölümlerinden biri idi.

Hommage bölümünde Meryl Streep'in başrol oynadığı 6 film gösterildi.

Berlinale Talent Campus bölümünde 5 kısa film gösterildi.

Yemek ve Sinema bölümünde 11 film+4 kısa film gösterildi.

Festivalde toplam 67 ülkeden filmler gösterildi.

Türkiye'den yarışma bölümünde film yoktu. Forum ve Generation 14 bölümünde gösterilen iki film de ödül aldı.

Bunun dışında Almanya, Avusturya'dan katılan filmler arasında da Türkiye kökenli kimi filmciler vardı.

2012 Berlinale'sinde gösterilen filmlerin 88'i kadın yönetmenlerin imzasını taşıyordu. Kısa filmlerde kadın yönetmenlerin oranı çok daha yüksekti. Kısa film yönetmenlerinin yarısı kadınlardı.

2011 in uluslararası alanda en önemli gelişmesi olan "Arap Baharı" yansımasını Berlinale'de de buldu.

Bir dizi dökümanter film ve Arap ülkelerinden gelen kimi uzun metraj sinema filmleri doğrudan veya dolaylı olarak Arap Baharı'nı konu alıyorlardı.

Talent Campus çerçevesinde yapılan podyum tartışmalarından biri "Perspektiflerin değiştirilmesi: Arap Dünyası geleceğini tanımlıyor" başlığını taşıyordu.

Dünya Sinema Fonu (WCF) bu yılki "Dünya Sinema Günü" nün başlığı olarak " Film yapanlar ve Arap Baharı / İsyan, Şiir ve angajman" ı seçmişti.

Panorama bölümünde Fas'tan "Death for Sale" ; Mısır'dan " In the shadow of a man", yine Mısır'dan "La Vierge, les coptes et moi" , İngiltere'den "My Brother the devil", yine İngiltere'den "The reluctant revolutionary" , İspanya'dan "Wilaya" , ABD'den "words of witness" isimli filmler doğrudan ve dolaylı Arap Baharı'nı konu alıyorlardı.

Ayrıca T. Gatlif'in "İndignados" u da, bir biçimde Arap Baharı'nın Avrupa'daki izlerini süren bir filmdi.

Forum'da gösterilen "Al Juma Al akheira" isimli Ürdün / Arap Emirlikleri ortak yapımı film; forum expanded'de gösterilen bir dizi kısa film ve Berlinale Shorts bölümünde bir dizi kısa film de aynı konuyu işleyen filmlerdi.

Berlinale Special bölümünde gösterilen " Althawra..Khaber" isimli Bassam Mortada dokümentasyonu, basının ve modern medyanın Mısır devriminde oynadığı rolü gösteriyor ve sorguluyordu.

Bir bütün olarak ele alındığında bu yılki Berlinale filmleri geçen yıla göre çok daha fazla toplumsal sorunlarla ilgilenen siyasi nitelikli filmlerdi. Dünyada esen değişiklik rüzgârları Berlinale'yi de etkilemişti kısaca.

YARIŞMA Bölümü Filmleri ...

Hoşça Kalın Kraliçem ...

| Les adieux à la Reine
Farewell My Queen Fransa / İspanya 2011, 100 dak.
Yönetmen: Benoît Jacquot
Oyuncular: Léa Seydoux, Diane Kruger, Virginie Ledoyen, Xavier Beauvois, Noemie Lvovsky vd.

Versay 14 Temmuz 1789. Bastille'in basılıp, tutsakların kurtarıldığı gün. Dünya tarihine "Büyük Fransız Devrimi" nin başlangıç tarihi olarak geçen, tarihin akışını değiştiren büyük gün. Versay'da hayat sanki hiç bir şey olmamış gibi sürüyor. Bastille baskını Versay'a o kadar uzak ki, sanki bir başka memleketten dedikodular biçiminde yansıyor başlangıçta baskın.

Kraliçe Marie Antoinette' in (Diane Kruger) oku-

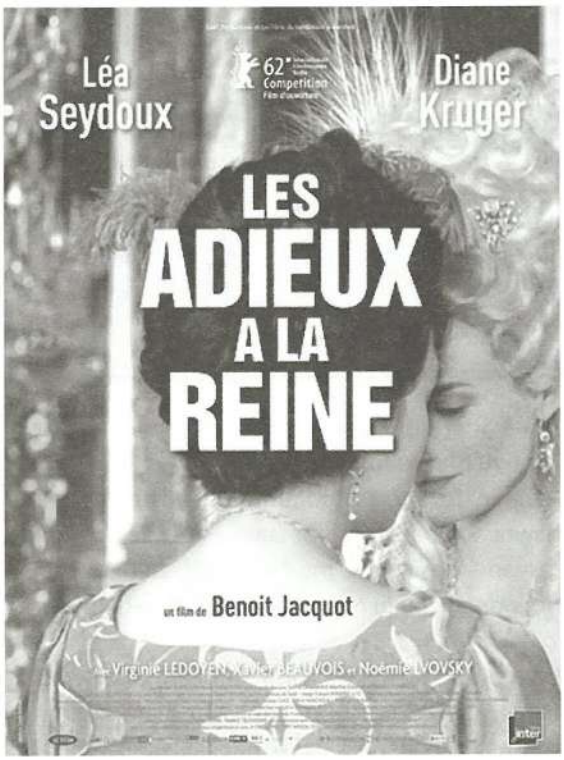

yucusu hizmetçi Sidonie Laborde (Léa Seydoux) anlatıyor öyküyü. 14 Temmuz -18 Temmuz arasındaki dört gün içinde, hayran olduğu ve kendisini sevdiğini düşündüğü efendisi ile birlikte onun hayatı da altüst oluyor.

Marie Antoinette Laborde'e çok özel bir görev veriyor: Sevgilisinin elbiselerini giyerek onun sağ salim İsviçre'ye kaçmasını sağlamak. Kraliçenin bu çok tehlikeli isteği, ona aşık olan Sidonie için hem bir onur, hem de hayal kırıklığıdır.

Bir zamanlar Marie Antoinette'in okuyucusu olan, devrim ertesinde ise "artık hiç" olduğunu söyleyen bir hizmetçi ağzından dünyayı değiştiren dört günün öyküsü.

İyi oynanmış, yıkılmaz görülen iktidarların nasıl yıkıldığını, geriye hiçler kaldığını gösteren bir kostüm / tarih filmi.

Berlinale'nin açılış filmi olarak zayıf.

BUGÜN

| Aujourd'hui
Tey Fransa / Senegal 2011, 86 dak.
Yönetmen: Alain Gomis
Oyuncular: Saül Williams, Aïssa Maïga, Djolof M'bengue vd.

İnsan yaşadığı günün hayatının son günü olduğunu bilse, o insan, dostları, anne babası, eşi, ağabeyi, kardeşleri arkadasları ne yapar?

Senegal'de "ruhlar dünyasına göçüşün" önceden bilindiğini var sayan bir gelenek var. Film bu geleneğe atıfla, ömrünün son günü yataktan kalkan bir adamın – Saçe'nin - o son gününün öyküsünü anlatıyor.

Herkes için gelmesi kaçınılmaz olan ölümün, bugün geleceğini bilsek, onu nasıl karşılarız. Sevdiklerimizle nasıl vedalaşırız.

Gomis dingin resimlerle en başta, anne baba, yakın akrabalarla vedalaşmayı, sonra yaşanan mahalle halkından çoşku ile adeta bir şölen havasında ayrılığı gösteriyor. Bütün mahalleli "ölü"yü mahalle sınırına kadar şarkılarla, danslarla, hediyelerle götürüyor.

Sonra ilk sevgiliyi ziyaret; en yakın arkadaşlarla ayrılık. Ardından ölü yıkayıcı ve ölüm / hayat filozofu amcayı ziyaret.

Sonra ev, evde terkedilecek olan eşin kızgınlığı.

Son sahnelerde yaşamın onsuz da devam edeceğinin düşlenmesi.

Babasız büyüyen,ve kendi hayatlarını yaşamaya başlayan kız ve oğlan.

Aslında insanın öleceği günü bilmesi, sağlıklı yaşarken, sevdiklerinden bilinçli olarak ayrılarak ölmesi hiç kötü olmazdı.

Film ölümü,hayatın ayrılmaz bir parçası olarak gören ve gösteren, ölümden korkmayan bir kültürü tanıtıyor bize.

Bu arada Dakar'daki hayattan da belgesel sahneler görüyoruz.

İlginç bir film. Daha kısa daha iyi olabilirdi.

Yalnızca benim için

| A moi seule
Coming Home
Fransa 2011, 91 dak.
Yönetmen ve senaryo: Frédéric Videau
Oyuncular: Agathe Bonitzer, Reda Kateb, Hélène Fillières, Noémie Lvovsky vd

„Yalnızca benim için": Filmin Fransızca orijinal adının çevirisi böyle. Yapımcılar İngilizceye nedense „Eve dönüş" biçiminde çevirmişler. Gerçekte eve

dönüş filmi filan değil. Orijinal ismi filmin içeriğine çok daha uygun.

8-9 yaşlarında bir kız çocuğunu kaçırıp, evinin altında döşenmiş bir mahzene hapseden bir adamın, bu adamla genç kadınlığa yürüyen kızın öyküsü anlatılan.

Sonunda 18'inden kısa süre önce kız kaçıyor. Psikolojik tedavi görmeye başlıyor. Aslında olay, kızın kaçmasından çok, adamın kendisine aşık olmayacağını anladığı kızın kaçmasına göz yummasıdır. Sonrası genç adamın intiharıdır.

Frederic Videau Avrupa'da son dönemde epey örneği görülen sapık bir ilişkinin öyküsünü şiddet sahnelerine ihtiyaç duymadan anlatmayı başarıyor.

Hem genç adam, hem de genç kız / kadını oynayanlar gayet başarılı.

Sezar Ölmelidir

| Cesare deve morire
Caesar Must Die

İtalya 2011, 76 dak.
Yönetmen ve senaryo: Paolo & Vittorio Taviani
Oyuncular: AFabio Cavalli, Cosimo Rega, Salvatore Striano, Giovanni Arcuri, Antonio Frasca vd.

Bir tiyatro sahnesi. Shakespeare'in Julius Sezar oyununun son sahnesi. Perde iniyor. Salon alkıştan yıkılıyor. Oyuncular alkışları alkışlarla ve çoşkuyla karşılıyor. Sonra salon boşalıyor. Sahneye „haydi baylar çabuk olun" sesleri ile adli polisler doluyor. Oyuncuların birer birer hücrelerine kilitlendiklerini görüyoruz.

Sonra renkli film, siyah beyaza dönüşüyor. Taviani kardeşler, İtalyan tiyatro yönetmeni Fabio Cavalli'nin „Yüksek Güvenlikli Rebibbia Cezaevi"nde en az 10 yıl ceza yemiş, ağır cezalık mahkumlarla gerçekleştirdiği bir Julius Sezar oyununun provalarını 6 ay boyunca izliyorlar. Ortaya çıkan yarı belgesel / yarı kurgu film, sinema tarihindeki en ilginç Julius Sezar adaptasyonlarından biri.

Şimdi ikisi de 80'in üzerinde olan Taviani kardeşler bence 2012 Berlinale'sinin en orijinal, en genç, en yenilikçi filmlerinden birini yapmışlar. Sezar ölmelidir film dili açısından olduğu gibi, ağır ceza mahkumlarının da sanatla yüz yüze geldiklerinde nasıl değiştiklerini, insani özlerinin nasıl açığa çıktığını gösteren tavrı ile de cesur bir film.

Mahkum oyunculardan biri filmin son sahnesinde "Sanatın ne olduğunu kavradığımdan beri, bu hücre benim için gerçek zindan haline geldi" sözleriyle sanat / özgürlük ilişkisi bağlamında söylenebilecek en veciz şeyi ifade ediyor.

Sezar ölmelidir, bu Berlinale'nin kuşkusuz en ilginç filmlerinden biri; usta işi bir film.

Taviani kardeşler, aslında çok uzatılabilme potansiyeline sahip filmi 76 dakikaya sığdırarak, daha azın bir çok halde daha iyi olduğuna da mükemmel bir örnek sunuyorlar.

Ellerine, emeklerine sağlık.

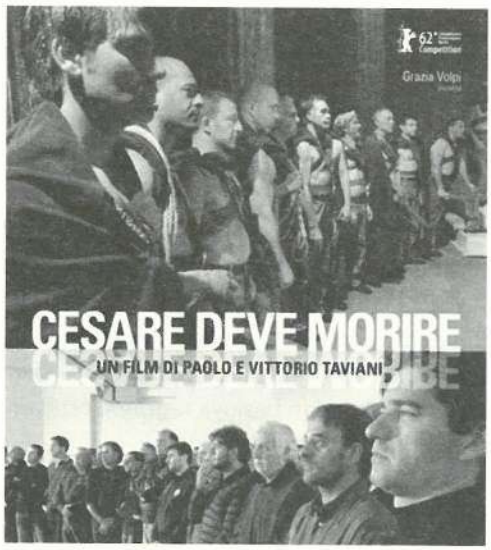

Barbara

| Barbara

Almanya 2012, 105 dak.
Yönetmen ve senaryo: Christian Petzold
Oyuncular: Nina Hoss, Ronald Zehrfeld, Rainer Bock, Christiana Hecke vd.

Alman medyasının bu yılki Berlinale yarışma favorisi idi Barbara. C. Petzold, bilinen klasik oyunculuğa ve diyaloğa dayanan anlatımıyla, Doğu Alman rejimi ile bağını koparmış, Batı Almanya'ya göç için müracaat etmiş, red edilmiş ve Batı Almanya'daki sevgilisine kavuşmak için kaçma planları içinde olan genç bir kadın doktorun, Barbara Wolf'un (Nina Hoss) öyküsünü anlatıyor.

Dönem 1980'li yılların başı. Yani Alman DC'nin "beklenmedik" çöküşüne on yıl var. Sistem, batıya göçmek isteyenlere, hele bunlar "işçi köylü devleti"nin imkanları ile eğitilmiş insanlar ise, düşmanca yaklaşıyor. Onları kontrol altına alıyor. Taşraya sürüyor. Sürekli izliyor. Tecrit ediyor. Cezalandırıyor. Barbara da Berlin'in en ünlü hastanesinden kuzeydoğuda bir taşra hastanesine tayin ediliyor. Burada herkese kuşkuyla yaklaşıyor. Herkes onu izleme görevine sahip devlet ajanı olabilir.

Barbara, kendini kaçışa hazırlarken, bir iki hasta üzerinden insanlara yardım ederken ve gayet sevecen bir yönetici doktor arkadaşına aşık olurken buluyor.

Bir seçim yapmak zorundadır. Yapıyor.

Barbara bence medyada yapılan onca övgü ve jüri üzerinde kurulan baskıya rağmen, ortalama bir Alman filmi.

Yalnızca eski Demokratik Alman Cumhuriyeti'ndeki rejimin sosyalizm adına uyguladığının sosyalizmle ilgisinin olmadığını gösteren yanı ile ilginç. Fakat onun DAC eleştirisi, gerçekte egemen antikomünizm açısından yönelen bir eleştiri.

Belki onun bunca övülüp favori gösterilmesinin nedeni de bu idi.

Diktat

| Dictado
Childish Games

İspanya 2011, 95 dak.
Yönetmen ve senaryo: Antonio Chavarrías
Oyuncular: Juan Diego Botto,Bárbara Lennie Mágica Pérez vd.

Genç ve güzel bir öğretmen çift. Aynı okulda çalışıyorlar. Günün birinde erkeğin çocukluk arkadaşı olan ve psikolojik zorlukları olan bir yazar okula gelir. Bir şeyler konuşurlar. Öğretmen akşam eşine kendini ziyaret edenin annesi ile kendi babasının bir zamanlar evlenme hazırlıkları içinde olduklarını ve fakat trajik bir olay sonucu bu evliliğin olmadığını, şimdi yazarın küçük bir kızı ile yalnız yaşadığını; psikolojik zorluklarından söz edip yardım istediğini, kendisine bir şey olursa kızına sahip çıkmasını istediğini anlatır.

Bir başka gün söz konusu yazarın intihar ettiğini haberler üzerinden öğrenirler ve yazarın kızını yanlarına alırlar.

Bundan sonra film bilinen korku / gerilim filmleri kalıpları içinde gelişir.

Kimi güzel doğal mekan çekimleri dışında hiç bir özelliği olmayan, ortalamanın da altında bir film.

Metéora

| Meteora

Almanya / Yunanistan 2012, 82 dak.
Yönetmen: Spiros Stathoulopoulos
Senaryo: A. Pagidas, S. Stathoulopoulos
Oyuncular: Theo Alexander, Tamila Koulieva vd.

Tanrı sevgisi karşısında duran bireysel, insani cinsel sevgi. Hangisi üstün? Tanrı adına insanca cinsel sevgiden uzaklaşmak, kendine eziyet etmek, hak mıdır?

Meteora, Yunanistan'ın en ünlü dinsel mekanlarından biri, sarp dağların tepesinde kurulu bir Rum Ortodoks manastır. Burada iki ayrı manastırda kendilerini tanrıya adadıklarını söyleyen kadın rahibeler / erkek rahipler yaşıyorlar. Spiros Stathoulopoulos kamerasını birbirini seven, cinsel olarak arzu eden bir genç Yunan rahibe ile genç bir Rus rahibe odaklıyor.Dinsel Ortodoksi ile ile birbirini arzu eden iki insanin duygularının çatışması resimleniyor Meteora'da.

Günah korkusu ile cehennem ateşi korkusu ile İsa sevgisi, tanrı sevgisi ile bu genç insanların cinselliklerini nasıl bastırmaya çalıştıklarını görüyoruz. Fakat olmuyor, bastırılmıyor.

Ayna ile tutulan güneş ışığı cinselliğe, günaha çağrıyor genç insanları. Pencere deliğinin kara çarşafla örtülmesi ile bastırılamıyor bu çağrı. Sonunda insani cinsellik, tanrısal aşk yalanına galebe çalıyor.

Spiros Stathoulopoulos ilginç bir konuyu, ilginç bir yöntemle, bir doğa harikasının, Meteora Manastırının görselliğini ustaca kullanarak anlatıyor.

Öykü bir yandan canlı sinema resimleri ile anlatılırken, diğer yandan İkona tekniğini kullanan animasyon resimleri ile ikinci kez anlatılıyor.

Kilise müziği ve doğanın müziği ve manastırın sesleri ve sessizliği ile resimler mükemmel bir biçimde birleşiyor.

Meteora konusu ve anlatımı ile ortalamanın biraz üstünde bir film. Aslında burada da animasyon tekniği ile ikinci kez anlatımda biraz tasarruflu davranılsa, çok daha iyi olabilirdi. Bu haliyle de Ortodoksinin aslında insana yabancı, insani cinsellik düşmanı tavrını sorgulayan yararlı bir film.

Filmin son sahnelerinde gençleri Meteora'dan aşağıya inerken (mi?) görüyoruz?

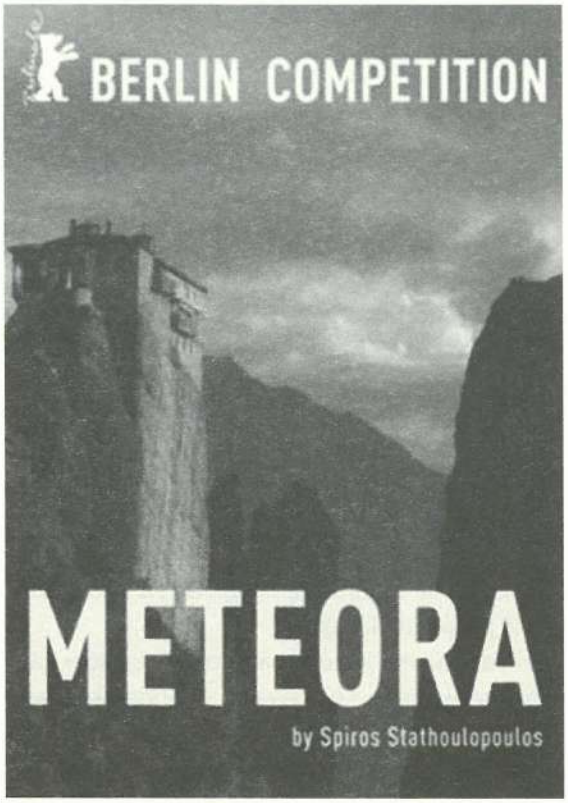

Kaçırma

| Captive

Fransa / Filipinler / Almanya / İngiltere 2011, 120 dak.
Yönetmen ve senaryo: Brillante Mendoza
Oyuncular: Isabelle Huppert, Katherine Mulville Marc Zanetta, Maria Isabel Lopez, Rustica Carpio vd

Filipinlerden Briallente Mendoza'dan bir rehin alma filmi.

Gerçek bir kaçırma olayından yola çıkılarak anlatılan öykü, Filipinlerin güney adalarında güçlü olan İslamcı gerilla hareketlerinden, Abu Sayaf adlı örgütün 2001'deki bir eylemi. Bu eylemde bir tatil köyü basılarak 12 yabancı kişi kaçarılıyor. Eylemin hedefi aslında Dünya Bankası yöneticileri. Fakat baskın yapıldığında onlar söz konusu tatil köyünden çoktan ayrılmıştır. Yanlış planlayan gerilla umduğunu değil, bulduğunu kaçırır usülü, tatil köyünde o anda olan 12 kişi rehin alınıyor. Bunlar içinde sivil toplum kuruluşu üyeleri, Hıristiyan misyonerler, şirket yöneticileri vs. var. Kaotik kaçırma eyleminden sonra önce denizde, sonra ormanlar ve dağlarda geçen,

rehinelerin bir bölümü açısından bir yılı aşkın süren kaotik bir yolculuk başlıyor.

Bu yolculuk bir yandan vahşi doğayla, diğer yandan sürekli olarak Abu Sayaf'ın peşinde olan ordu ve milis güçlerinin silahlı saldırıları ile çatışma içinde geçen, her an ölümle bitebilecek, bir dizi gerilla ve rehine için de ölümle biten bir yolculuk.

Kaçıranlar ile kaçırılanlar arasında yaşamı sürdürme konusunda bir ortaklık sağlanan bir yolculuk bu. Bu yolculukta yer yer kaçırılanların kendi aralarında, yer yer kaçıranlar ile kaçırılanlar arasında insani dayanışmacı duyguların geliştiğini de görüyoruz. Kaçarken gidilen köylerde, köylülerden gelen dayanışma da var. Bunun yanında ormanların el değmemiş vahşi güzelliği, savaşa rağmen yer yer ortaya çıkıyor. Kuşkusuz bu savaş olmasa insanlar için bu yolculuk güzelliklere yolculuk da olabilir. Mendoza filminde bunu da görüyoruz.

Captiv gerçekçi, neredeyse belgesel gerçekçiliğinde bir film. Hiç bir şey idealize edilmiyor, olduğundan iyi veya kötü gösterilmiyor. Örneğin gerilla şefleri gözlerine kestirdikleri genç kadınları "İslami evliliğe" "ikna ediyor". Irza geçmenin resmileştirilmiş, İslamileştirilmiş hali bu.

Film Filipinler konusunda merak uyandırdığı ölçüde yararlı bir film.

Oyuncular iyi... Anlatılan - gerçeklerden yola çıkan - öykü, bugünün dünya gerçekliğinin bir parçası.

Gerillalar canavar olarak da, melek olarak da gösterilmiyor..

Mekanı, konusu, film dili ile ortalamanın biraz üzerinde bir film.

Yukarıdaki Çocuk

| L'enfant d'en haut
Sister

İsviçre / Fransa 2012, 97 dak.
Yönetmen: Ursula Meier
Oyuncular: Léa Seydoux, Kacey Mottet Klein, Martin Compston, Gillian Anderson vd.

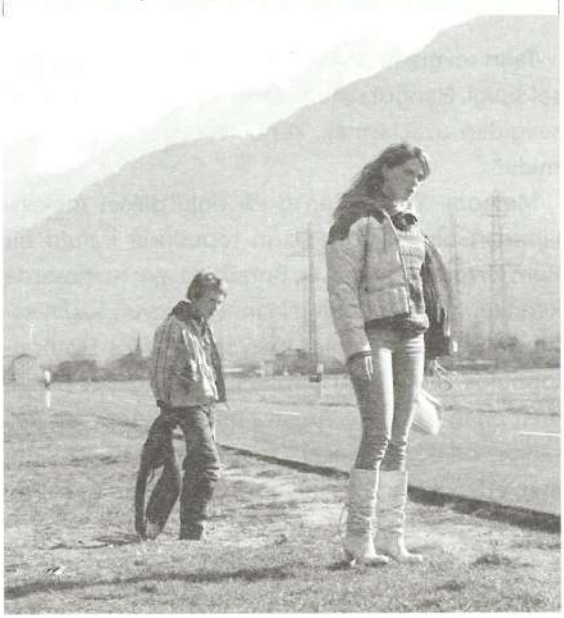

Simon. 12 yaşında. Dünyanın en zengin ülkelerinden birinde, İsvicçe'de yaşıyor. Onu filmin başında, „yukarıda", kayak merkezinde „iş başında" iken, hırsızlık yapıp, çaldığı kayakları ve kayak malzemelerini önceden hazırlanmış zulalara yerleştirirken görüyoruz.

Louise 25 yaşlarında. Filmin başında onun Simon'un kız kardeşi olduğu bilgisini ediniyoruz. Gününü yaşayan, düzenli bir işi olmayan, sürekli sevgili değiştiren, onlara kardeşinin geçici olarak yanında kaldığını anlatan bağımsız - bağlantısız bir genç kadın.

Esas geçim kaynakları Simon'un oldukça profesyonelce yaptığı küçük hırsızlıklar.

Simon çaldıklarını satarak geçiniyor. "Kız kardeşi"ne de sonuçta o bakıyor.

Sonra, Louise ile en son erkek arkadaşı arasındaki ilişkinin ciddiye bindiği bir ortamda, Simon , "kız kardeşi" nin gerçekte annesi olduğunu, kendisinin Louise'nin oğlu olduğunu açıklıyor. Olası uzun süreli birliktelik, bu açıklama ile engelleniyor. Ana oğul "kardeşler" bilinen hayatlarına dönüyorlar.

Bu hayat anneliğini yaşamamış genç bir annenin maddi ve manevi yoksulluk dolu hayatı.

Bu hayat çocukluğunu yaşamamış, aslında doğması istenmeyen bir oğulun anne sevgisiz duygu yoksulu, annesinin koynunda yatabilmek için peşin ödeme yapan bir oğulun hayatı.

Biri diğerini ararken yukarıya hareket eden bir teleferik kabini içinde, diğerini aşağıya inen teleferikte tesadüfen gören bir ilişki.

Yoksulluğun yalnızca maddi yoksulluk olmadığını görüyoruz filmde.

Geçerken kayak turizminin mevsimlik emekçilerinin nasıl, hangi koşullar altında yaşadıklarını görüyoruz.

Geçerken İsviçre'nin güzel doğasını görüyoruz.

Ortalama yarışma filmleri içinde, ortalamanın biraz üzerine çıkan bir film "Yukarıdaki çocuk".

Jayne Mansfields'in otomobili

| Jayne Mansfield's Car

Rusya / ABD 2011, 122 dak
Yönetmen: Billy Bob Thornton
Oyuncular: Billy Bob Thornton, Robert Duvall, John Hurt, Kevin Bacon, Robert Patrick vd.

1969 Alabama / ABD. Tipik, kuzeylilerden hâlâ "Yankee" olarak söz eden, ırkçılık ve gericilik konusunda hâlâ eskiden kopmayan bir güney kenti. Bozulmamış, "eski" dünya. Hepsi gülen, görünürde mutlu beyaz insanlar. "Rüzgar gibi geçti" kulisleri gibi malikanelerde yaşayan, siyah bahçıvan, çocuk bakıcısı, hizmetçilere sahip büyük aileler.

Bir berber dükkanı, iç mekan. Aralarında laflayan, tabii laflarken ırkçılık konusunda birbirleri ile yarışan orta yaşın üzerinde "eski"adamlar.

Dışarıda bir avuç insan savaşa karşı yürüyüş yapıyor. Berber dükkanının bozulmamış dünyasının içine haber "hey Jim, hippi oğlun tutaklandı" sözleriyle düşüyor. Jim Caldwell (Robert Duvall) tam bir Güneyli aile babasıdır. Çıkar 40 yaşlarındaki elleri kelepçeli oğlunu döver. Üç oğlundan ikisi onun için kayıptır. Biri onun istediği gibidir.

Eşi yıllarca önce onu terk etmiş bir İngilizle evlenmiş, İngiltere'ye yerleşmiştir.

Akşam aile yemekte iken İngiltere'den gelen bir telefonla, eski eşinin öldüğü ve Alabama'da gömülmek istediği, vasiyeti üzerine cenazesinin İngiltere'deki ailesi tarafından ABD'ye getirileceğini öğreniriz. Sonuçta cenaze ile birlikte Jim Caldwell'in eski eşinin yeni eşi, ondan olan oğlu ve onun kızı Alabama'ya gelirler.

İki aile zoraki olarak yan yana gelir. Birkaç gün aynı evde yaşarlar.

Bu arada İngilizler /Amerikalılar arasındaki kültürel farklar, karşılıklı ön yargılar, kuşaklar arasındaki farklar ve fakat sonuçta benzerlikler de çıkar ortaya.

Akıl ve espri dolu bir senaryo.

Bir Rus yapımcısının yapımını üzerlendiği ilk İngilizce film Jayne Mansfield'in otomobili. (Bu arada film ismini, gerçekten Jayne Mansfield'in otomobilinden alıyor. Akıllı bir girişimci Jayne Mansfield'in bir kaza ile öldüğü otomobil hurdasını satın alarak, onu sergiliyor. Alabama'daki o dönemde İngiliz misafirlerin götürülebileceği tek kültürel etkinlik olarak Jim Caldwell'in aklına bu geliyor. Öneriye İngiliz misafirin yorumu "Ne sapıklık" biçiminde oluyor.)

Senaryo Billy Bob Thornton'un. Onun ilk yönetmenlik deneyimi. Aynı zamanda oynuyor da.

Ortalama filmler içinde, keyifle seyredilebilir, zararsız , fakat önemli de olmayan bir film.

Geride Kalan

| Was bleibt
Home For The Weekend

Almanya 2012, 84 dak.
Yönetmen: Hans-Christian Schmid
Oyuncular: Lars Eidinger, Corinna Harfouch, Sebastian Zimmler, Ernst Stötzner, Picco von Groote vd.

Marko. 30-40 yaşları arasında ünlü bir yazar. Berlin'de yaşıyor. Evli. Bir çocuğu var: Zowie. Eşinden ayrı yaşıyor. Kendi deyimi ile " Hafta sonu eğlence babası" perspektifinden rahatsız.

Günter. 60 yaşlarında. Marko'nun babası. Gitte (Corinna Harfouch) ile evli. Yayınevi sahibi.

Gitte Marko ve Jakobun annesi. Otuz yıldır depresiv- mani depresiv teşhisi ile tedavi altında. Sürekli aldığı haplarla"normal" yaşıyor.

Jakob Marko'nun ondan bir kaç yaş küçük erkek kardeşi. Diş doktoru. Anne ve babasının lüks evlerinin olduğu Frankfurt yakınındaki küçük bir kasabada açtığı muyenehaneyi yaşatmaya çalışıyor. Fakat sürekli açık veriyor.

Ella Jakob'un eşi. Aslında sürekli olarak o küçük kasabadan çıkma yönünde ikna etmeye çalışıyor Jakob'u. Fakat Jakob özellikle annesine karşı duyduğu sevgi ve sorumluluk duygusu nedeniyle orada kalmak istiyor.

Bir hafta sonu tatilinde aile yanyana geliyor. İki yeni haber vardır:

Baba yayınevini satmıştır. Yeni bir hayata başlama kararı almıştır. Artık emekliliğini yaşayacak, yazmak istediği kitabı yazacaktır.

Günter'in bu açıklamasını Gitte'nin açıklaması izler . Gitte iki aydır hapları bırakmıştır. Bundan böyle hapsız yaşamaya karar vermiştir.

Bu açıklama bir anda bütün dengeleri altüst eder.

Günter'in planları bozulmuştur. Uzun süredir planlamış olduğu Ürdün seyahatini bu durumda nasıl yapabilir?

Jakob annesinin önceki hapsız yaşama deneyimlerinin nasıl sonuçlandığını doğrudan yaşamıştır. Aynı şeyleri bir kez daha yaşamak istememektedir. Kesin karşıdır.

Marko. Uzakta olmanın da verdiği rahatlıkla " bir kere deneyelim" havasındadır.

Sonuçta Gitte Pazar sabahı kimseye haber vermeden sessiz sedasız terk eder evi. Öncesinde Günter'in komşu kadınla bir ilişki başladığını açıklaması vardır.

Bütün aile Gitte'yi aramaya başlar. Polis te aramaya katılır. Gitte bulunamaz.

Bir yıl sonrasında, son iki yıldır komşu kadınla ilişki geliştirmişşolan Günter'i ziyaret eden Marko, eşi ve Zowie' yi görürüz. Internet uzerinden bu arada İsveç'e yerleşmiş, babasının yüzünü görmek istemediği için orada olmayan Jakob'u ve geri planda eşini görürüz... Gitte kaybolmuştur. Resmen ölü ilan edilmesi için Marko ve Jakob'un da imzaları gereklidir. Marko belgeyi imzalar.

Geride kalan, zenginlik içinde yoksulluk filmi. Görünürde mutlu olmak için her şeyin olduğu bir ortamda mutlu insan yok. Tipik bir Orta / Kuzey Avrupa orta sınıf filmi.

Sakin, klasik anlatılan bir öykü. Her zamanki gibi.

Tabu

| Tabu

Portekiz / Almanya / Brezilya / Fransaz 2012, 119 dak
Yönetmen: Miguel Gomes
Oyuncular: Teresa Madruga
Laura Soveral, Ana Moreira, Carloto Cotta vd.

Tabu 20 yüzyıl sessiz film dönemlerinin sömürge filmleri gibi başlıyor. Girişte tarihte kendisine büyük kahramanlıklar atfedilen Portekizli bir kaşifin, aslında ölen sevgilisini unutmak için Afrika'yı keşfe çıktığını ve sonunda bilerek ölüme yürüdüğünü anlatan bir kısa film ertesinde, iki bölümlük film başlıyor.

Birinci bölüm: "Kaybolan cennet" başlığını taşı-

yor. Günümüz Lizbon'unda iki kapı komşusu. İnsan hakları mücadelesinde iyice angaje olmuş ve herkese yardımcı olmaya çalışan orta yaşlı bir kadın: Pilar. Onun daha çok geçmişte yaşayan, kötü ruhlar vs. den söz eden, rüyasına göre işler yapan, ondan daha yaşlı kapı komşusu Aurora ve bakıcısı Kap Verde'li Santa. Aurora'nun Amerika'da yerleşik olan ve yılda bir annesini 15 dakikalığına göremeye gelen ve filmde sonradan yalnızca doğduğu dönemden tanıdığımız bir kızı var. Santa bu kızın direktiflerine uygun olarak bakıyor Aurora'ya. Bir gün hastalanarak hastaneye yatan Aurora, fazla çekmeden ölüyor. Ardında Pilara bir not bırakıyor. Bir isim ve adres.

Filmin "Cennet" başlıklı ikinci bölümü, Pilar'ın verilen adreste bulduğu Ventura isimli adamın, eski sevgilisi Aurora üzerine anlattıklarından oluşuyor. Bu bölümde Aurora ile bir maceracı olan Ventura'nın imkansız büyük aşkı ve işlenen üstü örtülen bir cinayet öyküsünü, adamın anlatımlarından ve okuduğu mektuplardan öğreniyoruz. Bu bölümde Afrika'da Aurora'nın çiftliği ve komşu çiftlikte geçen olayları da görüyoruz. Fakat oyuncuların neler konuştuğunu duymuyoruz. Yalnızca anlatılanlardan olup biteni anlıyoruz. Bölümde yalnızca şarkılar sesli. Gerisi aslında sessiz film. Filmin bütünü siyah beyaz.

İlginç bir anlatımı olan, ilginç, sinema tarihine sürekli atıflarda bulunan bir film Tabu.

2012 Berlinale'sinin yarışma bölümünün az sayıdaki ilginç filmlerinden birisi. Ve burada da ama ilginçlik geriye dönük, eski anlatım tarzlarına sahip çıkma biçiminde bir ilginçlik. Yenilik eskiye dönüş, onu anımsama, anımsatma biçiminde bir yenilik. Sessiz film dönemine geri dönen Artist'in bu yılın en başarılı filmlerinden biri olması ile birlikte ele alındığında, bunun yeni bir akımın – modanın - ilk işaretleri olduğu söylenebilir.

Hayvanat Bahçesinden kartpostallar

| Kebun binatang
Postcards From The Zoo

Endonezya / Almanya / Hongkong / Çin HC 2012, 95 dak.
Yönetmen: Edwin
Oyuncular: Ladya Cheryl, Nicolas Saputra vd

Hayvanat bahçesinden kartpostallar, hemen tümü Endonezya'da Cakarta hayvanat bahçesinde geçen bir film. Hayvanat bahçesinde babasını arayan şirin bir kız çocuğunun resimleri ile başlıyor film. Ve herhalde hayvanat bahçesinde kaderine terk edilmiş o küçük çocuk hayvanat bahçesinde, o bahçenin bütün hayvanları ile içiçe büyüyüp bir genç kız oluyor. Onun gözünden aslında şiirsel, masalımsı , sihir dolu bir mekan olan hayvanat bahçesini, onun hayvan ve insan sakinlerini izliyoruz.

Sonra o kız, onun beyaz atlı prensi olan bir sihirbaz - kovboyla hayvanat bahçesi dışına çıkıyor. Bir seks masajı salonunda, aynı hayvanat bahçesindeki saflığı ile çalışıyor. Bu arada onun yardımı ile yaptığı bir sihirle kaybolan beyaz atlı prensini aramaya devam ediyor. Filmin son sahnelerinde onu hayvanat bahçesinin arabası ile Cakarta sokaklarında dolaşırken görüyoruz. Hep yapmak istediği ve fakat bir türlü beceremedigi bir şeyi yaptığı bir sahne ile kapanıyor film: Dünyanın en kırılgan ve güçlü hayvanı olan zürafanın ayakları arasına girerek onun karnını okşamak.

Bir arayış filmi hayvanat bahçesinden kartpostallar. En yakın dostları hayvanlar olan bir genç kızın kimliğini, benliğini arayışının filmi.

Ortalama bir festivalde ilginçlerden biri.

Beyaz Geyik Ovası

| Bai lu yuan
White Deer Plain

Çin HC, 2011, 176 dak.
Yönetmen: Wang Quan'an
Oyuncular: Zhang Fengyi, Zhang Yuqi, Wu Gang vd.

Çin Tarihi:1911-1938.

Wang Qanan, Bir Çin köyünde üç ailenin aynı yaşlardaki üç oğlunun öyküsü üzerinden, 1911-1938 arasında Çin Tarihini anlatıyor. Ailelerin biri toprak ağalığı ile dinsel otoriteyi birleştiren bir aile; ikincisi bürokrat yönetici orta sınıf; üçüncüsü ise yoksul köylü maraba ailesi. Bu yapısı ile Qanan'ın filmi Bertolucci'nin 1900'ünü andırıyor.

Film 1911 de imparatorluğun yıkılış, cumhuriyetin kuruluş dönemi ile başlıyor; ve 1938 de Japon işgalinin etkileri köyde kendini gösterene kadar olan dönemi kapsıyor.

Bürokrat yönetici orta sınıf ailesinin oğlu oldukça erken bir dönemde komünist oluyor, KP'de önemli görevler üzerleniyor.

Maraba ailesinin oğlu, bir toprak ağasının eşi ile büyük bir aşk yaşıyor; bu aşk yüzünden onun ve sevgilisinin başına gelmeyen kalmıyor.

Filmin bu aşk öyküsünün başlamasından itibaren anlatım perspektifi değişiyor. Aşkın kadın tarafının gözünden anlatılmaya başlanılıyor öykü. Çin tarihi imkansız bir aşkın ardında duran kadının geleneklere göreneklere başkaldırısının, bunun büyük pahasının özel tarihi ile içiçe anlatılan bir yanı ile emansipasyon filmi haline dönüşen bir film oluyor.

Qanan iyi sinemacı. Ayrıca Çin kültür geleneklerini de iyi bilen ve örneğin Çin operası tekniğini birbirini hızla izleyen devrim-karşı devrim olaylarını özetlerken ustaca kullanıyor. Kamera da mükemmel.

Sonunda 3 saati aşkın filmden çıkarken, filmin kısalığına üzülüyorsunuz.

Yalnızca Rüzgâr

| Csak a szél
Just The Wind

Macaristan/ Almanya / Fransa 2012, 98 dak.
Yönetmen: Bence Fliegauf
Oyuncular: Lajos Sárkány, Katalin Toldi, Gyöngyi Lendvai, György Toldi vd.

Bir rüzgâr hızıyla yayılıyor korkutucu haber: Bir Macar köyünde bir Roman ailesi katledilmiştir. Katiller kaçıp gitmişlerdir. Kimse güya katillerin kim olduğunu, neden öldürdüğünü vs. görmemiştir, duymamıştır, bilmemektedir! Acaba bu Romanların kendi içinde bir hesaplaşma, bir Mafya işi vs. olamaz mı? Hani şu Almanya'da bütün burjuva medyanın "Döner Cinayetleri" adını takıp, ırkçı cinayetlerin kurbanlarını, onların failleri haline getirdikleri cinayetlerde olduğu gibi.

Fliegauf cinayetin işlendiği köyün yakınındaki bir köyde ikamet eden bir başka Roman ailesinin gözünden, komşu köydeki ırkçı cinayetin etkilerini nasıl yaşadıklarını anlatıyor. Sıra şimdi bir bölümü Kanada'da yaşayan bu aileye gelmiştir. Çoğunluk toplumunun köylüleri tarafından dışlanan, hakarete uğrayan bir Roman ailesinin ırkçı bir saldırı sonucu ölümü beklediği son 24 saatin öyküsü "Yalnızca Rüzgâr".

Fliegauf kamerasını, bir cerrah neşteri gibi kullanarak büyük bir yaraya, 21. Yüzyıl Avrupa'sının ırkçı, insanlık düşmanı gelişmelerine çeviriyor. Görmek isteyene, anlamak isteyene insanlığa, zayıflarla dayanışmaya, ırkçılığa karşı isyana çağrı filmi Yalnızca Rüzgâr.

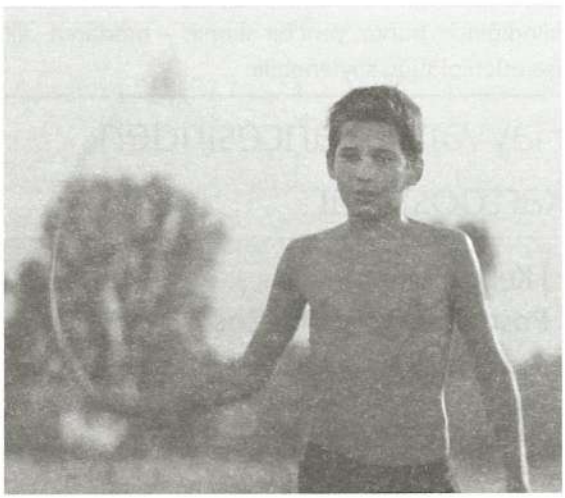

Merhamet

| Gnade
Mercy

Almanya / Norveç 2012, 132 dak.
Yönetmen: Matthias Glasner
Oyuncular: Jürgen Vogel, Birgit Minichmayr Henry Stange, Ane Dahl Torp, Maria Bock vd.

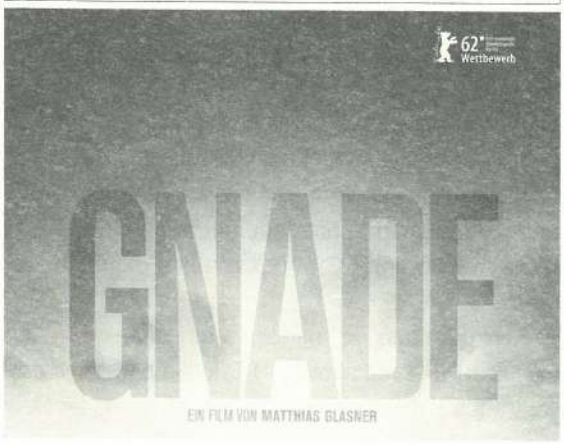

Mekan: Norveç'in en kuzey ucunda Kuzey Kutbuna yakın bir kasaba. 22 Kasım / 21 Ocak arası güneş görmeyen, sürekli gece yaşayan bir mekan.

Soğukluğu, güneşsizliği insan ilişkilerine de yansıyan bir yer.

Küçük bir oğulları olan bir Alman ailesi. Erkek bir gaz firmasında mühendis olarak çalışıyor. Kadın hastanenin ölümcül hastalar bölümünde hemşire. Kadın erkeğinin kariyerine engel olmamak için onun peşinden gitmiş bu insan için hiç de davetkâr olmayan mekanda. Bu işlerine ek "boş zaman eğlencesi" olarak bir kaç koyun besliyorlar. Görünürde mutlu bir aile. O mekanda ne kadar mutlu olunabilinirse.

Bir gün kadın işten eve dönerken bir şeye çarpıyor. Durmaksızın yoluna devam ediyor. Herhalde oralarda çokça olan geyik kazalarından biridir diye düşünüyorlar. Bir kaç gün sonra TV'dan bir genç insanın bir araba kazasında ezilip, bırakıldığı haberini öğreniyorlar. Hayatları alt üst oluyor. Bu arada kadının kazayı yaparken dalgın halinin nedenini de öğreniyoruz: Aldatılmak!

Suç gizlenilerek yaşanabilir mi? Ne yapacaklardır?

Film bu sorulara iki saatten fazla bir süre cevap arıyor. Gereksiz uzatmalar, coğrafyaya aşıklığın sonucu olsa gerek, uzun gereksiz mekan çekimleri. Tipik bir Orta / Kuzey Avrupa mutsuzluk filmi.

Bir Kraliyet Vakası

| EN KONGELİG AFFAİRE
A ROYAL AFFAİR

Danimarka / Çek Cumhuriyeti / İsveç / Almanya 2012, 137 dak.
Yönetmen: Nikolaj Arcel
Oyuncular: Mads Mikkelsen, Alicia Vikander, Trine Dyrholm, David Dencik, Mikkel Boe Følsgaard

Klasik bir tarihi – tarihi egemenlerin saraylarında kahramanların yaptığı, halkın en iyi halde egemenlerin hizmetçileri olarak, figüranlar olarak göründüğü - film.

Danimarka Krallığının belirli bir dönemi anlatılıyor. 1768'de iyilik dolu bir Dr., Johann Friedrich Struensee Danimarka Kralı VII. Christian'a onun bir yıllık Avrupa gezisi sırasında eşlik ediyor. Psikolojik sorunları olan kralın güvenini kazanan Dr. Onun özel doktoru olarak Saray'da çalışmaya başlıyor. Aydınlanmacı düşüncelerden etkilenen Dr. kendine aşık olan kraliçe ile birlikte kraliyette önemli reformları gerçekleştiriyor. Tabii bu reformlar statükocu soylu tabakanın direnişi ile karşılaşıyor. Sonuçta mahkeme önüne çıkarılıp, mahkum ediliyor. Burjuva idealist tarih anlayışının ürünü, olmasa da olur bir film.

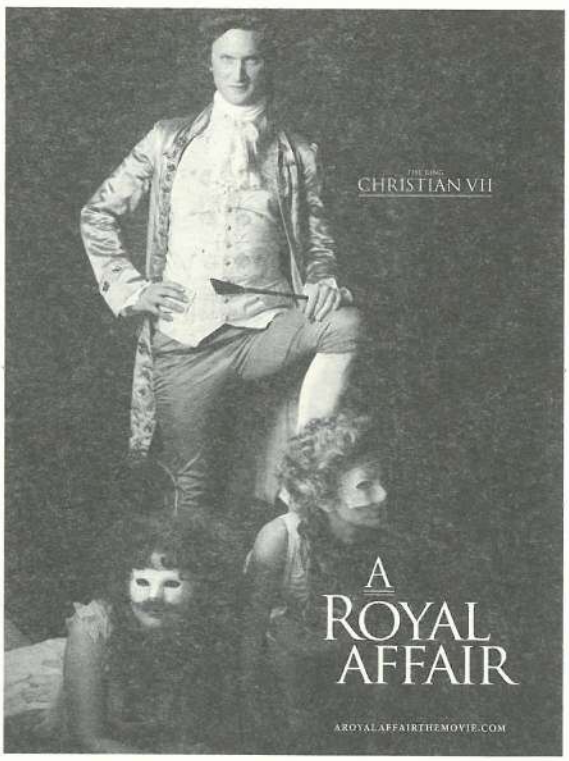

İsyancı

| Rebelle
War Witch

Kanada 2012, 90 dak.
Yönetmen: Kim Nguyen
Oyuncular: Rachel Mwanza, Alain Bastien, Serge Kanyinda, Ralph Prosper, Mizinga Mwinga vd.

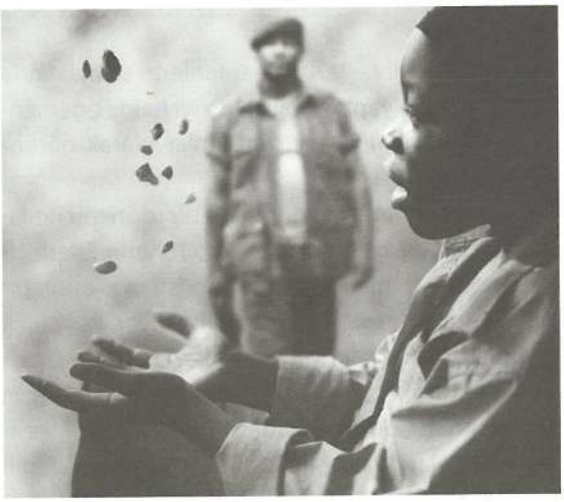

Afrika'daki savaşlarda çok yaygın olarak var olan "çocuk askerler" olgusu üzerine bir film Rebelle. Çocukların, en başta da kız çocukların savaşlarda neler çektiklerini, bir kız çocuğunun perspektifinden anlatan, savaştan sihirli bir aşk öyküsü ile çıkış arayan, bir yanı ile korku ve şiddet dolu gerçekliği gerçekçi resimlerle çizen, diğer yandan romantik masalımsı bir atmosferle çözüm arayan bir film.

YARIŞMA DIŞI FİLMLER

Aşırı gürültülü ve inanılmaz derecede yakın...

| Extremely Loud And Incredibly Close

ABD 2011, 129 dak.
Yönetmen: Stephen Daldry
Oyuncular: Thomas Horn, Tom Hanks, Sandra Bullock, Max von Sydow vd.

Stephen Daldry, Jonathan Safran Foer'in çok satan bir 11 Eylül romanını çok iyi oyuncularla ve tam bir Hollywood profesyonelliği ile sinemaya uyarlamış.

"Aşırı gürültülü ve inanılmaz derecede yakın", önce 9 yaşında ve fakat yaşından çok ileride bir erkek çocuk - Oskar Shell - (Thomas Horn) ile onun adeta taptığı arkadaşı / öğretmeni / babasının (Tom Hanks) arasındaki çok özel sevgi öyküsü.

"Aramaktan vaz geçme". Bu 11. Eylül'de ikiz Kulelerde babasını yitiren Oskar Shell'e babasının bıraktığı en önemli öğüt / mirastır. Bu öğüdü hayatının kırmızı çizgisi haline getiren Oskar, babasından geri kalan eşyalar içinde bulduğu bir anahtarın uyacağı kilidi, bu kilidin ardındaki gizi aramaya başlar. Anahtarın üzerinde yazılı Black ismi, bu aramada çıkış noktasıdır. Sistemli olarak New York'ta yaşayan 216 Black'in Oskar tarafından ziyaret edilmesinin filmi "Aşırı gürültülü ve inanılmaz derecede yakın." Oskar'ın aradığı aslında yitirdiği babasıdır. Bu arama sürecinde onun sonunda babasız da yaşayabileceğini, yaşamak zorunda olduğunu öğrenmesini izleriz.

"Aşırı gürültülü ve inanılmaz derecede yakın" bir yanı ile bir 11 Eylül filmidir. 11 Eylül'ün binlerce ailede yarattığı travmanın filmidir. O aynı zamanda bir New York güzellemesidir.

O bunun yanında, baba oğul ilişkisinin nasıl olmaması gerektiğinin de ve gecikmiş bir özeleştirinin de filmidir.

O aynı zamanda anne sevgisinin de filmidir.

"Aşırı gürültülü ve inanılmaz derecede yakın" kısaca iyi bir Hollywood filmi. Ne fazla ne eksik!

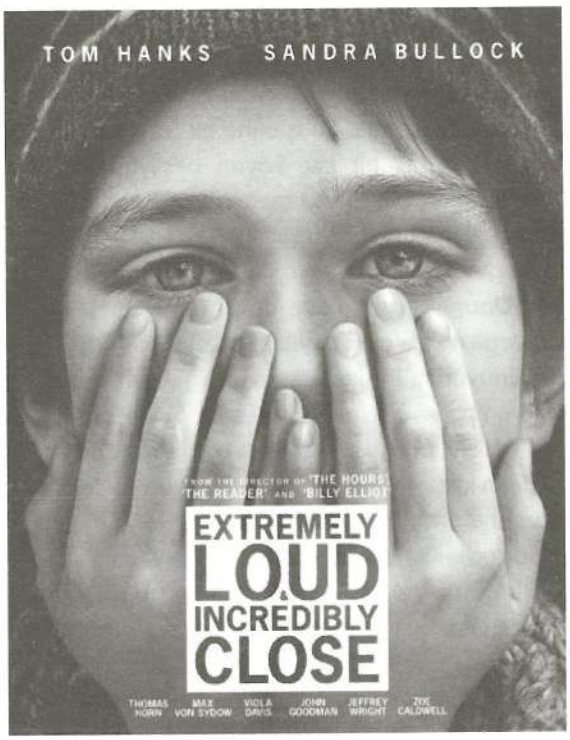

| Bel Ami

İngiltere / Fransa / İtalya 2012, 102 dak.
Yönetmen: Declan Donnellan, Nick Ormerod
Oyuncular: Robert Pattinson, Uma Thurman, Kristin Scott Thomas, Christina Ricci, Colm Meaney

Guy de Maupassants'ın kaleme alındığı 19. yüzyıl sonları açısından kuşkusuz toplumsal eleştiri dolu ünlü romanının bilmem kaçıncı film versiyonu.

Neden? Şimdiye kadar çekilmiş olanlara göre ne üstünlüğü, ne yeniliği var? Hiç! O halde neden bu film? Ve Berlinale'de yarışma dışı gösterilecek kadar önemli kılan ne onu? Anlamış değilim. elki genç kızların şimdiki moda sevgilisi Robert Pattinson kasa yapar hesabıyladır. Umarım tutmaz!

Savaşın Çiçekleri

| Jin líng Shi San Chai
The Flowers Of War

Çin Halk Cumhuriyeti 2011, 141 dak.
Yönetmen: Zhang Yimou
Oyuncular: Christian Bale, Ni Ni, Atsuro Watabe, Zhang Xinyi, Huang Tianyuan, Zhang Doudou vd.

Nanking 1937. Japonya'nın Çin'i işgali sırasında en kanlı çatışmaların yaşandığı, Japonların en kanlı katliamlarını gerçekleştirdiği şehir. 200 000 sivil Çinli şehrin Japonlar tarafından işgali sırasında hunharca katlediliyor.

Zahng Yimou, bir Hıristiyan misyon okulunda okuyan bir genç kızın perspektifinden üçlü bir kahramanlık öyküsü anlatıyor.

Önce bir Çin askerinin kahramanlık öyküsü. Kaçıp, çıplak canını kurtarma imkanını elinin tersi ile bir kenara itip, tek başına, "yalnız ve cesur" ve olağanüstü bir askeri deha ile yüzlerce Japona karşı direnen, yüzlerce Japonu havaya uçuran, sonunda vatan uğruna, genç kızları Japonların elinden kurtarma uğruna kahramanca ölen askerin öyküsü. Bu Çin patriyotizminin sinema dilinde ifadesidir.

Sonra ABD'li bir maceraperestin, başlangıçta kendini kurtarmaktan başka bir derdi olmayan, olayların gelişmesi içinde kendini misyoner okulundaki öğrenci kızların koruyucu meleği konumunda bulan John Miller'in (Christian Bale) kahramanlık öyküsü. Bu herhalde filmin ABD satışı için önemli olsa gerektir!

Sonra yine öğrenci kızların Japon askerleri tarafından kirletilmesini engellemek için kendilerini feda eden 13 (daha doğrusu 12; 13. üyü filmde kadın kılığına giren bir genç erkek rahip adayı oynuyor) Çinli orospunun kahramanlık öyküsü.

Bildiğiniz bütün klişelerle dolu bir Hollywood filmi; Çin'den gelmesi, rejisörünün geçmişte çok iyi filmler yapmış olması, "Savaşın Çiçekleri" ni tipik bir Hollywood filmi olmaktan çıkarmıyor. Çin'den bir Hollywood filmi.

Tabii yönetmenin isminin Zhang Yimou olduğu yerde yine olağanüstü güzel resimler var. Tablo gibi resimler. Fakat o kadar.

Bir hayal kırıklığı Savaşın Çiçekleri.

Gölge Dansçısı

| JShadow Dancer

İngiltere / İrlanda 2012, 100 dak.
Yönetmen: James Marsh
Oyuncular: Clive Owen, Andrea Riseborough, Gillian Anderson, Aidan Gillem vd.

Irlanda 1982. IRA saflarında bir aile. 10 yaşlarında bir kız, ondan bir iki yaş küçük erkek kardeşi. Baba siyasi işleri daha rahat konuşabilmek için kızına para veriyor. "Git kendine şeker al!" Kızın ise evden çıkmaya hiç niyeti yoktur. Erkek kardeşini gönderiyor şeker almaya. Sonra dışarıdan bomba ve silah sesleri duyuyoruz. Ço-

cuğun ölüsü geliyor eve.

Sonra kızı bu olaydan 15 yıl sonra Londra'da görüyoruz. Metro'da, görünürde amaçsız bir hattan diğerine geçiyor. Sırtında sıkıca sarıldığı bir çanta var. Çantayı sonunda bir hattan diğerine geçerken yolda, metro merdivenlerinde bırakıyor.

Sonra metro tünelinden dışarı çıktığında, kendisini uzun süredir izledikleri ve çıkışını bekledikleri belli olan polisler tarafından alınıyor.

Yakışıklı bir İngiliz siyasi polisi, ya işbirliği, ya yıllarca hapis alternatiflerini koyuyor önüne.

10 yaşlarındaki oğlu da devletin bakımına alınacaktır işbirliği yapmazsa.

Hiç kimsenin ölmeyeceği garantisi karşısında işbirliğini kabul ediyor. Gelişmeler söz verildiği gibi olmuyor. Sonuçta annesinin de daha 1982 de kendine benzer bir işbirliği içine girdiği çıkıyor.

Son sahnede buluşma yerine gelen İngiliz gizli polisinin havaya uçtuğunu görüyoruz.

Kanlı, kirli bir oyun oynanan.

Arka planında İrlanda Kurtuluş Hareketinin durduğu ortalama bir polisiye Gölge Dansçısı.

BERLİNALE SPECİAL /ÖZEL GÖSTERİLER ...

Don ; Kralın Dönüşü ...

| DON THE KING IS BACK...

Hindistan / Almanya 2011, 140 dak.
Yönetmen: Farhan Akhtar
Oyuncular: Shah Rukh Khan, Priyanka Chopra Boman Irani, Om Puri, Lara Dutta

Bu yıl Berlinale'nin biletleri en kısa sürede tükenen filmi idi Don, the king is back. Hint starı Shah Rukh Khan Berlin'de de binlerce taraftarı olan bir süper star. Nedenini sormayın. Anlamakta zorlandığım bir fenomen bu.

Don, Hint / Alman yapımı bir holly / bolly gangster / ajan vs. filmi. Bu filmlerin bütün klişelerini bir filmde toplama becerisini gösteren bir çorba.

Don, uzak Asya yer altı dünyasının kralıdır. Şimdi imparatorluğunu Avrupa'ya doğru genişletmek amacındadır. Fakat dünyanın Asya dışındaki mafyaları Don'a karşı birleşmiş, onu öldürme kararı almıştır. Filmin girişinde bu suikast girişimi boşa çıkarıldıktan sonra Don Hindistan polisi ile dokunulmazlık ve af karşılığı bütün örgütünü teslim etme pazarlığı yapar. Tabii kabul edilmez. İçeri atılır.

Daha sonra yürüttüğü pazarlığın ve içeri girmesinin aslında planlanmış olduğu, içerdeki bir eski arkadaşını dışarı çıkarmak için içeri girdiği çıkar ortaya. Don Alman Merkez Bankasını, Avro baskı kalıplarını çalma yoluyla soymak peşindedir.

Bu arada bütün İnterpol, Alman polisi, Mafya, en önemlisi de tabii bir önceki filmde kardeşini vurduğu, intikam ateşi ile yanıp tutuşan Hint güzel kadın polis peşindedir.

Berlin'i de mekan alan bol araba hurdalı, vurdulu kırdılı hızlı sahneler; ilginç bir Bollywood şarkı / dans sahnesi filmin "özellikleri".

Berlinale'de özel gösteri bölümünde yer almasinin nedeni filmin onemli bölümünün Berlin'de geçmesi olması gerekir. Bir de Koslick- Shah Rukh Han dostluğu.

Haywire

| Haywire

ABD 2011, 93 dak.
Yönetmen: Steven Soderbergh
Oyuncular: Gina Carano, Channing Tatum Michael Fassbender, Ewan McGregor, Michael Angarano, Antonio Banderas, Michael Douglas

Vurdulu kırdılı, çok ölülü, Uzak Doğu savaş teknikleri gösterileri ile dolu, hızlı ajan filmleri sevenler için konfeksiyon işi bir Hollywood filmi. Bir özelliği var. Baş kahramanı, Mallory Kane, bir kadın. Mallory Kane figürünü canlandıran Gina Carrano Mixed Martial Arts dövüş dünyasının en ünlülerinden biri. Filmdeki bütün kavga sahnelerinde doğrudan oynayan, bütün Stuntları kendisi yapan bir martial arts dövüşçüsü. Mallory Kane aslında Gina Carrano için düzenlenmiş bir figür. Önümüzdeki dönemde sinemada bu figürle daha sık karşılaşabiliriz. Hay Wire bir dizi filmin ilki olarak kurgulanmış gibi görünüyor. Tabii bu kurgunun tutup tutmayacağı gişede belli olacak.

Bal ve Kanın ülkesinde...

| IN THE LAND OF BLOOD AND HONEY

ABD 2011, 126 dak.
Yönetmen: Angelina Jolie
Oyuncular: Zana Marjanovic, Goran Kostic
Rade Serbedzija, Vanesa Glodzo vd.

Saray Bosna.1992. Bir Boşnak Müslüman kadın, Ayla (Zana Marjanovic).Ressam. Küçük bir çocuğu olan kızkardeşi ile birlikte mutlu yaşıyorlar.

Bir Sırp polis, Daniel (Goran Kostic) Sırp ırkçısı general Vujkoviç'in oğlu. Sırp milliyetçisi olarak, kahraman olmak için büyütülmüş. Keskin nişancı.

Bir diskoda sonra olacaklardan habersiz başlayan romantik ilişkileri patlayan bir bombayla bitiyor.

Sonra savaş patlıyor. Bu savaşta genç kadınlar erkeklerin savaş ganimeti. Ayla bir Sırp ırza geçme merkezine götürüldüğünde, şimdi kumandanlardan biri olan Daniel'le yeniden karşılaşır. Daniel Ayla'yı zimmetine geçirerek (!) koruma altına alıyor. Fakat bu koruma altına alma da açıkça yapılamıyor. Çünkü sonuçta "korunan" hakkında diğer Sırp askerlerinin de ırza geçme hakları vardır!

İkircikli, aşk mı, değil mi; aşk nerde bitiyor, ihanet nerede başlıyor bilemediğimiz bir ilişki anlatılıyor "Bal ve Kanın ülkesinde". İnsanlık dışı bir savaşta, insan kalmanın zorluklarını anlatılıyor.

Savaş daha çok Müslüman Boşnak bir kadının yaşadıkları üzerinden ve onun perspektifinden anlatıldığı için, aslında NATO bombalamasının haklılığı yönünde tavır takınıyor, hatta bu bombalamanın neden bu kadar geç kaldığını sorguluyor. Bu yanı ile bir NATO propaganda filmi. Bir anti Sırp film. Fakat bundan çok bir kadın filmi. Angelina Jolie savaşı bir kadın perspektifinden, bir kadın gözüyle resmetmeyi başarmış. İlk reji deneyimi olarak epeyi başarılı, beni pozitif olarak şaşırtan bir film Angelina Jolie'nin filmi.

Ölüm Hücresi

| Death Row.

ABD / İngiltere / Avusturya, 2012
Yönetmen: Werner Herzog

Werner Herzog'un ABD'de ölüm hücresinde zehirli iğne yapılarak öldürülecekleri günü bekleyen üç idam mahkumu Linda Carty, George Rivas and Joseph Garcia ile birebir yaptığı mülakatlarını temel alan portreleri.

Her üç film de idamın gerçekleşeceği hapishanenin idam odasına götüren uzun koridordan kayarak geçen uzun, kesintisiz bir sahne ile başlıyor. Mülakatlarda insan ruhunun derinliklerine dalıyoruz. Filmler bir bütün olarak idam cezasının insanlık dışılığını gözler önüne seren belgeseller.

MARLEY

| MARLEY

ABD/İngiltere 2011, 144 dak.
Yönetmen: Yönemen : Kevin Macdonald

Bob Marley Kingston /Jamaika gecekondularından çıkıp Reggae müziğini dünya müziği yapan sanatçı. 1967 doğumlu İskoç yönetmen Kevin Mc Donald iki saati aşkın mükemmel belgeseli ile bu sıra dışı sanatçıya bir anıt dikiyor.

Marley bir müzik filmi. Marley genç yaşta ölen bir sanatçının portresi. Marley bir uzun metraj kurgu sinema filmi kalitesine sahip bir belgesel.

Bence bu Berlinale'nin en önemli filmlerinden biri idi Marley.

Bu filmi görme imkanını bulursanız, sakın kaçırmayın.

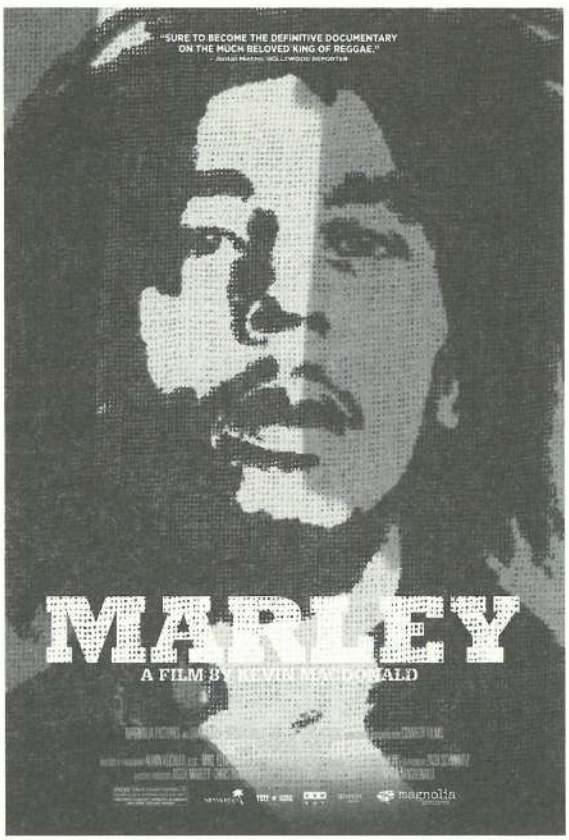

Anahtar Deliği

| KEYHOLE

Kanada 2011, 93 dak.
Yönetmen: Guy Maddin
Oyuncular: Jason Patric, Isabella Rossellini, Udo Kier, Brooke Palsson, Kevin McDonald.

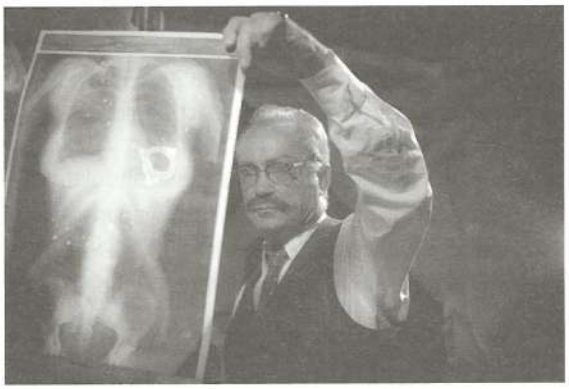

Kanadalı yönetmen Guy Maddin en ilginç sinemacılardan biri. O siyah beyazın, değişik türlerin, sessiz filmin, sessiz filmden sesliye, siyah beyazdan henüz renklerin natüralist olmadığı çiğ renkli filme geçişin aşığı biraz "çılgın" bir rejisör. Anlattığı öyküler de, onları anlatış tarzı da biçimi çok özel bir sinemacı ile karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor.

Bu yılki Berlinale'de gösterilen son filmi Keyhole'de de yine favori oyuncuları ile en başta İsabella Rosselini ile ve favori ekibi ile birlikte. Bu kez lanetli bir evde, bir trajik aile öyküsü anlatıyor. Sinema tarihine atıflarla "hatırlatma" lar yaparken, anlattığı özel aile öyküsünde de Freudyen simgelerle dolu hatırlamaların peşinde. Nasılını görmeniz gerek. Herkesin seveceği biri değil Maddin.

PANORAMA' dan

KUMA

| KUMA

Avusturya, 93 dak.
Yönetmen: Umut Dağ
Oyuncular: Nihal Koldaş, Begüm Akkaya, Vedat Erincin, Murathan Muslu, Alev Irmak vd.

Viyana'da bir Türk ailesi. Film bu ailenin büyük oğlunun Türkiye'deki köy düğünü ile evlenmesi ile başlıyor. Gelişme içinde aslında kızın babaya kuma olarak alındığını görüyoruz. İlk eş ile kuma arasında gayet insancıl, sevecen bir ilişki var. Ailenin büyük ve ortanca kızı kumaya karşı. Bunu açıkça da ortaya koyuyorlar. Ortanca kız ilke olarak, en büyük abla ise –evli ve kocasından dayak yiyor - annesinin sevgisini kazanamadığı, kumaya karşı annesinin sevgisini kıskandığı için karşı.

Anne kanser, ölümü bekleniyor. Kuma annenin ölümü sonrasına hazırlık. Fakat beklenmedik bir biçimde anne yerine baba ölüyor. Bu arada bir de çocuk doğurmuş olan kuma ailenin önemli bir parçası oluyor.

Fakat eşi öldükten sonra iş yerinde bir gençle aralarında yasak bir ilişki başladığında işler değişiyor. Kendini aldatılmış, aile namusu zedelenmiş his eden o duygusal anne – birinci eş - gidiyor, yerine bir canavar geliyor. Kumayı öldüresiye döven bir canavar.

Sonunda aile aile olarak yaşamaya devam ediyor.

Neredeyse kumalık propogandası olarak okunabilecek bir film yapmış Umut Dağ.

Kızgınlar...

| INDIGNADOS

Fransa 2011, 88 dak.
Yönetmen: Tony Gatlif
Oyuncular: Isabel Vendrell Cortès

Tony Gatlif Frank Hessel in çok satan "Kızın!" isimli kitabını resimlemiş.

Afrikalı göçmenlerin kıyıya vuran ayakkabı resimleri ile başlıyor film. Sonra Afrikalı bir kadın göçmenle Yunanistan'dan başlayan, Paris'e; sonra yine Yuanistan, sonra İspanya'ya uzanan bir Odise üzerinden, değişik ülkelerden göçmenlerin Avrupa'daki yaşantılarından kesitler görüyoruz. Sonra Afrika'dan Arap Baharının etkileyici resimleri geliyor. Onları Yunanistan'dan, İtalya'dan, Fransa'dan "Kızgınların"

gösteri resimleri izliyor.

Şiddetsiz, sivil ayaklanmaya övgü ve çağrı filmi İndignados.

Dişine tırnağına kadar silahlı egemen güçler karşısında iyi niyetli bir saflık filmi.

Sharqiya

| Sharqiya

İsrail / Fransa / Almanya, 2012, 85 dak.
Yönetmen: Ami Livne
Oyuncular: Adnan Abu Wadi\ Maysa Abed-Alhadi

Ami Livne İsrail'de yaşayan bir Bedevi ailesinin somutunda, Bedevilerin yaşamına hiç yorum yapmadan tanıklık eden adeta belgesel bir film yapmış. Sharqiya Israil'deki demokrasinin nasıl işlediğini gösteren bir film. Bir yandan Bedevilerin derme çatma barakaları arazinin tapusunu gösteremedikleri için acımasızca yıkılıyor. Bunun için üç kişinin üzerine onlarca polis / asker / yıkım makineleri ile gidiliyor. Bedevi biri – İsrail vatandaşı olsa da, gönüllü askerlik yapmış olsa da - ikinci sınıf olmaktan çıkamıyor. Örneğin garajda çalışıyorsa, onun ön kapıda durması olmaz. Arka kapı bekçiliği ona uygun olandır.Ya da (aslında kendi sahnelediği) bir bombalı saldırıyı önleyip „kahraman" olduğunda bile, Bedevilere yapılanlarla ilgili söyledikleri TV de sansür edilir .

Diğer yandan ama devlete bağlı İsrail Film Fonu denen kurum, Sharqiya gibi bir filmi finanse etmekte bir sakınca görmez. İlk filmini gerçekleştiren Ami Livne de böylece, Sahrqiya'nın aslında „yurtsever" bir film olduğunu, İsrail'de işleyen bir demokrasi olduğunu söyleyebilir.

Satılık Ölüm

| Death For Sale

Beçika / Fransa / Fas 2011, 117 dak.
Yönetmen: Faouzi Bensaïdi
Oyuncular: Fehd Benchemsi, Fouad Labiad Mouhcine Malzi, Iman Mechrafi, Iman Mechrafi

Fas sinemasından fazla haberim yok. Fakat Berlinale'ye katılan, hem de övülen filmi buysa herhalde durumu iyi değil.

Aslında iyi niyetli. Geleceği olmayan sürekli aldatılan, şiddet, rüşvet, kalleşlik dolu bir dünyada ayakta durmaya çalışan gençlik – arkadaşlık filmi. 20 yaşlarındaki üç arkadaştan biri sonunda biri bir orospunun peşinden gidiyor. Sürekli olarak rüşvet yiyici polisle işbirliği tehlikesi var. Biri Müslüman olup hidayete eriyor.Müslümanlık adına cinayet işleyecek kadar "Müslüman" laşıyor. Biri de "su testisi, su yolunda" kırılıyor. Bütün sorunları çözecek bir "büyük iş"in peşinde iken polis tarafından vurulup öldürülüyor.

İyi niyet, iyi film için yetmiyor. Son dönemde bu kadar klişe dolu film görmemiştim. Hadi haksızlık etmeyeyim, yarısını gördüğüm son Almadovar filmi. "İçinde yaşadığım ten" (Bkz. Güney sayı 59, s.81) de en az bunun kadar klişe dolu idi.

Gözyaşlarını silen kadın...

| THE WOMAN WHO BRUSHED OFF HER TEARS

Makedonya / Almanya / Slovenya / Belçika 2011, 103 dak.
Yönetmen: Teona Strugar Mitevska
Oyuncular: Victoria Abril, Labina Mitevska Jean Marie Galey, Arben Bajraktaraj vd.

Teona Strugar Mitevska ilginç, radikal feminist bir film yapmış. Masalımsı bir anlatım içinde haksızlık yapan, maço düzenini temsil eden iki erkeği sonunda av yapıp vuran bir kadının öyküsü anlatılıyor.

Makedonyalı babası tarafından ırzına geçilen; bunu annesine anlatan. Annesine aşık ve filmin başında annesi ile sevişmek isteyen, annesi tarafından red edilen ve intihar eden bir genç.

Belçika'da hapiste olan ve iyi hal nedeniyle cezası dolmadan gündüz dışarıda / gece hapiste konumuna geçen ve sosyal danışman / yardımcı kadının korumaya aldığı Makedonyalı bir genç.

Kadının kocası ve Makedonyalı gençle birlikte Makedonya'ya düzenlediği av seyahati.

Makedonya'da kızını torununun babasına vermek istemeyen, bunun yerine bir zengin dost oğluna satmak isteyen bir baba. Bu aynı zamanda düzenlenen av turunun rehberi. Ekoturizm planları yapıyor.

Ama bu planların önünde bir engel vardır: Haksızlıkları av tüfeğinden çıkan kurşunlarla temizleyen; böylece "göz yaşlarını silen kadın".

FORUM'dan

İlişki Tarzları

| Beziehungsweisen
Negotiating Love

Almanya 2012, 85 dak.
Yönetmen: Calle Overweg
Oyuncular: Leopold Altenburg, Abak Safaei-Rad Axel Hartwig, Anja Haverland, Gerhold Selle, Franziska Kleinert

Sevgiyi, aşkı hatta belki de büyüterek sürdürmek dünyanın en zor işi. İki insanın birlikte uzun süre yaşaması, bu arada aralarındaki sevginin sürmesi mümkün mü, ne ölçüde ne kadar mümkün? „İlişki Tarzları" nda „çift terapisti"nde tedavi gören üç ayrı çiftin psikologları ile yaptıkları oturumlar üzerinden bu sorulara cevap aranıyor.

Birinci çift: 30 yaşlarında birlikte yaşayan, kısa süre önceye kadar – erkeğin bir gecelik bir kaçamağına kadar – mutlu olduklarını söyleyen bir çift. Kadın gebe. Erkek çocuğu istiyor. Kadın kuşkulu. Güveni sarsılmış bir kez. Erkek her şeyin eskisi gibi sürmesi için baskılıyor. Bunun farkında bile değil. Kendini suçlu da his etmiyor aslında.

İkinci çift: Yine otuz yaşlarında sanatçı bir çift. Adam senaryo yazarı. İki küçük çocukları var. Kadın siyah. Oyuncu. İki yıl evde kaldıktan sonra, yeniden çalışmaya başlıyor. Çocukların bakımı da üzerine kalan adam hayatından hoşnut değil. Sürekli kavga ediyorlar. Kadın çalıştığı projede kameramana aşık oluyor.Ve bunu açıklıyor.

Üçüncü çift: 60'larında bir çift. Adam hayat dolu. Emekli. Şimdi fakirler için bedava yemek örgütleyen bir STK'da nerde ise tam gün çalışıyor. Kadın yanlışlıkla !!! fazla hap alıyor, midesi yıkanarak ölümden dönüyor. Terapisti arayan çiftin kendisi değil, kızı.

Bütün çiftlerin terapilerinde gördüğümüz ortak özellik iletişimsizlik, birbirini anlamama, yanlış anlama.

Overweg'in filminde terapistler kendilerini oynuyorlar. Çiftler ise yaşanmış vakaların profesyonel oyuncular tarafından canlandırılması şeklinde. Geriye dönüşler çok basit araçlar kullanılarak pandomim yoluyla oynanıyor.

İlginç bir film. Çiftlerin tümünün heteroseksüellerden seçilmesi "ilişki tarzları" nı sınırlı kılıyor. Çiftlerden en azından birinin homo / lezbiyen ilişki içinde olması ilginç olurdu. Tartışılan sorunlar çünkü yalnızca heteroseksüel ilişki içinde olan çiftlerin sorunları değil.

Gecikme

| La demora
The Delay

Uruguay / Meksika / Fransa 2012, 84 dak.
Yönetmen: Rodrigo Plá
Oyuncular: Carlos Vallarino, Roxana Blanc vd.

Üç çocuklu, anne ve babası ile birlikte daracık bir evde oturan, ev işi - terzilikle hayatını kazanan bir genç kadın.

Babada Alzheimer başlangıcı işaretleri var. Her geçen gün daha fazla sürekli bakıma ihtiyaç duyan bir hale geliyor. Ne yapabilir genç kadın? Daha bu halde iken gücünün sınırına varmış durumdadır. Tam bakıma muhtaç baba gücünü aşacaktır.

Huzur evinde bir yer için yaptığı başvuruda kendisine ancak ailesiz olanların bakımının devlet tarafından üzerlenileceği söyleniyor. Babası "ailesiz" değildir. Öyle ya ona bakacak kızı vardır. O kızın üç küçük çocuğu varmış geçimini temin etmek için çalışmak zorundaymış vs. bunlar ilgili kurumları ilgilendirmemektedir. Kurallar bellidir.

Çözüm "ailesizlik" ise, o zaman yapılabilecek bir şey vardır. Baba yolda terk edilir.

Edilir de vicdan buna ne ölçüde izin verir, kaç saat dayanır.

Genç kadının somutunda bir gece bile dayanamadığını, "geciken" babanın peşine düşülüp, onun evine götürülmek üzere sokakta bulunduğunu görüyoruz.

Buluşmada baba endişe içinde soruyor "Çocuklar iyi mi, sen iyi misin? Bu kadar gecikince bir şey oldu sandım."

Delay çok önemli bir konuyu işleyen, insancıl, küçük, iyi bir film.

Topluma yaşlıları ile nasıl ilgilendiğini soran bir film.

Tepenin Ardı...

| Beyond The Hill

Türkiye / Yunanistan 2012, 94 dak.
Yönetmen: Yönetmen: Emin Alper
Oyuncular: Tamer Levent, Reha Özcan, Mehmet Özgür, Berk Hakman, Furkan Berk Kıran, Banu Fotocan, Sercan Gümüş, Şevval Kuş

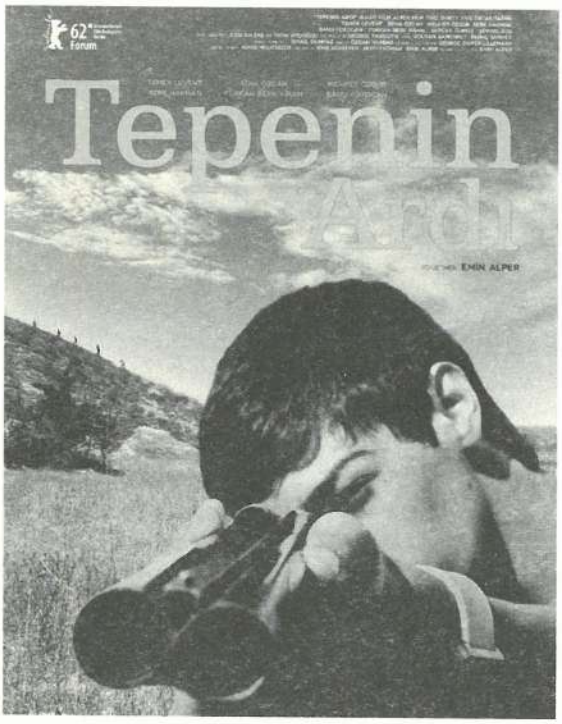

Gayet iyi düşünülmüş, iyi kurgulanmış bir film Emin Alper'in ilk uzun metraj sinema filmi.

Etrafı sarp dağlarla çevrili bir yayla. Bir aile. Ailenin büyüğü Faik –Dede. Onun öğretmen oğlu Nusret ve onun iki yetişkin oğlu Zafer ve Caner. Zafer askerde iken yakın arkadaşlarını (kuzucuklarını) çatışmada kaybetmiş, kendini hâlâ görevde sanan, hayaller gören psikolojik olarak tedaviye ihtiyacı olan bir konumda. Caner askercilik oynamayı, silahı seven gerçekte korkak bir genç. Kaldıkları yayla evinde Faik, kardeşi Mehmet ve eşi Meryem ile birlikte yaşıyor. Onların da Süleyman ve Meryem isimli iki çocukları var.

Görünürde bu aile ile "tepenin ardında" ki göçerler arasında bir köy, köylü çatışması öyküsü anlatılan. Tepenin ardındaki göçerler Faik'in kesin yargısına göre hayvanlarını bu ailenin topraklarına sürüyor. Mekeli olmadan önce orman bekçiliği yapmış olan Faik, onları cezalandırmak için göçerlerin bir keçilerine el koyuyor. Keçiyi kesip yiyorlar.

Sonra ailenin çoban köpeği vuruluyor. Tabii Faik için fail bellidir: Tepenin ardındakiler. Halbuki biz vuranın köpekten korkan Caner olduğunu biliyoruz.

Sonra Nusret sabaha karşı Meryem'in yanından çıkarken saçma ile ayağından vuruluyor. Faik için fail bellidir: Göçerler. Halbuki biz bunu Meryem'in oğlu Süleyman'ın yaptığını tahmin edebiliyoruz.

Sonra ailenin beş altı keçisi telef ediliyor ve Zafer vurulmuş olarak bulunuyor. Faik için fail bellidir: Tepenin ardındakiler. Halbuki biz gayet sorunlu olan Zafer'in "kuzucukları"nı kendinin telef edip sonra kendini vurmuş olabileceğini biliyoruz.

Bizim bilmemiz, bu arada Meryem'in sağduyu çağrıları yetmiyor.

Ailenin erkekleri toplanıp silahlanıp tepenin ardına doğru yürümeye başlıyorlar. Traji komik bir yürüyüş bu. Sonunda ölüm, gözyaşı, kan davası olan bir yürüyüş.

Film stilize edilmiş bir marş müziği eşliğinde erkeklerin (biri koltuk değneği ile sekerek) tepeye çıkışı ve tepenin ardında kayboluşu ile son bulur.

Dış düşmansız yaşamayan, dış düşmanla içteki çelişmelerin üzerine örtü çeken kapalı toplumun öyküsü anlatılan.

Anlatılan bizim, ülkelerimizin öyküsüdür...

Not: "Yer darlığından ötürü, 62. Berlinale 2012 dosyasının tamamını yayınlayamıyoruz. Dosyanın tamamı internet sitemizden okuyabilirsiniz."

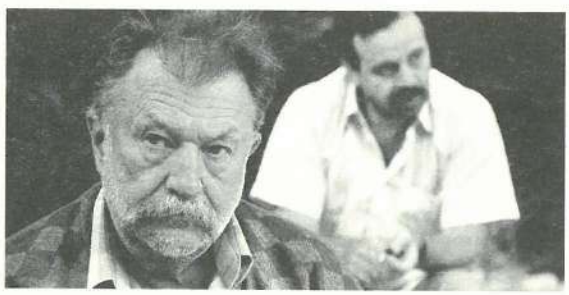

MERAY ÜLGEN

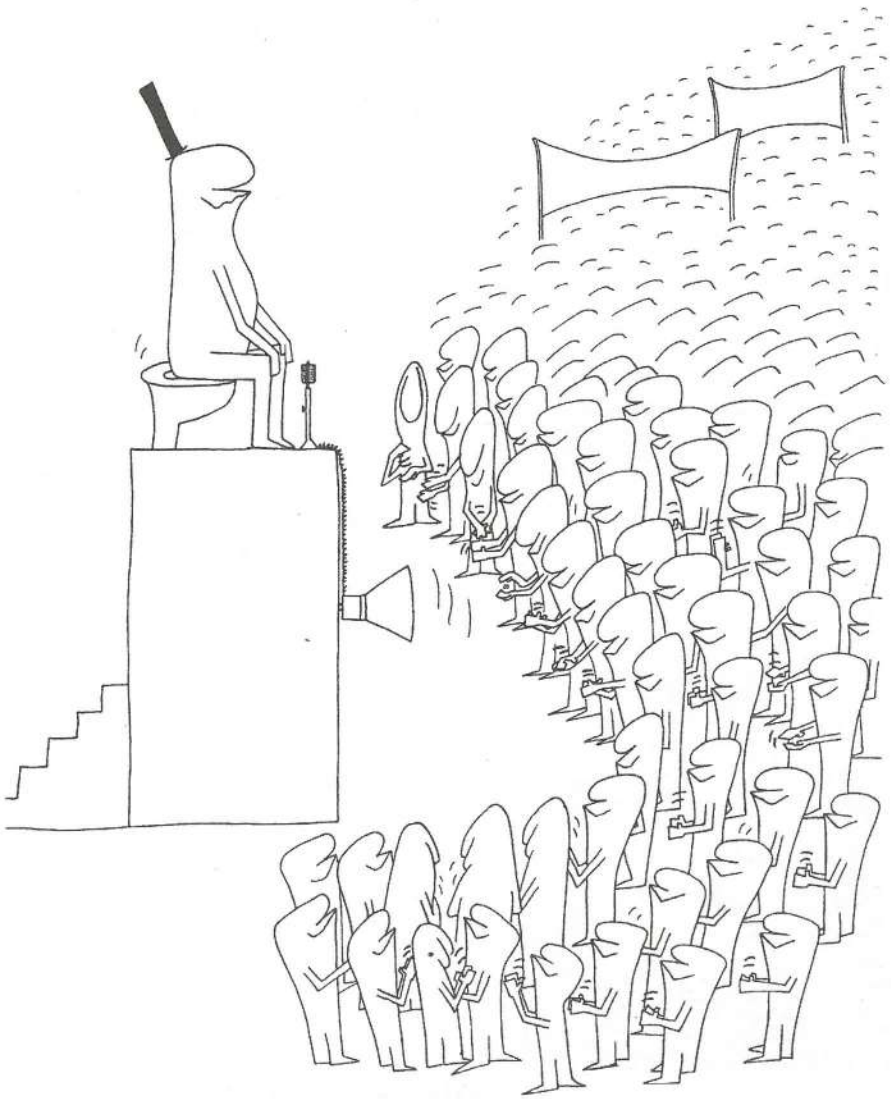

ÇIKTI

Bolşevik Bakışla MEHABAD KÜRT CUMHURİYETİ

H.Yeşil

DÖNÜŞÜM YAYINLARI

İsteme adresi:
Dönüşüm Yayınları
Fatih Mah. Bahçeyolu Cad. Ülbeği İş Merkezi, No: 9, Kat:4 Esenyurt-İstanbul
Tel&fax: (0212) 620 67 57

"Kan çıkmaz" Balkan Naci İslimyeli, 1995